

Eiropas
Komisija

Galvenie dati par mācīšanu skolās Eiropā

2023. gada izdevums |
Eurydice ziņojums

Sporta veidi
Žans Monē (Jean Monnet)
Jaunatne Jaunieši
Augstākā izglītība
Profesionālā izglītība un
apmācība
Pieaugušo izglītība

“Erasmus+”

Dzīves bagātināšana, prāta atvēršana **Skolas izglītība**

Plašāka informācija par Eiropas Savienību ir pieejama internetā (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023. gads

Drukāt Drukāt ISBN 978–92–9488–108–3 ISSN 1830–2076 doi:10.2797/737474 EC-XA-22–001-EN-C

PDF PDF PDF ISBN 978–92–9488–107–6 doi:10.2797/529032 EC-XA-22–001-EN-N

© **Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra, 2023. gads**

Komisijas atkalizmantošanas politika tiek īstenota ar Komisijas 2011. gada 12. decembra Lēmumu 2011/833/ES par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp. - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Ja vien nav norādīts citādi, šā dokumenta atkalizmantošana ir atļauta saskaņā ar Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka atkārtota izmantošana ir atļauta ar nosacījumu, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā un norādītas visas izmaiņas.

Lai izmantotu vai reproducētu elementus, kas nepieder ES, var būt nepieciešams saņemt atļauju tieši no attiecīgajiem tiesību subjektiem. ES nepieder autortiesības attiecībā uz attēliem, uz kuriem nav autortiesību rādītāja © Eiropas Savienība.

KREDĪTI UN KREDĪTI

Vāka foto: © Julia Tim/stock.adobe.com; © viss bagel/stock.adobe.com;

© Alice/stock.adobe.com; © VectorPunks/stock.adobe.com;

© ok_creation/stock.adobe.com.

*Eŭropo
Demokratio
Esperanto*

Dokumentu sagatavoja Pierre Dieumegard Eiropas [-Demokrātijas-Esperanto vārdā](#)

Šā “pagaidu” dokumenta mērķis ir ļaut lielākam skaitam cilvēku Eiropas Savienībā iepazīties ar Eiropas Savienības sagatavotajiem dokumentiem (un ko finansē no viņu nodokļiem). **Bez tulkojumiem cilvēki tiek izslēgti no debatēm.**

This dokuments bija [tikai angļu valodā pdf-failā](#). No šī sākotnējā faila mēs izveidojām odt-failu, ko sagatavoja Libre Office programmatūra mašīntulkošanai uz citām valodām. [Rezultāti tagad ir pieejami visās oficiālajās valodās.](#)

Ir vēlams, lai ES administrācija pārņemtu svarīgu dokumentu tulkojumus. “Svarīgi dokumenti” ir ne tikai likumi un noteikumi, bet arī svarīga informācija, kas nepieciešama, lai kopīgi pieņemtu uz informāciju balstītus lēmumus.

Lai kopīgi apspriestu mūsu kopīgo nākotni un nodrošinātu uzticamus tulkojumus, starptautiskā valoda Esperanto būtu ļoti noderīga tās vienkāršības, regularitātes un precizitātes dēļ.

Sazinieties ar mums:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolās Eiropā 2023. gada izdevums

Eurydice ziņojums

Eiropas Izglītības un
kultūras izpildāģentūra

Šo dokumentu publicēja Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (EACEA; Platformas, pētījumu un analīzes nodaļa).

Lūdzu, citējiet šo publikāciju šādi:

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2023. gads. *Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Manuskripts pabeigts 2023. gada februārī.

© Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra, 2023. gads

Reproducēšana ir atļauta ar nosacījumu, ka tiek norādīts avots.

Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra
Platformas, pētījumi un analīzes nodaļa
Avenue du Bourget 1 (J-70 — A6 nodaļa)
BE-1049 Brisele
Tālr. + 32 22995058
Fakss + 32 22921971
E-pasts: eacea-eurydice@ec.europa.eu
Mājas lapa: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

PRIEKŠVārds PRIEKŠVārds

Slavens filozofs reiz teica: “Manas valodas robežas nozīmē manas pasaules robežas”. Bet, kad jūsu valoda kļūst par divām valodām, trim valodām vai desmit valodām, tad ierobežojumi patiešām sāk izpludināt. Valodās mēs domājam, jūtam, iedomājamies un plānojam. Viņi diktē, kā mēs izplatām savas zināšanas, ticību, pieredzi, vēlmi. Valoda ir tas, kā mēs atklājam sevi un kā mēs saprotam citus. Galu galā, mēs izmantojam valodas, lai panāktu pārmaiņas sabiedrībā un izgudrotu mūsu nākotni.

Tādējādi valodas ir mūsu dzīves centrā, un tām ir būtiska nozīme izglītībā. Eiropa ir lingvistiski daudzveidīgs kontinents. Valodu

daudzveidība ir arī aktualitāte daudzās mūsu skolās. Šī realitāte sniedz plašas iespējas visiem studentiem, jo īpaši veicinot viņu interesi par plašo pasauli un attīstot viņu starpkultūru prasmes. Tomēr mums jāpievērš uzmanība tam, lai pienācīgi atbalstītu skolēnus, kuri mācās skolā citā valodā, kas nav viņu dzimtā vai pirmā valoda.

Atbalsts valodu daudzveidībai un valodu apguvei ir bijis pastāvīgs Eiropas Savienības (ES) politikas virziens. Eiropas valodu daudzveidība un ES agrīnais mērķis izveidot kopīgu telpu, kurā cilvēki var brīvi pārvietoties pāri robežām, saprātīgi prasīja stingras saistības valodu apguves veicināšanā.

Konkrētāk, izglītības jomā mūsu mērķis ir izveidot Eiropas izglītības telpu, kurā visi jaunieši saņem kvalitatīvu izglītību. Šajā kontekstā valodu prasme ir pamatprasme, kas paver durvis nepārspējamai mācību pieredzei Eiropā un ārpus tās. Patiesībā daudzus gadus mēs esam īstenojuši politiku, kas mudina visus jauniešus apgūt svešvalodu prasmes jau agrīnā vecumā, lai līdz vidējās izglītības beigām viņi papildus izglītības valodai spētu apgūt divas valodas. Centieni šajā virzienā ir jāturpina un pat jāpaātrina.

Lai gūtu panākumus kvalitatīvas valodu izglītības nodrošināšanā skolās, mēs atbalstām visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei. Mūsu pieeja ietver daudzvalodību skolās un veicina vispārējās valodu izpratnes veidošanos pedagogu vidū. Piemēram, tā veicina valodu skolotāju un citu skolotāju kopīgu mācīšanu, izmantojot inovatīvas, iekļaujošas un daudzvalodu mācīšanas pieejas un ar programmas “Erasmus +” starpniecību veicinot studentu un skolotāju mācību pieredzi ārvalstīs.

Šis ziņojums sniedz datus un salīdzinošu analīzi, lai gūtu pamācošu ieskatu valodu mācīšanā Eiropas valstīs. Piemēram, jūs varat uzzināt, ka visā ES pamatizglītības studenti apgūst svešvalodu no jaunāka vecuma nekā jebkad agrāk. Un angļu valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda, un vairāk nekā 98 % pamatskolas izglītības studentu to apgūst ES līmenī.

Tomēr attiecībā uz otro svešvalodu ir jāpieliek lielākas pūles, jo mēs nesaskatām ievērojamu uzlabojumu.

Esmu pārliecināts, ka šis ziņojums sniegs lielu atbalstu izglītības politikas veidotājiem un ieinteresētajām personām, izstrādājot un īstenojot politiku šajā jomā un strādājot, lai uzlabotu valodu mācīšanu mūsu skolās un aktīvi veicinātu valodu daudzveidību.

Mariya Gabriel

Inovācijas, pētniecības, kultūras, izglītības un jaunatnes lietu komisāre

Satura rādītājs

PRIEKŠVārds PRIEKŠVārds.....	5
KODI UN SAĪSINĀJUMI.....	10
IEVADS IEVADS.....	12
KOPSAVILKUMI.....	15
ANODAĻA: KONTEKSTS.....	22
BNODAĻA — ORGANIZĀCIJA.....	31
IIEDAĻA — STRUKTŪRAS.....	31
IIIEDAĻA — PIEDĀVĀTO VALODU DAUDZVEIDĪBA.....	44
CNODAĻA DALĪBA.....	60
IIEDAĻA — STUDENTU APGŪTO SVEŠVALODU SKAITS.....	60
IIIEDAĻA — STUDENTU APGŪTĀS SVEŠVALODAS.....	74
DNODAĻA SKOLOTĀJI.....	91
IIEDAĻA — KVALIFIKĀCIJA UN APMĀCĪBA.....	91
IIIEDAĻA — TRANSNACIONĀLĀ MOBILITĀTE.....	101
ENODAĻA MĀCĪŠANAS PROCESI.....	111
IIEDAĻA — MĀCĪBU LAIKS UN MĀCĪBU REZULTĀTI.....	111
IIIEDAĻA. PĀRBAUDES UN VALODU APGUVES ATBALSTA PASĀKUMI.....	130
ATSAUČU UZZIŅA.....	137
GLOSĀRIJS.....	139
STATISTIKAS DATUBĀZES UN TERMINOLOĢIJA.....	143
LV PIELIKUMI.....	145
1. PIELIKUMS: DETALIZĒTI STATISTIKAS DATI.....	145
2. PIELIKUMS: CLIL PAMATIZGLĪTĪBĀ UN VISPĀRĒJĀ VIDĒJĀ IZGLĪTĪBĀ.....	162
ATZINĪBAS RAKSTI.....	167

Attēla indekss

attēls: Valsts valodas un reģionālās, minoritāšu vai neteritoriālās valodas ar oficiālu statusu, 2021/2022.....	23
attēls: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018.....	26
attēls: 15 gadus vecu imigrantu un neimigrantu studentu procentuālā daļa pēc valodām, kurās runā mājās, 2018.....	28
attēls: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri apmeklē skolas, kurās vairāk nekā 25 % skolēnu mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018. gads.....	29
attēls: Sākuma vecums, kurā pirmā un otrā svešvaloda ir obligāti mācību priekšmeti visiem pirmsskolas, pamatskolas un/vai vispārējās vidējās izglītības studentiem (ISCED 0–3), 2021/2022.....	33
attēls: Periods, kurā svešvalodas apguve bija obligāta pirmsskolas, pamatizglītības un/vai vispārējās vidējās izglītības (ISCED 0–3) jomā 2021./2022. gadā, un atšķirības no 2002./2003. gada.....	35
attēls: Periods, kurā pamata un/vai vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3) 2021./2022. gadā bija obligāti jāapgūst divas svešvalodas, un atšķirības salīdzinājumā ar 2002./2003. gadu.....	37
attēls: Svešvalodas, kas piešķirtas kā tiesības un kā obligāti mācību priekšmeti visiem studentiem pamatskolā un/vai vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022.....	39
attēls: Atšķirība starp vispārējās izglītības studentiem un PIA studentiem gados, kas pavadīti, apgūstot vienu svešvalodu kā obligātu priekšmetu, 2021/2022.....	41
attēls: Atšķirība starp vispārējās izglītības studentiem un PIA studentiem gados, kas pavadīti, mācoties divas svešvalodas vienlaicīgi kā obligātos priekšmetus, 2021./2022. gads.....	42
attēls: Īpašas svešvalodas, kas ir obligātas visiem pamatizglītības un pamatskolas izglītības studentiem (ISCED 1–2), 2021/2022.....	45
attēls: Svešvalodas, kas norādītas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022.....	47
attēls: Reģionālās vai minoritāšu valodas, kas īpaši minētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022.....	50
attēls: Reģionālās vai minoritāšu valodas, kas īpaši minētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022.....	51
attēls: Klasiskās grieķu un latīņu valodas studijas vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 2–3), 2021/2022.....	54
attēls: Migrantu izcelsmes studentu tiesības uz dzimtās valodas mācīšanu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022.....	56
attēls: CLIL programmu esība un CLIL lietoto valodu statuss pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022.....	58
attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas pamatizglītībā (ISCED 1), pēc valodu skaita, 2020. gads.....	62
attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatizglītībā (ISCED 1. līmenis), pēc vecuma, 2020. gads.....	62
attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatizglītībā (ISCED 1), 2013. un 2020. gadā.....	64
attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas pamatskolas izglītībā (ISCED 2), pēc valodu skaita, 2020. gads.....	65
attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas pamatskolas izglītībā (ISCED 2), 2013. un 2020. gadā.....	67
attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas vidējā izglītībā (ISCED 3), pēc valodu skaita, 2020. gads.....	69

attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas vidējā izglītībā (ISCED 3. līmenis), 2013. un 2020. gads.....	71
attēls. Vidējais apgūto svešvalodu skaits uz vienu pamatizglītības un vidējās izglītības studentu (ISCED 1–3), 2020. gads.....	72
attēls: Visvairāk apgūtā svešvaloda pamatizglītībā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020.....	75
attēls: Valstis, kurās ir liels studentu īpatsvars (vairāk nekā 90 %), kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads.....	76
attēls: Otrā visvairāk apgūtā svešvaloda pamatizglītībā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020.....	78
attēls: Svešvalodas, izņemot angļu, franču, vācu un spāņu valodu, ko apguvuši vismaz 10 % pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentu (ISCED 1–3), 2020. gads.....	80
attēls: Tendences to studentu procentuālajos rādītājos, kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā.....	82
attēls: Tendences to studentu procentos, kuri apgūst franču valodu pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā.....	84
attēls: Tendences to studentu procentos, kuri apgūst vācu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā.....	85
attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst spāņu valodu vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 2–3), 2013. un 2020. gads.....	87
attēls: Atšķirības to studentu procentuālajos rādītājos, kuri apgūst angļu valodu vispārējā un profesionālajā vidējā izglītībā (ISCED 3), 2020. gads.....	89
attēls: Svešvalodu skolotāju mācību priekšmetu specializācijas pakāpe pamatizglītībā (ISCED 1), 2021/2022	92
attēls: Kvalifikācija, kas vajadzīga, lai strādātu skolās, kuras nodrošina CLIL A tipa apmācību pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022.....	94
attēls: To skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2), kuri ir mācījušies daudzvalodu vai daudzkultūru vidē, 2018. gads.....	97
attēls: Piemēri galvenajiem terminiem, kas apraksta CPD darbības saistībā ar “valodas izpratni skolās”, 2021/2022.....	100
attēls: Augsta līmeņa ieteikumi par ITE saturu topošajiem svešvalodu skolotājiem un par laikposmu, kas pavadāms mērķvalodas valstī, 2021./2022. gads.....	102
attēls: To mūsdienu svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2) un kuri ir bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos, 2013. un 2018. gadā.....	104
attēls: Finansēšanas shēmas, ko nodrošina augstākā līmeņa iestādes, lai atbalstītu svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā (ISCED 1–3), 2021/2022.....	105
attēls: To mobilo moderno svešvalodu skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2), kuri ar mobilitātes programmas atbalstu ir izgājuši uz ārzemēm profesionālos nolūkos, 2018. gads.....	107
attēls: Mobilo skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis) profesionālā iemesla dēļ, lai dotos uz ārzemēm, ES līmenis, 2018. gads.....	108
attēls: Mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2) ilgtermiņa un īstermiņa uzturēšanās laikā ārvalstīs, 2018. gads.....	110
attēls: Obligātās svešvalodas mācīšanas stundu skaits nosacītā gadā pamatizglītības un pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības laikā, 2020./2021. gads.....	113
attēls: Stundu skaits nosacītajā gadā, kas piešķirts pirmās un otrās svešvalodas mācīšanai kā obligātajiem mācību priekšmetiem pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, 2020./2021. gads.....	116
attēls: Saistība starp pirmās svešvalodas mācību laiku un klašu skaitu, kurās šī valoda tiek mācīta pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, 2020./2021. gads.....	118

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

attēls: Mācību laiks, kas piešķirts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem, kā daļa no kopējā mācību laika pamatzglītības un pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā, 2020./2021. gads.....	121
attēls: Izmaiņas (procentos) attiecībā pret ieteicamo minimālo mācību laiku nosacītajā gadā, kas piešķirts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem laikposmā no 2013./2014. gada līdz 2020./2021. gadam	123
attēls: Pirmās un otrās svešvalodas paredzamais minimālais līmenis zemākās un vispārējās vidējās izglītības beigās (ISCED 2–3), 2021./2022. gads.....	127
attēls: Svešvalodas, kas pārbaudītas vispārējās vidējās izglītības valsts pārbaudījumos (ISCED 3), 2021/2022.....	131
attēls: Izglītības valodas pārbaude pirmsskolas izglītības (ISCED 0) beigās un/vai sākumskolas izglītības sākumā (ISCED 1), 2021/2022.....	134
attēls: Valodu apguves atbalsta pasākumi nesen ieradušos migrantu studentiem pamatzglītībā un pamatzglītībā (ISCED 1–2), 2021/2022.....	136

KODI UN SAĪSINĀJUMI

Valsts kodi

ES Eiropas Savienība	TĀ TAS IR. Itālija	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija un kandidātvalstis
	CY CY Kipra	VISAS VIESNĪCAS, KURU ATRAŠANĀS VIETA Albānija
Dalībvalstis	LV LV Latvija	MĀJAS LAPA Bosnija un Hercegovina
SKATĪT VISAS ATSAUKSMES Beļģija	LTD Lietuva	BEZMAKSAS PIEGĀDE Šveice
Esi fr Beļģija — Franču kopiena	RĪGA, LV-1050 Luksemburga	TAS IR Islande
Esiet de de Beļģija — vāciski runājoša community	HU Ungārija	LAIKA ZIŅAS LI Lihtenšteina
BE nl Beļģija — flāmu kopiena	MT — MT Malta	ES ESMU Melnkalne
BG BG Bulgārija	NL Nīderlande	MK MK Ziemeļmaķedonija
CZ CZ Čehija	VIESNĪCAS NETĀLU NO: Austrija	NĒ Norvēģija
DĀNIJA Dānija	ATRAŠANĀS VIETA: PL Polija	RĪGAS IELA 4, RĪGA, Serbija
SKATĪT VISAS VIESNĪCAS VIETĀ Vācija	RĪGA, LV-1050 Portugāle	TR — TP Tūrkiye — viesnīcas šīs apskates vietas tuvumā
RĪGA, LV-1050 Igaunija	RO IZVĒLE Rumānija	
IEPAK. Īrija	SI Slovēnija	
EL EL Grieķija	ATRAŠANĀS VIETA: SK Slovākija	
ES Spānija	RĪGA, LATVIJA Somija	
FR Francija	SE — SE Zviedrija	
ATRAŠANĀS VIETA: RĪGA Horvātija		

Citi kodi

(:) vai: Dati nav pieejami

Nepiedalās datu vākšanā

(-) vai — nepiemēro

Saīsinājumi un akronīmi

CEFR Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma

CLIL CLIL Satura un valodas integrētā mācīšanās

CPD profesionālās pilnveides turpināšana

ECTS Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma

ISCED Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

ISO ISO Starptautiskā standartizācijas organizācija

ITE ITE SISTĒMAS PRASĪBAS skolotāju sākotnējā izglītība

ESAO (ESAO) Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

PIZA PIZA Starptautiskā studentu novērtēšanas programma

TALIS TALIS Starptautiskais pētījums par mācīšanu un mācīšanos

VESELĪBAS APRŪPES CENTRS profesionālā izglītība un apmācība

IEVADS IEVADS

Valodas ir daļa no kultūras. Tādējādi tie pilnībā veicina personīgās un kolektīvās identitātes veidošanu. Patiesībā katra valoda piedāvā īpašu redzējumu par dzīvi. Tāpēc valodu daudzveidība tiek vērtēta un lolota demokrātiskā sabiedrībā. Valodas ir arī sarežģīti instrumenti, kas cilvēkiem ļauj veidot jēgpilnas attiecības savā starpā un attiecas uz pasauli kopumā. Tāpēc valodu prasme ir īsts ceļš uz bagātīgāku pieredzi un iespējām dzīvē.

Eiropa ir lingvistiski daudzveidīgs kontinents. Šī daudzveidība ietver ne tikai valstu oficiālās valodas, bet arī reģionālās vai minoritāšu valodas, kurās gadsimtiem ilgi runā Eiropas teritorijā, nemaz nerunājot par migrantu radītajām valodām. Jau no paša sākuma valodu daudzveidības respektēšana ir uzskatīta par Eiropas Savienības pamatprincipu, un tā ir iekļauta tās pamatlikumā — Līgumā par Eiropas Savienību ⁽¹⁾.

POLITIKAS KONTEKSTS

Valodu apguvei ir būtiska nozīme Eiropas projekta īstenošanā. Efektīvas prasmes vairāk nekā vienā valodā tieši ietekmē Eiropas pilsoņu spēju gūt labumu no izglītības, apmācības un darba iespējām visā Eiropā ⁽²⁾. Valodu apguve var arī stiprināt Eiropas dimensiju izglītībā un apmācībā: tā attīsta izglītojamo interesi par citām kultūrām, to izpratni un novērtēšanu un galu galā veicina Eiropas identitāti, kas ir iekļaujoša un atvērta citām kultūrām.

Valodu prasmes ir Eiropas izglītības telpas redzējuma pamatā, kas izklāstīts Eiropas Komisijas paziņojumā "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un apmācību". Atbilstoši šai iedvesmojošajai perspektīvai Eiropai vajadzētu būt vietai, kur robežas netraucē mācīties, mācīties un veikt pētniecību. Kontinents [..], kurā papildus dzimtajai valodai par normu ir kļuvusi runāšana vēl divās citās valodās³". Valodu apguves un daudzvalodības veicināšana ir arī daļa no redzējuma par augstas kvalitātes izglītību un būtiska nozīme mobilitātei, sadarbībai un savstarpējai sapratnei pāri robežām.

Rakstpratība un daudzvalodu prasmes patiešām ir starp astoņām pamatprasmēm mūžizglītībā, kas iekļautas Eiropas atsaucēs sistēmā ⁽⁴⁾.

Nodrošināt, ka visi studenti gūst labumu no divu svešvalodu mācīšanas jau agrīnā vecumā, ir ambiciozs mērķis, ko 2002. gadā pirmo reizi formulēja valstu vai valdību vadītāji, kas pulcējās Barselonā ⁽⁵⁾. Šis mērķis nesen tika atkārtots Padomes 2019. gada maija ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei. Konkrētāk, ieteikumā dalībvalstis tiek aicinātas "izpētīt veidus, kā palīdzēt visiem jauniešiem līdz vidējās izglītības un apmācības beigām — papildus izglītības valodām –, ja iespējams, iegūt vismaz vēl vienu citu Eiropas valodu, kas ļauj viņiem efektīvi izmantot šo valodu sociāliem, mācīšanās un profesionāliem mērķiem, un veicināt papildu (trešās) valodas apguvi līdz līmenim, kas ļauj viņiem mijiedarboties ar zināmu zināšanu līmeni" ⁽⁶⁾.

1 Savienība "respektē savu bagātīgo kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina, ka tiek aizsargāts un uzlabots Eiropas kultūras mantojums" (3. panta 4. punkts).

2 "Kompetences definē kā zināšanu, prasmju un attieksmes kombināciju" (Padomes 2018. gada 22. maija ieteikums par pamatprasmēm mūžizglītībā, OV C 189, 4.6.2018.).

3 Komisijas paziņojums "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru", COM(2017) 673 final, 11. lpp.

4 Padomes ieteikums (2018. gada 22. maijs) par pamatprasmēm mūžizglītībā, OV C 189, 4.6.2018.

5 Prezidentvalsts secinājumi — Barselonas Eiropadome 2002. gada 15. un 16. martā, C/02/930.

6 Padomes ieteikums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 17. lpp.

Faktiski Padomes 2019. gada ieteikumā mērķis ir virzīties uz priekšu, jo tā mērķis ir mainīt politikas veidotāju un izglītības darbinieku domāšanu, iedvesmojot viņus pieņemt visaptverošu valodu izglītības politiku un inovatīvas un iekļaujošas valodu mācīšanas metodes un stratēģijas. Mērķis ir uzlabot studentu vispārējās valodu prasmes, t. i., viņu prasmes izglītības valodā, svešvalodās ⁽⁷⁾ un dzimtajās valodās konkrētajā gadījumā attiecībā uz bērniem ar daudzvalodu pieredzi.

Šo visaptverošo pieeju valodu mācīšanai un apguvei var panākt, jo īpaši atbalstot valodu izpratnes veidošanos skolās, kas prasa visu skolas darbinieku iesaistīšanos pastāvīgā pārdomā par valodu dimensiju visos skolas dzīves aspektos. Valodām atbilstošām skolām būtu jānodrošina iekļaujoša sistēma valodu apguvei, novērtējot izglītojamo valodu daudzveidību un izmantojot to kā mācību resursu, vienlaikus valodu izglītībā iesaistot arī vecākus, citus aprūpētājus un plašāku vietējo kopienību.

Nesenāk Padomes rezolūcijā par jaunu stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un pēc tās (2021–2030), kas pieņemta 2021. gada februārī ⁽⁸⁾, tika norādīts, ka atbalsts valodu mācīšanai un apguvei un daudzvalodībai ir konkrēts pasākums Eiropas sadarbībai, lai nodrošinātu kvalitāti, taisnīgumu, iekļaušanu un panākumus izglītībā un apmācībā.

Visbeidzot, neseno pieņemtā Padomes ieteikuma par iespējām gūt panākumus skolā ⁽⁹⁾ mērķis ir veicināt labākus izglītības rezultātus visiem skolēniem neatkarīgi no viņu konkrētajiem apstākļiem (piemēram, sociālekonomiskās izcelsmes) un labklājību skolā. Šajā sakarā ir uzsvērtas migrantu izcelsmes studentu īpašās vajadzības, jo īpaši attiecībā uz atbalstu valodu apguvei.

ZIŅOJUMA SATURS

Šis piektais izdevums “Galvenie dati par valodu mācīšanu skolās Eiropā”, kas, protams, balstās uz iepriekšējo izdevumu, sniedz ticamus datus par daudziem jautājumiem, kas saistīti ar valodu mācīšanu Eiropas skolās. Šīs publikācijas uzmanības centrā ir svešvalodas, lai gan tiek ņemtas vērā arī citas valodas (reģionālās vai minoritāšu valodas, klasiskās valodas u. c.). Izmeklēšanas uzmanības centrā ir politikas satvars, kurā notiek faktiskā svešvalodu mācīšana. Tomēr statistikas dati, ja tie ir pieejami, palīdz iegūt pamatotāku ainu.

Šajā ziņojumā ir iekļauts 51 rādītājs. Katrā no tām ir grafika, skaidrojošs teksts un virsraksts, kurā apkopots galvenais konstatējums. Rādītāji ir sakārtoti piecās nodaļās:

Anodaļa sākas, izklāstot visas oficiālās valodas Eiropā, un turpina apspriest valodu daudzveidību mūsdienu klasēs.

B nodaļā ir aplūkots jautājums par svešvalodu nodrošināšanu mācību programmā. Pirmajā iedaļā galvenā uzmanība pievērsta nodrošināto svešvalodu skaitam, bet otrajā ir izklāstītas konkrētās sniegtās valodas.

---

7 Eiropas Savienības apsekojums par studentu kompetenci svešvalodās parādīja, ka tikai 42 % pārbaudīto 15 gadus veco studentu ir sasnieguši “neatkarīga lietotāja” līmeni (B1/B2 saskaņā ar Eiropas vienoto valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmu) pirmajā svešvalodā un 25 % sasniedza šo līmeni otrajā svešvalodā. Turklāt ievērojams skaits studentu (14 % pirmajai svešvalodai un 20 % otrajai svešvalodai) nerasniedza “pamata lietotāja” līmeni (t. i., līmeni pirms A1 līmeņa Eiropas vienotajā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā) (Eiropas Komisija, 2012. gads).

8 Padomes rezolūcija par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un pēc tās (2021–2030), OV C 66, 26.2.2021.

9 Padomes ieteikums (2022. gada 28. novembris) par ceļiem uz panākumiem skolās un ar ko aizstāj Padomes 2011. gada 28. jūnija ieteikumu par politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai (OV C 469, 9.12.2022.).

C nodaļā galvenā uzmanība pievērsta skolēnu līdzdalības līmenim valodu apgūvē. Pirmajā sadaļā tiek pētīts studentu apgūto svešvalodu skaits atbilstoši izglītības līmenim un ceļam, bet otrajā tiek pētīts, kuras svešvalodu studenti mācās.

D nodaļa ir veltīta (ārvalodu) skolotājiem. Pirmajā sadaļā aplūkota virkne jautājumu, kas saistīti ar skolotāju kvalifikāciju, viņu specializācijas pakāpi un apmācības iespējām. Otrajā sadaļā aplūkota svešvalodu skolotāju starptautiskā mobilitāte.

E nodaļa sākas, izpētot svešvalodām veltīto mācību laiku un pirmo divu svešvalodu studentu mācību rezultātus. Tajā aplūkoti arī valodu pārbaudes un atbalsta pasākumi migrantu studentiem vispārējā izglītībā.

Nodaļām ir pievienots glosārijs, kurā izskaidroti izmantotie pamatjēdzieni. Pielikumos sniegta papildu informācija par dažādiem ziņojuma aspektiem.

DATU AVOTI UN METODIKA

Galvenais šā ziņojuma datu avots ir Eurydice tīkls, kas sniedza kvalitatīvu informāciju par politiku un pasākumiem (ārvalstu) valodu mācīšanas jomā skolās. Šī informācija tika apkopota, izmantojot anketu, ko 2022. gada janvārī un februārī aizpildīja valstu eksperti/tīkla pārstāvji. Galvenais informācijas avots ir noteikumi/ieteikumi, mācību programmas un citi vadošie dokumenti, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes. Pārskata gads ir 2021./2022. mācību gads. Tika izmantota arī informācija no 2020./2021. gada Eurydice-Organisation for Economic Co-operation and Development (ESAO) kopīgās datu vākšanas par mācību laiku (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a).

Eurydice datus papildina Eurostat dati un dati no diviem ESAO veiktiem starptautiskiem apsekojumiem: 2018. gada Starptautiskā studentu novērtēšanas programma (PISA) un 2018. gada starptautiskais pētījums par mācīšanu un mācīšanos (TALIS). Eurostat statistikas dati, kuru atsaucies gads ir 2019./2020. gads, sniedz informāciju par skolēnu dalības līmeni valodu apgūvē skolās. 2018. gada PISA studentu anketa tika izmantota, lai aprēķinātu to skolēnu īpatsvaru, kuri mājās runā valodā, kas nav mācību valoda. 2018. gada TALIS skolotāju anketa tika izmantota, lai sniegtu ieskatu (ārvalstu) valodu skolotāju transnacionālajā mobilitātē un viņu apmācībās daudzvalodu skolās.

Šajā ziņojumā galvenā uzmanība pievērsta pamatizglītībai un vispārējai vidējai izglītībai. Tomēr daži rādītāji attiecas uz pirmsskolas izglītību un vidējo profesionālo izglītību. Vairumā gadījumu ir iekļautas tikai valsts skolas (izņemot Beļģiju, Īriju un Nīderlandi, kurās ņem vērā valsts atkarīgās privātās skolas).

Ziņojums aptver 39 izglītības un apmācības sistēmas 37¹⁰Eurydice tīkla dalībvalstīs (27 Eiropas Savienības dalībvalstīs un Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Šveicē, Islandē, Lihtenšteinā, Melnkalnē, Ziemeļmaķedonijā, Norvēģijā, Serbijā un Turkiyē).

2021./2022. mācību gadā, kas ir atsaucies gads lielākajai daļai rādītāju, konkrēti pasākumi, kas īstenoti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, ietekmēja izglītības organizāciju daudzās Eiropas valstīs. Šajā publikācijā nav minēti pagaidu pasākumi, kas atspoguļo "normālo" kontekstu, kurā studenti apgūst (ārvalstu) valodas.

---

10 Izglītības un apmācības sistēmu skaits ir lielāks nekā valstu skaits. Tas ir tāpēc, ka Beļģija tiek uzskatīta par trim izglītības un apmācības sistēmām (Beļģijas franču kopiena, Beļģijas flāmu kopiena un Beļģijas vāciski runājošā kopiena).

KOPSAVILKUMI

Valodu daudzveidība ir daļa no Eiropas DNS. Eiropas valodu mozaīka ietver ne tikai valstu oficiālās valodas, bet arī reģionālās vai minoritāšu valodas, kas gadsimtiem ilgi runā Eiropas teritorijā, nemaz nerunājot par migrantu radītajām valodām. Ņemot vērā iepriekš minēto, valodu apguve ir nepieciešama daudziem cilvēkiem; turklāt tā ir iespēja visiem, kas rada jaunu darbu vai iespējas mācīties. Turklāt valodas kā daļa no kultūras veicina personīgās un kolektīvās identitātes veidošanu. Patiesībā katra valoda piedāvā īpašu redzējumu par dzīvi. Tāpēc valodu daudzveidība tiek vērtēta un lolota demokrātiskā sabiedrībā.

Valodu apguvei ir būtiska nozīme, lai īstenotu Eiropas projektu, jo īpaši, lai izveidotu Eiropas izglītības telpu⁽¹¹⁾, kas ir patiesi kopēja telpa augstas kvalitātes izglītībai un mūžizglītībai visiem pāri robežām. Šajā sakarā daudzvalodība ir atzīta par vienu no astoņām pamatprasmēm, kas nepieciešamas personiskajai izaugsmei, veselīgam un ilgtspējīgam dzīvesveidam, nodarbināmībai, aktīvam pilsoniskumam un sociālajai iekļaušanai, kā izklāstīts Padomes ieteikumā par pamatprasmēm mūžizglītībā⁽¹²⁾.

Padomes 2019. gada ieteikuma par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei mērķis ir uzlabot studentu vispārējās valodu prasmes. Galvenais mērķis ir arī īpaši uzlabot svešvalodu apguvi skolās. Ņemot vērā šo mērķi, ieteikumā dalībvalstis tiek aicinātas "palīdzēt visiem jauniešiem līdz vidējās izglītības un apmācības beigām (papildus izglītības valodām), ja iespējams, iegūt kompetences līmeni vismaz vienā citā Eiropas valodā, kas ļauj viņiem efektīvi izmantot šo valodu sociāliem, mācīšanās un profesionāliem mērķiem, un veicināt papildu (trešās) valodas apguvi līdz līmenim, kas ļauj viņiem mijiedarboties ar zināmu zināšanu līmeni"⁽¹³⁾.

Ziņojuma piektais izdevums ir 2023. gada izdevums "Galvenie dati par valodu mācīšanu skolās Eiropā". Protams, tas balstās uz četrām iepriekšējām publikācijām. Tāpat kā iepriekšējos izdevumos, arī šī jaunā izdevuma mērķis ir palīdzēt uzraudzīt politikas attīstību (ārvalstu) valodu mācīšanas jomā Eiropas skolās. Lai gan izmeklēšanas centrā ir svešvalodas, tiek ņemtas vērā arī citas valodas (reģionālās vai minoritāšu valodas, klasiskās valodas u. c.).

Konkrētāk, šajā ziņojumā ir iekļauts 51 rādītājs, kas aptver plašu jautājumu loku, kuri attiecas uz (ārvalstu) valodu politiku Eiropas Savienības (ES) un valstu līmenī, piemēram:

- (ārvalstu) valodu nodrošināšana mācību programmā;
- studentu apgūto valodu skaits un diapazons;
- mācību laiks, kas veltīts svešvalodu mācīšanai;
- paredzamais pirmās un otrās svešvalodas apguves līmenis;
- valodu atbalsts nesen ieradušos migrantu studentiem un dzimtās valodas mācīšana;
- svešvalodu skolotāju profili un kvalifikācija;
- svešvalodu skolotāju transnacionālā mobilitāte.

Ziņojuma galvenais datu avots ir Eurydice tīkls, kas sniedza kvalitatīvu informāciju par politiku un pasākumiem (ārvalstu) valodu mācīšanas jomā skolās⁽¹⁴⁾. Eurydice datus papildina Eurostat dati un dati no diviem starptautiskiem apsekojumiem, ko veic Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija: 2018.

---

11 Plašāka informācija par Eiropas izglītības telpu pieejama Komisijas tīmekļa vietnē (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

12 Padomes lēmums (2018. gada 22. maijs) par pamatprasmēm mūžizglītībā, OV C 189, 4.6.2018.

13 Padomes lēmums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 17. lpp.

14 Pārskata gads ir 2021./2022. gads, izņemot datus par mācību laiku, attiecībā uz kuriem tas ir 2020./2021. gads. Šie dati galvenokārt attiecas uz vispārējo izglītību.

gada Starptautiskā studentu novērtēšanas programma un 2018. gada starptautiskais pētījums par mācīšanu un mācīšanos ⁽¹⁵⁾.

Ziņojums aptver 39 izglītības sistēmas 37¹⁶Eurydice tīkla dalībvalstīs (27 ES dalībvalstīs un Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Šveicē, Islandē, Lihtenšteinā, Melnkalnē, Ziemeļmaķedonijā, Norvēģijā, Serbijā un Tūrkiyē).

Salīdzinot ar gandrīz pirms divdesmit gadiem, pamatizglītības studenti apgūst svešvalodu no jaunākā vecuma lielākajā daļā izglītības sistēmu.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu visiem studentiem ir jāsāk apgūt svešvalodu vecumā no 6 līdz 8 gadiem. Sešās izglītības sistēmās (vācu valodā runājošajā kopienā Beļģijā, Grieķijā, Kiprā, Luksemburgā, Maltā un Polijā) šī prasība ir noteikta vēl agrāk (sk. B1. attēlu). Pēdējo divdesmit gadu laikā aptuveni divas trešdaļas izglītības sistēmu ir palielinājušas obligātās svešvalodu apguves ilgumu par 1 līdz 7 gadiem. Visos gadījumos šis palielinājums ir saistīts ar tā sākuma vecuma pazemināšanos, kurā pirmā svešvaloda ir obligāts priekšmets (sk. B2. attēlu). Šī tendence atspoguļo Eiropadomes 2002. gada sanāksmē Barselonā pausto aicinājumu, kurā ES valstis tika aicinātas veikt pasākumus, lai “uzlabotu pamatprasmju apguvi, jo īpaši mācot vismaz divas svešvalodas jau no agra vecuma” ⁽¹⁷⁾.

Pienākums apgūt vismaz vienu svešvalodu no sākumizglītības sākuma gadiem (vai pat pirmsskolas izglītību) lielākajā daļā izglītības sistēmu izskaidro ļoti lielo to pamatizglītības studentu īpatsvaru ES līmenī, kuri 2020. gadā apgūst vismaz vienu svešvalodu (86,1 %) (sk. C1.a attēlu). Salīdzinājumā ar 2013. gadu tas ir pieaugums par 6,7 procentpunktiem (sk. C2. attēlu). 2020. gadā mazāk nekā puse no visiem studentiem, kas apgūst pamatizglītību, apguva vismaz vienu svešvalodu tikai trijās izglītības sistēmās (Beļģijas franču un flāmu kopienās un Nīderlandē) (sk. C1. attēlu). Šajās izglītības sistēmās svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta apguve sākas salīdzinoši vēlu pamatizglītībā (sk. B1. attēlu). Tas izskaidro, kāpēc īpatsvars, kas attiecas uz studentiem visā pamatizglītībā, ir salīdzinoši zems.

Otrās svešvalodas apguve parasti sākas pamatizglītības beigās vai pamatskolas izglītībā.

2020. gadā ES līmenī 59,2 % studentu pamatskolas izglītībā apguva divas vai vairāk svešvalodas (sk. C3. attēlu). Studenti sāk apgūt otro svešvalodu kā obligātu mācību priekšmetu pamatizglītības beigās vai sākumskolas izglītības pirmajos gados lielākajā daļā izglītības sistēmu (sk. B1. attēlu). Tomēr pastāv citi modeļi, kas daļēji izskaidro salīdzinoši zemo to studentu skaitu, kuri šajā izglītības līmenī ES līmenī studē vismaz divas svešvalodas. Piemēram, astoņās izglītības sistēmās (Bulgārija, Ungārija, Austrija, Slovēnija, Slovākija, Lihtenšteina, Norvēģija un Tūrkiye) apgūstot divas svešvalodas, visiem vispārējās izglītības studentiem ir obligāti jāapgūst divas svešvalodas tikai tad, kad viņi sasniedz vidējās izglītības līmeni. Turklāt septiņās izglītības sistēmās (Beļģijas Franču kopienā, Vācijā, Īrijā, Spānijā, Horvātijā, Zviedrijā un Albānijā) nav politikas, kas noteiktu, ka divu svešvalodu apguve ir obligāta visiem studentiem (sk. B1. attēlu).

Dažās valstīs tiesības apgūt divas valodas ir tiesības, nevis pienākums.

Tā vietā, lai padarītu divas svešvalodas obligātas visiem studentiem, valstu mācību programmas var nodrošināt citus veidus, kā nodrošināt, ka visiem studentiem ir iespēja apgūt divas vai vairākas svešvalodas. Piemēram, Spānijā, Horvātijā un Zviedrijā divu svešvalodu apguve nekad nav obligāta visiem studentiem. Tomēr visiem vispārējās izglītības studentiem ir tiesības to darīt savas skolas laikā. Šī iespēja vispirms tiek sniegta sākumskolas izglītības sākumā (Spānijā) vai pamatizglītības beigās (Horvātijā un Zviedrijā) (sk. B4. attēlu).

---

15 Eurostat statistikas datiem 2019./2020. gads ir pārskata gads, izņemot laikkrīdus, kurām pārskata gadi ir 2012./2013. un 2019./2020. gads. Eurostat statistikas dati sniedz informāciju par skolu skolēnu līdzdalības līmeni valodu apgūvē. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas aptaujas kontekstuālās anketas tika izmantotas, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar studentiem, kuri runā valodā, kas nav valoda, kurā notiek mācības mājās (Starptautiskā studentu novērtēšanas programma) un (ārvalstu) valodu skolotāju transnacionālā mobilitāte un iespējas mācīties mācīt daudzvalodu skolās (Starptautiskais pētījums par mācīšanu un mācīšanos).

16 Izglītības un apmācības sistēmu skaits ir lielāks nekā valstu skaits. Tas ir tāpēc, ka Beļģijā ir trīs izglītības un apmācības sistēmas (Beļģijas franču kopiena, Beļģijas flāmu kopiena un Beļģijas vāciski runājošā kopiena).

17 Prezidentvalsts secinājumi — Barselonas Eiropadome 2002. gada 15. un 16. martā, C/02/930, 19. lpp.

Laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam Eiropas Savienības līmenī gandrīz nav mainījies to studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas pamatskolas izglītībā.

ES līmenī to studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas pamatskolas izglītībā, laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam palielinājās tikai par 0,8 procentpunktiem. Vairumā valstu atšķirība bija mazāka par 10 procentu punktiem. No šīm valstīm (t. i., ar atšķirību mazāk nekā 10 procentpunkti) nedaudz vairāk nekā puse uzrādīja procentuālo daļu, kas 2020. gadā joprojām bija zemāka par 90 %, kas liecina, ka ir iespējams uzlabot to studentu līdzdalības rādītājus, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas (sk. C4. attēlu).

Trijās izglītības sistēmās, proti, Beļģijas, Čehijas un Francijas flāmu kopienā, procentuālais īpatsvars palielinājās vismaz par 15 procentu punktiem. Vēl divās valstīs (Slovēnijā un Slovākijā) tendence bija pretēja: to pamatskolas skolēnu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, samazinājās par vairāk nekā 25 procentpunktiem¹⁸. Var identificēt dažādus šo izmaiņu iemeslus. Piemēram, Slovākijā samazinājums var būt saistīts ar to, ka tiek atcelta prasība katram studentam apgūt divas svešvalodas pamatizglītības laikā (sk. B3. attēlu).

Profesionālās izglītības un apmācības studentiem nav tādu pašu iespēju apgūt divas svešvalodas kā viņu kolēģiem vispārējā izglītībā.

2020. gadā to profesionālās izglītības un apmācības (PIA) studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairāk valodas, 2020. gadā bija 35,1 %. Tas ir gandrīz par 25 procentpunktiem mazāk nekā viņu kolēģiem vispārējā izglītībā (60,0 %). Vispārējās vidējās izglītības jomā vismaz 90 % studentu apguva divas vai vairākas svešvalodas 13 izglītības sistēmās, savukārt vidējā arodizglītībā šis īpatsvars tika sasniegts tikai Rumānijā. Tāpat ir tikai viena valsts, kurā vairāk nekā 30,0 % studentu visā vispārējā vidējā izglītībā nemācās svešvalodas (Portugāle), bet sešas — profesionālajā vidējā izglītībā (Dānija, Vācija, Igaunija, Spānija, Lietuva un Islande) (sk. C5. attēlu). Salīdzinājumā ar 2013. gadu to PIA studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairāk valodas, lielākajā daļā valstu saglabājās diezgan stabils (sk. C6. attēlu).

Šī statistika patiesi atspoguļo atšķirības valodu nodrošināšanā, kas noteiktas oficiālajās mācību programmās vispārējās izglītības studentiem, no vienas puses, un PIA studentiem, no otras puses. Faktiski 19 izglītības sistēmās līdz vidējās izglītības beigām PIA studenti būs apguvuši divas valodas kā obligātus priekšmetus mazāk gadu nekā viņu kolēģi vispārējā izglītībā (sk. B6. attēlu).

Angļu valoda, kā svešvaloda, ir viena no sava veida

Gandrīz visās Eiropas valstīs angļu valoda ir svešvaloda, ko studenti apgūst pamatizglītības un vidējās izglītības laikā (sk. C8. attēlu). 2020. gadā vairāk nekā 90 % studentu apguva angļu valodu vismaz vienā izglītības līmenī (t. i., pamatizglītībā, pamatizglītībā vai vidējā izglītībā) gandrīz visās Eiropas valstīs. 11 valstīs vairāk nekā 90 % studentu apguva angļu valodu visos izglītības līmeņos (sk. C9. attēlu).

Lielais to studentu īpatsvars, kuri apgūst angļu valodu, ir saistīts ar to, ka angļu valoda ir obligāta svešvaloda 21 izglītības sistēmā pamatskolas un/vai zemākās vidējās izglītības līmenī (sk. B7. attēlu). Vēl vairāk izglītības sistēmās tam jābūt iekļautam mācību programmā konkrētos izglītības līmeņos visās skolās (sk. B8.a attēlu).

Laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam būtiski palielinājās to studentu līdzdalības līmenis, kuri apgūst angļu valodu pamatizglītībā.

2020. gadā to studentu īpatsvars, kuri apgūst angļu valodu, 2020. gadā bija 98,3 % pamatskolas izglītībā un 95,7 % vispārējā vidējā izglītībā. Jau 2013. gadā lielākajā daļā izglītības sistēmu angļu valodu mācījās arī 90 % vai vairāk pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentu. Tas nozīmē, ka šajos divos izglītības līmeņos to studentu skaits, kuri apgūst angļu valodu, ir gan stabils, gan augsts (sk. C12b un C12c attēlu).

Pamatizglītībā aina ir nedaudz atšķirīga: tikai aptuveni vienā trešdaļā izglītības sistēmu gan 2013., gan 2020. gadā vismaz 90 % no visiem studentiem apguva angļu valodu. Starp šiem diviem pārskata gadiem astoņās izglītības sistēmās (Dānijā, Grieķijā, Latvijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Somijā un Zviedrijā) angļu valodas apguve palielinājās vismaz par 10 procentpunktiem (sk. C12a attēlu). Šo palielinājumu var izskaidrot

---

18 Polijā ievērojami samazinājās arī to pamatskolas skolēnu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas. Šis samazinājums ir saistīts ar skolu izglītības līmeņu reorganizāciju, kur pamatskolas izglītību tagad veido četras pakāpes, no kurām divās nav obligātas otrās svešvalodas apguves. Tomēr obligātās otrās svešvalodas apguves sākuma pakāpe un gadu skaits nemainās (sk. C4. attēlu).

ar diviem iepriekš minētajiem faktiem: studenti sāk apgūt svešvalodu agrāk, un angļu valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda gandrīz visās valstīs.

2020. gadā Eiropas Savienības līmenī franču un vācu valoda bija populārākā otrās svešvalodas izvēle.

Franču un/vai vācu valoda ir jāiekļauj skolu mācību programmā aptuveni vienā ceturtdaļā izglītības sistēmu (sk. B8.a attēlu). Turklāt dažās izglītības sistēmās franču un/vai vācu valoda ir obligāta (sk. B7. attēlu). Tas jo īpaši attiecas uz daudzvalodu valstīm, kurās tās ir valsts valodas, piemēram, Beļģijā, Luksemburgā un Šveicē (sk. A1. attēlu). Oficiālie dokumenti parasti attiecas arī uz franču un/vai vācu valodām, ko skolas var nolemt iekļaut mācību piedāvājumā (sk. B8.b attēlu).

2020. gadā ES līmenī franču valoda bija otrā visvairāk apgūtā svešvaloda pamatizglītībā un pamatskolas izglītībā. To apguva attiecīgi 5,5 % un 30,6 % studentu šajos divos līmeņos. Vācu valoda bija otrā visvairāk apgūtā svešvaloda ES vidējā izglītībā, un 20,0 % studentu to izmantoja kā mācību priekšmetu (sk. C10. attēlu).

Salīdzinājumā ar 2013. gadu to studentu procentuālā daļa, kuri mācās franču vai vācu valodā, lielākajā daļā valstu saglabājās stabila (sk. C13. un C14. attēlu).

2020. gadā spāņu valoda bija otrā visvairāk apgūtā svešvaloda piecās valstīs.

Lielākajā daļā Eiropas valstu izglītības iestādes mazāk uzmanības pievērš spāņu valodai nekā angļu, franču vai vācu valodai. Patiešām, neviena Eiropas valsts nemin spāņu valodu kā obligātu svešvalodu visiem skolēniem vismaz viena mācību gada laikā (sk. B7. attēlu), un tikai divas valstis (Zviedrija un Norvēģija) pieprasa, lai visas skolas konkrētā izglītības līmenī nodrošinātu studentiem iespēju mācīties spāņu valodu (sk. B8.a attēlu).

2020. gadā ES līmenī spāņu valodu apguva 17,7 % pamatizglītības studentu un 18,0 % vidējās izglītības studentu. Tā bija otrā visvairāk apgūtā svešvaloda (vismaz 10 % studentu to apgūst) pamatskolas izglītībā Īrijā, vidējā izglītībā Vācijā un gan pamatizglītības, gan vidējās izglītības jomā Francijā, Zviedrijā un Norvēģijā (sk. C10. attēlu).

Tāpat kā novērotās tendences franču un vācu valodas apgūvē, arī to studentu procentuālā daļa, kuri mācās spāņu valodā, lielākajā daļā valstu saglabājās stabila salīdzinājumā ar 2013. gadu (sk. C15. attēlu).

2020. gadā Eiropā daudz retāk tika apgūtas svešvalodas, kas nav angļu, franču, vācu un spāņu valoda.

2020. gadā valodas, kas nav angļu, franču, vācu un spāņu valodas, parasti tika pētītas tikai dažās valstīs, galvenokārt vēsturisku iemeslu dēļ vai ģeogrāfiskā tuvuma dēļ (sk. C11. attēlu). Itāļu (Horvātijā, Maltā, Austrijā un Slovēnijā), krievu (Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Latvija, Lietuva, Polija un Slovākija), dāņu (Īslandē), holandiešu (Beļģijas franču kopienā), igauņu (Igaunijā) un zviedru (Somijā) bija vienīgās pārējās svešvalodas, ko apgūst vismaz 10 % pamatizglītības vai vispārējās vidējās izglītības studentu jebkurā Eiropas valstī (sk. C11. attēlu).

Tomēr vairākās valstīs mācību programmā ir norādītas citas valodas, ko skolas var nodrošināt, piemēram, ķīniešu, arābu, turku, japāņu un portugāļu valoda. Noteikto svešvalodu klāsts ir augstākais vispārējās vidējās izglītības jomā (sk. B8.b attēlu). Turklāt šajā izglītības līmenī vairākās Eiropas valstīs pastāv valsts līmeņa pārbaudījumi mazāk svarīgās valodās, kuru rezultātā tiek iegūts sertifikāts. Tas attiecas, piemēram, uz ķīniešu valodu, par kuru aptuveni ceturtdaļā valstu ir pieejams valsts tests, kura rezultātā tiek iegūts sertifikāts. Francija, Norvēģija un Vācija ir trīs valstis ar vislielāko svešvalodu skaitu, kurām ir šāds valsts pārbaudījums: Attiecīgi 60, 45 un 24 (sk. E7. attēlu).

Pamatizglītībā mācību laiks, kas veltīts svešvalodām, ir neliela daļa no kopējā mācību laika lielākajā daļā valstu.

Pamatizglītībā lielākajā daļā izglītības sistēmu mācību laiks, kas veltīts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem, ir no 5 % līdz 10 % no kopējā mācību laika, kas piešķirts, lai mācītu visu obligāto mācību programmu. Šis īpatsvars sasniedz 10 % līdz 19 % obligātajās vispārējās vidējās izglītības pakāpēs, kuru laikā studenti apgūst vienu vai dažreiz divas svešvalodas (sk. E4. attēlu).

Pamatizglītībā stundu skaits, kas veltīts svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu mācīšanai, lielākajā daļā izglītības sistēmu ir no 30 līdz 69 stundām nosacītajā gadā (sk. E1.a attēlu). Dažās izglītības sistēmās

novēroto salīdzinoši zemu stundu skaitu daļēji var izskaidrot ar to, ka svešvalodu mācīšana nav obligāta visās pamatizglītības pakāpēs.

Obligātajās vispārējās vidējās izglītības pakāpēs mācāmo stundu skaits nosacītajā gadā svārstās no aptuveni 75 stundām (Horvātijā, Albānijā un Norvēģijā) līdz aptuveni 185 stundām (Bulgārijā, Dānijā, Francijā un Lihtenšteina (*ģimnāzija*)) (sk. E1.b attēlu). Ar 373 stundām, Luksemburga (*enseignement secondaire classique*) ir izcils gadījums: Franču un vācu valoda, divas no trim valsts valodām, ko studenti apgūst jau agrīnā vecumā (sk. B1. attēlu), mācību programmā tiek uzskatītas par svešvalodām.

No 2014. līdz 2021. gadam ievērojamās svešvalodām veltītā mācību laika izmaiņas notika tikai nedaudzās valstīs.

No 2014. līdz 2021. gadam mācību laiks, kas veltīts svešvalodām kā obligātiem mācību priekšmetiem, lielākajā daļā izglītības sistēmu saglabājās relatīvi stabils. Pamatizglītībā starp izglītības sistēmām, kurās pastāv atšķirības starp abiem atsauces gadiem, vairumā gadījumu svešvalodām atvēlētais mācību laiks palielinājās. Lielākais pieaugums, kas pārsniedz 50 %, ir vērojams Dānijā un Somijā (sk. E5. attēlu).

Aplūkojot vispārējās vidējās izglītības obligātās atzīmes, to valstu skaits, kurās mācāmo stundu skaits ir ievērojami mainījies, ir diezgan līdzīgs to valstu skaitam, kurās izmaiņu nav vai tās ir gandrīz nemaz. Starp valstīm, kurās ir atšķirība, nav skaidras tendences. Turklāt atšķirības ir mazākas nekā pamatizglītības jomā. Dānija ir vienīgā valsts ar īpaši lielu pieaugumu (100 %) (sk. E5. attēlu). Šajā valstī otrās svešvalodas studijas ir kļuvušas obligātas visiem studentiem, bet pirms tās nebija obligātas (sk. B3. attēlu).

Paredzēts, ka līdz vispārējās vidējās izglītības beigām studenti sasniegs Eiropas vienotās valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmas B2 līmeni pirmajā svešvalodā.

Gandrīz visas valstis izmanto Eiropas vienoto valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmu, ko izstrādājuši Eiropas Padome, lai noteiktu starptautiski salīdzināmus sasniegumu līmeņus svešvalodām. Attiecībā uz pirmo svešvalodu lielākā daļa valstu pieprasa, lai studenti sasniegtu A2 līmeni pamatizglītības beigās un B2 līmeni vispārējās vidējās izglītības beigās. Grieķijas un Islandes mācību programmās C1 līmenis ir noteikts kā augstākais vispārējās vidējās izglītības iegūšanas līmenis. Attiecībā uz otro svešvalodu lielākajā daļā valstu minimālās prasības ir A2 līmenis vidējās izglītības beigās un B1 līmenis vispārējās vidējās izglītības beigās. Tikai Itālija un Islande vispārējās izglītības studentiem izglītības beigās (attieciņi B2 un C1) noteica prasību, kas ir augstāka par B1 līmeni (sk. E6. attēlu).

Salīdzinot studentu iegūtos līmeņus pirmajai un otrajai svešvalodai, parasti ir sagaidāms, ka pirmās svešvalodas apguves līmenis būs augstāks nekā otrajai svešvalodai. Tikai nedaudzās valstīs gaidāmi rezultāti attiecībā uz pirmo un otro valodu, kas ir identiski tajā pašā atsauces punktā. Šī izglītības līmeņa atšķirība starp pirmo un otro svešvalodu nav pārsteidzoši, jo otrā svešvaloda tiek apgūta mazāk gadu visās izglītības sistēmās (sk. B2 un B3 attēlu). Arī otrās svešvalodas mācību laiks ir mazāks (sk. E2. attēlu).

Daudzās valstīs mācību programmā ir iekļautas arī reģionālās vai mazākumtautību valodas un klasiskās valodas.

Lielākajā daļā Eiropas valstu tiesību aktos oficiāli atzīta vismaz viena reģionāla vai minoritāšu valoda (sk. A1. attēlu). Šai oficiālajai atzīšanai bieži vien ir jāveicina šo valodu izmantošana dažādās sabiedriskās dzīves jomās, tostarp izglītībā. Tomēr dažas valstis, piemēram, Francija, reģionālās un mazākumtautību valodas neatzīst par oficiālajām valodām, tomēr tās paredz šīs valodas savos augstākā līmeņa vadības dokumentos, kas saistīti ar izglītību (sk. B9. attēlu). Turklāt gandrīz pusē valstu satura un valodu integrētās mācīšanās (CLIL) programmās kā mācību valodas līdztekus valsts valodām ir iekļautas reģionālās vai minoritāšu valodas (sk. B12. attēlu).

Pamatojoties uz mācību programmas saturu, klasiskā grieķu un/vai latīņu valodas mācīšana galvenokārt notiek vispārējā vidējā izglītībā. Šīs valodas ir ļoti reti obligātas tēmas. Klasiskais grieķu valoda ir obligāta tikai visiem studentiem Grieķijā un Kiprā zemākā un vispārējā vidējā izglītībā. Latīņu valoda ir obligāta priekšmets visiem studentiem Rumānijā (zemākā vidējā izglītība) un Horvātijā, Bosnijā un Hercegovinā, Melnkalnē un Serbijā (vispārējā vidējā izglītība). Vairākās papildu izglītības sistēmās klasiskais grieķis un/vai latīņu valoda ir obligātas tikai studentiem, kuri apgūst īpašus izglītības ceļus (sk. B10. attēlu).

Eiropas Savienības līmenī aptuveni katrs septītais 15 gadus vecais skolēns apmeklē valodu neviendabīgu skolu.

Daudzās Eiropas valstīs ir diezgan izplatītas valodas, kas šajā ziņojumā definētas kā skolas, kurās vairāk nekā 25 % skolēnu mājas runā citā valodā, nevis mācību valodā. 2018. gadā ES līmenī 13,3 % 15 gadus vecu skolēnu apmeklēja valodas negēnās skolas (sk. A4. attēlu). To daļēji var izskaidrot ar valsts valodas kontekstu: dažās valstīs ir vairākas valsts valodas un/vai reģionālas, minoritāšu vai neteritoriālas valodas (sk. A1. attēlu). Šis konstatējums ir arī cieši saistīts ar to migrantu izcelsmes skolēnu īpatsvaru, kuri nerunā valodā, kurā viņi mācās mājās (sk. A3. attēlu).

2018. gadā tikai neliela daļa ES līmeņa skolotāju ziņoja, ka viņi ir apmācīti mācīt daudzvalodu klasēs skolotāju sākotnējās izglītības (24,5 %) vai profesionālās izaugsmes turpināšanas laikā (20,1 %). Kiprā bija vislielākais to skolotāju īpatsvars, kuri apmācīti mācīt šādas nodarbības skolotāju sākotnējās izglītības laikā (48,0 %) un profesionālās pilnveides turpināšanā (37,7 %) (sk. D3. attēlu).

Vietējās valodas mācīšanu veicina vai finansiāli atbalsta valstu minoritāte

Daudzas augstākā līmeņa izglītības iestādes Eiropā veic pasākumus, lai atbalstītu valodu apguvi nesen ieradušos migrantu studentiem pamatizglītībā un pamatizglītībā. Vispopulārākais pasākums ir papildu nodarbības skolas valodā; tās tiek veicinātas vai finansiāli atbalstītas gandrīz visās izglītības sistēmās (sk. E9. attēlu). Izglītības valodas diagnostiskos testus pirmsskolas izglītības vai pamatizglītības sākumā iesaka vai pieprasa augstākā līmeņa izglītības iestādes nedaudz mazāk nekā pusē izglītības sistēmu. Nedaudz lielākā daļa šo ieteikumu vai prasību attiecas uz visiem skolas iedzīvotājiem, nevis tikai uz konkrētām skolēnu grupām (jaunie migrantu skolēni, tie, kas mājas runā valodā, kas atšķiras no skolas valodas u. c.) (sk. E8. attēlu).

Nesen ieceļojušo migrantu skolēnu dzimtās valodas nodarbību veicināšana vai finansiāla atbalstīšana ir daudz retāk sastopama nekā papildu nodarbības izglītības valodā, jo nedaudz vairāk nekā viena trešdaļa valstu to dara (sk. E9. attēlu). Mazākā skaitā valstu (Igaunija, Lietuva, Austrija, Slovēnija, Zviedrija un Norvēģija) migrantu izcelsmes studentiem ar nosacījumiem ir tiesības uz mācīšanu dzimtajā valodā (sk. B11. attēlu).

Vajadzība pēc kompetentiem svešvalodu skolotājiem pamatizglītības un satura un valodu integrētās mācīšanās programmās ir radījusi dažādus politikas risinājumus visā Eiropā.

Pēdējo divdesmit gadu laikā svešvalodu mācīšana pamatizglītībā ir ieguvusi pamatu (sk. B2. attēlu). Tāpēc daudzās valstīs ir radies jautājums par skolotāju kompetenci svešvalodu mācīšanā. Šis jautājums jo īpaši attiecas uz to personu specializācijas pakāpi, kuras māca svešvalodas, jo tradicionāli vispārīgā izglītībā skolotāji (t. i., tie, kas māca visus vai lielāko daļu mācību priekšmetu) nodrošina mācību programmu šajā līmenī.

Visā Eiropā ir trīs pieejas skolotāju norīkošanai svešvalodu mācīšanai pamatizglītībā; katrs no tiem ir atrodams aptuveni vienā trešdaļā valstu. Pirmkārt, atbildība par svešvalodu mācīšanu ir uzticēta tikai speciālistiem skolotājiem (t. i., tiem, kas specializējušies ierobežota mācību priekšmetu skaita mācīšanā). Otrkārt, šī atbildība tiek nodota vispārīgā izglītībā skolotāju rokās. Visbeidzot, gan vispārējās, gan specializētās skolotāji var mācīt svešvalodas (sk. D1. attēlu).

Aptuveni divās trešdaļās valstu, kas nodrošina CLIL programmas, kurās vismaz daži mācību priekšmeti tiek mācīti svešvalodā, skolotājiem, kas apgūst šāda veida programmas, ir jābūt īpašai (papildu) kvalifikācijai. Visbiežāk šiem skolotājiem ir jāpierāda, ka viņiem ir pietiekamas zināšanas par valodu, kurā tiek īstenota CLIL programma. Nepieciešamā minimālā svešvalodu prasme parasti atbilst vai nu B2 līmenim, vai C1 līmenim Eiropas vienotajā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā (sk. D2. attēlu).

No 2013. līdz 2018. gadam Eiropas Savienības līmenī to svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri ir bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos, palielinājās par 14,6 procentpunktiem.

Studēšana vai mācīšana ārzemēs ir bagātinoša pieredze jebkuram skolotājam vai topošajam skolotājam. Tas vēl jo vairāk attiecas uz svešvalodu skolotājiem, jo ārvalstu apmeklējumi veicina viņu valodas prasmju attīstību un viņu zināšanas un izpratni par tās valsts kultūru, kurā runā viņu mācītā valoda.

2018. gadā ES līmenī aptuveni 70 % svešvalodu skolotāju, kas mācīja pamatskolas izglītību, ziņoja, ka vismaz vienu reizi profesionālos nolūkos skolotāju sākotnējās izglītības laikā vai dienesta laikā ir bijuši ārzemēs. Spānijā, Nīderlandē un Islandē bija vislielākais mobilo svešvalodu skolotāju īpatsvars, no kuriem vairāk nekā 80 % ziņoja par transnacionālo mobilitāti (sk. D6. attēlu).

Visās valstīs šis īpatsvars ir palielinājies salīdzinājumā ar 2013. gadu. ES līmenī tas palielinājās par 14,6 procentpunktiem. Vislielākais pieaugums bija vērojams Nīderlandē (26 procentpunkti) (sk. D6. attēlu).

Eiropas Savienības līmenī vairāk nekā viena ceturtda mobilo svešvalodu skolotāju starptautiskā mobilitāte ir atbalstīta ar Eiropas Savienības programmu.

ES programmām ir liela nozīme svešvalodu skolotāju transnacionālajā mobilitātē. 2018. gadā lielākajā daļā izglītības sistēmu to mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību un kuri ar ES programmas starpniecību devās uz ārzemēm profesionālos nolūkos, bija ievērojami lielāks nekā to personu īpatsvars, kas devās uz ārzemēm, izmantojot valsts vai reģionālu programmu. ES līmenī šie procenti bija attiecīgi 27,4 % un 15,7 % (sk. D8. attēlu).

Pretēji šai tendencei ES programmu un valsts vai reģionālo programmu ieguldījums svešvalodu skolotāju starptautiskajā mobilitātē pamatskolas izglītībā bija aptuveni līdzīgs Beļģijas, Francijas, Horvātijas, Kipras un Ungārijas flāmu kopienā (sk. D8. attēlu).

Eiropas Savienības līmenī viena trešdaļa mobilo svešvalodu skolotāju uzskata, ka mācīšana ārzemēs ir profesionāls iemesls doties uz ārzemēm.

2018. gadā ES līmenī galvenie profesionālie iemesli doties uz ārzemēm (par kuriem ziņoja vairāk nekā puse no mobilajiem pamatskolas svešvalodu skolotājiem) bija “valodu apguve”, “studēšana kā daļa no skolotāju izglītības” un “pavadot viesskolēnus”. Citi mazāk izplatīti profesionāli iemesli doties uz ārzemēm (par kuriem ziņo aptuveni 40 % vai mazāk pamatskolas svešvalodu skolotāju) bija “saziņas veidošana ar skolām ārvalstīs”, “mācīšana” un “citu mācību priekšmetu apguve” (sk. D9. attēlu).

2018. gadā gandrīz visās valstīs lielākā daļa mobilo svešvalodu skolotāju ziņoja, ka ārzemēs uzturas mazāk nekā 3 mēnešus (t. i., īstermiņa uzturēšanās). Spānija, Francija un Itālija ir izņēmumi no šā modeļa, jo lielākā daļa mobilo svešvalodu skolotāju norādīja, ka viņi uzturas ārzemēs ilgāk (sk. D10. attēlu).

ANODAĻA: KONTEKSTS

Eiropai raksturīga bagātīga valodu mozaīka, un katrai no tām ir īpaša kultūras vēsture. Valodas var runāt visās valstīs, vai arī tām var būt reģionāls pamats valstīs. Valstīm ir arī kopīga valodu apmaiņa ar kaimiņiem pie savām robežām, tādējādi atspoguļojot to kopīgo vēsturi.

Eiropas daudzvalodība var tikt aplūkota dažādos aspektos, no kuriem viens ir valodu oficiāla atzīšana Eiropas vai valstu iestādēs. Tāpēc šī nodaļa sākas, izklāstot visas to 37 Eiropas valstu oficiālās valodas, kuras piedalās šajā ziņojumā (sk. A1. attēlu). Šīs informācijas pamatā ir Eurydice tīkla sniegtie dati.

Lai uzsvērtu turpmāku valodu daudzveidību Eiropā, šajā nodaļā aplūkota arī to Eiropas valstu studentu procentuālā daļa, kuri nerunā valodā, kurā mācās mājās (sk. A2 un A3 attēlu), un valodu nevienādīguma pakāpe Eiropas skolās (sk. A4. attēlu). Šo rādītāju pamatā ir dati no 2018. gada Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (PISA) ⁽¹⁹⁾. Tie parāda datus par visām valstīm, kas piedalījās šajā ziņojumā, izņemot Lihtenšteinu, kas nepiedalījās 2018. gada PISA aptaujā.

LĪDZĀS VALSTS VALODAI (VAI VALODĀM) LIELĀKĀ DAĻA EIROPAS VALSTU OFICIĀLI ATZĪST PAPILDU VALODAS

Eiropas Savienībā (ES) ir 24 oficiālās valodas, no kurām visas ir valsts valodas vismaz vienā no tās dalībvalstīm ⁽²⁰⁾. Noteikumi un citi vispārpieņemami dokumenti ir sagatavoti 24 oficiālajās valodās. ES oficiālo valodu ir mazāk nekā dalībvalstis, jo dažām ir kopīgas valodas: Vācu, grieķu, angļu, franču, nīderlandiešu un zviedru valoda ir valsts oficiālās valodas vairāk nekā vienā valstī. Papildus 24 oficiālajām ES valodām ES dalībvalstīs ir vēl divas valsts valodas (turku valoda ir viena no divām Kipras valsts valodām, bet Luksemburģa — viena no trim valsts valodām Luksemburģā). Tādējādi ES dalībvalstīs kopumā ir 26 valstu valodas.

Lielākajā daļā Eiropas valstu (ES dalībvalstīs un valstīs, kas nav ES dalībvalstis ⁽²¹⁾) tikai viena valoda ir atzīta par valsts valodu (A1. attēls). Īrijai, Kiprai, Maltai un Somijai ir divas valsts valodas. Beļģijā, Luksemburģā un Bosnijā un Hercegovinā ir trīs valsts valodas. Tomēr Beļģijā valsts valodas lieto norobežotos valodu apgabalos, un tās netiek atzītas par administratīvām valodām visā valsts teritorijā (tikai Briseles reģions ir divvalodīgs, izmantojot holandiešu un franču valodu). Līdzīgi, lai gan Šveicē ir četras oficiālās valsts valodas, lielākā daļa tās kantonu ir vienvalodīgi. Vācu valoda ir vienīgā oficiālā valoda 17 Šveices kantonos, 4 kantoni runā franču valodā un 1 kantons ir itāļu valodā. Turklāt 3 kantoni ir divvalodu (vācu un franču valodā), bet 1 ir trīsvalodu (vācu, itāļu un romiešu).

Vairāk nekā puse valstu, uz kurām attiecas šis ziņojums, juridiskiem vai administratīviem mērķiem oficiāli atzīst reģionālās vai minoritāšu valodas savā teritorijā. Šo valodu (un to skaita) klātbūtne ir atkarīga no dažādiem faktoriem, piemēram, katras valsts kultūras un politiskās vēstures, ģeogrāfiskās atrašanās vietas, lieluma un/vai valsts valodu skaita. Oficiāli atzītas reģionālās vai mazākumtautību valodas statusu parasti piešķir valodām noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā (bieži vien reģionā), kurā tās plaši runā. Parasti noteiktai iedzīvotāju daļai ir jārunā mazākumtautību valodā, lai valodu klasificētu kā oficiālo valodu. Piemēram, Slovākijā un Serbijā minoritāšu valoda ir oficiāli atzīta un to var izmantot juridiskiem un administratīviem mērķiem jebkurā vietējā administratīvajā vienībā, kurā mazākuma iedzīvotāju skaits veido vismaz 15 % no kopējā iedzīvotāju skaita. Polijā, Rumānijā un Ziemeļmaķedonijā robežvērtība ir noteikta 20 % apmērā. Ungārijā, ja mazākumtautību iedzīvotāju skaits pārsniedz 10 %, vietējās minoritātes pašpārvalde var pieprasīt, lai mazākumtautību valoda tiktu lietota papildus valsts valodai pašvaldību dekrētos, oficiālajās veidlapās un publisko paziņojumu padomēs, kā arī vietējos plašsaziņas līdzekļos. Ja mazākuma iedzīvotāju skaits pārsniedz 20 % no kopējā iedzīvotāju skaita, pēc pieprasījuma var piešķirt papildu tiesības. Piemēram, var tikt nodarbinātas vietējās valsts amatpersonas, kas runā mazākumtautību valodā.

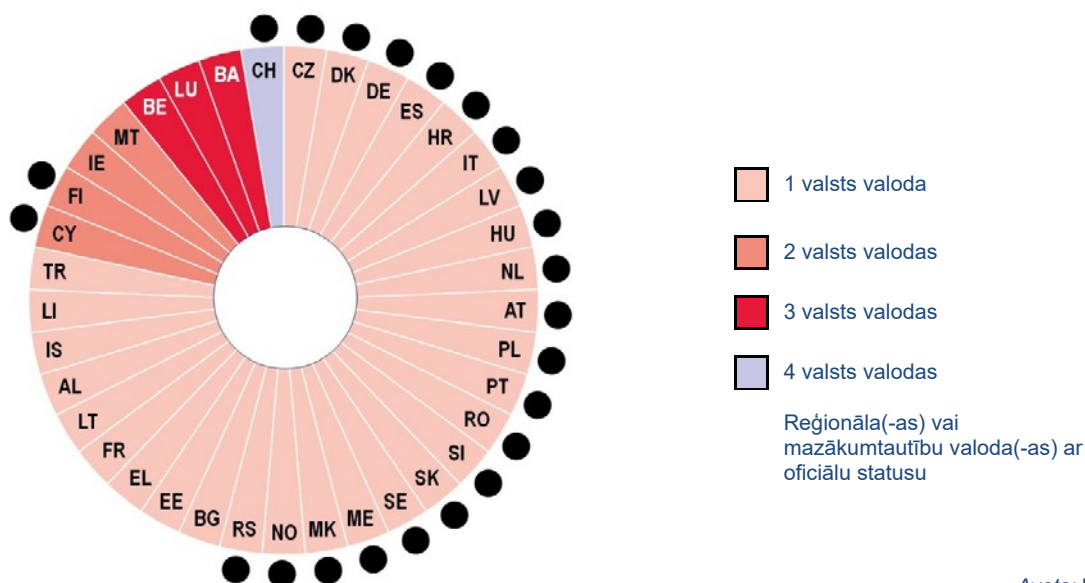
19 Sīkāku informāciju par PISA apsekojumu skatīt sadaļā "Statistiskās datubāzes un terminoloģija".

20 Angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valoda.

21 Šā ziņojuma aptvertās valstis sniedz tālāk par ES valstīm. Sīkāku informāciju par valsts aptvērumu skatīt ziņojuma ievadā.

Oficiāli atzīto reģionālo vai minoritāšu valodu skaits dažādās valstīs ir atšķirīgs. Latvijā, Nīderlandē un Portugālē ir tikai viena oficiālā reģionālā valoda. Turpretī Itālijā, Ungārijā, Polijā, Rumānijā un Serbijā ir vairāk nekā 10 oficiālās reģionālās vai minoritāšu valodas. Dažas reģionālās vai minoritāšu valodas ir oficiāli atzītas vairākās valstīs. Konkrētāk, dažas slāvu valodas (čehu, horvātu, poļu, slovāku un ukraiņu), kā arī vācu un ungāru valodas ir atzītas par reģionālām vai minoritāšu valodām vairāk nekā trijās ES valstīs.

Vēl viena valodas attēla daļa Eiropā ir neteritoriālu valodu pastāvēšana, proti, “valodas, ko lieto valsts pilsoņi un kas atšķiras no valodas vai valodām, ko lieto pārējie valsts iedzīvotāji, bet kuras, lai gan tās tradicionāli lieto valsts teritorijā, tomēr nevar tikt identificētas ar noteiktu teritoriju” (Eiropas Padome, 1992). Romāns ir tipisks neteritoriālas valodas piemērs. Tā ir oficiāli atzīta valoda 11 Eiropas valstīs, proti, Čehijā, Vācijā, Ungārijā, Austrijā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Somijā, Zviedrijā, Ziemeļmaķedonijā un Serbijā.

Avots: Eurydice.

Attēls 1 attēls: Valsts valodas un reģionālās, minoritāšu vai neteritoriālās valodas ar oficiālu statusu, 2021/2022

	Valsts valoda(-s)	Reģionāla(-as) un/vai mazākumtautību valoda(-as) ar oficiālu statusu
SKATĪT VISA S ATSAUKSMES	Vācu, franču, nīderlandiešu	
BG BG	Bulgāru bulgāru	
CZ CZ	Čehu čehijas	Vācu, poļu, romiešu, slovāku
DĀNIJA	Dāņu dāņu valoda	Vācija, Fēru salas, Grenlande
SKATĪT VISA S VIESNĪCĀS VIETĀ	Vācu valoda	Dāņu, frīzu, Lejasvācu, romiešu, sorbu
RĪGA, LV-1050	Igauņu valoda	
IEPAK .	Angļu, īru	
EL EL	Grieķijas grieķu valoda	
ES	Spāņu valoda	Katalāņu, Valensijas, Basku, galisiešu, oksitāņu
FR	Franču valoda	
ATRAŠANĀS VIETA: RĪGA	Horvātu valoda	Čehu, ungāru, itāļu, slovāku, serbu
TĀTAS IR.	Itāliešu itāļu valoda	Katalāņu, vācu, grieķu, franču, Francoprovençal, Friulian, horvātu, Ladin, Occitan, slovēņu, albāņu, Sardinijas
CY CY	Grieķu, turku	Kipras arābu, armēņu
LV LV	Latviešu valoda	Liv (Livonijas)
LTD	Lietuviešu valoda	

	Valsts valoda(-s)	Reģionāla(-as) un/vai mazākumtautību valoda(-as) ar oficiālu statusu
ATR AŠANĀS VIETA: PL	Poļu poļu valoda	Baltkrievu, čehu, kashubiešu, vācu, ebreju, armēņu, karaimu, lietuviešu, romiešu, krievu, slovāku, tatāru, ukraiņu, jidišu
RĪGA, LV-1050	Portugāļu valoda	Mirandese
ROIZVĒLE	Rumāņu rumāņu valoda	Bulgāru, čehu, grieķu, horvātu, itāļu, poļu, romāņu, krievu, slovāku, serbu, turku, ukraiņu
SI	Slovēņu slo	Ungāru, itāļu
ATR AŠANĀS VIETA: SK	Slovāku slovāku	Bulgāru, čehu, vācu, horvātu, ungāru, poļu, romiešu, Rusyn, ukraiņu
RĪGA, LATVIJA	Somu, zviedru	Romany, Sami
SE — SE	Zviedru zviedru valoda	Somu, Meānkieli, Romany, sāmu, jidišu
VISA S VIESNĪCĀS, KURU ATR AŠANĀS VIETA	Albāņu albāņu valoda	
MĀJAS LAPA	Bosnijas, Horvātijas serbu	
BEZKASĀS PIEGĀDE	Vācu, franču, itāļu, romiešu	Francoprovençal, Yenish
TAS IR	Īslandiešu valoda	
LAIKAZINĀSLI	Vācu valoda	
ES ES MU	Viesnīcas pilsētā Montenegro	Bosniešu, horvātu, albāņu, serbu
MK MK	Maķedoniešu maķedoniešu valoda	Bosniešu, romiešu, albāņu, serbu, turku
NĒ	Norvēģu valoda (divas veidlapas: Bokmål un Nynorsk)	Somu, Kven, Sami

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis apvieno reģionālās, mazākumtautību un neteritoriālās valodas ar oficiālu statusu pozīcijā “reģionālās vai mazākumtautību valodas ar oficiālu statusu”.

Valodas tabulā ir uzskaitītas alfabētiskā secībā atbilstoši Starptautiskās Standartizācijas organizācijas (ISO) 639–3 kodam (sk. <http://www.sil.org/iso639-3/>, pēdējā piekļuve: 2022. gada 27. jūnijs). Valodas, kurām nav ISO 639–3 koda, ir norādītas piezīmēs par konkrētām valstīm.

Terminu “neteritoriālā valoda”, “oficiālā valoda”, “reģionālā vai minoritāšu valoda” un “valsts valoda” definīcijas skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr, BE nl), Bulgārija, Čehija, Dānija, Vācija, Igaunija, Īrija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Malta, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Zviedrija, Bosnija un Hercegovina, Islande, Norvēģija un Turkiye: visas šīs valstis savu zīmju valodai(-ām) ir piešķirušas oficiālās valodas statusu.

Beļģija: dažādu valstu valodas tiek izmantotas tikai norobežotās teritorijās.

Spānija: valsts valoda spāņu valoda pastāv līdzās citām valodām dažās autonomajās kopienās (sk. tabulā uzskaitītās valodas) un dalās ar tām valsts valodas statusā. Oficiālās valodas ir arī skolas valodas. Papildus uzskaitītajām valodām, astūriešu valoda, kurai nav oficiāla statusa, ir aizsargāta ar likumu. To māca pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā Astūrijas autonomajā kopienā (sk. B9. attēlu).

Ungārija: Bojašs, romiešu dialekts, ir arī oficiāli atzīta valoda.

Austrija: reģionālā/mazākumtautību valoda horvātu valodā ir Burgenlande horvātu valoda.

Polija: papildus tabulā norādītajām valodām Lemko ir arī oficiāli atzīta mazākumtautību valoda.

Slovākija: papildus tabulā norādītajām valodām krievu un serbu valoda tika oficiāli atzīta 2014.–2015. gadā. Tomēr šīs divas valodas vēl nav iekļautas galvenajā tiesiskajā regulējumā par nacionālo minoritāšu valodu lietošanu (Likums Nr. 184/1999), un tāpēc tās nav norādītas tabulā.

Somija: Somijas tiesību aktos oficiālās mazākumtautību valodas netiek atzītas, bet romānijai un sāmiem (skatīt uzskaitītās valodas) dažādos juridiskajos dokumentos ir aizsargāts statuss.

Šveice: dažādu valstu valodas tiek izmantotas tikai norobežotās teritorijās. Attiecībā uz reģionālajām un minoritāšu valodām, papildus tabulā norādītajām valodām Frainc-Comtou ir arī oficiāli atzīta minoritāšu valoda.

Eiropas valodu mozaīka nebūtu pilnīga, ja nebūtu pieminētas zīmju valodas. Pašlaik lielākā daļa valstu, uz kurām attiecas šis ziņojums, oficiāli atzīst savu(-ās) zīmju valodu(-as) ⁽²²⁾. Valstīs, kurās šāda atzīšana netiek atzīta, pastāv vispārpieņemts tiesiskais regulējums, kas nosaka tiesības cilvēkiem ar dzirdes vai runas traucējumiem sazināties zīmju valodā (piemēram, Polijā un Serbijā).

APTUVENI KATRS DESMITAIS 15 GADUS VECAIS ES NERUNĀ MĀCĪBU VALODĀ MĀJĀS

PISA aptauja ļauj novērtēt to 15 gadus veco skolēnu procentuālo daļu, kuri runā (un nerunā) valodā, kurā notiek PISA tests mājās, kas tiek uzskatīta par aizstājēju, lai runātu par skolas valodu.

ES līmenī 88,5 % 15 gadus vecu skolēnu galvenokārt runā mācību valodā mājās, bet 11,5 % — citā valodā.

Attēlā A2 parādīts to 15 gadus vecu skolēnu īpatsvars Eiropas valstīs (ES dalībvalstīs un valstīs ārpus ES), kuri galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā.

No valstīm, kurās ir vislielākais īpatsvars (20 % vai vairāk) 15 gadus vecu skolēnu, kuri runā dzimtenē un valodā, kas atšķiras no izglītības valodas, visvairāk studentu to dara Luksemburgā un Maltā. Luksemburgā 82,9 % 15 gadus vecu skolēnu nerunā mācību valodā mājās. Šajā valstī 40,3 % skolēnu norāda, ka mājās viņi galvenokārt runā luksemburgiešu valodā ⁽²³⁾, kas ir ģermāņu valoda, kas ir viena no trim Luksemburgas oficiālajām valodām (sk. A1. attēlu), bet netiek izmantota izglītībā. Maltā, kas ir divvalodu valsts, visi skolēni

22 Skatīt piezīmes par konkrētām valstīm, kas saistītas ar A1. attēlu.

23 To studentu procentuālā daļa, kuri runā konkrētās valodās mājās, kā norādīts tekstā, ir balstīta uz PISA aptaujas sniegto informāciju (saite uz PISA datubāzi skatīt sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”). Šie dati nav parādīti attēlā vai 1. pielikumā.

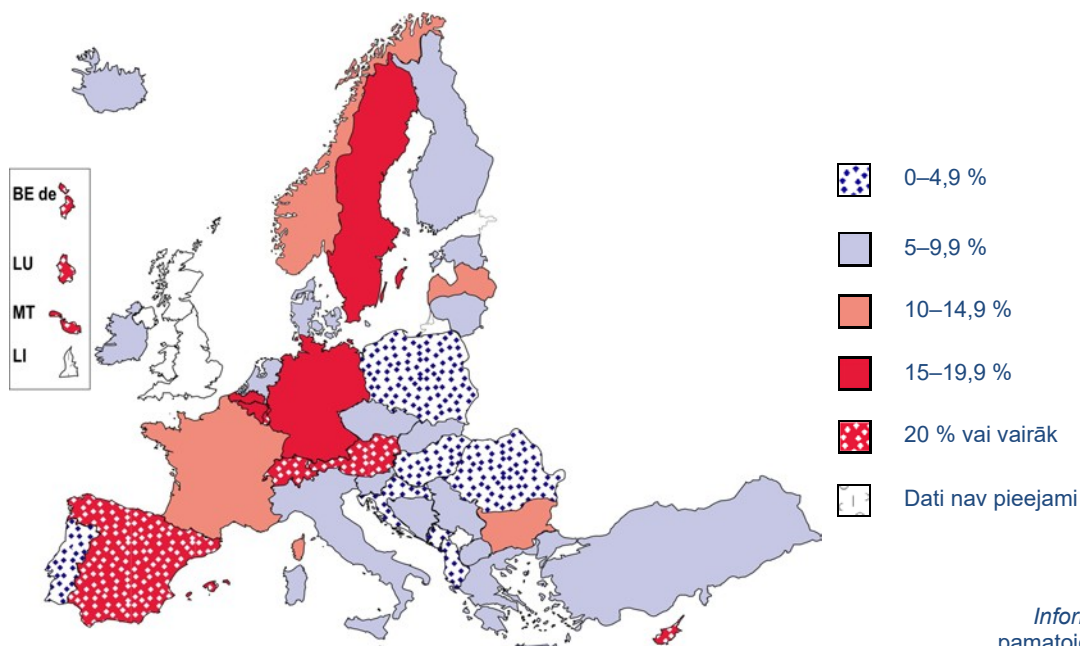
kārtoja PISA testu angļu valodā, kas ir viena no divām valodām, ko plaši izmanto izglītības kontekstā. Tomēr 82,8 % studentu mājās runā citā valodā. Lielākā daļa studentu (75,2 %) runā maltiešu valodā mājās.

Šveicē ir arī salīdzinoši liels skaits 15 gadus vecu cilvēku, kuri galvenokārt runā valodā, kas atšķiras no skolas valodas (27,0 %). Šajā daudzvalodu valstī lielākā daļa skolēnu, kas runā vācu, franču vai itāļu valodā (vai viņu dialekti), mājās un skolā runā vienā un tajā pašā valodā. Tomēr daudzi skolēni mājās runā valodā, kas atšķiras no skolas valodas.

Citas valstis (vai izglītības sistēmas), kurās 20 % vai vairāk 15 gadus vecu skolēnu galvenokārt runā citā valodā no skolas valodas, ir Beļģijas vāciski runājošā kopiena (24,1 %), Kipra (22,3 %), Spānija (20,6 %) un Austrija (20,5 %). Tām seko divas citas Beļģijas izglītības sistēmas (franču un flāmu kopienas), Vācija un Zviedrija, kur 17 % līdz 18 % skolēnu galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā.

Atšķirībā no visām iepriekš minētajām valstīm Polijā ir īpaši homogēna 15 gadus veca valoda, un tikai 1,7 % skolēnu mājās runā citā valodā, nevis mācību valodā. Arī Horvātijā, Ungārijā, Portugālē, Rumānijā, Albānijā un Melnkalnē šis īpatsvars ir salīdzinoši zems — zem 5 %.

Vairāk nekā pusē valstu, kurās ir dati (20 valstis), no 5 % līdz 15 % 15 gadus vecu skolēnu galvenokārt runā dzimtenē valodā, kas atšķiras no skolas valodas.

Informācijas avots
pamatojoties uz 2018. gada PISA.

Attēls 2 attēls: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018

Paskaidrojošās piezīmes

Dati tiek aprēķināti, pamatojoties uz PISA aptaujas jautājumu “Kādā valodā jūs runājat mājās lielāko daļu laika?” (ST022Q01TA). Apsekojuma kategoriju “Pārbaudījuma valoda” (1. valoda) izmanto kā aizstājēju, lai mājās runātu tajā pašā valodā kā skolā.

Runājot par noteiktas valodas dialektu mājās, tiek uzskatīts, ka runa ir par standarta valodu. Šī pieeja tika izmantota lielākajā daļā valstu, kas piedalījās PISA aptaujā. Tā kā šī pieeja vēl nav piemērota Beļģijas un Itālijas vāciski runājošajai kopienai, dialekti ir attiecīgi pārkodēti.

Datus un standartkļūdas (S.E.s) skatīt 1. pielikumā. Sīkāku informāciju par PISA skatīt sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Aplūkojot attīstību laikposmā no 2003. līdz 2018. gadam, to studentu procentuālā daļa, kuri galvenokārt runā kādā citā valodā, kas nav mācību valoda, Šveicē visvairāk palielinājās — par 14,9 procentpunktiem (sk. 1. pielikumu). Palielinājums bija ievērojams — aptuveni 10 procentu punkti — Beļģijas, Vācijas un Zviedrijas Franču kopienā. Lielākajā daļā šo valstu pieaugums galvenokārt notika no 2003. līdz 2015. gadam. Tomēr Vācijā to skolēnu īpatsvars, kuri savā valstī galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, laikposmā no 2003. līdz 2015. gadam palielinājās par 4,1 procentpunktu un laikposmā no 2015. līdz 2018. gadam — par 6,0 procentpunktiem. To var izskaidrot ar to, ka 2015. un 2016. gadā valsts uzņēma vairāk nekā 1 miljonu patvēruma meklētāju — galvenokārt cilvēkus, kas bēg no kara Afganistānā, Irākā un Sīrijā.

SKOLĒNI, KURI NERUNĀ VALODĀ, KURĀ NOTIEK MĀCĪBAS MĀJĀS, IR NE TIKAI IMIGRANTU VIDŪ.

To iedzīvotāju apzināšana, kuri nerunā valodā, kurā notiek mācības mājās, var palīdzēt nodrošināt piemērotākus valodas atbalsta pasākumus. Attēlā ir parādīts to skolēnu procentuālais īpatsvars, kuri runā un nerunā vienā un tajā pašā valodā gan skolā, gan mājās imigrantu un neimigrantu iedzīvotāju vidū. Imigrantu un neimigrantu populācijas tiek definētas, pamatojoties uz vecāku dzimšanas vietu. Students ir definēts kā “imigrants”, ja abi viņa vecāki ir dzimuši ārzemēs. Imigrantu studenti var būt dzimuši vai nu savas dzīvesvietas valstī (otrās paaudzes imigranti), vai ārvalstīs dzimušie (pirmās paaudzes imigranti). Studentu uzskata par “neimigrantu”, ja vismaz viens no viņa vecākiem ir dzimis viņu dzīvesvietas valstī.

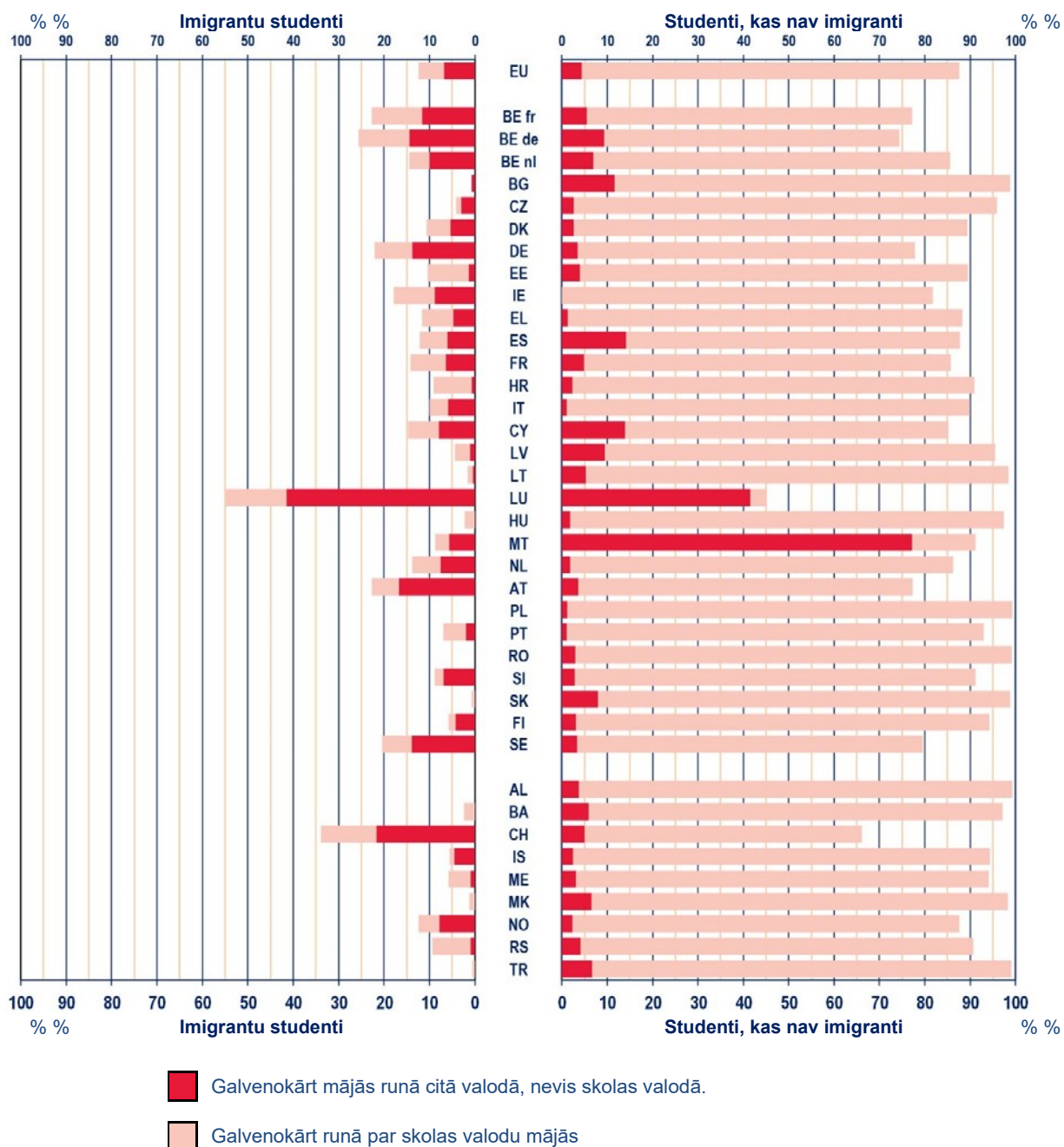
Kā redzams attēlā, ārvalstīs dzimušu vecāku esamība nenovēršami nenozīmē, ka skolēns nerunā mācību valodā mājās. ES līmenī 5,6 % 15 gadus vecu skolēnu ir imigranti, kuri galvenokārt runā valodā, kurā mācās mājās (skaitļa kreisajā pusē dati ir gaiši sarkani). Tikai nedaudz lielāks 15 gadus vecu skolēnu īpatsvars — 6,9 % — ir imigranti, kuri nerunā valodā, kurā mācās mājās (dati tumši sarkanā krāsā skaitļa kreisajā pusē). Citiem vārdiem sakot, aptuveni puse no 15 gadus vecajiem studentiem Eiropas Savienībā, kuru vecāki ir dzimuši ārvalstīs, norāda, ka viņi runā valodā, kurā viņi mācās mājās.

Savukārt tas, ka students nav imigrants, ne vienmēr nozīmē, ka skolēns runā valodā, kurā notiek mācības mājās. ES līmenī 4,4 % 15 gadus vecu jauniešu ir neimigranti, kas nerunā valodā, kurā mācās mājās (dati tumši sarkanā krāsā skaitļa labajā pusē).

Pāreja no ES līmeņa datiem uz valsts līmeņa datiem liecina, ka situācija valstīs ievērojami atšķiras attiecībā uz imigrantu studentu īpatsvaru studentu vidū (kopā no divām kategorijām skaitļa kreisajā pusē). Vairākās valstīs (vai izglītības sistēmās) 20 % vai vairāk 15 gadus vecu studentu ir imigranti (Beļģijas, Vācijas, Luksemburgas, Austrijas, Zviedrijas un Šveices franču un vāciski runājošās kopienas). Visās šajās valstīs vismaz puse no visiem imigrantiem mājās runā citā valodā, nevis mācību valodā (salīdziniet datus gaiši sarkanā un tumši sarkanā krāsā skaitļa kreisajā pusē). Valstīs, kurās 15 gadus vecu studentu īpatsvars ir mazāks (mazāk nekā 20 %), situācija ir atšķirīga. Piemēram, Igaunijā, Horvātijā un Serbijā, kur aptuveni 10 % 15 gadus veco studentu ir imigranti, gandrīz visi imigranti runā skolas valodā mājās. Turpretī Slovēnijā, kurā studentu vidū ir salīdzināma imigrantu daļa, lielākā daļa imigrantu studentu (aptuveni 80 %) mājās runā citā valodā, nevis mācību valodā.

Attiecībā uz studentiem, kas nav imigranti (skaitļa labajā pusē), Luksemburgai un Maltai ir visnepieciešamākie modeļi. Maltā 77,2 % 15 gadus vecu studentu ir neimigranti, kuri galvenokārt runā citā valodā, nevis PISA testā. Tas ir tāpēc, ka lielākā daļa skolēnu Maltā runā maltiešu valodā mājās, savukārt skolā viņi lieto angļu un maltiešu valodu, un pirmā ir valoda, kurā viņi kārtoja PISA testu (sīkāku informāciju skatīt analīzē, kas saistīta ar A2. attēlu). Luksemburgā 41,5 % 15 gadus vecu jauniešu nav imigranti, kas galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā (sīkāku informāciju sk. ar A2. attēlu saistītajā analīzē).

Citas valstis, kurās salīdzinoši liels to skolēnu īpatsvars, kuri nav imigranti, runā citā valodā, nevis mācību valodā (vairāk nekā 10%), ir Bulgārija, Spānija un Kipra.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz PISA 2018.

Attēls 3 attēls: 15 gadus vecu imigrantu un neimigrantu studentu procentuālā daļa pēc valodām, kurās runā mājās, 2018

Paskaidrojošās piezīmes

Dati tiek aprēķināti, pamatojoties uz PISA aptaujas jautājumu “Kādā valodā jūs runājat mājās lielāko daļu laika?” (ST022Q01TA). Apsekojuma kategoriju “Pārbaudījuma valoda” (1. valoda) izmanto kā aizstājēju, lai mājās runātu tajā pašā valodā kā skolā.

Runājot par noteiktas valodas dialektu mājās, tiek uzskatīts, ka runa ir par standarta valodu. Šī pieeja tika izmantota lielākajā daļā valstu, kas piedalījās PISA aptaujā. Tā kā šī pieeja vēl nav piemērota Beļģijas un Itālijas vāciski runājošajai kopienai, dialekti ir attiecīgi pārkodēti.

Kategorija "imigranti studenti" atbilst studentiem, kuru vecāki ir dzimuši ārvalstīs. Šajā kategorijā ir apvienotas divas atšķirīgas PISA imigrantu studentu kategorijas, proti, 1) students un abi vecāki ir dzimuši ārvalstīs (t. i., pirmās paaudzes imigranti); un 2) students ir dzimis testa valstī, bet abi vecāki ir dzimuši ārzemēs (t. i., otrās paaudzes imigranti).

Sīkāku informāciju par PISA sk. 1. pielikumā par datiem un S.E.s. Sk. sadaļu "Statistiskās datubāzes un terminoloģija".

Piezīmes par konkrētām valstīm

Bulgārija, Īrija, Ungārija, Polija, Rumānija, Slovākija, Albānija, Bosnija un Hercegovina, Ziemeļmaķedonija un Turkiye: attēlā nav uzrādīta vismaz viena studentu kategorija, jo izlase nebija pietiekama (kurā bija mazāk nekā 30 studenti). Sīkāku informāciju par attiecīgo kategoriju vai kategorijām skatīt 1. pielikumā.

EIROPAS VALSTIS ĻOTI ATŠKIRAS ATTIECĪBĀ UZ SKOLĒNU PROCENTUĀLO DAĻU VALŌDU-HETEROGĒNĀS SKOLĀS.

Mācīšana un mācīšanās valodu nevienmērīgos kontekstos var sniegt studentiem iespēju iepazīties ar citām valodām un kultūrām, tādējādi bagātinot skolas pieredzi. Tomēr tajā pašā laikā valodu daudzveidība studentu vidū var būt izaicinājums skolotājiem, studentiem un, vispārīgāk, attiecīgajām izglītības sistēmām. Var būt vajadzīgi īpaši pasākumi, lai palīdzētu skolēniem apgūt mācību valodu un atbalstītu skolotājus daudzvalodu un dažos gadījumos daudz kultūru nodarbību vadīšanā.

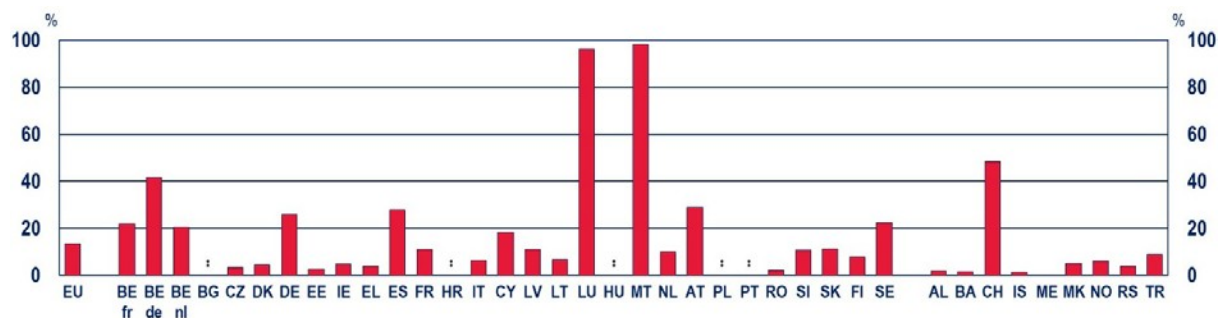
Valodu nevienmērīgums skolās, kas šeit definēts kā vairāk nekā 25 % skolēnu, kuri mājās runā citā valodā, nevis mācību valodā, dažādās valstīs atšķiras (sk. A4. attēlu). To daļēji var izskaidrot ar valsts valodas kontekstu: dažās valstīs ir vairākas valsts valodas un/vai reģionālas, minoritāšu vai neteritoriālas valodas (sk. A1. attēlu). Tas ir arī cieši saistīts ar to migrantu izcelsmes skolēnu procentuālo daļu, kuri nerunā valodā, kurā viņi mācās mājās (sk. A3. attēlu). Citi faktori, kas var ietekmēt valodu nevienmērīgumu skolās, ir, piemēram, pilsētplānošana (ar dzīvojamo telpu segregāciju vai bez tās) un politika, kas saistīta ar skolas izvēli.

ES līmenī 13,3 % 15 gadus vecu skolēnu apmeklē valodas negēnās skolas.

Luksemburgā un Maltā ir vislielākais 15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kas apmeklē valodu negēnās skolas (attiecīgi 96,2 % un 98,0 %). Luksemburgā daudzi skolēni mājās runā luksemburgiešu valodā, kas ir viena no trim Luksemburgas oficiālajām valodām (sk. A1. attēlu), bet netiek izmantota izglītībā (sk. ar A2 attēlu saistīto analīzi). Maltā lielākā daļa skolēnu runā maltiešu valodā mājās, savukārt skolā viņi lieto angļu un maltiešu valodu, un pirmā ir valoda, kurā viņi kārtoja PISA testu (sk. analīzi saistībā ar A2. attēlu).

Papildus Luksemburgai un Maltai, Beļģijai, Vācijai, Spānijai, Austrijai, Zviedrijai un Šveicei arī ir reģistrēts salīdzinoši augsts 15 gadus vecu skolēnu īpatsvars valodu negēnās skolās (vairāk nekā 20 %).

Turpretī vairākās Eiropas valstīs mazāk nekā 5 % 15 gadus vecu skolēnu apmeklē valodas negēnās skolas (Čehija, Dānija, Igaunija, Īrija, Grieķija, Rumānija, Albānija, Bosnija un Hercegovina, Islande un Serbija).

Avots: Eurydice, pamatojoties uz PISA 2018.

Attēls 4 attēls: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri apmeklē skolas, kurās vairāk nekā 25 % skolēnu mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Dati tiek aprēķināti, pamatojoties uz PISA aptaujas jautājumu “Kādā valodā jūs runājat mājās lielāko daļu laika?” (ST022Q01TA). Apsekojuma kategoriju “Pārbaudījuma valoda” (1. valoda) izmanto kā aizstājēju, lai mājās runātu tajā pašā valodā kā skolā.

Runājot par noteiktas valodas dialektu mājās, tiek uzskatīts, ka runa ir par standarta valodu. Šī pieeja tika izmantota lielākajā daļā valstu, kas piedalījās PISA aptaujā. Tā kā šī pieeja vēl nav piemērota Beļģijas un Itālijas vāciski runājošajai kopienai, dialekti ir attiecīgi pārkodēti.

Sīkāku informāciju par PISA sk. 1. pielikumā par datiem un S.E.s. Sk. sadaļu “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Horvātija, Ungārija, Polija un Portugāle: izlase nebija pietiekama (kurā bija mazāk nekā 30 skolēnu un/vai mazāk nekā piecas skolas).

Austrija un Slovēnija: paraugu ņemšanas vienība ir programma skolā, nevis visā skolā.

BNODAĻA — ORGANIZĀCIJA

IIEDAĻA — STRUKTŪRAS

Valodu prasmes ir būtiskas mobilitātei, sadarbībai un savstarpējai sapratnei Eiropā. Tām ir arī liela nozīme, veidojot Eiropas izglītības telpu, kas ir patiesi kopēja telpa augstas kvalitātes izglītībai un mūžizglītībai pāri robežām⁽²⁴⁾. 2002. gadā ES valstu vai valdību vadītāji pulcējās Barselonā, aicinot veikt turpmākus pasākumus, lai “uzlabotu pamatprasmju apguvi, jo īpaši mācot vismaz divas svešvalodas jau no agra vecuma”⁽²⁵⁾. Padomes 2019. gada maija ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei nesēn tika atkārtots mērķis, ka visi jaunieši papildus skolas valodai līdz vidējās izglītības beigām iegūst prasmes divās valodās⁽²⁶⁾.

Šajā iedaļā galvenā uzmanība pievērsta svešvalodu nodrošināšanai pirmsskolas, primārajā un sekundārajā līmenī, kā izklāstīts valstu mācību programmās vai citos augstākā līmeņa vadības dokumentos. Tajā ir paskaidrots, cik daudz svešvalodu ir obligātas visiem studentiem un cik ilgi tās ir obligātas. Vispirms tiek aplūkots vecums, no kura visiem pirmsskolas, pamatskolas un vispārējās vidējās izglītības studentiem jāsāk apgūt pirmo un otro svešvalodu (sk. B1. attēlu). Tajā aplūkots to gadu skaits, kuros pirmā un otrā svešvaloda ir obligāti jāapgūst visiem studentiem, un pētītas izmaiņas šajā laikā kopš 2003. gada (sk. B2 un B3 attēlu). Tas papildina priekšstatu par svešvalodu nodrošināšanu pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā, uzsverot visu studentu tiesības izvēlēties svešvalodas kā daļu no saviem neobligātajiem mācību priekšmetiem mācību programmā (sk. B4. attēlu).

Šīs iedaļas beigās tiek apspriestas atšķirības starp profesionālās izglītības un apmācības (PIA) studentiem un vispārējās izglītības studentiem attiecībā uz svešvalodu obligāto apguvi. Konkrētāk, tajā aplūkota atšķirība starp gadu skaitu, kuros vispārējās izglītības/PIA studentiem jāapgūst viena vai divas svešvalodas (sk. B5. un B6. attēlu).

Visi šīs sadaļas rādītāji ir balstīti uz datiem, kas savākti, izmantojot Eurydice tīklu un aptver 39 izglītības sistēmas 37 valstīs⁽²⁷⁾.

SVEŠVALODU APGUVE SEŠĀS IZGLĪTĪBAS SISTĒMĀS KĻŪST OBLIGĀTA PIRMS 6 GADU VECUMA

B1 attēlā ir parādīts pirmās un otrās svešvalodas sākuma vecums, ko māca kā obligātus priekšmetus visiem pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentiem. Dažos gadījumos darbības joma ir paplašināta, attiecinot to arī uz pirmsskolas izglītību.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu pirmās svešvalodas, ko māca kā obligātu mācību priekšmetu, sākuma vecums ir no 6 līdz 8 gadiem, kas atbilst pamatizglītības vai obligātās izglītības pirmajam gadam vai gadiem. Sešās izglītības sistēmās pirmā svešvaloda tiek ieviesta pirms 6 gadu vecuma: 3 gadu vecumā Beļģijas, Luksemburgas un Polijas vācu valodā runājošajā kopienā, 4 gadu vecumā Grieķijā un 5 gadu vecumā Kiprā un Maltā. Šajās valstīs, izņemot Maltu, prasība apgūt pirmo svešvalodu sākas pirmsskolas izglītībā un attiecas uz visiem bērniem šajā izglītības līmenī⁽²⁸⁾.

24 Plašāka informācija par Eiropas izglītības telpu pieejama Komisijas tīmekļa vietnē (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

25 Prezidentvalsts secinājumi — Barcelonas Eiropadome 2002. gada 15. un 16. martā, C/02/930, 19. lpp.

26 Padomes ieteikums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 8. lpp.

27 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

28 Šajā ziņojumā, ja visi bērni kādā brīdī sāk apgūt svešvalodu pirmsskolas izglītībā, tiek uzskatīts, ka sākuma vecums ir vecums, kurā pirmsskolas izglītība ir obligāta vai vieta valsts subsidētās pirmsskolas izglītības iestādēs ir garantēta visiem bērniem. Piemēram, Grieķijā un Kiprā pirmsskolas izglītība ir obligāta attiecīgi no 4 un 5 gadu vecuma. Tikmēr Beļģijas, Luksemburgas un Polijas vācu valodā runājošajā kopienā vieta ir garantēta visiem bērniem no 3 gadu vecuma (vai pat agrāk Beļģijas vāciski

Igaunijas, Zviedrijas un Islandes skolām ir zināma brīvība noteikt pakāpi, kādā pirmā svešvaloda tiek ieviesta kā obligāts priekšmets. Augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka vecuma (vai pakāpes) kategoriju svešvalodu ieviešanai: no 7 līdz 9 gadiem Igaunijā un Zviedrijā un no 6 līdz 9 gadiem Islandē. Skolas Igaunijā (sk. C1.b attēlu) un Islandē ⁽²⁹⁾ visbiežāk sāk svešvalodu mācīšanu, kad skolēni ir 9 gadus veci. Zviedrijā svešvalodu apguve parasti sākas 7 gadu vecumā.

Jaunākais vecums, kurā visiem studentiem jāsāk mācīties svešvalodu, ir 10 gadus vecs. Tas attiecas uz dažām Beļģijas Franču kopienas daļām un Beļģijas flāmu kopienu.

Īrija ir vienīgā valsts, kurā svešvalodas apguve skolā nav obligāta. Īrijā visi studenti apgūst angļu un īru valodu, no kuriem neviens netiek uzskatīts par svešvalodu.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu (32 no 39) visiem vispārējās izglītības studentiem ir obligāti jāapgūst divas svešvalodas vienā un tajā pašā laikā mācību laikā.

Vairumā gadījumu otrās svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta apguves sākuma vecums ir no 11 līdz 13 gadiem. Tas atbilst pamatzglītības beigām vai vidējās izglītības sākumam. Studenti Grieķijā, Latvijā, Šveicē un Serbijā sāk apgūt otro svešvalodu agrāk, sākot no 10 gadu vecuma, kas atbilst pamatzglītības otrajai pusei. Luksemburga izceļas, jo visiem studentiem no 6 gadu vecuma ir jāmācās otrā svešvaloda. Otrā skolas galā Norvēģijā otrā svešvaloda kļūst obligāta visiem studentiem vidusskolas līmenī, kad viņi ir 16 gadus veci. Bulgārijā, Ungārijā, Austrijā, Slovēnijā, Slovākijā, Lihtenšteinā un Tūrkiye divas svešvalodas ir obligātas arī visiem vispārējās izglītības studentiem vidējās izglītības līmenī, sākot no 14 vai 15 gadu vecuma.

Igaunijā un Islandē, tāpat kā pirmās svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta gadījumā, centrālās izglītības iestādes pieprasa skolām ieviest otro svešvalodu noteiktā vecuma diapazonā (10–12 gadi). Islandē saskaņā ar pieejamo valsts statistiku studenti parasti sāk apgūt otro svešvalodu 12 gadu vecumā ⁽³⁰⁾.

---

runājošās kopienas gadījumā). Plašāku informāciju sk. Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2021b).

29 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

30 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Avots: Eurydice.

Attēls 5 attēls: Sākuma vecums, kurā pirmā un otrā svešvaloda ir obligāti mācību priekšmeti visiem pirmsskolas, pamatskolas un/vai vispārējās vidējās izglītības studentiem (ISCED 0–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis galvenokārt attiecas uz valodām, kas mācību programmā apzīmētas kā “svešas” (vai “modernas”). Reģionālās un/vai mazākumtautību valodas (sk. B9. attēlu) un klasiskās valodas (sk. B10. attēlu) iekļauj tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā svešvalodu alternatīvas.

Sākuma vecums atspoguļo skolēnu parasto vecumu, kad sākas svešvalodu mācīšana (studentu nosacītais vecums); tie neņem vērā agrīnu vai novēlotu ieviešanu skolā, pakāpes atkārtosanos vai citus mācību pārtraukumus.

“Otrā valoda” ir valoda, ko studenti apgūst papildus pirmajai valodai, kuras rezultātā studenti vienlaikus apgūst divas dažādas valodas.

Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Terminu “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa izglītības iestādes” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): tikai Briseles galvaspilsētas reģionā un Valonijas komūnās, kurām ir īpašs valodas statuss, studenti sāk apgūt pirmo svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu no 8 gadu vecuma, savukārt citās Beļģijas Franču kopienas daļās viņi sākas no 10 gadu vecuma. Pēc notiekošās mācību programmas reformas sākuma vecums pirmās svešvalodas apguvei būs 8 gadi visiem studentiem no 2023./2024. gada, savukārt otrā svešvaloda kļūs obligāta visiem studentiem vecumā no 13 līdz 14 gadiem, sākot ar 2027./2028. gadu.

Beļģija (BE de): lai gan studentiem nav juridiska pienākuma apgūt divas svešvalodas, visās vispārējās vidējās izglītības iestādēs papildus pirmajai svešvalodai (franču valodai) studentiem jāsāk mācīties angļu valoda vēlākais no 13 gadu vecuma.

Vācija: sešās federālajās zemēs studentiem jāsāk apgūt pirmo svešvalodu no 6 gadu vecuma.

Igaunija, Zviedrija un Islande: attēlā parādīts vecums, kurā skolēni visbiežāk sāk apgūt pirmo un/vai otro svešvalodu.

Spānija: šis skaitlis atspoguļo visizplatītāko situāciju visā Spānijā. Dažās autonomajās kopienās ir obligāti jāapgūst divas valodas, sākot no 12 gadu vecuma (piemēram, Galisijas un Paisas Vasko) un 10 gadu vecuma (piemēram, Andalūzijas un Kanāriju salām).

Nīderlande: pamatizglītības laikā ir obligāti jāapgūst svešvaloda. Praksē tas notiek vecumā no 10 līdz 12 gadiem, bet skolas šo noteikumu var organizēt agrāk.

Bosnija un Hercegovina: šis skaitlis atspoguļo situāciju Serbu Republikas vienībā. Bosnijas un Hercegovinas Federācijā un Brčko apgabalā daži studenti sāk apgūt savu pirmo svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu no 6 vai 7 gadu vecuma, bet otru — no 10 gadu vecuma.

Šveice: trīs kantoni ir atšķirīgs sākuma vecums otrajai valodai, tas ir, 12 gadus vecs.

STUDENTI APGŪST PIRMO SVEŠVALODU ARVIEN VAIRĀK GADU

B2. attēlā ir parādīts to gadu skaits, kuros pirmsskolas, pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentiem ir jāapgūst viena svešvaloda. Tajā arī parādīta atšķirība starp gadu skaitu laikposmā no 2002./2003. gada līdz 2021./2022. gadam.

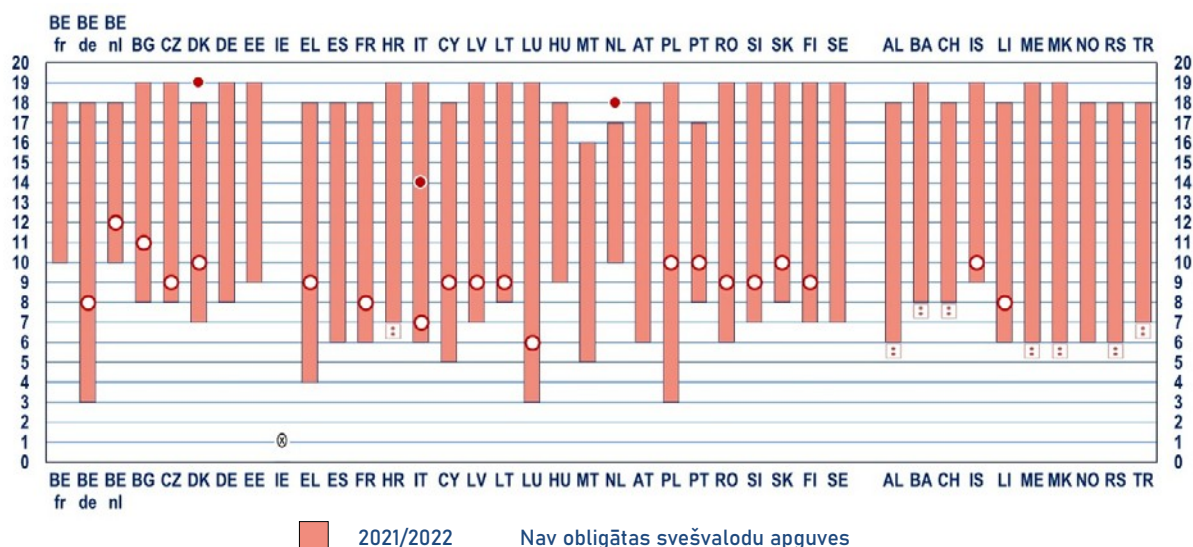
2021./2022. gadā vismaz vienas svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta apguves ilgums Eiropas valstīs svārstījās no 7 līdz 16 gadiem. Galvenais faktors, kas nosaka obligātās svešvalodu apguves ilgumu, ir vecums, no kura valodu apguve ir obligāta, kas svārstās no 3 līdz 10 gadiem. Kad obligātā izglītība ir sākusies, prasība, ka visiem studentiem ir jāmācās svešvalodā, parasti turpinās līdz vidusskolas izglītības pēdējam vai priekšpēdējam gadam. Vienīgais izņēmums ir Maltā, kur prasība studēt svešvalodu beidzas obligātās izglītības beigās.

Pamatojoties uz vismaz vienas svešvalodas apguves ilgumu, var noteikt trīs galvenās izglītības sistēmu grupas. Visbiežāk studentiem ir jāapgūst svešvaloda 11 līdz 13 gadus. Tas attiecas uz divām trešdaļām izglītības sistēmu. Šajās izglītības sistēmās studenti sāk apgūt svešvalodu vecumā no 6 līdz 8 gadiem (izņemot Kipru un Maltu) līdz 18 vai 19 gadu vecumam (izņemot Maltu). Otrajā un mazākā grupā no astoņām izglītības sistēmām studenti mācās svešvalodu 7–10 gadus. Šajā grupā ietilpst visas izglītības sistēmas, kurās svešvalodas apguve kļūst obligāta visiem studentiem, kuri ir vai nu 9, vai 10 gadus veci (Beļģijas Francijas un flāmu kopienas, Igaunija, Ungārija, Nīderlande un Islande), kā arī Šveice un Portugāle. Visbeidzot, pirmās svešvalodas apguve ilgst vairāk nekā 13 gadus tikai četrās valstīs: 16 gadi Luksemburgā un Polijā, 15 gadi Beļģijas vāciski runājošajā kopienā un 14 gadi Grieķijā. Tās ir arī vienīgās izglītības sistēmas, kurās pirmās svešvalodas apguve sākas pirms 5 gadiem.

Kā redzams B2. attēlā, pēdējās divās desmitgadēs aptuveni divas trešdaļas izglītības sistēmu, par kurām ir pieejami dati, ir palielinājušas obligātās svešvalodu apguves ilgumu. Visās šajās izglītības sistēmās ilgums tika palielināts, samazinot vecumu, kurā pirmās svešvalodas apguve kļūst obligāta salīdzinājumā ar 21. gadsimta sākumu. Kopš 2003. gada visbūtiskākās pārmaiņas ir notikušas Beļģijas, Grieķijas, Itālijas, Kipras un Polijas vāciski runājošajā kopienā, kur obligātās svešvalodu apguves periods tika pagarināts par 4 gadiem (Kiprā) līdz 7 gadiem (Polijā). Šajās valstīs, izņemot Itāliju, studentiem tagad jāsāk apgūt svešvalodu pirmsskolas izglītībā, savukārt pirms 20 gadiem viņi sāka mācīties tikai pamatizglītībā. Itālija ir vienīgā valsts, kurā obligātās svešvalodu apguves ilguma pieaugums ir saistīts ne tikai ar sākuma vecuma pazemināšanos, bet arī svešvalodu apguves pagarināšanos līdz vispārējās vidējās izglītības beigām.

Kopš 2003. gada deviņas citas izglītības sistēmas (Bulgārija, Dānija, Francija, Latvija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija un Lihtenšteina) palielināja svešvalodu apguves ilgumu par 2 vai 3 gadiem, mainot mācību sākuma vecumu uz 6–8 gadiem. Arī Beļģijas flāmu kopienā un Luksemburgā pirmo svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu pavadījušo gadu skaits kopš 2003. gada ir palielinājies attiecīgi par 2 un 3 gadiem. Tomēr Beļģijas flāmu kopienā pašreizējais sākuma vecums (10 gadi) joprojām ir augstāks nekā lielākajā daļā izglītības sistēmu, bet Luksemburgā tas ir zemāks (3 gadi).

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	Sākuma vecums, ja tas atšķiras no 2021./2022. gada	Beigu vecums, ja tas atšķiras no 2021./2022. gada	Nav pieejams 2002./2003. gadā
2002/2003			

Avots: Eurydice.

Attēls 6 attēls: Periods, kurā svešvalodas apguve bija obligāta pirmsskolas, pamatizglītības un/vai vispārējās vidējās izglītības (ISCED 0–3) jomā 2021./2022. gadā, un atšķirības no 2002./2003. gada

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis galvenokārt attiecas uz valodām, kas mācību programmā apzīmētas kā “svešas” (vai “modernas”). Reģionālās un/vai mazākumtautību valodas (sk. B9. attēlu) un klasiskās valodas (sk. B10. attēlu) iekļauj tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā svešvalodu alternatīvas.

Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Terminu “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “vadošie dokumenti” un “augstākā līmeņa izglītības iestādes” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): tikai galvaspilsētas Briseles reģionā un Valonijas komūnās ar ģipšu valodas statusu svešvalodu apguve ir obligāta 10 gadus. Citās Beļģijas Franču kopienas daļās tas ilgst 8 gadus.

Pēc notiekošās mācību programmas reformas sākuma vecums pirmās svešvalodas apguvei visiem studentiem no 2023./2024. gada būs 8 gadi.

Beļģija (BE nl): atšķirība no 2002./2003. gada atspoguļo situāciju Flāmu kopienā, izņemot Briseli, kur studiju gadu skaits samazinājās saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem pārējā Kopienā.

Dānija: ir pārtraukums laikrindās sakarā ar izmaiņām metodikā, ko izmanto, lai noteiktu vecumu, kurā beidzas obligātā svešvalodu apguve.

Igaunija un Somija: 2002./2003. gadā izglītības iestādes tikai precizēja, ka skolēniem ir jāsāk apgūt svešvalodu kā obligātu mācību priekšmetu vecumā no 7 līdz 9 gadiem. Tā tas joprojām bija Igaunijā 2021./2022. gadā. Somijā kopš 2021./2022. gada šī vecuma elastība (t. i., sākuma vecums no 7 līdz 9 gadiem) ir aizstāta ar fiksētu sākuma vecumu (7 gadi).

Īrija: svešvalodu mācīšana nav obligāta. Oficiālās valodas — angļu un īru valoda — tiek mācītas visiem studentiem.

Spānija: šis skaitlis atspoguļo visizplatītāko situāciju visā Spānijā. Kopš 2006. gada autonomās kopienas ir spējušas pieņemt lēmumu noteikt, ka svešvalodas apguve ir obligāta bērniem, kas apmeklē pirmsskolas izglītību.

Tas ir palielinājis svešvalodu apguves ilgumu dažās no tām.

Nīderlande: pamatizglītības laikā studentiem ir obligāti jāapgūst svešvaloda. Praksē tas notiek vecumā no 10 līdz 12 gadiem, bet skolas šo noteikumu var organizēt agrāk.

Zviedrija: 2002./2003. gadā izglītības iestādes norādīja tikai to, ka skolēniem ir jāsāk apgūt svešvalodu kā obligātu mācību priekšmetu vecumā no 7 līdz 10 gadiem un 2021./2022. gadā — 7–9 gadu vecumā.

Visbeidzot, pēdējo divu desmitgažu laikā Čehijā, Lietuvā un Islandē par vienu gadu tika pagarināts arī pirmās svešvalodas apguves obligātais ilgums.

Kopumā 10 izglītības sistēmas kopš 2003. gada nav palielinājušas obligātās svešvalodu apguves ilgumu. Tomēr vairumā gadījumu pastāv īpaši apstākļi, kas saistīti ar vecumu, kurā svešvalodas apguve kļūst obligāta visiem studentiem. 2003. gadā Spānijā, Maltā, Austrijā un Norvēģijā studentiem jau bija pienākums apgūt valodu agrīnā vecumā (5 vai 6 gadus veci). Igaunijā, Nīderlandē un Zviedrijā skolām bija zināma elastība, nosakot gadu, kad skolēniem bija jāsāk apgūt svešvalodu.

Vecuma samazināšana, kurā studenti sāk mācīties svešvalodas, bija būtiska daļa no ieteikuma par svešvalodu mācīšanu, ko ES valstu vai valdību vadītāji sniedza 2002. gadā Barselonā⁽³¹⁾ un atkārtoja Padomes ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei⁽³²⁾. Kā minēts iepriekš, visas izglītības sistēmas, kas kopš 2003. gada ir pagarinājušas pirmās svešvalodas apguves ilgumu, to darīja, samazinot sākuma vecumu. Vairumā gadījumu šīs izmaiņas notika laikā no 2003. līdz 2011. gadam⁽³³⁾.

ILGUMS, KURĀ OTRĀS SVEŠVALODAS APGUVE IR OBLIGĀTA, LAIKA GAITĀ TIKAI NEDAUDZĀS VALSTĪS

B3 attēlā ir parādīts gadu skaits, kuru laikā studentiem, kuri apgūst pamatizglītību un vispārējo vidējo izglītību, vienlaikus jāapgūst divas svešvalodas. Tas arī parāda atšķirību starp gadu skaitu kopš 2003. gada.

2021./2022. gadā lielākajā daļā izglītības sistēmu visi vispārējās izglītības studenti kādā izglītības posmā vienlaikus apguva divas svešvalodas (sk. B1. attēlu). Kā redzams B3 attēlā, visizplatītākā situācija ir prasība 5–9 gadus mācīties divas svešvalodas. Studenti apgūst divas svešvalodas mazāk nekā 5 gadus 11 izglītības sistēmās. To vidū ir Kipra, kā arī izglītības sistēmas, kurās šī obligātā izglītība notiek tikai zemākā līmeņa vidējās izglītības līmenī (Itālija un Portugāle) vai tikai vidējās izglītības līmenī (Bulgārija, Ungārija, Austrija, Slovēnija, Slovākija, Lihtenšteina, Norvēģija un Turkiye). Otrā skalas beigās studentiem Luksemburgā 13 gadus ir jāmacās divas svešvalodas visā pamatizglītībā un vidējā izglītībā.

Kopš 2002./2003. gada lielākajā daļā izglītības sistēmu otrās svešvalodas apguves ilgums nav palielinājies. Šajā laikposmā aptuveni trešdaļa izglītības sistēmu, par kurām ir pieejami dati, ir ieviesušas reformas, lai stiprinātu otrās svešvalodas kā obligātu mācību priekšmeta apguvi. Šīs reformas var iedalīt divās kategorijās. Pirmkārt, trijās izglītības sistēmās (Dānijā, Itālijā un Turkiye) otrā svešvaloda ir kļuvusi obligāta visiem. Otrkārt, deviņās izglītības sistēmās ir pagarināts laikposms, kurā divu svešvalodu apguve vienlaikus ir obligāta. Visbūtiskākais pieaugums ir noticis Francijā (par 5 gadiem) un Grieķijā (par 4 gadiem). Atkarībā no izglītības sistēmas ilgums tika palielināts, samazinot sākuma vecumu (Beļģijas, Čehijas, Latvijas, Luksemburgas, Polijas un Somijas flāmu kopiena), atliekot beigu vecumu (Lihtenšteina) vai abus (Grieķija un Francija).

Turpretī laikposmā no 2002./2003. gada līdz 2021./2022. gadam Bulgārija, Kipra, Lietuva un Islande ieviesa reformas, kas samazināja gadu skaitu, kuru laikā visiem studentiem vienlaikus ir jāapgūst divas svešvalodas. Piemēram, Kiprā kopš 2015./2016. gada otrā svešvaloda nav bijusi obligāta visiem studentiem vispārējās vidējās izglītības otrajā un trešajā gadā. Islandē kopš 2015./2016. gada studentiem nav obligāti jāapgūst otrā svešvaloda vienu mācību gadu no 18 gadu vecuma. Turklāt 2014./2015. gadā otrās valodas apguves sākuma vecums tika mainīts no 10 gadiem uz 10–12 gadu vecuma grupu.

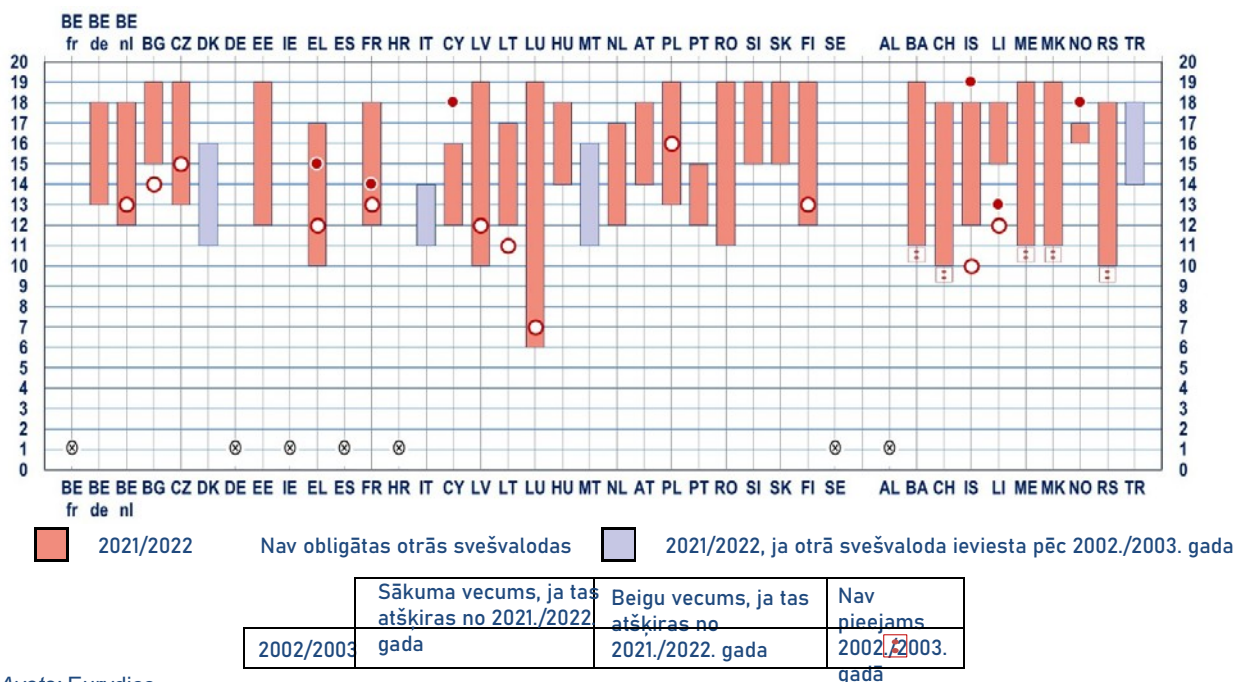
31 Prezidentvalsts secinājumi — Barcelonas Eiropadome 2002. gada 15. un 16. martā, C/02/930.

32 Padomes lēmums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019.

33 Informāciju par konkrētām valstīm par 2010./2011. gadu skatīt Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2017), 32.–33. lpp.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Astoņās izglītības sistēmās (vācu valodā runājošajā kopienā Beļģijā, Igaunijā, Nīderlandē, Austrijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā un Slovākijā) laikā no 2002./2003. gada līdz 2021./2022. gadam studenti vienlaikus mācās divas svešvalodas. Tomēr divās no tām ir vērts pieminēt īpašus apstākļus, kādos notiek izmaiņas attiecībā uz otrās svešvalodas apguvi. Slovēnijā 2011. gadā tika ieviesta reforma, ar kuru otro valodu noteica par obligātu no 12 gadu vecuma, taču tā tika apturēta tā paša gada novembrī un kopš tā laika vēl nekad nav īstenota. 2021. gadā prasība apgūt divas svešvalodas attiecās tikai uz studentiem vecumā no 15 gadiem. Slovākijā 2008./2009. gadā divu svešvalodu apguve kļuva obligāta zemākā līmeņa vidējā izglītībā. Tomēr 2015. gada septembrī augstākā līmeņa izglītības iestādes atcēla pienākumu visiem pamatskolas izglītības studentiem apgūt divas svešvalodas vienlaicīgi līdz 15 gadu vecumam. Tajā pašā laikā viņi piešķīra individuālu skolu autonomiju, lai lemtu par šo jautājumu.

Avots: Eurydice.

Attēls 7 attēls: Periods, kurā pamata un/vai vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3) 2021./2022. gadā bija obligāti jāapgūst divas svešvalodas, un atšķirības salīdzinājumā ar 2002./2003. gadu

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis galvenokārt attiecas uz valodām, kas mācību programmā apzīmētas kā “svešas” (vai “modernas”). Reģionālās un/vai mazākumtautību valodas (sk. B9. attēlu) un klasiskās valodas (sk. B10. attēlu) iekļauj tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā svešvalodu alternatīvas.

“Otrā valoda” ir valodas, ko studenti papildus pirmajai valodai, kā rezultātā studenti vienlaikus apgūst divas dažādas valodas.

Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa iestādes.

Terminu “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “vadošie dokumenti” un “augstākā līmeņa izglītības iestādes” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): pēc notiekošās mācību programmas reformas otra svešvaloda kļuva obligāta visiem studentiem vecumā no 2027. līdz 2028. gadam 13 un 14 gadu vecumā.

Spānija: šis skaitlis atspoguļo visizplatītāko situāciju visā Spānijā. Otra svešvaloda ir obligāta visiem studentiem dažās autonomajās kopienās (piemēram, Andalūzijā un Kanāriju salās no 10 gadu vecuma un País Vasco un Galisijā no 12 gadu vecuma).

Igaunija (2002./2003. un 2021./2022. gadā) un Islande (2021./2022. gadā): augstākā līmeņa izglītības iestādes norādīja tikai to, ka skolēniem ir jāapgūst otra svešvaloda kā obligātu mācību priekšmetu vecumā no 10 līdz 12 gadiem.

Ungārija: laika rindu pārrāvums ir saistīts ar izmaiņām metodikā (izmaiņas vidējās izglītības programmu ISCED kategorijās).

Nīderlande: divu valodu apguves ilgums atšķiras atkarībā no izvēlēta ceļa.

Norvēģija: laikrindas pārrāvums ir saistīts ar izmaiņām metodikā (izmaiņas attiecībā uz to, kā tiek ziņots par otrās svešvalodas mācīšanu kā obligātu priekšmetu visiem).

TREŠAJĀ DAĻĀ EIROPAS VALSTU VISIEM STUDENTIEM IR TIESĪBAS IZVĒLĒTIES SVEŠVALODAS KĀ NEOBLIGĀTUS PRIEKŠMETUS.

Papildus mācību programmā iekļautajām valodām, kas ir obligātas visiem, studentiem var būt tiesības apgūt svešvalodas kā neobligātus priekšmetus. Šīs tiesības palielina studentu iespēju apgūt vairāk valodu nekā obligātais noteikums un dažos gadījumos studēt divas svešvalodas, ja tikai viena ir obligāta.

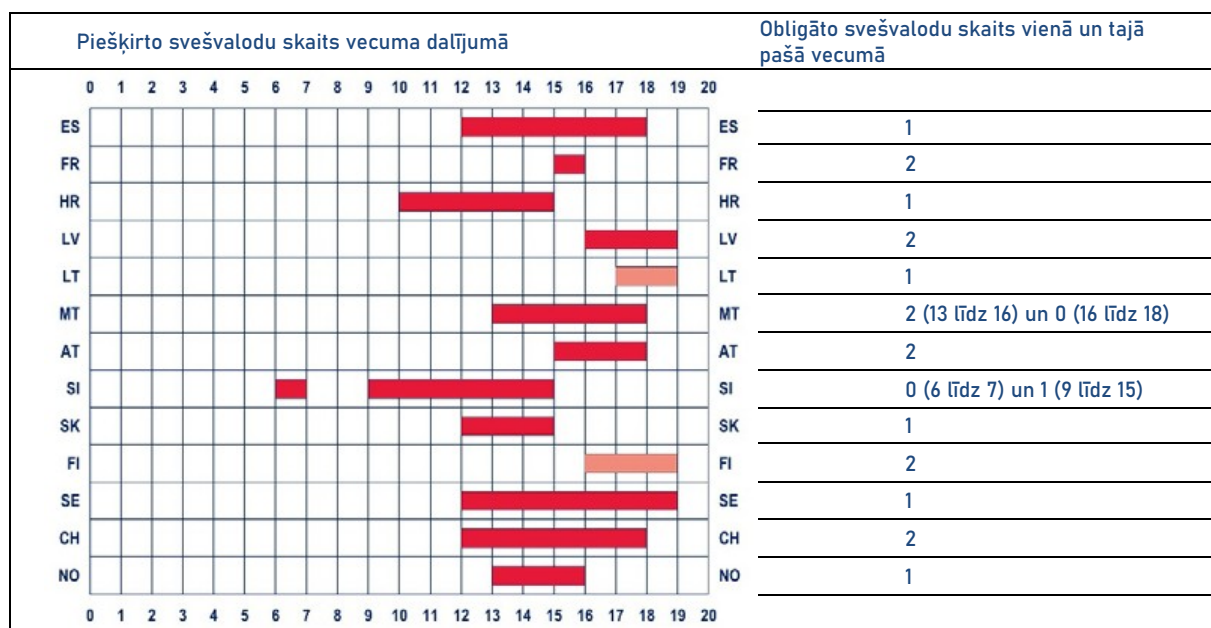
B4 attēlā galvenā uzmanība pievērsta svešvalodu apguvei kā tiesībām visiem pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentiem. Tas parāda tikai valstis ar šādu noteikumu. Tajā ir iekļauta arī informācija par to svešvalodu skaitu, kuras ir obligātas visiem (sk. B1. attēlu), kas sniedz pilnīgāku priekšstatu par svešvalodu nodrošināšanu. Šis rādītājs veicina diskusiju saistībā ar ES dalībvalstīm adresēto Padomes ieteikumu par divu valodu apguvi papildus mācību valodai (sk. šīs iedaļas ievadu).

Kā redzams attēlā, 13 valstīs skolām ir jāiekļauj svešvalodas izvēles priekšmetu kopumā, kas tām jāierosina visiem pamatizglītības un/vai vispārējās vidējās izglītības studentiem.

Visu studentu tiesības izvēlēties svešvalodas kā daļu no saviem izvēles priekšmetiem attiecas tikai uz vidējo izglītību, izņemot Horvātiju, Slovēniju un Zviedriju, kur tās attiecas gan uz pamatizglītības, gan vispārējās vidējās izglītības studentiem. Pamatizglītībā Horvātijā un Zviedrijā visi studenti vecumā no 10 un 12 gadiem var izvēlēties apgūt izvēles svešvalodu. Slovēnijā visi 6 gadus vecie studenti var izvēlēties sākt svešvalodas apguvi gadu, pirms svešvalodu apguve kļūst obligāta visiem. Šī iespēja atkal tiek nodrošināta visiem studentiem no 9 gadu vecuma.

Ilgums, kādā svešvalodas tiek piedāvātas kā izvēles priekšmeti visiem studentiem, svārstās no 7 gadiem Zviedrijā līdz 1 gadam Francijā. Francijā tas attiecas uz visiem studentiem, kuri ir 15 gadus veci vispārējās vidējās izglītības iestādēs (licée général un technologique), un daži no viņiem ir no 16 gadu vecuma.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

1 svešvaloda kā tiesības

2 svešvalodas kā tiesības

Attēls 8 attēls: Svešvalodas, kas piešķirtas kā tiesības un kā obligāti mācību priekšmeti visiem studentiem pamatskolā un/vai vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022

Neviena svešvaloda nav paredzēta kā tiesības visiem: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, TI, EL, IT, CY, LU, HU, NL, PL, PT, RO, AL, BA, IR, LI, MANI, MK, RS, TR.

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis galvenokārt attiecas uz valodām, kas mācību programmā apzīmētas kā “svešas” (vai “modernas”). Reģionālās un/vai mazākumtautību valodas (sk. B12. attēlu) un klasiskās valodas (sk. B13. attēlu) iekļauj tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā alternatīvas svešvalodām.

Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Definīcijas “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā tiesības”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa iestādes” sk. glosārijā.

Septiņās valstīs, nodrošinot svešvalodu tiesības, visiem pamatizglītības un/vai vispārējās vidējās izglītības studentiem ir iespēja vienlaicīgi apgūt divas svešvalodas, lai gan tikai viena no tām ir obligāts priekšmets (sk. B1. attēlu). Patiešām, Spānijā, Horvātijā un Zviedrijā, kur tikai viena svešvaloda ir obligāta visiem skolēniem mācību laikā, viņiem kādā brīdī tiek piedāvāta papildu valoda kā tiesības uz pamatizglītību un/vai vispārējo vidējo izglītību. Pārējās četrās valstīs tiesības uz svešvalodu nodrošināšanu notiek vai nu pirms mācību gadiem, kuru laikā divas svešvalodas ir obligātas visiem (Slovēnijā, Slovēnijā un Norvēģijā), vai pēc tam (Lietuva).

Sešās valstīs (Francijā, Latvijā, Maltā, Austrijā, Somijā un Šveicē) svešvalodu nodrošināšana dod visiem studentiem iespēju kādā brīdī studēt vairāk nekā divas svešvalodas. Šajās valstīs studentiem ir tiesības izvēlēties svešvalodas kā neobligātus priekšmetus vispārējās vidējās izglītības (zemākās un/vai vidējās izglītības) laikā, ja viņiem jau ir obligāti jāmacās divas svešvalodas. Vairumā gadījumu studenti var izvēlēties vienu svešvalodu kā neobligātu priekšmetu. Tomēr Somijā visām skolām ir jānodrošina divas svešvalodas kā neobligāti priekšmeti papildus tām, ko visi skolēni mācās kā obligātus priekšmetus.

Divas valstis nesēn ieviesa reformas attiecībā uz svešvalodām, kas paredzētas kā tiesības. Grieķijā kopš 2020./2021. gada mācību priekšmets “ārvalodas” vairs netiek piedāvāts kā tiesības visiem vispārējās vidējās

izglītības trešās pakāpes studentiem līdztekus obligātajai svešvalodu apguvei. Šī reforma ir saistīta ar to gadu skaita pieaugumu, kuru laikā visiem studentiem ir jāapgūst divas svešvalodas (sk. B3. attēlu), kas ieviesta 2020./2021. gadā. Latvijā kopš jaunās vidējās izglītības programmas ieviešanas 2020. gadā visām skolām šā līmeņa 3 gadu laikā bija jāpiedāvā trešā svešvaloda.

Daudzās valstīs svešvalodu nodrošināšana neaprobežojas tikai ar svešvalodām kā obligātiem priekšmetiem vai fakultatīviem priekšmetiem, kas jāpiedāvā visām skolām. Patiešām, daudzās valstīs skolām ir zināma autonomija, kas tām ļauj piedāvāt papildu svešvalodu mācīšanu. Šī mācīšana var būt daļa no konkrētām iespējām, ko izvēlējušās atsevišķas skolas. Tomēr mācību programmu nodrošināšana, kas izstrādāta skolu līmenī, un vietējā līmenī uzsāktās iniciatīvas nav minētas šajā sadaļā, kurā galvenā uzmanība pievērsta augstākā līmeņa noteikumiem, kas nosaka minimālo svešvalodu nodrošināšanu visiem skolēniem. C nodaļā ir ietverti papildu dati, jo tajā sniegta informācija par pamatzglītības un vidējās izglītības studentu līdzdalības rādītājiem valodu apguvē.

LIELĀKAJĀ DAĻĀ VALSTU VET STUDENTI BŪS IEMĀCĪJUŠIES VIENU SVEŠVALODU TIKPAT DAUDZ GADU KĀ VIŅU VIENAUDŽI VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBĀ.

Iepriekšējie četri rādītāji ir vērsti uz svešvalodu nodrošināšanu vispārējā izglītībā. B5. attēlā ir salīdzināta pirmās svešvalodas nodrošināšana kā obligāts priekšmets vispārējās izglītības un PIA jomā. Konkrētāk, tajā aplūkots, cik gadus studenti profesionālajā un vispārējā vidējā izglītībā pavada vienas svešvalodas apguvi kā obligātu priekšmetu ⁽³⁴⁾. Salīdzināmības nolūkā šeit tiek aplūkoti tikai PIA ceļi, kas nodrošina piekļuvi augstākajai izglītībai.

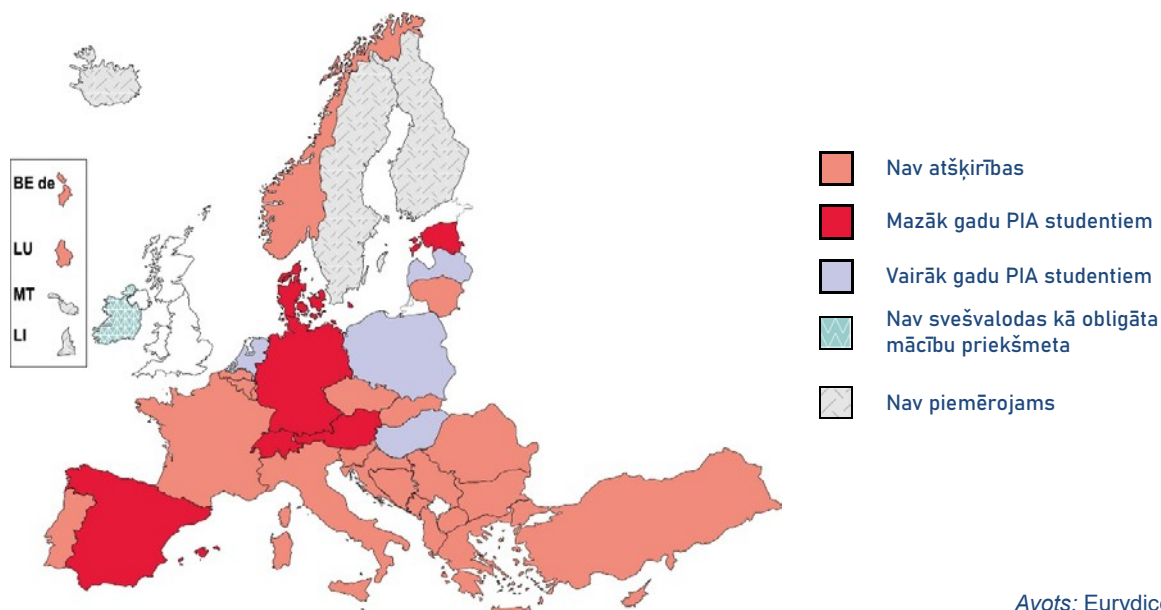
Lielākajā daļā Eiropas valstu (21 no 31) visiem arodizglītības un vispārējās vidējās izglītības studentiem līdz studiju beigām ir jāapgūst viena svešvaloda tādu pašu gadu skaitu. Tomēr dažos gadījumos (sešās valstīs) vismaz daži PIA studenti līdz vidējās izglītības beigām būs iemācījušies vienu svešvalodu mazāku skaitu gadu. Dānijā, Vācijā, Spānijā un Šveicē visiem PIA studentiem nav obligāti jāapgūst svešvaloda; tas ir atkarīgs no izglītības un apmācības programmas, ko viņi īsteno. Līdz ar to prasība katram studentam apgūt vienu svešvalodu attiecas tikai uz studentiem, pirms viņi sāk savu PIA programmu, tas ir, pirms viņi ir 15 vai 16 gadus veci atkarībā no valsts. Igaunijā svešvalodu apguve ir obligāta visiem studentiem PIA studiju pirmajā gadā, savukārt vispārējā izglītībā tā ir obligāta līdz vidējās izglītības beigām. Visbeidzot, Austrijā PIA programmas īsākais ilgums (par 1 gadu mazāk) vidējā izglītībā rada starpību.

Savukārt Latvijā, Ungārijā, Nīderlandē un Polijā PIA programmas ir garākas, tāpēc PIA studenti mācās valodu par gadu ilgāk nekā viņu kolēģiem vispārējā izglītībā.

---

34 PIA studentu vērā ņemamais gadu skaits ir viss periods, kurā visiem PIA studentiem ir jāapgūst (vismaz) viena svešvaloda, tostarp laikā, kad viņi apmeklē pirmsskolas, pamatzglītības un pamatskolas izglītību.

Avots: Eurydice.

Attēls 9 attēls: Atšķirība starp vispārējās izglītības studentiem un PIA studentiem gados, kas pavadīti, apgūstot vienu svešvalodu kā obligātu priekšmetu, 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Ņemot vērā PIA sarežģītību un lielo skaitu ceļu dažās valstīs, šajā rādītājā ir ņemtas vērā tikai tās programmas, kas nodrošina tiešu piekļuvi augstākajai izglītībai (t. i., ISCED-P 354). Turklāt šajā definētajā jomā informācija ir balstīta uz visrepresentatīvākajām programmām, izņemot tās, ko sniedz ļoti specifiskās jomās (piemēram, tēlotājmāksla un izpildītājmāksla) paredzētās iestādēs. Ir izslēgtas arī pieaugušo izglītības programmas, izglītības programmas ar īpašām vajadzībām vai iespējas, kurās ir ļoti maz studentu. Šajā jomā, ja profesionālās izglītības programmu ilgums ir atšķirīgs, uzskata, ka īsākais ilgums norāda beigu vecumu. Sīkāku informāciju par ISCED klasifikāciju skatīt ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012).

Šis skaitlis galvenokārt attiecas uz valodām, kas mācību programmā apzīmētas kā “svešas” (vai “modernas”). Reģionālās un/vai mazākumtautību valodas (B9. attēls) un klasiskās valodas (B10. attēls) ir iekļautas tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā alternatīvas svešvalodām.

Lai iegūtu plašāku informāciju par vienas svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta apguvi vispārējā izglītībā, sk. B1 un B2 attēlu.

Nav svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta: nav pienākuma visiem studentiem apgūt vienu svešvalodu.

Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Terminu “mācību programma”, “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa izglītības iestādes” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Horvātija un Nīderlande: profesionālās izglītības programmu ilgums atšķiras, un šis skaitlis ir īsākais.

Malta, Zviedrija un Islande: rādītāja tvērumā nav PIA ceļu.

Somija: pēc reformas, kas tika ieviesta 2018. gadā, svešvalodu mācīšanas ilgums PIA studentiem nav centralizēti reglamentēts. Tas atšķiras atkarībā no attiecīgās kvalifikācijas prasībām, studenta iepriekšējam mācībām un studenta personīgās kompetences attīstības plāna. Divas svešvalodas ir starp kompetences prasībām attiecībā uz visām kvalifikācijām.

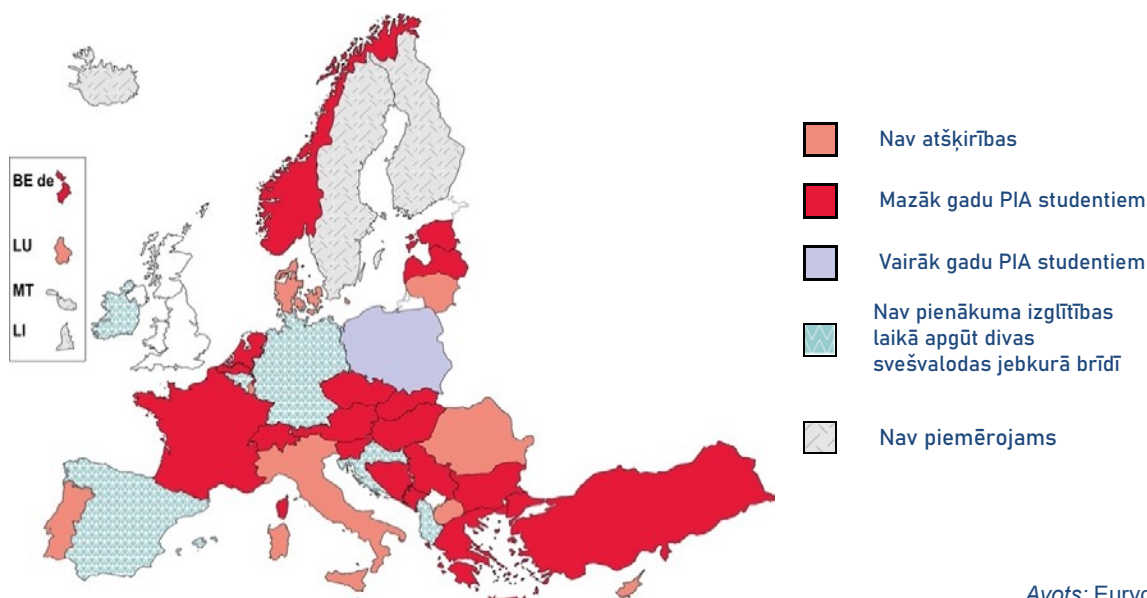
Lihtenšteina: uz skolu balstītā PIA programmu daļa tiek nodrošināta Šveicē.

LIELĀKAJĀ DAĻĀ VALSTU VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBĀ PIA STUDENTI BŪS PAVADĪJUŠI MAZĀK GADU, APGŪSTOT DIVAS VALODAS, NEKĀ VIŅU VIENAUDŽI.

Lai gan lielākajā daļā valstu visi PIA studenti apgūst svešvalodu tādu pašu gadu skaitu kā viņu vienaudžiem vispārējā izglītībā (sk. B5. attēlu), tas pats salīdzinājums ar otro valodu atklāj lielākas atšķirības starp PIA

studentiem un vispārējās izglītības studentiem (B6. attēls). B6. attēlā ir ņemtas vērā viszemākās prasības attiecībā uz obligāto divu svešvalodu apguvi visiem studentiem daudzajos individuālajos PIA un vispārējās izglītības veidos⁽³⁵⁾. Skolēnu īpatsvars svešvalodu apguvē abās izglītības programmās ir pieejams C nodaļā (sk. C5. attēlu).

19 izglītības sistēmās divu svešvalodu apguves laiks atšķiras starp abu veidu izglītības programmām, tādējādi kaitējot PIA studentiem. Vairumā gadījumu tas ir 3 vai 4 gadi. Tomēr atšķirība ir 2 gadi Bulgārijā un Grieķijā un 1 gads Nīderlandē un Norvēģijā.

Avots: Eurydice.

Attēls 10 attēls: Atšķirība starp vispārējās izglītības studentiem un PIA studentiem gados, kas pavadīti, mācoties divas svešvalodas vienlaicīgi kā obligātos priekšmetus, 2021./2022. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt B5. attēla skaidrojumus.

Plašāku informāciju par divu svešvalodu kā obligāto vispārējās izglītības priekšmetu apguvi skatīt B1 un B3 attēlā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Malta, Zviedrija un Islande: šā rādītāja tvērumā PIA nav.

Somija: pēc reformas, kas tika ieviesta 2018. gadā, svešvalodu mācīšanas ilgums PIA studentiem nav centralizēti reglamentēts. Tas atšķiras atkarībā no attiecīgās kvalifikācijas prasībām, studenta iepriekšējam mācībām un studenta personīgās kompetences attīstības plāna. Divas svešvalodas ir starp kompetences prasībām attiecībā uz visām kvalifikācijām.

Lihtenšteina: uz skolu balstītā PIA programmu daļa tiek nodrošināta Šveicē.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu ar zemākām PIA prasībām (vācu valodā runājošās un flāmu kopienas Beļģijā), Čehijā, Igaunijā, Grieķijā, Francijā, Latvijā, Nīderlandē, Bosnijā un Hercegovinā, Šveicē, Melnkalnē un Serbijā PIA studenti sāk apgūt otro svešvalodu kā obligātu mācību priekšmetu pirms vidējās izglītības, kad pamatzglītība joprojām ir kopīga visiem. Vidējā izglītībā šī mācīšanās vairs nav obligāta visiem PIA programmu studentiem (lai gan daži var turpināt apgūt divas svešvalodas), bet tie ir obligāti tiem, kas apgūst vispārējo izglītību. Ungārijā, Austrijā, Slovēnijā, Slovākijā, Norvēģijā un Turkiye otrā svešvaloda kā obligāta mācību priekšmets attiecas tikai uz visiem studentiem vispārējās vidējās izglītības līmenī. Visbeidzot,

³⁵ Salīdzināmības nolūkā šeit tiek aplūkoti tikai PIA ceļi, kas nodrošina piekļuvi augstākajai izglītībai. PIA studentiem paredzēto gadu skaits ir viss periods, kurā visiem PIA studentiem ir jāmacās (vismaz) divas svešvalodas, tostarp pamatzglītības un pamatzglītības apguves laikā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Bulgārijā visi PIA studenti 2 gadus māca divas obligātās svešvalodas, savukārt viņu kolēģiem vispārējā izglītībā tie ir obligāti 4 gadus līdz vidējās izglītības beigām.

Astoņās valstīs (Dānijā, Itālijā, Kiprā, Lietuvā, Luksemburgā, Portugālē, Rumānijā un Ziemeļmaķedonijā) nav atšķirības starp abiem izglītības programmu veidiem. Citiem vārdiem sakot, tas nozīmē, ka līdz vidējās izglītības un profesionālās izglītības un apmācības un vispārējās izglītības beigām studenti būs apguvuši divas valodas vienlaicīgi vienu un to pašu gadu skaitu.

Visbeidzot, Beļģijas, Vācijas, Īrijas, Spānijas, Horvātijas un Albānijas Franču kopienā nav prasīts, lai visi studenti studētu divas valodas ne pamatizglītībā, ne vidējā izglītībā.

Polijā PIA programmu ilgākais ilgums izskaidro papildu gadu, ko PIA studenti pavada valodu apgūvē.

III DAĻA — PIEDĀVĀTO VALODU DAUDZVEIDĪBA

Iepriekšējā sadaļā galvenā uzmanība bija pievērsta svešvalodu skaitam, kas ir obligāts visiem studentiem, un periodam, kurā studentiem jāmacās svešvalodas. Šajā sadaļā galvenā uzmanība pievērsta konkrētām valodām, ko māca Eiropas skolās.

Sadaļa sākas, aplūkojot valodas, kas ir obligātas visiem skolēniem vismaz viena mācību gada laikā (sk. B7. attēlu). Pēc tam tā turpinās, apspriežot svešvalodas, kas jānodrošina visām skolām, un tās, no kurām skolas var izvēlēties, veidojot savu svešvalodu mācību programmu (sk. B8. attēlu). Pēc tam nodaļā aplūkotas valodas, kurās mācību programmās dažkārt tiek apsvērtas alternatīvas svešvalodām, proti, reģionālajām un mazākumtautību valodām, un klasiskām valodām (sk. B9. un B10. attēlu). Vēl viena izmeklēšanas joma ir dzimtās valodas mācīšana (t. i., valodas, kurās studenti runā mājās) studentiem no migrantu izcelsmes (sk. B11. attēlu). Visbeidzot, skolās mācīto valodu ainu papildina pārskats par valodām, ko izmanto satūra un valodas integrētās mācīšanās (CLIL) nodrošināšanai, t. i., mācību nodrošināšana, kurā dažādu mācību priekšmetu mācīšanai tiek izmantota valoda, kas atšķiras no izglītības valodas (sk. B12. attēlu).

Visi šīs sadaļas rādītāji ir balstīti uz datiem, kas savākti, izmantojot Eurydice tīklu. Tāpēc tie aptver 39 izglītības sistēmas 37 valstīs ⁽³⁶⁾.

OBLIGĀTA SVEŠVALODA VISIEM IR NORĀDĪTA VAIRĀK NEKĀ PUSĒ NO VISĀM EIROPAS IZGLĪTĪBAS SISTĒMĀM: VISBIEŽĀK TĀ IR ANĢĻU VALODA

Svešvalodas apguve ir obligāta gandrīz visās Eiropas valstīs (sk. B nodaļas I iedaļu). B7. attēlā ir aplūkots, vai augstākā līmeņa izglītības iestādes definē konkrētu svešvalodu (vai konkrētas svešvalodas), kas visiem studentiem jāmacās vismaz vienu mācību gadu. Uzsvars tiek likts uz pamatizglītības un pamatizglītības studentiem.

Kā redzams attēlā, vairāk nekā pusē aptaujāto izglītības sistēmu (22 no 39 izglītības sistēmām) visiem studentiem ir jāapgūst konkrēta svešvaloda (vai konkrētas svešvalodas). Citās sistēmās skolēni vai skolas var izvēlēties, kura valoda vai valodas tiek apgūtas. Augstākā līmeņa izglītības iestādes bieži vada šo izvēli, nosakot vairākas valodas, no kurām skolām un/vai skolēniem jāizvēlas (sk. B8. attēlu).

Lielākajā daļā izglītības sistēmu ar īpašām obligātajām valodām oficiālajos dokumentos ir definēta tikai viena valoda, kas ir obligāta visiem. Beļģijas, Kipras, Šveices un Islandes vāciski runājošo un flāmu kopienās ir definētas divas īpašas svešvalodas, kas ir obligātas visiem. Luksemburgā ir trīs īpašas obligātās svešvalodas.

Angļu valoda ir obligāta gandrīz visās izglītības sistēmās, kas nosaka konkrētu obligāto svešvalodu: 21 no 22 izglītības sistēmām (visas, izņemot Somiju). Lielākajā daļā šo sistēmu (15 sistēmas) angļu valoda ir vienīgā noteiktā obligātā svešvaloda.

Valodas, kas nav angļu valoda, ir obligātas visiem studentiem tikai dažās valstīs.

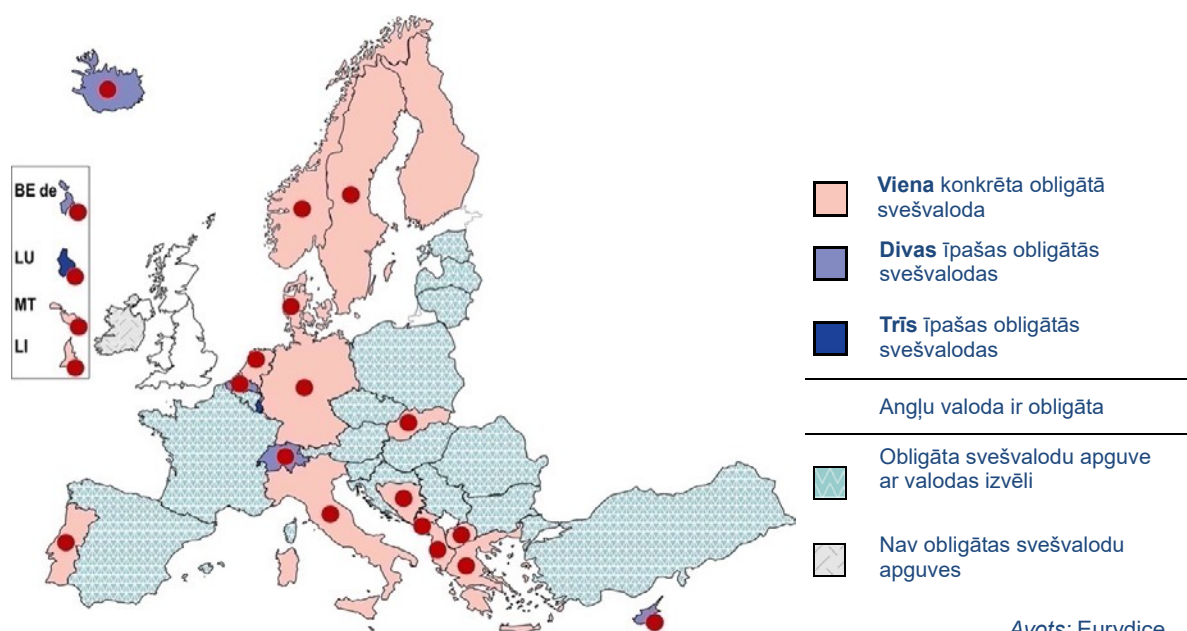
Franču valoda ir obligāta visiem studentiem vāciski runājošo un flāmu kopienās Beļģijā, Kiprā, Luksemburgā un dažos kantonos Šveicē. Abās Beļģijas kopienās un Luksemburgā franču valoda ir pirmā svešvaloda, kas jāapgūst visiem studentiem. Kiprā tā ir otrā obligātā svešvaloda pēc angļu valodas. Šveicē secība mainās: kantonos, kuros franču valoda ir definēta kā obligātā svešvaloda, tā dažreiz ir pirmā un dažreiz otrā obligātā valoda (sīkāk sk. piezīmes par konkrētām valstīm B7. attēlā). Jāatzīmē, ka franču valoda ir obligāta galvenokārt valstīs, kurās tā ir viena no valsts oficiālajām valodām (visas iepriekš minētās valstis, izņemot Kipru; skatīt A1. attēlu).

Tāpat vācu valoda ir obligāta valstīs, kurās tā ir viena no valsts valodām, proti, Luksemburgā un visos vāciski nerunājošos kantonos Šveicē.

Somija un Islande norāda, ka dažas Ziemeļvalstu valodas ir obligātas visiem studentiem. Somijā otrā valsts valoda (zviedru vai somu valoda atkarībā no skolas galvenās valodas) ir obligāta. Islandē līdzās angļu valodai dāņu valoda ir obligāta (atsevišķos apstākļos to var aizstāt Norvēģijas vai zviedru valoda).

---

36 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

Attēls 11 attēls: Īpašas svešvalodas, kas ir obligātas visiem pamatizglītības un pamatskolas izglītības studentiem (ISCED 1–2), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzams, vai augstākā līmeņa (izglītības) iestāžu izdotajā mācību programmā vai citos vadības dokumentos ir norādītas obligātās svešvalodas, kas visiem pamatizglītības un/vai vidējās izglītības studentiem jāapgūst vismaz vienā mācību gadā. Ja tas tā ir, norāda obligāto valodu skaitu. Attiecībā uz informāciju par to, kuras svešvalodas ir obligātas visiem, tiek parādītas tikai angļu valodas. Ar to saistītajā tekstā ir norādītas valodas, kas nav angļu valoda.

Terminu “mācību programma”, “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): tikai Briseles galvaspilsētas reģionā un Valonijas pašvaldībās, kas pazīstamas kā “valodas robeža” (Comines-Warnton, Mouscron, Flobecq un Enghien), ir īpaša obligāta valoda, proti, holandiešu valoda. Citās Beļģijas Franču kopienas daļās nav īpašas svešvalodas, kas būtu obligāta visiem studentiem.

Beļģija (BE de): Franču valoda ir pirmā svešvaloda. Tikai skolās, kurās franču valoda ir mācību valoda, vācu valoda ir pirmā svešvaloda. Augstākā līmeņa vadības dokumentos angļu valoda nav definēta kā obligāta svešvaloda. Tomēr praksē visās vispārējās vidusskolās studentiem ir jāapgūst angļu valoda. Tāpēc šis skaitlis attiecas uz divām konkrētām obligātām svešvalodām un norāda, ka angļu valoda ir obligāta.

Vācija: deviņās federālajās zemēs angļu valoda ir obligāta kā pirmā svešvaloda. Franču valoda ir obligāta Zārzemē.

Īrija: visiem studentiem ir jāapgūst divas valsts valodas: Angļu un Īru valoda. Tomēr mācību programmā neviena no tām netiek uzskatīta par svešvalodu.

Spānija: Angļu valoda ir īpaša obligāta valoda tikai dažās autonomajās kopienās (piemēram, Valensijā, Rioja un Kastīlija-Lamanča).

Somija: Zviedru valoda ir obligāta skolās, kurās somu valoda ir skolas valoda, un somu valoda ir obligāta skolās, kurās zviedru valoda ir skolas valoda.

Bosnija un Hercegovina: pieeja datu vākšanai atšķiras no citām valstīm. 2021./2022. gada informācijas pamatā ir kantonu noteikumu apsekojums. Lielākajā daļā kantonu angļu valoda ir obligāta.

Šveice: studentiem ir obligātas divas svešvalodas. Noteiktās obligātās valodas ietver visas valsts valodas (franču, vācu, itāļu un romiešu valodu) un angļu valodu. Pasūtījums ir atkarīgs no kantona. Parastī valsts valoda ir norādīta kā pirmā obligātā svešvaloda un angļu valoda kā otrā svešvaloda vai angļu valoda ir norādīta kā pirmā obligātā svešvaloda un viena valsts valoda — otrā. Konkrētāk, lielākajā daļā vāciski runājošo kantonu pirmā obligātā svešvaloda ir angļu valoda, bet otrā — franču valoda (dažos kantonos secība ir apgriezta). Franču valodā runājošos kantonos pirmā svešvaloda ir

vācu valoda, bet otrā — angļu valoda. Itāliešu valodā runājošajā kantonā pirmā obligātā svešvaloda ir franču valoda, bet otrā — vācu valoda.

Analizējot obligātās svešvalodu apguves attīstību laika gaitā, atklājas, ka obligāto valodu politika Eiropā ir diezgan stabila. Tomēr pēdējos gados ir notikušas dažas izmaiņas. Eiropas Savienībā Luksemburga 2017. gadā pieņēma reformu, ar ko Francijā no 3 gadu vecuma ievieš agrīno pirmsskolas izglītību. Tas nozīmē, ka bērni tagad mācās franču valodu, pirms viņi sāk mācīties vācu valodu, kas sākas, kad viņi ir 6 gadus veci (pirms reformas vācu valoda bija pirmā obligātā valoda, kam sekoja franču valoda). Tāpat kā pirms reformas, angļu valoda ir trešā valoda, kas jāapgūst visiem studentiem Luksemburgā. Ārpus ES, Melnkalnē, 2017. gada reforma ieviesa angļu valodu kā obligātu svešvalodu visiem pirmās pakāpes pamatizglītības studentiem. Ņemot vērā ilgāko periodu, kas ir iezīmēts dažādos šā ziņojuma izdevumos (aptverot pēdējās divas desmitgades), dažas citas valstis (piemēram, Itālija, Portugāle un Slovākija) īstenoja reformas, ar kurām angļu valoda tika ieviesta kā obligāts temats (sīkāku informāciju sk. Eiropas Komisijas/EACEA/Eurydice, 2017, 44. lpp.).

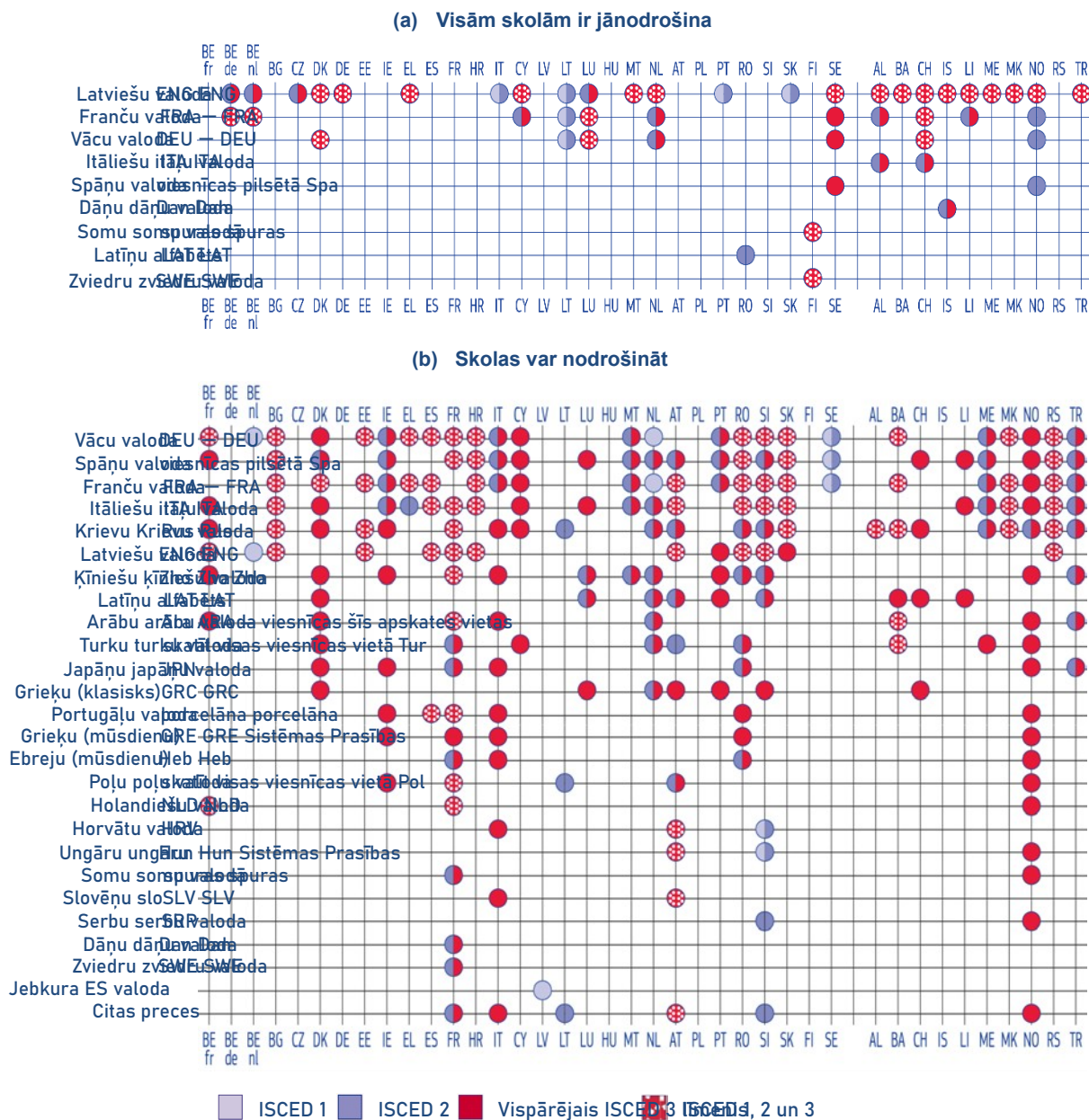
Informāciju par valodām, kas vadības dokumentos ir definētas kā obligātas, var papildināt ar datiem par to studentu faktisko īpatsvaru, kuri mācās dažādās valodās. Šādi dati ir sniegti C nodaļas II iedaļā.

NEDAUDZ VAIRĀK NEKĀ VIENĀ TREŠDAĻĀ IZGLĪTĪBAS SISTĒMU AUGSTĀKĀ LĪMEŅA VADĪBAS DOKUMENTOS IR NORĀDĪTAS VISMĀZ DIVAS SVEŠVALODAS, KAS JĀNODROŠINA VISĀM SKOLĀM.

Svešvalodas, ko studenti apgūst (sk. C nodaļas II iedaļu), ir atkarīgas no mācību programmā paredzētajiem valodu noteikumiem. B8. attēlā ir parādītas īpašās svešvalodas, kas sniegtas skolās saskaņā ar augstākā līmeņa vadības dokumentiem. Tajā ir divas daļas: daļā norādītas konkrētas svešvalodas, kas jānodrošina visām skolām; b) daļā ir ilustrētas svešvalodas, ko skolas var izvēlēties nodrošināt skolēniem.

Gandrīz visās valstīs augstākā līmeņa vadības dokumentos ir norādītas svešvalodas, kas skolām jānodrošina vai var nodrošināt (vai abas) vismaz vienam izglītības līmenim. Turklāt tās var atļaut vai mudināt skolas piedāvāt valodas, kas nav norādītas. Dažos gadījumos vadības dokumentos ir skaidra atsauce uz skolu autonomiju attiecībā uz valodām, ko tie var nodrošināt, precizējot valodas, kas tām jānodrošina (Beļģijas vācu valodā runājošajā kopienā un Somijā). Citos gadījumos vadlīnijās nav norādītas ne valodas, ko skolas var nodrošināt, ne valodas, kas tām jānodrošina, tādējādi nodrošinot skolām pilnīgu autonomiju lemt par šo jautājumu (Ungārijā un Polijā).

Lielākajā daļā valstu augstākā līmeņa vadošie dokumenti norāda vienu vai vairākas svešvalodas, kas jānodrošina visām skolām. Vairumā gadījumu šīs valodas ir angļu, kam seko franču un/vai vācu valoda. Ja ir norādītas citas valodas, tās bieži vien ir valsts oficiālās valodas (somiešu/zviedru valoda Somijā un itāļu valoda Šveicē) vai kaimiņvalsts valoda (itāļu valoda Albānijā). Daudzos gadījumos, jo īpaši pamatizglītības līmenī, studentiem ir obligāti jāapgūst noteiktās svešvalodas (sk. B7. attēlu). Turklāt B8. attēlā redzams, ka norādīto svešvalodu skaits palielinās sekundārajā līmenī. Zviedrijā, Šveicē un Norvēģijā visās zemākās un/vai vispārējās vidējās izglītības skolās atkarībā no valsts jānodrošina četras konkrētas svešvalodas.

Avots: Eurydice.

Attēls 12 attēls: Svešvalodas, kas norādītas pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Šajā attēlā ir parādītas īpašas svešvalodas, ko skolās nodrošina saskaņā ar mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes. A) daļā norādītas svešvalodas, kas jānodrošina visām skolām; b) daļā ir norādītas svešvalodas, ko skolas var izvēlēties nodrošināt. Dažos gadījumos skolām ir atļauts vai tiek mudināts piedāvāt papildus norādītajām valodām.

Attiecībā uz vienu vai vairākiem izglītības līmeņiem mācību programmā vai augstākā līmeņa vadības dokumentos var nebūt norādītas svešvalodas, kas skolām ir vai var būt jānodrošina. Dažos gadījumos tās var skaidri norādīt uz skolu autonomiju šajā politikas jomā.

Šajā attēlā un piezīmēs par konkrētām valstīm nav precizēts, vai norādītās valodas būtu jānorāda kā pirmā, otrā vai trešā valoda.

Klasiskās valodas (t. i., klasiskās grieķu un latīņu valodas) ir iekļautas tikai tad, ja mācību programmā vai augstākā līmeņa vadības dokumentos tās norādītas kā alternatīvas svešvalodām.

Katrā skaitļa daļā valodas ir uzskaitītas dilstošā secībā atkarībā no izglītības sistēmu skaita, kas tās iekļauj mācību programmās vai augstākā līmeņa vadības dokumentos. Sarindojumā nav ņemts vērā izglītības līmenis(-i), kuram(-iem) ir ieteicams/nepieciešams nodrošināt svešvalodu. Ja vienā un tajā pašā izglītības sistēmu skaitā ir uzskaitītas vairākas valodas, tās tiek sakārtotas alfabētiskā secībā saskaņā ar ISO 639–3 kodu (sk. <http://www.sil.org/iso639-3/>, pēdējo reizi piekļūts: 2022. gada 13. jūlijs).

ES oficiālās valodas tiek parādītas, ja tās nodrošina vismaz divās izglītības sistēmās; visas pārējās valodas tiek parādītas, ja tās tiek nodrošinātas vismaz trijās izglītības sistēmās. Visas valodas, kas nav attēlotas, attēlā ir atzīmētas kā "citas" un norādītas konkrētās valsts piezīmēs.

Terminu "mācību programma", "ārvaloda", "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" un "vadības dokumenti" definīcijas skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): Briseles galvaspilsētas reģionā un Valonijas komūnās, kurām ir īpašs valodas statuss līdzās Beļģijas flāmu kopienai, visām skolām jānodrošina nīderlandiešu valoda pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā. Valonijas komūnās, kurām līdzās vāciski runājošajai kopienai ir īpašs lingvistiskais statuss, skolām ir jānodrošina vācu valoda pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā. No 2022. gada septembra (franču) zīmju valodu var piedāvāt vispārējā vidējā izglītībā.

Vācija: deviņās federālajās zemēs visām skolām jānodrošina angļu valoda. Visām skolām ir jānodrošina franču valoda Zārzemē.

Francija: "Citas" valodas ietver armēņu, Kambodžas un reģionālās valodas basku, Bretonu, katalāņu, korsikāņu, kreolu, melanēziešu, oksitāņu un tahitu valodu vispārējā vidējā izglītībā. Pamatskolas izglītībā var piedāvāt arī korejiešu, vjetnamiešu un reģionālo Gallo valodu, Elzasas reģionālās valodas un Mozeles reģionālās valodas. Vispārējās vidējās izglītības iestādēs var piedāvāt arī norvēģu, persiešu, tamilu un reģionālās valodas — balisiešu un futuņu valodu.

Itālija: "Citas" valodas ietver albāņu un serbu/horvātu valodu, ko uzskata par serbohorvātu valodu.

Lietuva: "Citas" valodas ietver latviešu valodu.

Nīderlande: visām Frīzlandes provinces skolām ir jāpiedāvā frīziešu valoda.

Austrija: "Citas" valodas ir čehu, slovāku un bosniešu/horvātu/serbu valodas, ko māca kā vienu valodu.

Slovēnija: "Citas" valodas ietver maķedoniešu un (slovēniju) zīmju valodu pamatskolas izglītībā.

Somija: Zviedru valoda ir jānodrošina skolās, kurās skolas valoda ir somu valoda, un somu valoda ir jānodrošina skolās, kurās mācību valoda ir zviedru valoda.

Bosnija un Hercegovina: skolas Sarajevas kantonā var izvēlēties nodrošināt arābu un turku valodu.

Šveice: sniedzamās svešvalodas atšķiras atkarībā no valodas reģioniem un kantoniem: Franču valodā runājošajiem kantoniem jānodrošina vācu un angļu valoda, vāciski runājošiem kantoniem jānodrošina franču un angļu valoda, bet itāliešu valodā runājošiem kantoniem ir jānodrošina vācu, franču un angļu valoda pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā. Itāļu valoda ir jānodrošina vispārējā vidējā izglītībā visos franču un vāciski runājošajos kantonos. Romansh jānodrošina Graubünden kantona vāciski runājošajā daļā.

Norvēģija: "Citas" valodas ietver albāņu, igauņu, islandiešu, amariešu, bosniešu, dari, Filipīnu, Kantoniešu, korejiešu, kurdu (Sorani), Oromo, Punjabi, persiešu, somāliešu, tamilu, (norvēģijas) zīmju valodu, taizemiešu, tigrīnu, urdu un vjetnamiešu valodu.

Papildus svešvalodām, kas skolām ir jānodrošina, augstākā līmeņa vadības dokumentos bieži ir minētas svešvalodas, ko skolas var izvēlēties nodrošināt. Papildus angļu, franču un vācu valodai visbiežāk norādītās svešvalodas ir spāņu, itāļu un krievu valoda. Tad nāk ķīniešu, kam seko latīņu, arābu, turku, japāņu, klasisko grieķu un portugāļu. Vairākās valstīs klasiskās valodas (t. i., klasiskās grieķu un latīņu valodas) augstākā līmeņa vadības dokumentos ir iekļautas kā svešvalodas, ko skolas var nodrošināt. Citiem vārdiem sakot, tās ir alternatīvas mūsdienu svešvalodām un var tikt pētītas to vietā. Visbeidzot, saskaņā ar augstākā līmeņa vadības dokumentiem mazākuma valstu skolas var nodrošināt dažas citas Eiropas valodas.

Kā gaidīts, noteiktu svešvalodu skaits, ko skolas var izvēlēties nodrošināt vispārējās vidējās izglītības, jo īpaši vispārējās vidējās izglītības, pieaugumu. Kad studenti sasniedz šo izglītības līmeni, viņiem bieži jāapgūst vairāk nekā viena svešvaloda vai jādod iespēja apgūt vairākas svešvalodas kā neobligātus

priekšmetus (sk. B3 un B4 attēlu). Tāpēc svešvalodu nodrošināšana mācību programmā atspoguļo mācību programmā izklāstītās prasības studentiem.

Norādīto svešvalodu skaits, ko skolas var nodrošināt, ir ļoti augsts Francijā un Austrijā visos trijos izglītības līmeņos. Šis skaits ir īpaši augsts arī pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā Ungārijā, Rumānijā un Slovēnijā. Dažās valstīs mācību programmā ir norādīts liels skaits svešvalodu, ko skolas var nodrošināt vispārīgā vidējā izglītībā, konkrētāk. Tas attiecas uz Dāniju, Īriju, Itāliju un Norvēģiju.

APTUVENI PUSE NO VISĀM EIROPAS VALSTĪM OFICIĀLAJOS DOKUMENTOS, KAS SAISTĪTI AR IZGLĪTĪBU, NORĀDA REĢIONĀLĀS VAI MAZĀKUMTAUTĪBU VALODAS.

Visā Eiropā līdzās valsts oficiālajām valodām dažās valstu teritorijās runā arī reģionālās vai mazākumtautību valodas. Lai gan šajās valodās runājošo cilvēku juridiskais statuss un skaits ievērojami atšķiras, daudziem bieži ir zināma nestabilitāte (Gerken, 2022). Lielākajā daļā Eiropas valstu tiesību aktos oficiāli atzīta vismaz viena reģionālā vai minoritāšu valoda (sk. A1. attēlu) un veicināta tās izmantošana dažādās sabiedriskās dzīves jomās, tostarp valsts pārvaldē, juridiskajos pakalpojumos, izglītībā, plašsaziņas līdzekļos, kultūrā un ekonomiskajā un sociālajā dzīvē.

B9. attēlā galvenā uzmanība pievērsta reģionālo vai minoritāšu valodu iekļaušanai izglītībā. Tajā norādīts, vai oficiālie (vadības) dokumenti, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes, piemēram, valsts mācību programmas vai izglītības programmas, valsts novērtējuma vai eksāmena dokumenti, vai noteikumi, kuros noteikts, ka skolām jānodrošina mācības konkrētās valodās, attiecas uz reģionālo vai minoritāšu valodu nodrošināšanu, un, ja tas tā ir, tajā ir norādītas attiecīgās valodas.

Kā redzams attēlā, aptuveni pusē aptaujāto izglītības sistēmu vadošie dokumenti, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes, īpaši attiecas uz noteiktu reģionālo vai minoritāšu valodu nodrošināšanu. Apturto valodu skaits svārstās no vienas vai divām (Dānija, Grieķija, Nīderlande, Slovēnija un Albānija) līdz 10 vai vairāk (Francija, Horvātija, Itālija, Ungārija, Polija, Rumānija un Serbija).

Dažās valstīs visas oficiāli atzītās reģionālās vai minoritāšu valodas (sk. A1. attēlu) un tikai šīs reģionālās vai minoritāšu valodas ir īpaši minētas vadlīnijās, ko izdod augstākā līmeņa izglītības iestādes. Tas attiecas uz Itāliju, Ungāriju, Nīderlandi, Poliju, Slovēniju, Somiju, Zviedriju, Melnkalni un Norvēģiju. Piemēram, Polijā visās oficiāli atzītās reģionālajās vai mazākumtautību valodās ir mācību programma, un skolām ir pienākums nodrošināt reģionālo vai mazākumtautību valodu apmācību, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi (piemēram, valodas apguvei piesakās minimālais skolēnu skaits). Nīderlandē, kur frīziešu valoda ir oficiāli atzīta mazākumtautību valoda, visiem pamatizglītības un pamatskolas izglītības studentiem frīzu reģionā ir jāapgūst šī valoda (tādējādi tā jānodrošina visām skolām šajā jomā). Papildus norādījumu sniegšanai vadošie dokumenti var attiekties uz eksāmenu nodrošināšanu reģionālajās vai mazākumtautību valodās. Piemēram, Ungārijā skolēni var kārtot pēdējo vidusskolas beigšanas eksāmenu (érettségi) jebkurā no oficiāli atzītajām reģionālajām vai minoritāšu valodām.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Nav atsaucies	•	•	•		•			•	•						•	•			•
Astūriešu valoda ast											•								
Baltkrievu valoda bel																	•		
Bosniešu bosniešu valoda bos													•						
Viesnīcas pilsētā Bre												•							
Bulgāru bulgāru bul																			•
Katalāņu katalāņu valoda cat											•	•		•					
Valensijas valensiešu valoda cat											•								
Čehu čehijas ces													•						
Corsican Corsican Sistēmas Prasības cor												•							
Kashubian Sistēmas Kas csb																			
Dāņu dāņu valoda dan							•												
Vācu valoda deu													•	•			•		•
Griekijas grieķu valoda ell														•					•
Basku Basku salas eus											•	•							
Fēru salas fso						•													
Somu somu valodā fin																			
Viesnīcas pilsētā Meānkiele fiv																			
Kvens Kvens fkv																			
Franču valoda fra														•					
Francoprovençal frp												•		•					
Frisian Frīziešu valoda fry							•												
Friulian Friulian fur														•					
Galisiešu galisiešu valoda glg											•								
Ebreju ebreji heb				•									•						
Horvātu valoda hry														•					•
Ungāru ungāru hun													•						
Armēņu valoda hye				•															•
Itāliešu itāļu valoda ita													•						
Grenlandiešu valoda kal						•													
Viesnīcas netālu no: kdr																			
Lietuviešu valoda lit																			
Ladin Ladin lid														•					
Maķedoniešu maķedoniešu valoda mkd													•						
Šveices vācu valoda nds							•												
Occitan Occitan oci											•	•		•					
PYCARD PIKCARD pcd												•							
Poļu poļu valoda pol													•				•		•
Creole Creole Sistēmas cre												•							
Romany Romany Sistēmas Prasības rom				•															•
Rumāņu rumāņu valoda ron																			•
Rusyn Rusyn rue													•						•
Aromanian (Vlach) rup																			
Krievu Krievu valoda rus																	•		
Slovāku slovāku slk																			•
Slovēņu slo slv													•	•					•
Sami Sami Sāmi sme																			
Albāņu albāņu valoda sqi													•	•					
Sardīnijas Sardīnija srd														•					
Serbu serbu valoda srp													•						•
Tahitian Tahitian tah												•							
Tatāru tatārs tat																			
Turku turku valoda tur				•							•								
Ukraiņu ukraiņu ukr													•						•
Sorbu horvātu valod wen							•												
Yiddish Yiddish Sistēmas Prasības yid																			
Citas preces												•							•

Attēls 13 attēls: Reģionālās vai minoritāšu valodas, kas īpaši minētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Nav atsauces	•				•							•	•	•	•					•
Astūriešu valoda ast																				
Baltkrievu valoda			•																	
Bosniešu bosniešu valoda																•			•	
Viesnīcas pilsētā Breton																				
Bulgāru bulgāru bul						•													•	
Katalāņu katalāņu valoda																				
Valensijas valensiešu valoda																				
Čehu čehijas			•		•														•	
Corsican Corsican Sistēmas Prasības																				
Kashubian Sistēmas Prasības			•																	
Dāņu dāņu valoda dan																				
Vācu valoda			•		•	•														
Griekijas grieķu valoda el										•										
Basku Basku salas																				
Fēru salas fa																				
Somu somu valodā									•									•		
Viesnīcas pilsētā Meänkfeli									•											
Kvens Kvens																		•		
Franču valoda fra																				
Francoprovençal																				
Frisian Frīziešu valoda fry	•																			
Friulian Friulian																				
Galisiešu galisiešu valoda																				
Ebreju ebreji				•	•															
Horvātu valoda hry			•			•										•			•	
Ungāru ungāru			•			•	•	•											•	
Armēņu valoda hye				•																
Itāliešu itāļu valoda						•	•													
Grenlandiešu valoda kat																				
Viesnīcas netālu no: Karaim				•																
Lietuviešu valoda lit				•																
Ladin Ladin																				
Makedoniešu makedoniešu valoda										•									•	
Šveices vācu valoda																				
Occitan Occitan oci																				
PYCARD PIKCARD																				
Poļu poļu valoda pol																				
Creole Creole Sistēmas Prasības																				
Romany Romany Sistēmas Prasības	•	•	•	•	•	•	•									•		•		
Rumāņu rumāņu valoda																				•
Rusyn Rusyn rue								•											•	
Aromanian (Vlach)																•		•		
Krievu Krievu valoda rus				•				•												
Slovāku slovāku				•	•															•
Slovēņu slo slv		•																		•
Sami Sami Sāmi									•	•								•		
Albāņu albāņu valoda sqi															•	•		•		
Sardīnijas Sardīnija																				
Serbu serbu valoda srp						•									•	•				
Tahitian Tahitian																				
Tatāru tatārs tat				•																
Turku turku valoda						•										•				
Ukraiņu ukraiņu ukr				•	•	•														•
Sorbu horvātu valoda																				
Yiddish Yiddish Sistēmas Prasības				•					•											
Citas preces				•																•

Avots: Eurydice.

Attēls 14 attēls: Reģionālās vai minoritāšu valodas, kas īpaši minētas pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības augstākā līmeņa vadības dokumentos (ISCED 1–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzamas reģionālās vai mazākumtautību valodas, kas minētas mācību programmā vai citos vadošos dokumentos, kurus izdevušas augstākā līmeņa (izglītības) iestādes. Netiek nošķirti izglītības līmeņi, izglītības ceļi vai skolu veidi. Dažās valstīs minētās valodas var piedāvāt tikai dažu reģionu skolās.

Skaitlī lietotais termins “reģionālās vai minoritāšu valodas” ietver jēdzienu “neteritoriālas valodas”.

Valodas tabulā ir uzskaitītas alfabētiskā secībā atbilstoši ISO 639–3 kodam (sk. <http://www.sil.org/iso639-3/>, kam pēdējo reizi piekļūts: 2022. gada 27. jūnijs). Valodas, kurām nav ISO 639–3 koda, un valodu grupas ir apzīmētas kā “citas”, un tās ir norādītas piezīmēs par konkrētām valstīm.

Definīcijas “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “neteritoriālā valoda”, “reģionālā vai minoritāšu valoda”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Francija: “Citas valodas” ir Gallo, Kibushi, Shimaore (Mayotte), Melanēzijas valodas, polinēziešu valodas (Wallisian un futunian), Rietumflāmu valoda un Elzasas un Mozeles reģionālās valodas (pazīstamas kā alsatiešu un Mozeles franču dialekti).

Ungārija: “Cits” nozīmē Bojašs (Romānijas dialekts).

Polija: “Cits” nozīmē Lemko.

Slovākija: izglītības standarti četrām papildu valodām (Bulgārijas, čehu, horvātu un poļu) tika pieņemti 2022. gada septembrī, t. i., 2022./2023. mācību gada sākumā.

Serbija: “Cits” nozīmē Bunjevci.

Dažās citās valstīs tiesiskais regulējums atzīst tikai vienu oficiālo (valsts) valodu (sk. A1. attēlu), bet vadošie dokumenti, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes, veicina reģionālo vai minoritāšu valodu nodrošināšanu. Tas attiecas uz Bulgāriju, Grieķiju, Franciju, Lietuvu un Albāniju. Piemēram, Francijā franču valoda ir vienīgā oficiālā valoda, bet jomās, kurās runā reģionālās vai mazākumtautību valodas, studentiem būtu jāspēj tās apgūt visos izglītības līmeņos, jo īpaši kā neobligātus priekšmetus vidējā izglītībā. Tāpat Albānijas apgabalos, ko apdzīvo Maķedonijas un grieķu minoritātes, pamatizglītības un vidējās izglītības studentiem vajadzētu būt iespējai kopā ar albāņu valodu studēt dzimto valodu. Grieķijā vadošie dokumenti attiecas uz turku valodas mācīšanu, kas notiek dažās mazākumtautību skolās. Bulgārijā, 2017, augstākā līmeņa izglītības iestādes apstiprināja mācību programmas ebreju, armēņu, romiešu un turku, kas, ja studenti vēlas, viņi var mācīties 2 stundas nedēļā 7 gadus.

Kontrastējošajā grupā ietilpst valstis, kas piešķir oficiālu statusu reģionālajām vai minoritāšu valodām (sk. A1. attēlu), bet tās nenorāda uz šīm valodām vadlīnijās, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes. Tas attiecas uz Čehiju, Kipru, Latviju, Portugāli un Šveici. Tomēr var būt plašāka atsauce uz šīm valodām. Piemēram, Čehijā nacionālo minoritāšu pārstāvjiem ir tiesības saņemt izglītību savā valodā.

Visbeidzot, dažas valstis oficiāli neatzīst reģionālās vai minoritāšu valodas (sk. A1. attēlu) un nenorāda uz šīm valodām vadlīnijās, ko izdevušas augstākā līmeņa izglītības iestādes (Beļģija, Igaunija, Īrija, Luksemburga, Malta, Bosnija un Hercegovina, Islande, Lihtenšteina un Tūrkiye).

KLASISKĀS VALODAS IR OBLIGĀTAS VISMĀZ DAŽIEM VIDUSSKOLĒNIEM GANDRĪZ PUSĒ NO VISĀM EIROPAS VALSTĪM.

Lai sniegtu pilnīgu priekšstatu par valodu apguvi visā Eiropā, ir svarīgi apsvērt klasisko valodu nodrošināšanu. Patiešām, valstu mācību programmās bieži vien netiek ņemtas vērā klasiskās grieķu un latīņu valodas, un tāpēc attiecīgās valodas nav iekļautas citos šīs sadaļas rādītājos. Tādējādi, lai papildinātu iepriekš sniegtos datus, šis rādītājs pārbauda klasisko valodu nodrošināšanu neatkarīgi no tā, kā mācību programma tās iedala kategorijās. Rādītāja uzmanības centrā ir klasiskās valodas nodrošināšana pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības līmenī.

B10. attēlā galvenā uzmanība pievērsta divu veidu noteikumiem par klasisko valodu nodrošināšanu. Pirmais noteikumu veids nosaka klasiskās valodas kā obligātus priekšmetus, kas nozīmē, ka studentiem ir jāapgūst klasiskā grieķu un/vai latīņu valoda. Šāda prasība var attiekties vai nu uz visiem skolēniem vismaz vienas vidusskolas laikā (piemēram, vienu mācību gadu), vai tikai uz dažām skolēnu kategorijām. Otrais regulējuma

veids paredz (visiem vai dažiem) studentiem tiesības studēt klasisko grieķu un/vai latīņu valodu, kas nozīmē, ka studenti var izlemt, vai viņi apgūs šīs valodas, savukārt izglītības sniedzējiem ir jānodrošina, ka valodu piedāvājums atbilst studentu izvēlei. Katrā no iepriekš minētajiem gadījumiem klasisko grieķu un/vai latīņu valodu var pētīt kā atsevišķus priekšmetus vai kā priekšmetus, kas aptver plašāku jomu (piemēram, “klasiskie pētījumi”).

Kā redzams B10. attēla a) daļā, pamatskolas izglītībā vadības dokumentos reti ir noteikta prasība visiem studentiem apgūt klasiskās valodas. Rumānija ir vienīgā valsts, kurā visiem studentiem, kas apgūst pamatskolas izglītību, ir jānācās latīņu valodā, kas ir iekļauta septītās klases mācību priekšmetā “latīņu un romāņu kultūra”. Grieķija un Kipra ir vienīgās valstis, kurās visiem studentiem, kas apgūst pamatskolas izglītību, ir jāapgūst klasiskā grieķu valoda.

Dažās papildu valstīs (vai izglītības sistēmās) prasība apgūt klasiskās valodas pamatskolas izglītībā attiecas tikai uz studentiem, kuri izmanto īpašus ceļus (Beļģijas flāmu kopiena, Vācija, Horvātija, Nīderlande, Šveice un Lihtenšteina). Piemēram, Vācijā klasiskā grieķu un latīņu valoda ir obligāta studentiem, kuri vēlas iegūt kvalifikāciju *Allgemeine Hochschulreife gymnazijā*, kas specializējas klasiskās valodās. Lihtenšteinā *gymnazijas* studiju zemākajos gados visiem studentiem ir jānācās latīņu valodā. Beļģijas, Horvātijas un Šveices flāmu kopienā pamatizglītības studenti var specializēties klasiskās studijās, un tādēļ klasiskais grieķu un/vai latīņu valoda kļūst par viņu mācību programmas neatņemamu sastāvdaļu.

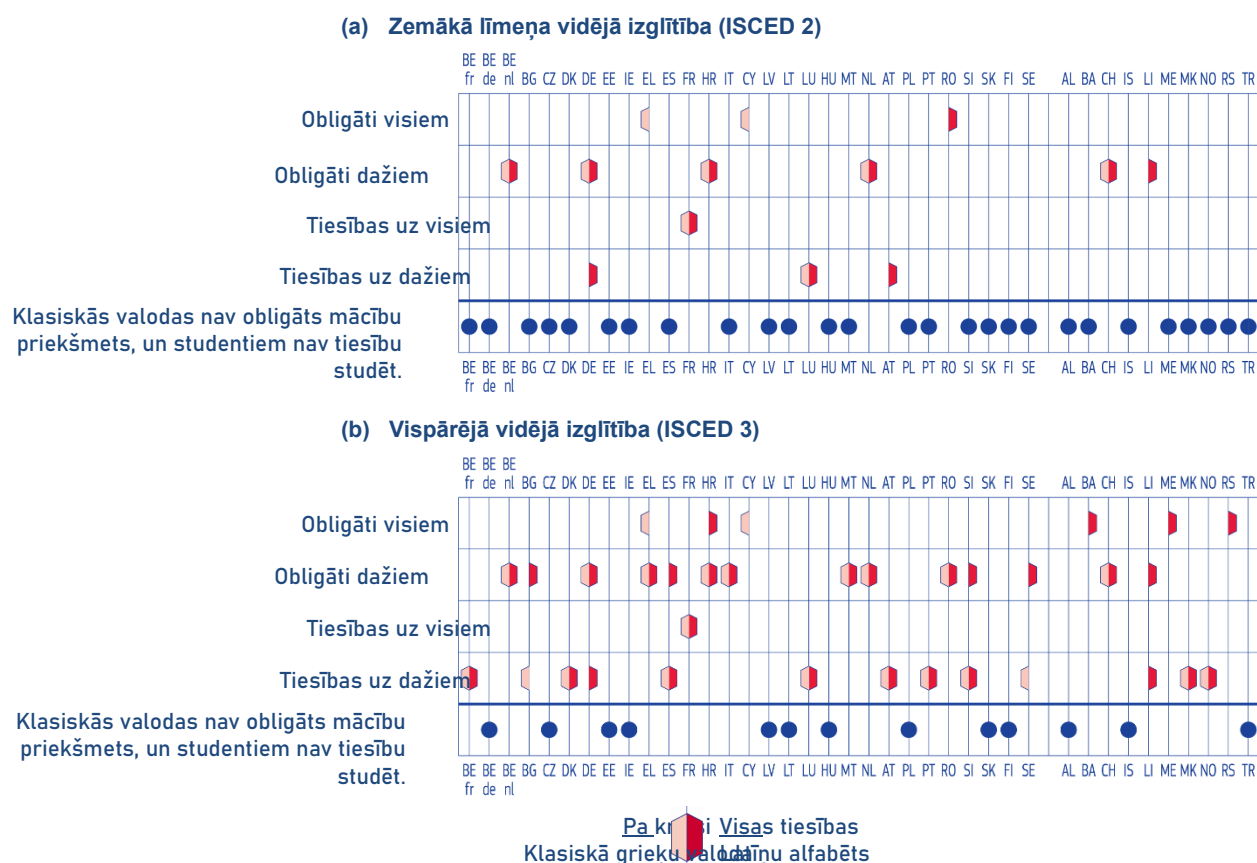
Četrās valstīs (Vācijā, Francijā, Luksemburgā un Austrijā) pamatskolas vispārējās izglītības studentiem ir tiesības izvēlēties klasisko grieķu un/vai latīņu valodu kā neobligātus priekšmetus. Francijā šīs tiesības attiecas uz visiem pamatskolas izglītības studentiem un attiecas gan uz klasisko grieķu, gan latīņu valodu. Vācijā, Luksemburgā un Austrijā tiesības attiecas tikai uz studentiem, kas izmanto īpašus ceļus. Piemēram, Luksemburgā studenti, kas studē “klasiskajā trasē”, var izvēlēties latīņu, klasiskās valodas (grieķu un latīņu klasisko valodu) vai ķīniešu valodu. Vācijā pirmajai *gymnazijas* studentu svešvalodai jābūt vai nu mūsdienu svešvalodai, vai latīņu valodai.

To valstu skaits, kurās ir ieviesta prasība vai tiesības studēt klasiskās valodas, ir daudz lielāks vispārējā vidējā izglītībā nekā pamatskolas līmenī.

Visiem vispārējās vidējās izglītības studentiem Horvātijā, Bosnijā un Hercegovinā, Melnkalnē un Serbijā vismaz vienu mācību gadu ir jānācās latīņu valodā. Horvātijā, pārsniedzot minimālo prasību, lai visi studenti varētu mācīties latīņu valodu 1 gadu, tiem, kas piedalās “klasiskajā programmā”, ir jānācās latīņu (un klasiskā grieķu) visā (zemākās un vidējās) vidējās izglītības laikā. Vēl 13 izglītības sistēmās latīņu valoda ir obligāta tikai dažiem studentiem. Kā liecina iepriekš minētais Horvātijas piemērs, šie ceļi dažkārt sākas ar pamatskolas izglītību.

Klasiskā grieķu valoda ir obligāta vispārējā vidējā izglītībā mazāk izglītības sistēmās nekā latīņu valodā. Visiem studentiem Grieķijā un Kiprā ir jāapgūst šī valoda vidējās izglītības sākumā. Grieķijā vidusskolas studenti var turpināt specializēties klasiskās studijās, un studentiem šajā ceļā klasiskā grieķu valoda (kopā ar latīņu valodu) ir obligāta pēc perioda, kad tas ir obligāts visiem studentiem. Astoņās papildu izglītības sistēmās klasiskais grieķis ir obligāts tikai studentiem, kas izmanto īpašus ceļus. Šiem studentiem klasiskā grieķu valoda parasti ir obligāta kopā ar latīņu valodu.

Francijā vispārējā vidējā izglītībā, tāpat kā pamatskolas izglītībā, visiem studentiem ir tiesības apgūt klasiskās valodas kā neobligātus priekšmetus. Vairākās citās Eiropas valstīs vispārējās vidējās izglītības studentiem ir tiesības studēt klasiskās valodas, bet tikai dažos veidos. Konkrētāk, 11 izglītības sistēmās studentiem par dažiem ceļiem ir tiesības studēt latīņu valodu, un 11 sistēmās studenti dažos veidos var izvēlēties studēt klasisko grieķu valodu. Šīs divas izglītības sistēmu grupas lielā mērā pārklājas, jo gan klasiskā grieķu, gan latīņu valoda parasti ir starp fakultatīviem priekšmetiem. Piemēram, Portugālē gan klasiskā grieķu, gan latīņu valoda ir fakultatīvi priekšmeti studentiem, kuri atrodas “valodu un humanitāro zinātņu” ceļā.

Avots: Eurydice.

Attēls 15 attēls: Klasiskās grieķu un latīņu valodas studijas vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 2–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzams, vai klasiskā grieķu un latīņu valoda ir obligāta (visiem vai dažiem) studentiem un vai (visiem vai dažiem) studentiem ir tiesības apgūt šīs valodas. Informācija ir balstīta uz mācību programmu vai citiem vadošiem dokumentiem, ko izdevušas augstākā līmeņa (izglītības) iestādes.

Klasisko grieķu un/vai latīņu valodu var pētīt kā priekšmetus paši par sevi vai kā priekšmetus, kas aptver plašākas jomas (piemēram, “klasiskie pētījumi”). Attēlā ir aplūkotas abas situācijas.

Terminu “klasiskā valoda”, “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “valoda kā obligāts priekšmets”, “valoda kā tiesības uz tiesībām”, “vadības dokumenti” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīme par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): pēc notiekošās mācību programmas reformas latīņu valoda kļūs par obligātu mācību priekšmetu pirmajos 2 līdz 3 pamatskolas izglītības gados (ISCED 2) no 2028. gada.

Kopumā, ņemot vērā abus pētītos izglītības līmeņus, valstis, kurās studentiem ir nepieciešamas vai kurās ir tiesības studēt klasiskās valodas vidējā izglītībā, bieži vien ir valstis, kurās valsts valoda tieši izriet no klasiskā grieķu vai latīņu valodas, un/vai valstis, kurās vispārējā vidējā izglītība sastāv no dažādām studiju specialitātēm, tostarp ļoti akadēmiski orientētiem ceļiem.

Jāatzīmē arī tas, ka gadījumos, kad valstu noteikumos nav paredzēta prasība vai tiesības studentiem studēt klasiskās valodas, skolas joprojām var nodrošināt šīs valodas. Piemēram, Polijā regula, kas ir spēkā kopš 2021./2022. gada, ļauj vidusskolu vadītājiem izlemt, kurus fakultatīvos priekšmetus no mācību priekšmetu saraksta, kas ietver latīņu valodu, viņi nodrošinās. Tāpat kā citos fakultatīvajos priekšmetos, latīņu valodā ir valsts mācību programma. Turklāt Polijā vidējās izglītības iestādes dažkārt piedāvā priekšmetu “latīņu un

seno kultūru”, kam ir arī mācību programma. Tāpat Slovākijā vidusskolas var izvēlēties nodrošināt latīņu valodu, un, ja tās to dara, tās izmanto valsts mācību programmu šim tematam. Beļģijas un Slovēnijas Franču kopienā latīņu valodu var iekļaut to fakultatīvo priekšmetu kopumā, ko nodrošina zemākā līmeņa vidējā izglītībā, un Somijā latīņu valodu var iekļaut kā fakultatīvu priekšmetu gan pamatizglītības, gan vispārējās vidējās izglītības jomā. Beļģijas un Ungārijas flāmu kopienā skolu autonomija nodrošināt klasiskās valodas attiecas gan uz klasisko grieķu, gan latīņu valodu, un tā attiecas gan uz pamatskolas izglītību, gan uz vidējo izglītību. Šāda piemēru izvēle liecina, ka vispārējās vidējās izglītības studentiem var būt iespēja studēt klasiskās valodas pat tad, ja nav augstākā līmeņa noteikumu, kas prasītu un/vai dotu viņiem tiesības to darīt.

MIGRANTU IZCELSMES STUDENTIEM IR TIESĪBAS UZ MĀCĪŠANU DZIMTAJĀ VALODĀ ĻOTI NEDAUDZĀS VALSTĪS.

Eiropā valodu nodrošināšana mācību programmā ir dažāda. Papildus mācību valodai mācību programmā var iekļaut arī svešvalodas un senās valodas (sk. B8. un B10. attēlu). Daudzās valstīs skolās atrodas arī reģionālās un mazākumtautību valodas, kurās runā mazākas valsts pilsoņu grupas, kas šajā valstī ir apmetušās uz vairākām paaudzēm (sk. B9. attēlu).

B11. attēlā galvenā uzmanība pievērsta mācīšanai dzimtajā valodā. Precīzāk, tā pārbauda, vai saskaņā ar augstākā līmeņa vadošiem dokumentiem skolēniem no migrantu izcelsmes, kuri nerunā valodā, kurā notiek mācības mājās, ir tiesības (ar nosacījumiem) uz mācīšanu dzimtajā valodā.

Dzimtās valodas, kurās runā migrantu izcelsmes studenti, nedrīkst jaukt ar reģionālajām vai minoritāšu valodām. Atšķirībā no “reģionālās vai minoritāšu valodas” runātājiem migrantu izcelsmes runātāji uzņēmējā valstī nav apmetušies uz vairākām paaudzēm. Turklāt viņi nevar būt uzņēmējas valsts pilsoņi, jo īpaši attiecībā uz nesen ieceļojušiem studentiem migrantiem.

Kā redzams B11. attēlā, migrantu izcelsmes studentiem ir tiesības mācīties dzimtajā valodā tikai sešās valstīs, kas galvenokārt atrodas Ziemeļeiropā. Šīs tiesības pastāv tikai ar nosacījumiem.

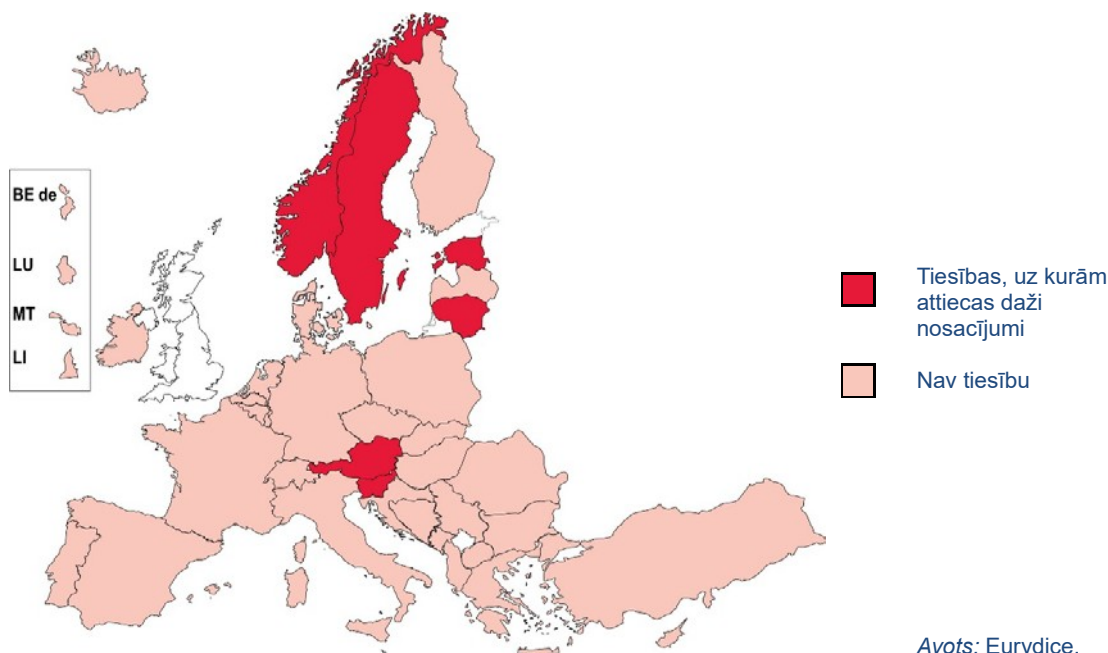
Minimāls ieinteresēto studentu skaits bieži vien ir priekšnoteikums, lai organizētu nodarbības dzimtajā valodā. Šis skaitlis ir 5 Zviedrijā un Lietuvā, 10 Igaunijā un 12 Austrijā. Ieinteresētie skolēni var būt no dažādām klasēm un/vai skolām.

Skolotāju pieejamība nosaka, vai mācīšanu mājās var nodrošināt Lietuvā, Austrijā, Zviedrijā un Norvēģijā. Zviedrijā, kad skolotāju kandidātiem nav nepieciešamās formālās kvalifikācijas, lai mācītu skolotājus, skolotāji izlemj, vai viņiem ir nepieciešamās prasmes, lai mācītu dzimtās valodas. Norvēģijā, ja nav pieejami piemēroti darbinieki, pašvaldībai ir jāmeklē alternatīvas iespējas, piemēram, tālmācība.

Citi nosacījumi īpaši attiecas uz studentiem. Zviedrijā attiecīgajai valodai vajadzētu būt valodai, ko skolēni lieto ikdienas saziņā mājās, un tas nozīmē, ka studentiem jau ir jābūt zināmām valodas zināšanām.

Visbeidzot, Slovēnijā skolas var pieteikties uz īpašiem valsts līdzekļiem, lai atbalstītu mācību nodarbību nodrošināšanu dzimtajā valodā. Mācību stundas mājās nodrošina ieinteresētās personas ārpus skolām ar nosacījumu, ka tām ir pietiekama interese un ka skolotāji ir pieejami.

Četrās valstīs (Austrijā, Somijā, Zviedrijā un Norvēģijā) augstākā līmeņa izglītības iestāžu apņemšanos mācīt dzimtajā valodā apliecina arī īpašu mācību programmu vai mācību programmu nodrošināšana šai mācīšanai.

Avots: Eurydice.

Attēls 16 attēls: Migrantu izcelsmes studentu tiesības uz dzimtās valodas mācīšanu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzams, vai saskaņā ar augstākā līmeņa vadošiem dokumentiem skolēniem no migrantu izcelsmes, kuri nerunā valodā, kurā notiek mācības mājās, ir tiesības uz mācīšanu dzimtajā valodā.

Attēlā parādītās tiesības attiecas uz politikas nosacījumiem/struktūrām, kas nosaka migrantu izcelsmes studentu tiesības uz mācīšanu dzimtajā valodā. Jēdziens “tiesības” nozīmē, ka attiecīgajiem studentiem ir iespēja sistemātiski piekļūt mācībām dzimtajā valodā vai piedalīties tajā. Ja šīs tiesības ir pakļautas noteiktiem nosacījumiem (minimālais ieinteresēto studentu skaits utt.), tos izsaka vadības dokumentos (un norāda ar B11 attēlu saistītajā analizē). Mācību nodrošināšana dzimtajā valodā var notikt skolas un/vai skolas laikā vai ārpus tās.

No skaitļa darbības jomas ir izslēgta iespēja nodrošināt mācīšanu dzimtajā valodā, ko organizē vai finansiāli atbalsta studentu izcelsmes valsts un/vai nevalstiskās organizācijas.

Tā kā visās valstīs, kurās studentiem ir tiesības uz dzimtās valodas mācīšanu, ir jāievēro īpaši nosacījumi, skaitlis atspoguļo tikai divas kategorijas: “tiesības, uz kurām attiecas daži nosacījumi” un “nav tiesību”.

Terminu “mājas valoda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “migrantu izcelsmes studenti” un “stūrēšanas dokumenti” definīcijas skatīt glosārijā.

Migrantu izcelsmes studenti var izmantot dažus valodas politikas pasākumus vai tiesību aktus, kas vērsti uz konkrētām valodām. Piemēram, Beļģijas Franču kopienā attiecīgās valodas (ķīniešu, spāņu, grieķu, itāļu, Marokas, turku, Tunisijas, portugāļu un rumāņu valodas) ir valodas no deviņām valstīm, ar kurām Beļģijas Franču kopiena ir izveidojusi partnerattiecības. Vecākiem ir jāiesniedz skolai pieprasījums, lai viņu bērni varētu izmantot valodu kursus. Īrijā saskaņā ar valsts svešvalodu stratēģiju, kas ir spēkā kopš 2017. gada, valodas, kurās visvairāk runā migrantu izcelsmes studenti (poļu, lietuviešu un portugāļu), var iekļaut mācību programmā un studēt valsts eksāmenos. Šajās divās izglītības sistēmās iepriekš minētie valodu kursi ir pieejami visiem studentiem, t. i., ne tikai tiem, kas nāk no migrantu izcelsmes.

Visbeidzot, saskaņā ar Padomes 1977. gada direktīvu par migrējošo darba ņēmēju bērnu izglītību ES dalībvalstīs ir jāveic “pienācīgi pasākumi, lai veicinātu dzimtās valodas un izcelsmes valsts kultūras mācīšanu” attiecībā uz “bērniem, kuriem skolas apmeklēšana ir obligāta saskaņā ar uzņēmējvalsts tiesību aktiem” un “kuri ir jebkura darba ņēmēja, kas ir citas dalībvalsts pilsonis, apgādība”⁽³⁷⁾. Dažās valstīs,

37 Padomes 1977. gada 25. jūlija Direktīva 77/486/EEK par migrējošo darba ņēmēju bērnu izglītību.

piemēram, Dānijā, ir bērni, kas ir to Eiropas Ekonomikas zonas valstu pilsoņi, kuras nav ES dalībvalstis, proti, Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas pilsoņi.

Dažas valstis (Vācija, Austrija, Slovēnija, Somija un Zviedrija) uzrauga mācīšanu dzimtajā valodā, t. i., tās sistemātiski vāc ar šo jomu saistītus datus un analizē tos, lai informētu politikas veidotājus. Vācijā pētījums, ko veica Mediendienst Integration — informācijas platforma par migrāciju un diskrimināciju, ko 2012. gadā izveidoja Migrācijas padome, — liecina, ka 140 000 migrantu izcelsmes studentu 2021./2022. gadā ir mācījušies savas dzimtās valodas (³⁸). Austrijā oficiālā ziņojumā norādīts, ka 2018./2019. gadā kā dzimtās valodas tika mācītas 26 valodas 31 173 migrantu izcelsmes studentiem (³⁹). Saskaņā ar Izglītības, zinātnes un sporta ministrijas datiem Slovēnijā 2020./2021. gadā 511 skolēni apmeklēja vietējās valodas nodarbības (⁴⁰). Somijā 2020. gadā 42 636 studenti apgūst dzimtās valodas obligātajā izglītībā. Kursi tika nodrošināti 57 valodās (⁴¹). Visbeidzot, Zviedrijā oficiālā statistika liecina, ka 2020./2021. gadā 187 000 studentu saņēma dzimtās valodas apmācību. Visvairāk apgūtās valodas bija arābu (58 700 studenti) un somāliešu (17 200 studenti) (⁴²).

PAPILDUS SVEŠVALODĀM CLIL PIEGĀDEI BIEŽI IZMANTO REĢIONĀLĀS VAI MAZĀKUMTAUTĪBU VALODAS.

CLIL attiecas uz divvalodu vai iegremdēšanas izglītību, kurā vismaz daži mācību priekšmeti, piemēram, matemātika, ģeogrāfija un dabaszinātnes, tiek mācīti valodā, kas atšķiras no skolas valodas. Šāda veida nodrošinājuma mērķis ir uzlabot skolēnu prasmi citās valodās, kas nav mācību valoda.

B12. attēlā ir pētīta CLIL programmu pastāvēšana pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā, kā arī CLIL nodrošināšanai izmantoto valodu statuss. Skaitli papildina pielikums (2. pielikums), kurā sniegta sīkāka informācija par CLIL nodrošināšanu katrā apsekotajā valstī (valodas, ko izmanto, lai nodrošinātu CLIL, un aptvertie izglītības līmeņi).

Kā redzams attēlā, CLIL programmas ir ieviestas gandrīz visās Eiropas valstīs. Tikai Grieķija, Bosnija un Hercegovina, Islande un Turkiye nenodrošina CLIL programmas.

Visizplatītākais CLIL programmas veids, kas tiek īstenots 29 izglītības sistēmās (no 35 CLIL programmām), ietver mācību priekšmetu mācīšanu skolas valodā (valsts valodā) un citus priekšmetus svešvalodā. Lielākajā daļā izglītības sistēmu ar šāda veida CLIL programmu ir ieviestas līdz trim dažādām valodu kombinācijām (piemēram, valsts valoda un angļu valoda, valsts valoda un franču valoda, kā arī valsts valoda un vācu valoda). Tomēr dažās izglītības sistēmās valodu kombināciju skaits pārsniedz 10 (skatīt informāciju par Vāciju un Franciju 2. pielikumā). Ņemot vērā īpašās svešvalodas, kurās CLIL tiek piegādāts, visbiežāk lietotās valodas ir angļu, franču un vācu valoda un mazākā mērā spāņu un itāļu valoda.

Otrs izplatītākais CLIL programmas veids, kas ir ieviests 18 izglītības sistēmās, ietver dažu mācību priekšmetu mācīšanu valsts valodā un citus priekšmetus reģionālā vai mazākumtautību valodā. Tāpat kā iepriekšējā tipa valodu kombināciju skaits, no kurām studenti var izvēlēties, dažādās izglītības sistēmās atšķiras. Viņi var izvēlēties vienu valodu (piemēram, valsts valodu un poļu valodu Čehijā) un vairāk nekā 10 variantus (Francijā, Ungārijā un Rumānijā).

Vēl viens CLIL programmas veids ir atrodams valstīs ar vairākām valsts valodām (sk. A1. attēlu), kurās bieži vien ir ieviestas programmas, kas nodrošina dažādus priekšmetus divās valsts valodās. Šāda veida CLIL programma pastāv Beļģijā, Īrijā, Luksemburgā, Maltā, Somijā un Šveicē.

Ierobežots skaits valstu nodrošina CLIL programmas, kas neietilpst iepriekš minētajās kategorijās. Piemēram, Beļģijas flāmu kopienā dažas CLIL programmas ietver paralēlu mācīšanu vairāk nekā divās

---

38 https://mediendienst-integration.de/fileadmin/Dateien/Factsheet_Herkunftssprachlicher_Unterricht_2022.pdf

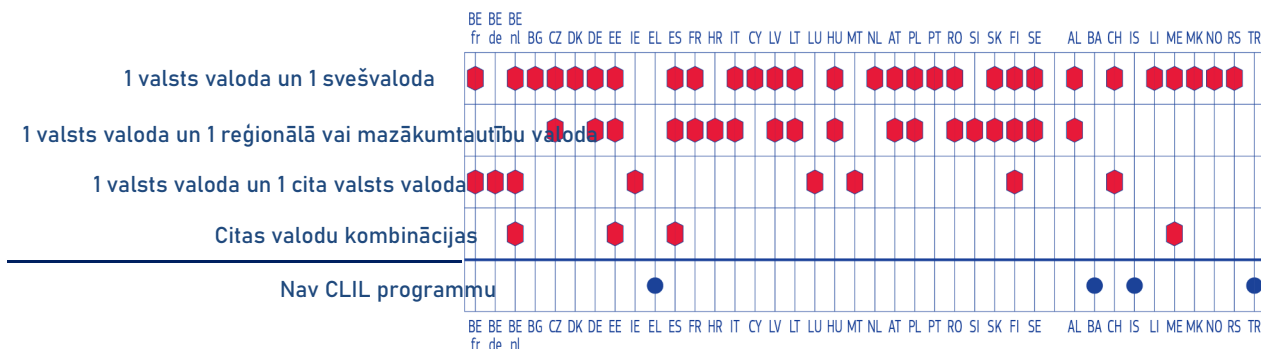
39 https://pubshop.bmbwf.gv.at/index.php?article_id=9&search%5Bcat%5D=4&pub=824

40 <https://www.gov.si/teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

41 [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Omana & quot; & nbsp; 2020.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Omana%20%26%20quot%20%26%20nbsp%3B%202020.pdf)

42 <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf>

valodās, konkrēti divās vai visās trīs valsts valodās (sk. A1. attēlu), un svešvalodu. Tāpat Spānijā ir CLIL programmas, kas ietver vairāk nekā divas valodas, un turklāt programmas, kurās daži mācību priekšmeti tiek mācīti reģionālā valodā un daži tiek mācīti svešvalodā (valsts valoda — spāņu — šajās programmās tiek izmantota tikai priekšmetā Lengua Castellana y Literatura). Šāda veida CLIL programma ir atrodamā arī Igaunijā un Melnkalnē, kur dažas skolas piedāvā programmas, kas nodrošina dažus mācību priekšmetus mazākumtautību valodā (krievu valoda Igaunijā un albāņu valoda Melnkalnē), bet citas — svešvalodā (angļu valodā abās valstīs).

Avots: Eurydice.

Attēls 17 attēls: CLIL programmu esība un CLIL lietoto valodu statuss pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā parādītas valodu kombinācijas, ko izmanto CLIL, kā norādīts mācību programmā vai citos vadības dokumentos, ko izdevušas augstākā līmeņa (izglītības) iestādes (izņēmumi, ja valodas nav norādītas šajos dokumentos, ir uzskaitīti 2. pielikuma piezīmēs par konkrētām valstīm).

Parādītais nodrošinājums aptver vismaz vienu izglītības līmeni diapazonā ISCED 1–3. Attēlā nav norādīts līmenis. Šī informācija ir sniegta 2. pielikumā.

Skaitlī lietotais termins “reģionāla vai minoritātes valoda” ietver jēdzienu “neteritoriālas valodas”. Attēlā ir ņemtas vērā reģionālās vai mazākumtautību valodas gan ar oficiālu statusu, gan bez oficiāla statusa. Šis skaitlis neietver:

- izglītības programmas studentu dzimtajā valodā studentiem, kuru izglītības valodas meistarība nav pietiekama (sk. E9. attēlu);
- programmas starptautiskajās skolās.

Terminu “satura un valodu integrētā mācīšanās (CLIL)”, “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “izglītības valoda”, “neteritoriāla valoda”, “reģionālā vai minoritāšu valoda”, “valsts valoda” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt piezīmes par konkrētām valstīm 2. pielikuma beigās.

Lai gan neviena no apsekotajām izglītības sistēmām nenodrošina visus (četrus) CLIL programmas veidus, kas parādīti B12. attēlā, četrās programmās ir trīs veidu programmas (Beļģijas flāmu kopiena, Igaunija, Spānija un Somija). 16 izglītības sistēmās ir divu veidu CLIL programmas. Lielākā daļa izglītības sistēmu ar divu veidu CLIL programmu nodrošina programmas valsts valodā un svešvalodā, kā arī valsts valodā un reģionālajā vai mazākumtautību valodā (Čehija, Vācija, Francija, Itālija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Austrija, Polija, Rumānija, Slovākija, Zviedrija un Albānija). 15 izglītības sistēmās darbojas tikai viens CLIL programmas veids. Visbiežāk runa ir par valsts valodu un svešvalodu (Bulgārija, Dānija, Kipra, Nīderlande, Portugāle, Lihtenšteina, Ziemeļmaķedonija, Norvēģija un Serbija). Citi pasākumi izglītības sistēmās ar viena veida CLIL programmu ietver programmas ar divām valsts valodām (Beļģijas vācu valodā runājošo kopienas, Īriju, Luksemburgu un Maltu) un programmas, kas apvieno valsts valodu ar reģionālu vai mazākumtautību valodu (Horvātija un Slovēnija).

Nekas neliecina, ka CLIL programmas būtu koncentrētas kādā konkrētā izglītības līmenī. Patiešām, lielākajā daļā Eiropas valstu CLIL programmas pastāv visos apsekotajos izglītības līmeņos, t. i., pamatzglītībā,

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

pamatizglītībā un vidējā izglītībā. Tomēr valstis bieži piedāvā īpašas valodu izvēles iespējas tikai konkrētos izglītības līmeņos. Tas nozīmē, ka ne visas CLIL iespējas, kas pastāv valstī, ir pieejamas visos izglītības līmeņos (sīkāku informāciju sk. 2. pielikumā).

CNODAĻA DALĪBA

IIEDAĻA — STUDENTU APGŪTO SVEŠVALODU SKAITS

Eiropas politikas mērķis ir nodrošināt, lai visiem studentiem būtu iespēja apgūt svešvalodas. Eiropadomes sanāksmē Barselonā 2002. gadā politikas veidotāji vienojās par to, cik svarīgi ir “no ļoti agra vecuma mācīt vismaz divas svešvalodas”⁽⁴³⁾. Padomes 2019. gada ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei⁽⁴⁴⁾ šis mērķis tika atkārtoti uzsvērts, aicinot dalībvalstis palīdzēt visiem jauniešiem līdz vidējās izglītības beigām apgūt kompetences divās valodās, kas nav viņu skolas valoda. Jauniešiem vajadzētu būt iespējai efektīvi izmantot vienu no šīm divām valodām sociāliem, mācīšanās un profesionāliem mērķiem, bet otram — pietiekami labi mijiedarboties ar citām valodām.

Nemot vērā iepriekš minēto mērķi nodrošināt jauniešiem prasmes divās svešvalodās, šajā sadaļā ir sniegti dati par studentu apgūto svešvalodu skaitu atbilstoši izglītības līmenim un ceļam. Konkrētāk, tajā galvenā uzmanība pievērsta to studentu procentuālajai daļai, kuri apgūst vienu svešvalodu pamatlīmenī (sk. C1. attēlu) un divas vai vairākas svešvalodas zemākās vidējās izglītības līmenī (sk. C3. attēlu). Tiek aplūkotas arī šo procentuālo attiecību atšķirības laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam⁽⁴⁵⁾ (sk. attiecīgi C2 un C4 attēlu). Turklāt šajā iedaļā aplūkotas atšķirības svešvalodu apguvē starp vispārējās izglītības studentiem un PIA studentiem vidējās izglītības līmenī 2020. gadā (sk. C5. attēlu) un salīdzinātas ar 2013. gadu (sk. C6. attēlu). Visbeidzot, tas parāda vidējo svešvalodu skaitu, ko studenti apgūst pamatizglītībā un vidējā izglītībā (sk. C7. attēlu).

Šajā iedaļā izmantoti Eurostat/UOE datu vākšanas dati par valodu skaitu, ko studenti apguvuši attiecīgajos pārskata gados. Lielākā daļa iesniegto datu attiecas uz studentu populāciju konkrētā izglītības līmenī, proti, pamatizglītības, pamatskolas vai vidējās izglītības līmenī⁽⁴⁶⁾. Tāpēc dati neatklāj, kādas valodas un valodu skaitu studenti apgūst katra mācību gada laikā katrā izglītības līmenī, bet sniedz vispārēju priekšstatu par valodām, ko studenti apgūst (un cik daudz viņi mācās) visās izglītības pakāpēs konkrētā atsaucē gadā. Tomēr viens rādītājs šajā iedaļā (norādīts C1.b attēlā) sniedz ar vecumu saistītus datus un tādējādi ļauj labāk izprast to valodu skaitu, kuras studenti mācās konkrētā vecumā.

Eurostat/UOE datu vākšana ietver tikai tās valodas, kuras augstākā līmeņa izglītības iestāžu sagatavotajā mācību programmā uzskata par svešvalodām. Reģionālās vai mazākumtautību valodas tiek iekļautas tikai tad, ja mācību programmā tās norādītas kā alternatīvas svešvalodām. Papildus pamata mācību programmai piedāvāto valodu apguve nav iekļauta. Nav iekļauti arī dati par ārvalstniekiem, kas mācās dzimto valodu īpašās klasēs, vai tiem, kas mācās uzņēmes valsts izglītības valodu.

Tā kā Eurostat/UOE datu vākšana neaptver visas izglītības sistēmas, par kurām Eurydice ir pieejama informācija, šajā sadaļā sistemātiski trūkst datu par Beļģijas vāciski runājošo kopien, Albāniju, Šveici, Melnkalni un Turkiye.

43 Prezidentvalsts secinājumi — Barselonas Eiropadome 2002. gada 15. un 16. martā, C/02/930.

44 Padomes lēmums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 17. lpp.

45 Pārskata gadi ir attiecīgi 2012./2013. un 2019./2020. mācību gads.

46 Eurostat dati, ko izmanto par pamatu C nodaļai, aptver studentus, kuri apgūst formālās izglītības programmas pamatskolas, pamatskolas un vidusskolas līmenī. Atkarībā no valsts un tās izglītības sistēmas organizācijas dati var (vai var nebūt) ietvert studentus ārpus tipiskā vecuma diapazona, kas saistīts ar šiem līmeņiem. Piemēram, var iekļaut “otrās iespējas” pieaugušo izglītību, ja tā ir daļa no formālās izglītības sistēmas šajos izglītības līmeņos. Informācija par to, vai dati par valsti ietver pieaugušo izglītības programmas, ir atrodamā valsts kvalitātes ziņojumu 6.3.1. iedaļā. (skatīt Eurostat tīmekļa vietni (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/educ_uae_enr_esms.htm)). Turklāt, atsaucoties uz (augstāk sekundāru) PIA, Eurostat dati attiecas uz visām (augstāk sekundārajām) PIA programmām, kas pastāv valstī, savukārt Eurydice dati attiecas tikai uz programmām ar ISCED 354. kodu (sk. B5 un B6 attēlu). Tāpēc Eurostat dati aptver plašāku (augstāk sekundāro) PIA programmu klāstu nekā Eurydice dati.

ES LĪMENĪ 86 % PAMATIZGLĪTĪBAS STUDENTU APGŪST VISMAZ VIENU SVEŠVALODU

Visās valstīs, izņemot Īriju ⁽⁴⁷⁾, studenti apgūst svešvalodu(-as) kā obligātu(-as) priekšmetu(-us) pamatizglītībā. Šī mācīšanās parasti sākas vecumā no 6 līdz 8 gadiem vai dažreiz agrāk (sk. B1. attēlu). Kā parādīts C1.a attēlā, 86,1 % pamatizglītības studentu ES līmenī apgūst vismaz vienu svešvalodu. Tomēr valsts līmenī pamatskolas iedzīvotāju līdzdalības līmenis svešvalodu apguvē var ievērojami atšķirties atkarībā no vecuma, kad svešvalodu mācīšana kļūst obligāta.

15 valstīs vismaz 96 % pamatizglītības studentu apgūst vienu vai vairākas svešvalodas ⁽⁴⁸⁾. Visās svešvalodas apguve kļūst obligāta ne vēlāk kā pirmajā pamatizglītības gadā, kas atbilst 5 gadu vecumam Maltā; 7 gadi Horvātijā, Latvijā un Polijā; un 6 gadi atlikušajās 11 valstīs.

ES līmenī 13,9 % pamatizglītības studentu nemācās svešvalodu skolā. Trijās izglītības sistēmās vismaz puse studentu to nedara. Dažās Beļģijas Franču kopienas daļās un Beļģijas flāmu kopienā vecums, kurā svešvalodas apguve kļūst obligāta, ir 10 gadi, t. i., kad studenti ir ieguvuši piekto (no sešām klasēm) pamatizglītības (sk. B1. attēlu); Nīderlandē skolām ir rīcības brīvība izlemt, kad pamatizglītības studentiem jāsāk apgūt svešvalodu (sk. B1. attēlu).

Otrās svešvalodas apguve bieži kļūst obligāta pamatizglītības sākumā vai pamatizglītības beigās (sk. B1. attēlu). Tāpēc to pamatskolas skolēnu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, ir diezgan mazs. ES līmenī tas ir 7,2 %. Tomēr aptuveni 30 % pamatizglītības studentu apgūst divas vai vairākas svešvalodas Dānijā, Igaunijā un Grieķijā, un šis īpatsvars ir daudz lielāks Luksemburgā (83,2 %), kur otrās valodas apguve kļūst obligāta 6 gadu vecumā.

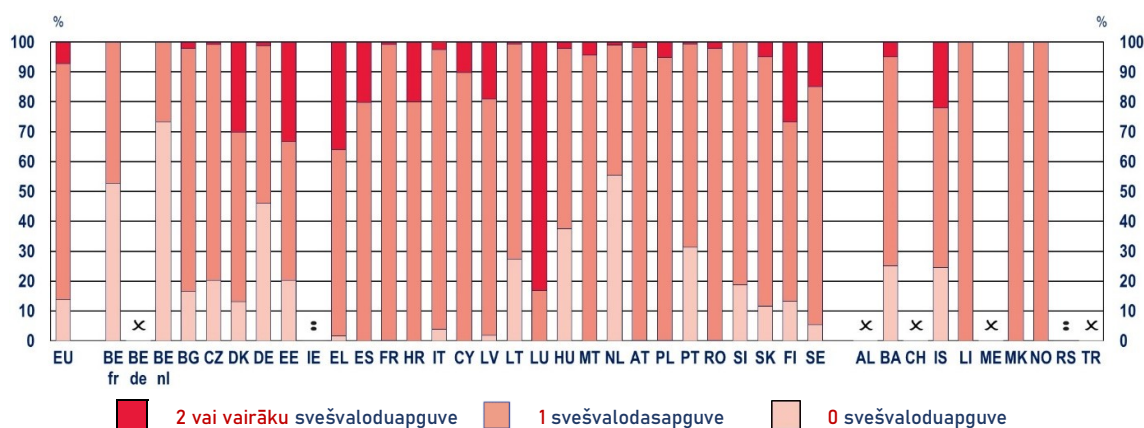
C1b attēlā atspoguļots to skolēnu īpatsvars, kuri apgūst svešvalodu pamatizglītībā pēc vecuma. Tomēr šī informācija nav pieejama par visām izglītības sistēmām, kas parādītas C1.a attēlā.

---

47 Īrijā nav svešvalodu mācīšanas pamatizglītībā. Studentiem ir jāapgūst divas valsts valodas: Angļu un Īru valoda. Tomēr mācību programmā neviena no tām netiek uzskatīta par svešvalodu.

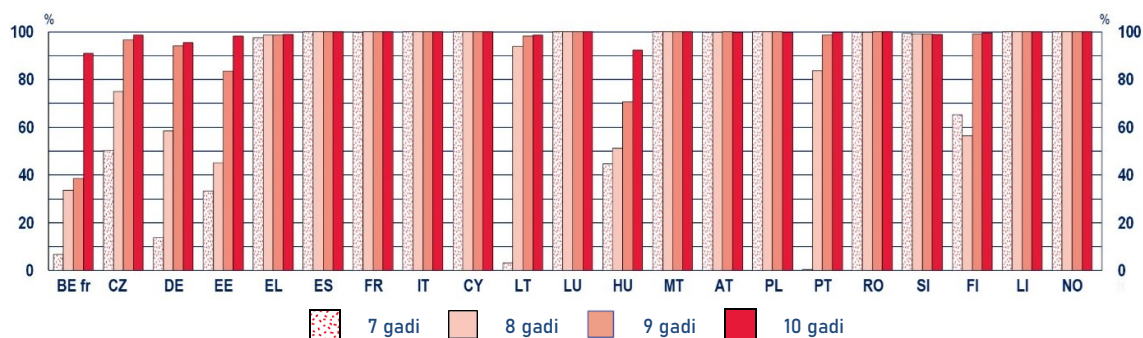
48 EI, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, MT, AT, PL, RO, LI, MK un NO.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 18 attēls: *To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas pamatizglītībā (ISCED 1), pēc valodu skaita, 2020. gads*

Avots: Eurydice aprēķini, kuru pamatā ir nepublicēti Eurostat/UOE dati (pēdējo reizi atjaunināti 2022. gada 29. septembrī).

Attēls 19 attēls: *To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatizglītībā (ISCED 1. līmenis), pēc vecuma, 2020. gads*

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos ISCED 1 (C1a attēls) gados vai noteiktā vecumā ISCED 1 (C1b attēls) pat tad, ja svešvalodu apguve šajā līmenī nesākas pirmajos gados. Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, dala ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos ISCED 1 gados (C1a attēls) vai konkrētā vecumā ISCED 1 (C1b attēls).

Dalība vecuma datu vākšanā ir brīvprātīga. Tāpēc tiek aptverts mazāk izglītības sistēmu.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Beļģija (BE nl): C1a attēlā norādīto datu atsaucies gads ir 2019. gads (2020. gada dati datu ieguves datumā nebija pieejami).

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Īrija: C1a attēla avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"); dati nevar pastāvēt).

Luksemburga: avota dati C1a attēlā attiecībā uz "0 valodām" tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Serbija: šī valsts ir iekļauta UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], bet dati nav pieejami.

C1b attēlā minētais vecums atbilst studentu faktiskajam vecumam, nevis viņu nosacītajam vecumam (vecums, kuram ir jābūt konkrētā pakāpē). Tas var radīt zināmas neatbilstības starp noteikumiem par svešvalodu apguves sākuma vecumu un faktisko dalību valodu apgūvē, jo daži studenti, iespējams, nav ieguvuši pakāpi, kādā viņiem ir jābūt. Piemēram, Beļģijas Franču kopienā visiem studentiem bija jāsāk svešvalodas apguve 10 gadu vecumā (nosacītā vecumā) (sk. B1. attēlu), t. i., piektajā pamatizglītības pakāpē. Tomēr 9,1 % studentu vecumā no 10 gadiem (faktiskais vecums) vēl nemācās svešvalodu. To daļēji var izskaidrot fakts, ka daži 10 gadus veci studenti vēl nav ieguvuši pamatizglītības piekto pakāpi. Tomēr C1.b attēlā galvenokārt parādītas ciešas attiecības starp oficiālo vecumu svešvalodu apgūvei (sk. B1. attēlu) un faktisko dalību valodu apgūvē.

13 no 21 izglītības sistēmas gandrīz visi studenti (vismaz 97 %) apgūst svešvalodu katrā vecuma kategorijā. 12 no šīm izglītības sistēmām svešvalodu apguve kļūst obligāta pirms 7 gadu vecuma, savukārt Slovēnijā tā kļūst obligāta 7 gadu vecumā (sk. B1. attēlu).

Lielākajā daļā izglītības sistēmu, kurās obligātais vecums svešvalodas apgūvei ir vēlāks, ir skaidrs, ka vecuma kategorijā, kas atbilst obligātajam sākuma vecumam. Šī pacelšanās notiek 8 gadu vecumā Čehijā, Vācijā, Lietuvā un Portugālē; 9 gadu vecumā Ungārijā; un 10 gadu vecumā Beļģijas Franču kopienā. Tas ir saistīts ar vecumu, kurā svešvalodu apguve kļūst obligāta visiem studentiem attiecīgajās valstīs 2021./2022. gadā (sk. B1. attēlu).

2020. gadā (datu atsaucē gads) skolas Igaunijā un Somijā saskaņā ar augstākā līmeņa noteikumiem varēja lemt par sākuma vecumu vecuma diapazonā (no 7 līdz 9 gadiem). To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodu, skaidri palielinājās 9 gadu vecumā abās valstīs. Lai gan Igaunijā šī elastība joprojām tiek piemērota, Somijā no 2021./2022. gada tā tika atcelta par labu noteiktam sākuma vecumam (7 gadi) (sk. B2. attēlu).

C1b attēlā arī redzams, ka vairākās valstīs skolas mācību programmā ievieš svešvalodas pirms obligātā vecuma sasniegšanas. Piemēram, Ungārijā, kur visiem studentiem jābūt apgūt svešvalodu 9 gadu vecumā, vismaz 40 % no viņiem to dara 7 un 8 gadu vecumā. Tāpat Čehijā 50 % studentu sāk apgūt svešvalodu 1 gadu agrāk nekā vecums, kurā tā kļūst obligāta. Tas nozīmē, ka skolas piedāvā valodas pakalpojumus agrāk nekā prasīts.

Turklāt Beļģijas Franču kopienā vairāk nekā 30 % studentu apgūst svešvalodu 2 gadus, pirms tā kļūst obligāta visiem 10 gadus veciem studentiem. Šo rezultātu varētu izskaidrot ar atšķirībām tiesību aktos visā teritorijā: dažās Beļģijas Franču kopienas daļās studenti sāk apgūt pirmo svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu no 8 gadu vecuma (sk. B1. attēlu).

LAIKPOSMĀ NO 2013. LĪDZ 2020. GADAM ASTOŅĀS VALSTĪS BŪTISKI PALIELINĀJĀS TO PAMATSKOLAS STUDENTU PROCENTUĀLĀ DAĻA, KURI APGŪST SVEŠVALODU.

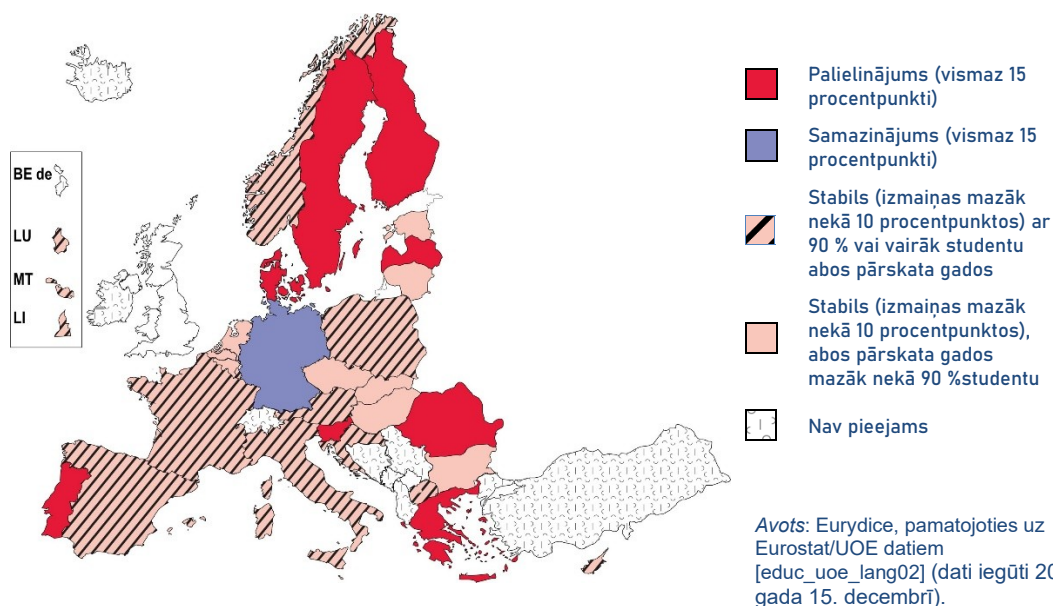
ES līmenī 86,1 % pamatizglītības studentu 2020. gadā mācījās vienu vai vairākas svešvalodas salīdzinājumā ar 79,4 % 2013. gadā. C2. attēlā ir parādītas trīs dažādas tendences šajā periodā.

Lielākajā izglītības sistēmu grupā (21 izglītības sistēma) situācija saglabājās relatīvi stabila (atšķirība bija mazāka par 10 procentpunktiem). 12 no tiem vairāk nekā 90 % pamatskolas studentu abos pārskata gados apguva vismaz vienu svešvalodu (Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā, Luksemburgā, Maltā, Austrijā, Polijā, Lihtenšteinā, Ziemeļmaķedonijā un Norvēģijā). Arī citās deviņās izglītības sistēmās situācija saglabājās relatīvi stabila, lai gan dalības līmenis bija zemāks (Beļģijas, Bulgārijas, Čehijas, Igaunijas, Lietuvas, Ungārijas, Nīderlandes un Slovēnijas Francijas un flāmu kopienās).

Otrajā grupā, kurā ir astoņas valstis, no 2013. līdz 2020. gadam to pamatskolēnu īpatsvars, kuri apgūst svešvalodas, palielinājās vismaz par 15 procentpunktiem. Palielinājums ir no 15 līdz 25 procentpunktiem Grieķijā, Latvijā, Somijā un Zviedrijā un vismaz 30 procentu punkti Dānijā, Portugālē, Rumānijā un Slovēnijā.

Daudzos gadījumos pieaugumu var izskaidrot ar vecuma izmaiņām, kurās studentiem jāsāk apgūt pirmo obligāto svešvalodu (sk. B2. attēlu). Somijā un Zviedrijā, kur skolām bija iespēja lemt par sākuma vecumu 2013. un 2020. gadā ⁽⁴⁹⁾, palielinājums varētu atspoguļot to, ka sākumskolas ieviesa svešvalodas agrāk nekā 2013. gadā.

Visbeidzot, Vācijā ir vērojama pretēja tendence, jo to studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu, samazinājās par 13,5 procentpunktiem, proti, no 67,9 % 2013. gadā līdz 54,4 % 2020. gadā (tomēr, kā liecina konkrētai valstij adresētā piezīme, kas saistīta ar skaitli, tas daļēji varētu būt saistīts ar metodoloģiskām izmaiņām).

Attēls 20 attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatizglītībā (ISCED 1), 2013. un 2020. gadā

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst vismaz vienu svešvalodu, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos ISCED 1 gados, pat ja svešvalodu apguve nesākas šā līmeņa pirmajos gados. Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, daļa ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos ISCED 1 gados.

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītu metodoloģisku piezīmi sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Beļģija (BE nl): datu atsaucis gads ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati datu ieguves datumā nebija pieejami).

Vācija: avota dati par 2013. gadu tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc, lūdzu, skatiet saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

49 Tā tas joprojām ir Zviedrijā, bet Somijā tā ir apstājusies kopš 2020. gada (sk. B2. attēlu).

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Īrija: avota dati par 2013. un 2020. gadu tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība”); dati nevar pastāvēt).

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

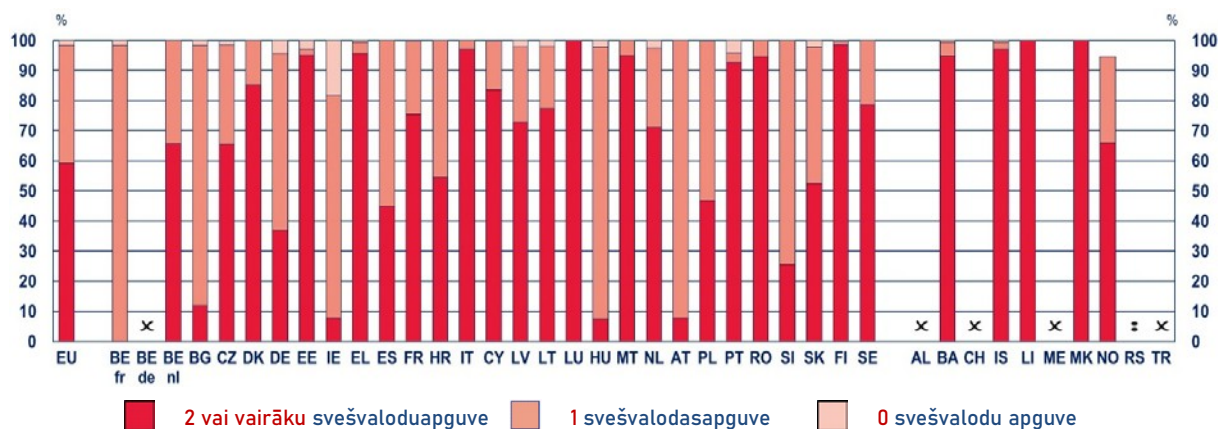
Serbija: valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], taču dati nav pieejami.

60 % STUDENTU APGŪST VISMĀZ DIVAS SVEŠVALODAS PAMATIZGLĪTĪBĀ

Lielākajā daļā valstu otrās valodas apguve kļūst obligāta vēlākais pamatskolas izglītības sākumā (sk. B1. attēlu).

ES līmenī 59,2 % pamatizglītības studentu apgūst divas vai vairākas svešvalodas. Turklāt 12 izglītības sistēmās vairāk nekā 90 % studentu apgūst divas vai vairākas svešvalodas (Igaunija, Grieķija, Itālija, Luksemburga, Malta, Portugāle, Rumānija, Somija, Bosnija un Hercegovina, Islande, Lihtenšteina un Ziemeļmaķedonija). Savukārt piecās izglītības sistēmās mazāk nekā 15 % studentu apgūst divas vai vairākas svešvalodas. Tas attiecas uz Beļģijas Franču kopienas, kur šajā izglītības līmenī nav noteikumu par otrās svešvalodas apguvi; Īrijā, kur otrās svešvalodas apguve nav obligāta; un Bulgārijā, Ungārijā un Austrijā, kur otrās valodas apguve kļūst obligāta tikai vidējās izglītības iestādē. Sešas citas izglītības sistēmas, kurās tikai viena svešvaloda ir obligāta pamatizglītības laikā, piedāvā visiem studentiem iespēju apgūt papildu svešvalodu šajā izglītības līmenī (sk. B4. attēlu). Šajās izglītības sistēmās (Spānija, Horvātija, Slovēnija, Slovākija, Zviedrija un Norvēģija) vismaz ceturtdaļa studentu ir izvēlējušies apgūt divas svešvalodas zemākā līmeņa vidējās izglītības līmenī, un dalības līmenis svārstās no 25,6 % Slovēnijā līdz 78,6 % Zviedrijā.

C3 attēlā arī redzams, ka 98,4 % pamatskolas skolēnu ES apgūst vismaz vienu svešvalodu. Tikai Īrijā to studentu īpatsvars, kuri nemācās svešvalodu pamatizglītībā, pārsniedz 5 %. Šajā valstī salīdzinoši augsto īpatsvaru (18,1 %) daļēji var izskaidrot ar to, ka svešvalodas apguve nav obligāta skolas izglītībā, bet visi skolēni apgūst angļu un īru valodu — abas oficiālās valodas.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 21 attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas pamatskolas izglītībā (ISCED 2), pēc valodu skaita, 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos ISCED 2 gados. Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, dala ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos ISCED 2 gados.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Luksemburga: avota dati C3 attēlā "0 valodā" un "1 valoda" tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], taču dati nav pieejami.

LAIKPOSMĀ NO 2013. LĪDZ 2020. GADAM TO PAMATSKOLAS SKOLĒNU PROCENTUĀLĀ DAĻA, KURI APĢŪST DIVAS VAI VAIRĀKAS SVEŠVALODAS, LIELĀKAJĀ DAĻĀ VALSTU SAGLABĀJĀS STABILA.

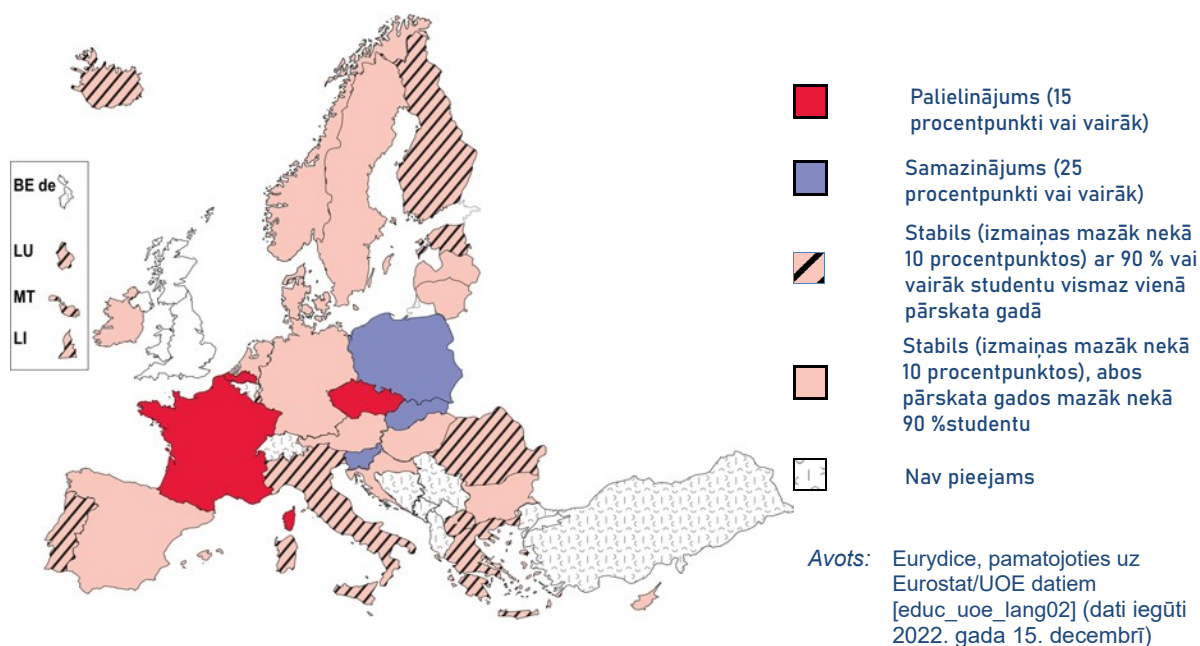
ES līmenī gandrīz divas trešdaļas pamatskolas skolēnu apguva divas vai vairākas svešvalodas gan 2013., gan 2020. gadā (58,4 % 2013. gadā salīdzinājumā ar 59,2 % 2020. gadā). C4 attēlā parādītas izmaiņas valstu līmenī starp abiem pārskata gadiem.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu, kurās ir pieejami dati (25 no 31), atšķirība starp 2020. un 2013. gadu ir neliela (atšķirība ir mazāka par 10 procentpunktiem). 11 no šīm izglītības sistēmām to pamatskolas skolēnu īpatsvars, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas, vismaz vienā pārskata gadā bija virs 90 % (Igaunija, Grieķija, Itālija, Luksemburga, Malta, Portugāle, Rumānija, Somija, Islande, Lihtenšteina un Ziemeļmaķedonija). 14 citās izglītības sistēmās mazāk nekā 90 % studentu abos atsauces gados studēja divas valodas (Bulgārija, Dānija, Vācija, Īrija, Spānija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Zviedrija un Norvēģija).

Atšķirība starp 2013. un 2020. gadu attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas valodas, ir būtiskāka sešās izglītības sistēmās. Trijās no tām to studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, ir palielinājies par vismaz 15 procentpunktiem. Palielinājums nedaudz pārsniedza 15 procentu punktus Beļģijas flāmu kopienā, bet Čehijā un Francijā tas nedaudz pārsniedza 20 procentu punktus. Pārējās trīs izglītības sistēmās ar būtiskām atšķirībām laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam (Polijā, Slovēnijā un Slovākijā) to pamatskolas skolēnu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, samazinājās par vairāk nekā 25 procentpunktiem. Var identificēt dažādus šo izmaiņu iemeslus. Piemēram, Slovākijā samazinājums var būt saistīts ar to, ka tiek atcelta prasība katram studentam apgūt divas svešvalodas pamatizglītības laikā (sk. B3. attēlu). Polijā samazinājums ir saistīts ar skolas līmeņu reorganizāciju izglītības līmenī, tomēr obligātās otrās svešvalodas apguves sākuma pakāpe un gadu skaits paliek nemainīgs⁽⁵⁰⁾.

---

50 No 2016. gada 5. un 6. pakāpe, kur otrās svešvalodas apguve nav obligāta, ir pārceltas no pamatizglītības uz pamatskolas izglītību. Tikmēr pienākums apgūt otro svešvalodu joprojām sākas 7. klasē un ilgst tādu pašu gadu skaitu. Plašāku informāciju par Polijas izglītības sistēmas struktūras izmaiņām sk. Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2017).

Attēls 22 attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas pamatskolas izglītībā (ISCED 2), 2013. un 2020. gadā

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst divas (vai vairāk) svešvalodas, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos ISCED 2 gados. Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst divas (vai vairāk) svešvalodas, daļa ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos ISCED 2 gados.

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītu metodoloģisku piezīmi sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx. Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr) un Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūriye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Vācija: avota dati par 2013. gadu tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], taču dati nav pieejami.

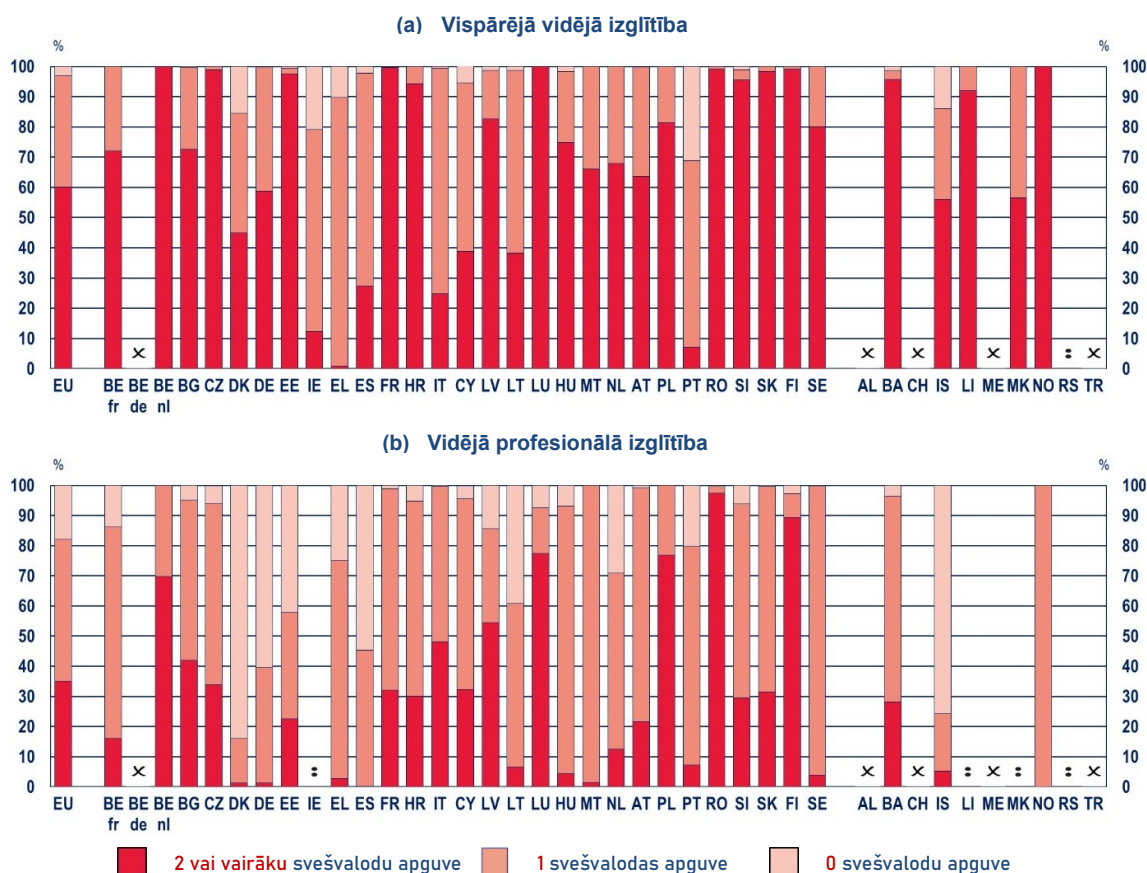
VISPĀRĒJĀS VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS AUDZĒKŅIEM IR LIELĀKA IESPĒJA APGŪT VALODAS NEKĀ TIE, KAS PIEDALĀS PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ.

Vidējās izglītības jomā studenti var studēt vai nu vispārējā izglītībā, parasti iegūstot augstāko izglītību, vai arodizglītībā, kā rezultātā notiek vairāk uz darbu orientētas studijas vai tieši uz darba tirgu. Līdz ar to izglītības programmas, kas saistītas ar šiem ceļiem, bieži vien ir diezgan atšķirīgas vidējās izglītības līmenī. Tāpēc situācija vispārējās un profesionālās vidējās izglītības jomā ir norādīta atsevišķi šim rādītājam un nākamajam. ES līmenī gandrīz puse no visiem vidusskolēniem (48,7 %) piedalās profesionālajās

programmās ⁽⁵¹⁾. Augstākais arodizglītības programmā uzņemto vidusskolu īpatsvars (65 % vai vairāk) ir Čehijā, Horvātijā, Nīderlandē, Austrijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā, Lihtenšteinā, Melnkalnē un Serbijā. Turpretī mazāk nekā viena trešdaļa vidējās izglītības studentu tiek uzņemti profesionālās izglītības programmā Īrijā, Grieķijā, Kiprā, Lietuvā, Maltā un Islandē.

---

51 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_ENRS05/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.educ_uae_enr.educ_uae_enrs (dati iegūti 2022. gada 14. septembrī). Dati attiecas uz 2020. gadu.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 23 attēls: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas vidējā izglītībā (ISCED 3), pēc valodu skaita, 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos vispārējās ISCED 3 (C5a attēls) vai profesionālās ISCED 3 (C5b attēls) gados, pat ja valodu apguve neturpinās līdz līmeņa beigām (sk. B2, B3, B5 un B6. attēlu). Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst 0, 1 vai 2 (vai vairāk) svešvalodas, daļa ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos vispārējās ISCED 3 (C5a attēls) vai profesionālās ISCED 3 (C5b attēls) gados.

Arodizglītības ISCED 3 ES agregāts ir atzīmēts kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Metodoloģiskās piezīmes, kas saistītas ar ES apkopotajiem datiem un valstu datiem, sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Informāciju par Eurostat/UE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūrkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Ungārija: vispārējo un profesionālo ISCED 3 avotu dati tika atzīmēti kā “pārtraukums laukrindās” un “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Luksemburga: avota dati par 0 valodām un 1 valodu tika atzīmēti ar atzīmi “nav piemērojams” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt).

Islande: pārskata gads vispārīgajiem un profesionālajiem ISCED 3 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati datu ieguves datumā nebija pieejami).

Lihtenšteina: arodizglītības ISCED 3 avota dati tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt”).

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], taču dati nav pieejami.

C5a un C5b attēlā norādīts, ka studentu iespēja apgūt svešvalodas daudzās izglītības sistēmās ir atkarīga no viņu ceļa. Tas atspoguļo atšķirības prasībās attiecībā uz svešvalodu obligāto apguvi starp vispārējās izglītības studentiem un profesionālās izglītības studentiem; prasības PIA studentiem bieži vien ir zemākas (sk. B5. un B6. attēlu). Jo īpaši lielākajā daļā izglītības sistēmu PIA studentiem ir mazāk gadu, kas mācās divas svešvalodas, nekā viņu vienaudžiem vispārējā izglītībā.

ES līmenī to studentu īpatsvars, kuri nemācās svešvalodas, profesionālajā izglītībā ir sešas reizes lielāks nekā vispārējā izglītībā (attiecīgi 18,0 % un 2,9 %). Kā jau minēts, to vidusskolēnu procentuālo daļu, kuri nemācās svešvalodu, aprēķina, pamatojoties uz kopējo skolēnu skaitu šajā līmenī. Vispārējā vidējā izglītībā tikai Portugālē ir vairāk nekā 30 % studentu, kas pārskata gadā nemācās svešvalodu. Turpretī profesionālajā vidējā izglītībā aptuveni 30 % vai vairāk studentu nemācās svešvalodu septiņās valstīs (Dānijā, Vācijā, Igaunijā, Spānijā, Lietuvā, Nīderlandē un Islandē). No tiem vislielākais īpatsvars ir Dānijā (84,0 %) un Islandē (75,8 %). To daļēji var izskaidrot fakts, ka Dānijā, Vācijā, Igaunijā un Spānijā studentiem, kuri apgūst profesionālo izglītību, kas dod piekļuvi augstākajai izglītībai, nav jāapgūst vismaz viena svešvaloda (sk. B5. attēlu).

Pārbaudot datus par divu vai vairāku svešvalodu apguvi, pastāv arī būtiskas atšķirības starp vispārējo izglītību un profesionālo izglītību vidējās izglītības līmenī. ES līmenī 60,0 % studentu apgūst vismaz divas svešvalodas vispārējā vidējā izglītībā salīdzinājumā ar 35,1 % profesionālās vidējās izglītības. 13 izglītības sistēmās vismaz 90 % studentu apgūst divas vai vairākas svešvalodas vispārējā vidējā izglītībā. Tikai Rumānijā ir tik liels to studentu īpatsvars, kuri apgūst divas valodas profesionālajā vidējā izglītībā. Turpretī divās vispārējās izglītības sistēmās (Grieķijā un Portugālē) salīdzinājumā ar 11 izglītības sistēmām profesionālajā izglītībā ir mazāk nekā 10 % studentu, kas apgūst divas vai vairākas svešvalodas vidējās izglītības līmenī.

LAIKPOSMĀ NO 2013. LĪDZ 2020. GADAM ĻOTI NEDAUDZĀS VALSTĪS PALIELINĀJĀS TO VIDUSSKOLU PROCENTUĀLAIS ĪPATSVARIS, KURI APGŪST DIVAS VAI VAIRĀKAS VALODAS.

C6.a un C6b attēlā ir atspoguļotas izmaiņas, kas laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam notikušas attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas kopumā un vidējo profesionālo vidējo izglītību.

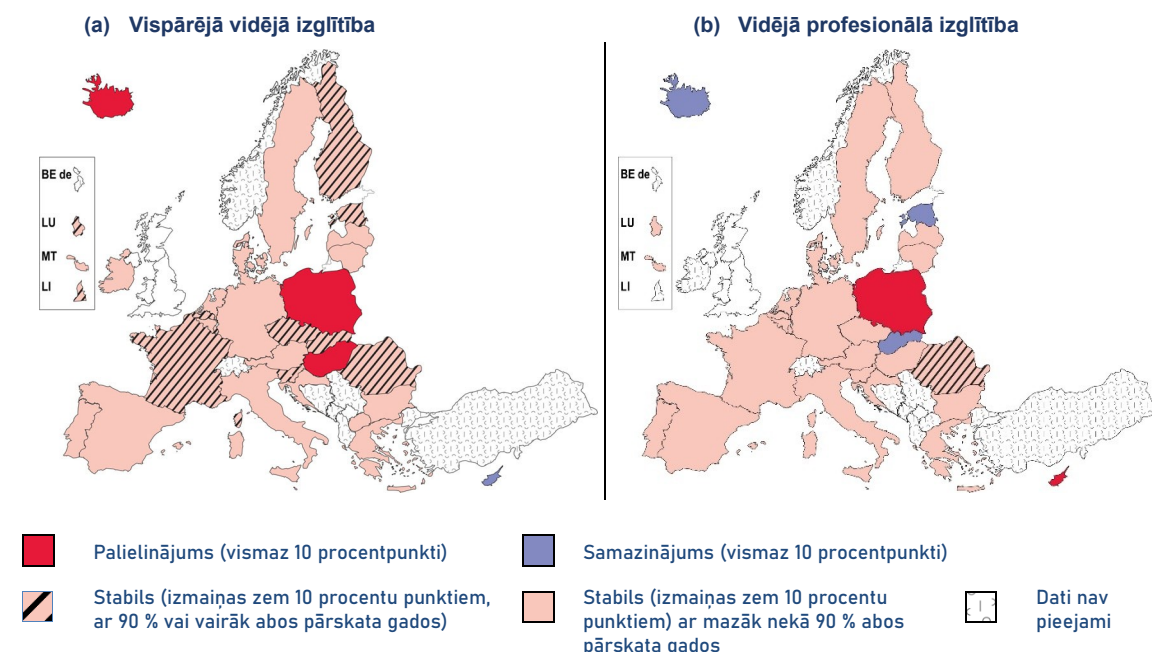
Vispārējās vidējās izglītības jomā ES līmenī 60,0 % studentu 2020. gadā apguva divas vai vairākas svešvalodas, kas ir ļoti līdzīgs procentuālajam īpatsvaram 2013. gadā (58,4 %). Kā minēts iepriekš, studentu procentuālais daudzums pēc apgūto valodu skaita tiek aprēķināts, pamatojoties uz visiem studentiem visās šā līmeņa izglītības pakāpēs.

Gandrīz visās izglītības sistēmās, par kurām ir pieejami dati (27 no 31 izglītības sistēmām), to vispārējās izglītības studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas, laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam saglabājās stabils (t. i., atšķirība bija mazāka par 10 procentpunktiem). 10 no šīm izglītības sistēmām to studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, abos pārskata gados pārsniedz 90 %. Pārējās 17 izglītības sistēmās to studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, abos pārskata gados ir mazāks par 90 %.

Atšķirībā no dominējošās stabilitātes ainas trīs valstis laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam reģistrēja vismaz 10 procentpunktu atšķirību attiecībā uz to studentu īpatsvaru, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas vispārējā vidējā izglītībā. Šis īpatsvars samazinājās Kiprā (par 45 procentpunktiem), savukārt Polijā (par 12,2 procentpunktiem) un Islandē (par 37,6 procentpunktiem). Līdzdalības līmeņa izmaiņas Kiprā var izskaidrot ar reformu, kas samazināja vecumu, kurā otrās svešvalodas apguve vairs nav obligāta (sk. B3. attēlu).

Profesionālās vidējās izglītības jomā nedaudz vairāk nekā trešdaļa studentu apguva divas vai vairākas svešvalodas gan 2013., gan 2020. gadā (34,1 % 2013. gadā salīdzinājumā ar 35,1 % 2020. gadā). Tāpat kā vispārējā izglītībā, lielākajā daļā izglītības sistēmu, par kurām ir pieejami dati (23 no 28), 2013. un 2020. gadā reģistrētais to studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas profesionālajā izglītībā, nedaudz atšķiras (t. i., mazāk nekā 10 procentpunkti). Izņemot Rumāniju, šīs proporcijas abos pārskata gados bija mazākas par 90 %.

Tomēr no 2013. līdz 2020. gadam piecās valstīs bija būtiska atšķirība (vismaz 10 procentpunkti) attiecībā uz to profesionālās izglītības studentu īpatsvaru, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas. Kiprā un Polijā šis īpatsvars palielinājās; Igaunijā, Slovākijā un Islandē tā samazinājās (attieciņi par 39,7, 35,0 un 10,6 procentpunktiem).

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 24 attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas vidējā izglītībā (ISCED 3. līmenis), 2013. un 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

To studentu procentuālo daļu, kas apgūst divas vai vairākas svešvalodas, aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos vispārējās ISCED 3 (C6.a attēls) vai profesionālās ISCED 3 (C6.b attēls) gados, pat ja mācības neturpinās līdz šā līmeņa beigām. Konkrētāk, to studentu skaitu, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, dala ar to studentu summu, kuri apgūst 0, 1 un 2 (vai vairāk) svešvalodas visos vispārējās ISCED 3 (C6.a attēls) vai profesionālās ISCED 3 gados (C6.b attēls).

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) un https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educuae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūrkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang02].

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Īrija: 2013. gada dati par profesionālo izglītību ISCED 3 tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt”).

Ungārija: 2020. gada avota dati par vispārējo un profesionālo ISCED 3 tika atzīmēti kā “laika rindu pārtraukums” un “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Islande: pārskata gads vispārējiem ISCED 3 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati nav pieejami).

Lihtenšteina: 2013. un 2020. gada dati par profesionālo izglītību ISCED 3 tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt).

Ziemeļmaķedonija: vispārīgais un profesionālais ISCED 3 sadalījums nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Norvēģija: 2013. gada vispārējā un profesionālā ISCED 3 avota dati tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., dati par trūkstošo vērtību nevar pastāvēt).

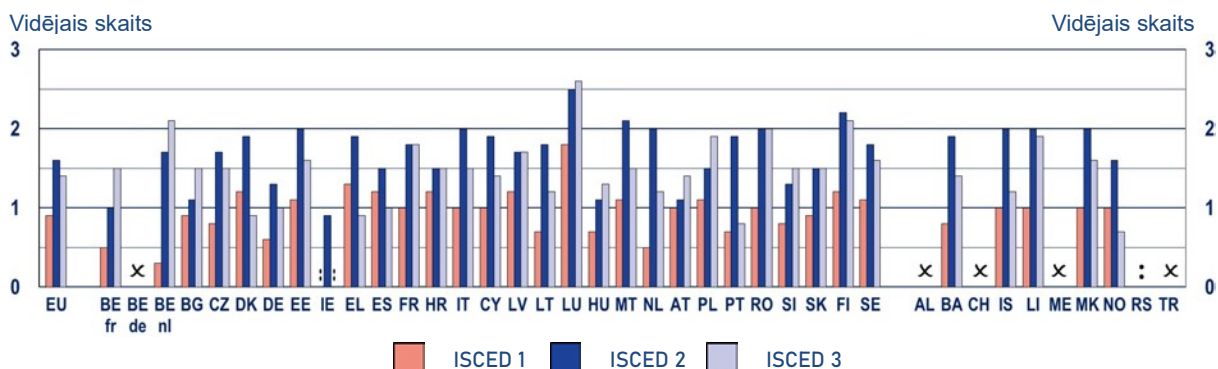
Serbija: šī valsts ir iekļauta UOE datu vākšanā [educ_uae_lang02], bet dati nav pieejami.

Lielākajā daļā izglītības sistēmu tendence ir tāda pati gan vispārējā, gan profesionālajā vidējā izglītībā. To studentu īpatsvars vidējā izglītībā, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam 21 izglītības sistēmā saglabājās stabils (t. i., starpība ir mazāka par 10 procentpunktiem) ⁽⁵²⁾. Abu veidu izglītības programmās Polijā tas palielinājās vismaz par 10 procentpunktiem.

Tikai dažos gadījumos studentu, kuri apgūst vismaz divas svešvalodas, daļības līmeņa atšķirības laika gaitā atšķiras atkarībā no viņu izglītības programmas (t. i., vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības). Divās valstīs (Igaunijā un Slovākijā) to profesionālās izglītības studentu īpatsvars, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas, samazinājās par vairāk nekā 10 procentpunktiem, savukārt vispārējā izglītībā situācija saglabājās stabila. Islandē šis īpatsvars vispārējās izglītības jomā palielinājās, bet samazinājās profesionālajās programmās; pretējais ir Kiprā, kur tā ir samazinājusies vispārējā izglītībā un palielinājusies profesionālajās programmās.

VIDĒJAIS SKOLĒNU APGŪTO SVEŠVALODU SKAITS PAMATSKOLAS IZGLĪTĪBĀ IR DIVAS REIZES LIELĀKS NEKĀ VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS LĪMENIS.

Aprēķinot vidējo svešvalodu skaitu, ko apgūst visi skolas iedzīvotāji konkrētā izglītības līmenī, var veikt skaidru salīdzinājumu starp valstīm. Šī informācija ir sniegta pa izglītības līmeņiem C7. attēlā, kur vidējā izglītība ietver gan vispārējās izglītības, gan profesionālās izglītības studentus.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang03] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 25 attēls. Vidējais apgūto svešvalodu skaits uz vienu pamatizglītības un vidējās izglītības studentu (ISCED 1–3), 2020. gads

52 BE fr, BE nl, BG, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SI, FI un SE.

Paskaidrojošās piezīmes

Vidējo apgūto svešvalodu skaitu aprēķina attiecībā uz visiem studentiem visos attiecīgā izglītības līmeņa gados neatkarīgi no tā, vai viņi apgūst vienu vai vairākas svešvalodas visās pakāpēs.

2020. gada ES agregāts attiecībā uz ISCED 3 ir atzīmēts kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus".

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu skatīt šīs nodaļas ievadā.

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūrkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang03].

Beļģija (BE nl): ISCED 1 pārskata gads ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami).

Vācija: ISCED 2 izejas dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Grieķija: ISCED 3 izejas dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Īrija: ISCED 1 avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Ungārija: ISCED 3 izejas dati tika atzīmēti kā "laika sērijas pārtraukums" un "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Islande: ISCED 3 pārskata gads ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang03], taču dati nav pieejami.

Otrās valodas mācīšana bieži sākas pamatizglītības beigās vai pamatskolas izglītības sākumā (sk. B1. attēlu). Tas izskaidro, kāpēc Eiropas izglītības sistēmās apgūto svešvalodu vidējais skaits pamatizglītībā sistemātiski ir mazāks par 2,0, lai gan parasti tas svārstās no 0,5 līdz 1,2. Vidējais rādītājs ir visaugstākais Luksemburgā (1,8), kur vecums, kurā bērni sāk apgūt savu otro svešvalodu, ir jaunākais (6 gadus vecs). Savukārt mazākais pamatizglītībā apgūto svešvalodu skaits ir Beļģijas flāmu kopienā (0,3.), kur pirmās svešvalodas apguve kļūst obligāta 10 gadu vecumā.

Gan pamatizglītības, gan vidējās izglītības jomā lielākajā daļā izglītības sistēmu vidējais apgūto svešvalodu skaits ir no 1,0 līdz 1,9. Turklāt šis skaits ir vismaz 2,0 attiecībā gan uz pamatskolas izglītību, gan vidējo izglītību tikai trīs izglītības sistēmās (Luksemburgā, Rumānijā un Somijā). Astoņās citās izglītības sistēmās tas sasniedz 2,0 vai vairāk vienā no diviem izglītības līmeņiem. Septiņās no šīm izglītības sistēmām šis skaits sasniedz vidēji 2,0 tikai pamatskolas izglītībā (Igaunija, Itālija, Malta, Nīderlande, Islande, Lihtenšteina un Ziemeļmaķedonija). Savukārt Beļģijas flāmu kopienā vidējais rādītājs sasniedz 2,0 tikai vidējās izglītības jomā. Zemākais vidējais rādītājs ir zemāks par 1,0 attiecībā uz vidējo izglītību Dānijā, Grieķijā, Portugālē un Norvēģijā un attiecībā uz pamatskolas izglītību Īrijā.

III DAĻA — STUDENTU APGŪTĀS SVEŠVALODAS

Valodu daudzveidības novērtēšana ir viens no ES pamatprincipiem. ES kopā ar 27 dalībvalstīm ir 24 oficiālās valodas. Ņemot vērā visas valstis, uz kurām attiecas šis ziņojums, tas ir, 37 Eiropas valstis⁽⁵³⁾. Turklāt lielākā daļa Eiropas valstu juridiskiem vai administratīviem mērķiem oficiāli atzīst reģionālās vai mazākumtautību valodas savā teritorijā (sk. A1. attēlu).

Ņemot vērā valodu daudzveidību Eiropā, šajā iedaļā aplūkots, kuras svešvalodu studenti apgūst pamatskolu un (zemāko un vidējo) vidējo izglītību (sk. C8–C11 attēlu). Turklāt nodaļā aplūkotas izmaiņas to studentu procentuālajā daļā, kuri apgūst angļu, franču, vācu un spāņu valodu laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam (sk. C12–C15 attēlu), un atšķirības svešvalodu apguvē starp vispārējās vidējās izglītības studentiem un studentiem profesionālajā vidējā izglītībā (sk. C16. attēlu).

Datu avots ir Eurostat/UE datu vākšana, kas nozīmē, ka ievads šajā datu vākšanā, kas izklāstīts šīs nodaļas pirmajā iedaļā, attiecas arī uz šo iedaļu.

ANĢĻU VALODA IR VISVAIRĀK APGŪTĀ SVEŠVALODA VISĀ EIROPĀ

C8. attēlā redzams, ka angļu valoda neapšaubāmi ir visvairāk apgūtā svešvaloda Eiropā. Gandrīz visās Eiropas valstīs angļu valoda ir valoda, ko lielākā daļa studentu apgūst pamatizglītības un (zemākās un vidējās) vidējās izglītības laikā. Tas atspoguļo tiesisko regulējumu, kas analizēts B nodaļā, kurā daudzās valstīs angļu valoda ir noteikta kā obligāts priekšmets (sk. B7. attēlu) un/vai mācību priekšmets, kas visām skolām jāiekļauj mācību nodrošināšanā (sk. B8.a attēlu).

Ir ļoti maz valstu, kurās lielākā daļa studentu apgūst svešvalodu, kas nav angļu valoda. Īrija kā angļiski runājoša valsts ir viena no tām, kur franču valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda. Luksemburgā vācu valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda pamatizglītībā un vidējā izglītībā (cieši seko franču valoda), savukārt pamatskolas izglītībā visi studenti apgūst gan vācu, gan franču valodu. Lihtenšteinā visi pamatizglītības studenti apgūst franču un angļu valodu (pamatizglītībā un vidējā izglītībā angļu valoda ir galvenā valoda). Beļģijā studenti parasti apgūst citu kopienas valodu. Konkrētāk, Beļģijas flāmu kopienā franču valoda ir visvairāk apgūtā valoda visos izglītības līmeņos. Beļģijas Franču kopienā pamatizglītībā dominē nīderlandiešu valoda (vidusskolas izglītība, pārsvarā angļu valoda)⁽⁵⁴⁾.

To studentu īpatsvars, kuri apgūst visizplatītāko svešvalodu, dažādās valstīs un izglītības līmeņos atšķiras (skatīt datus 1. pielikumā). Šis atšķirības daļēji var izskaidrot ar atšķirībām obligātās svešvalodu apguves ilgumā (sk. B nodaļas I iedaļu).

Pamatizglītībā Spānijā, Kiprā, Luksemburgā, Maltā, Austrijā, Lihtenšteinā, Ziemeļmaķedonijā un Norvēģijā visi vai gandrīz visi studenti (99–100 %) apgūst dominējošo svešvalodu. Turpretī Beļģijas flāmu kopienā, kur franču valoda ir visvairāk apgūtā valoda, tikai 26,1 % pamatizglītības studentu to uzskata par priekšmetu. Procentuālais īpatsvars ir līdzīgs Beļģijas Franču kopienā, kur 33,1 % pamatizglītības studentu apgūst visizplatītāko valodu, proti, holandiešu valodu. Procentuālais īpatsvars ir salīdzinoši zems arī Nīderlandē un Ungārijā, kur mazāk nekā puse no visiem pamatizglītības studentiem (attiecīgi 44,6 % un 45,9 %) apgūst visizplatītāko svešvalodu (angļu valodu). Visās izglītības sistēmās ar mazāku pamatizglītības studentu īpatsvaru, kas apgūst dominējošo svešvalodu, svešvalodu apguve kļūst obligāta salīdzinoši vēl (sīkāku informāciju par sākuma vecumu skatīt B1 un B2 attēlā).

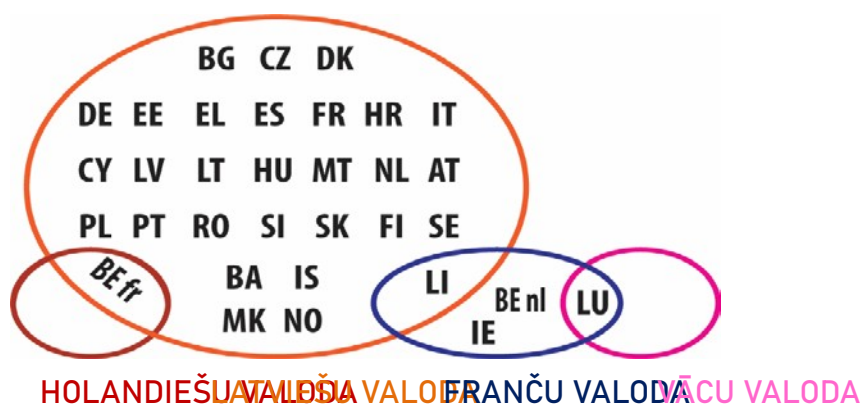
Pamatskolas izglītībā gandrīz visās Eiropas izglītības sistēmās lielākā daļa studentu — vairāk nekā 90 % — apgūst dominējošo svešvalodu. Ir tikai dažas izglītības sistēmas ar zemāku procentuālo daļu studentu, kas apgūst dominējošo valodu. Viena no tām ir Īrija, valsts, kurā nav obligātas svešvalodu apguves (sk. B1 un B2 attēlu), kur 49,2 % pamatizglītības studentu apgūst franču valodu. Beļģijas Franču kopienā 49,7 % pamatizglītības studentu apgūst angļu valodu, kas dominē šajā izglītības līmenī (angļu valodā cieši seko

53 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

54 Eurostat/UE datubāze nesniedz datus Beļģijas vāciski runājošajai kopienai. Sīkāku informāciju par noteikumiem skatīt B nodaļas B7. attēlā un saistītajās piezīmēs par konkrētām valstīm.

nīderlandiešu valoda, kuru mācās 47,3 % studentu). Arī to pamatskolas izglītības studentu īpatsvars, kuri apgūst visizplatītāko svešvalodu, ir zemāks (zem 90 %) Ungārijā, kur 74,6 % studentu apgūst angļu valodu.

To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst dominējošo valodu, ir zemāka vidējā izglītībā nekā pamatskolas izglītībā (sk. ES vidējo rādītāju 1. pielikumā). Daļēji tas ir tāpēc, ka daži studenti, jo īpaši tie, kas mācās arodapmācības ceļā, nemācās svešvalodas (sk. C5. attēlu) un daļēji tāpēc, ka studēšanai ir pieejama lielāka svešvalodu daudzveidība (sk. B8. attēlu). Tomēr aptuveni pusē no visām Eiropas valstīm vairāk nekā 90 % vidējās izglītības studentu apgūst dominējošo svešvalodu. Zemākais īpatsvars ir trijās Ziemeļvalstīs, proti, Dānijā, Islandē un Norvēģijā, kur tikai no 40 % līdz 60 % vidējās izglītības studentu apgūst dominējošo svešvalodu (angļu valodu); un Īrijā, kur 50,8 % vispārējās vidējās izglītības studentu apgūst dominējošo svešvalodu (franču valodā).

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UEO datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 26 attēls: Visvairāk apgūtā svešvaloda pamatzglītībā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020

Paskaidrojošās piezīmes

Valstis, kurās lielākā daļa studentu apgūst vienu un to pašu valodu visos izglītības līmeņos, tiek parādītas attiecīgās valodas galvenajā ovālajā jomā. Valstis, kurās lielākā daļa studentu apgūst svešvalodu, atšķiras atkarībā no izglītības līmeņa, tiek parādītas attiecīgo valodu ovālu krustpunktā. Šo pēdējo pieeju izmanto arī tad, ja viena un tā paša izglītības līmeņa studentu procentuālais īpatsvars apgūst divas dažādas valodas.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Informāciju par Eurostat/UEO datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija: valsts oficiālās valodas ir nīderlandiešu, franču un vācu valoda (sk. A1. attēlu). Tomēr šīs valodas tiek izmantotas norobežotās valodu zonās un netiek atzītas par administratīvām valodām visā valsts teritorijā. Jo īpaši franču valoda tiek uzskatīta par svešvalodu Beļģijas flāmu kopienā, un flāmu valoda (holandiešu) tiek uzskatīta par svešvalodu Beļģijas Franču kopienā.

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UEO datu vākšana [educ_uae_lang01] (un tāpēc nav attēlotas attēlā).

Beļģija (BE nl): atsaucēs gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami).

Īrija: ISCED 1 (visas apsekotās valodas) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1. Turklāt attiecībā uz ISCED 3 šis skaitlis attiecas tikai uz vispārējo izglītību. Tas ir tāpēc, ka nav pieejami apkopotie dati par (vispārējo un profesionālo) ISCED 3.

Luksemburga: lai gan valsts oficiālās valodas ir franču, vācu un luksemburgiešu valoda (sk. A1. attēlu), izglītības statistikas vajadzībām franču un vācu valoda tiek uzskatīta par svešvalodu.

Malta: Angļu valoda ir valsts valoda līdzās maltiešu valodai (sk. A1. attēlu), bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: atsaucies gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami (un tāpēc tie nav parādīti attēlā).

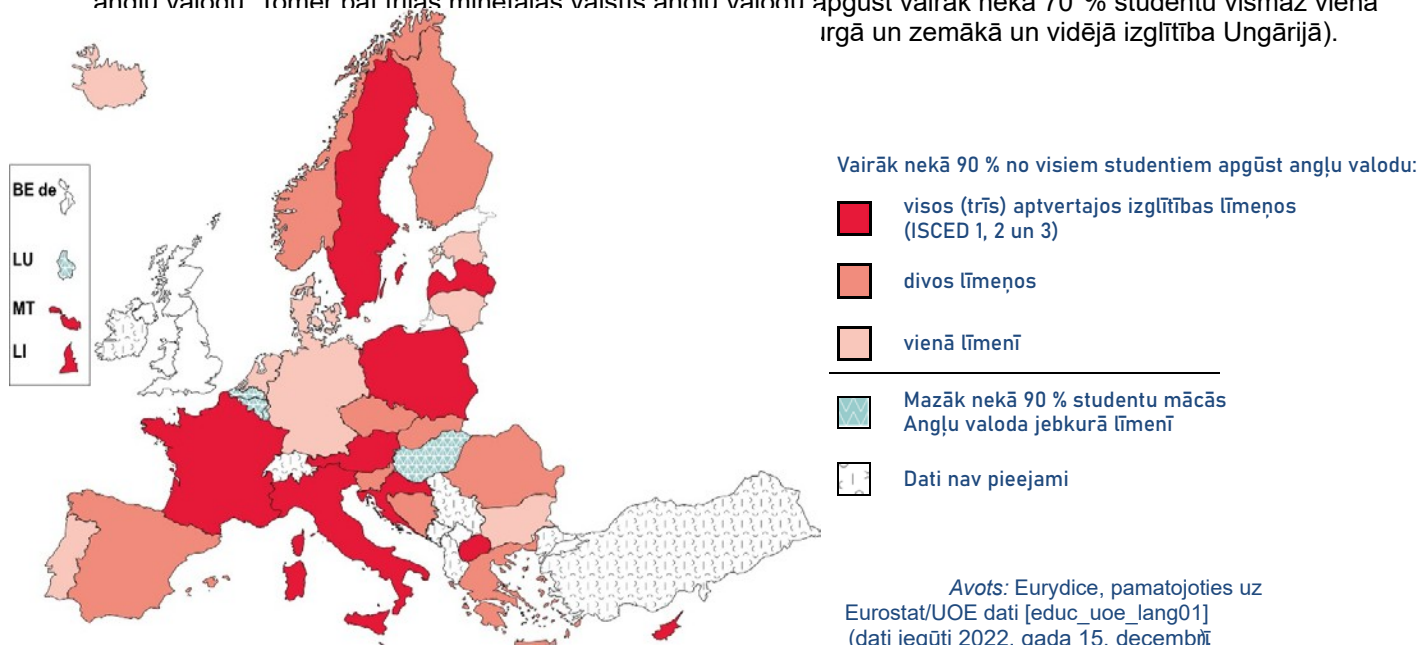
VAIRĀK NEKĀ 90 % STUDENTU APGŪST ANĢĻU VALODU VISMĀZ VIENĀ IZGLĪTĪBAS LĪMENĪ GANDRĪZ VISĀS EIROPAS VALSTĪS

Kā parādīts iepriekšējā attēlā, angļu valoda Eiropā ir plaši apgūta. ES līmenī 84,1 % pamatzglītības studentu apgūst angļu valodu. Procentuālais īpatsvars ir vēl augstāks pamatzglītības līmenī, kur gandrīz visi studenti (98,3 %) apgūst angļu valodu. Vidējās izglītības jomā ES līmeņa rādītājs samazinās par aptuveni 10 procentpunktiem (līdz 88,1 %). To var izskaidrot ar mazāku to arodizglītības studentu īpatsvaru, kuri apgūst svešvalodas (sk. C5. attēlu), un ar to, ka vidējās izglītības iestādes nodrošina lielāku svešvalodu daudzveidību (sk. B8. attēlu).

C9. attēlā ir parādītas valstis, kurās liels studentu īpatsvars (vairāk nekā 90 %) apgūst angļu valodu, un norādīts izglītības līmeņu skaits ar tik lielu īpatsvaru. Attēlā redzamas arī valstis, kurās angļu valodas apguvēju īpatsvars nevienā izglītības līmenī nesasniedz 90 %.

11 valstīs (Francijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā, Latvijā, Maltā, Austrijā, Polijā, Zviedrijā, Lihtenšteinā un Ziemeļmaķedonijā) vairāk nekā 90 % studentu apgūst angļu valodu visos izglītības līmeņos, t. i., no skolas sākuma līdz vidusskolas beigšanai. Divās no šīm valstīm (Maltā un Lihtenšteinā) visi studenti (100 %) apgūst angļu valodu visā izglītības periodā. Vēl deviņās valstīs (Čehijā, Grieķijā, Spānijā, Rumānijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā, Bosnijā un Hercegovinā un Norvēģijā) vairāk nekā 90 % studentu apgūst angļu valodu divos izglītības līmeņos, un astoņās valstīs (Bulgārijā, Dānija, Vācija, Igaunija, Lietuva, Nīderlande, Portugāle un Islande) vienā līmenī. Ja vairāk nekā 90 % studentu apgūst angļu valodu tikai vienā izglītības līmenī, tā vienmēr ir zemākā līmeņa vidējā izglītība (sīkāku informāciju skatīt 1. pielikumā).

Turpretī trīs Eiropas valstīs, proti, Beļģijā, Luksemburgā un Ungārijā, angļu valodas apguvēju īpatsvars nevienā izglītības līmenī nesasniedz 90 %. Kā norādīts iepriekš, Beļģijā un Luksemburgā studenti parasti apgūst dažādas valsts valodas (sk. A1 un C8. attēlu), kas izskaidro to, ka mazāki procenti studentu apgūst angļu valodu. Tomēr pat trijās minētajās valstīs angļu valodu apgūst vairāk nekā 70 % studentu vismaz vienā irgā un zemākā un vidējā izglītība Ungārijā).

Attēls 27 attēls: Valstis, kurās ir liels studentu īpatsvars (vairāk nekā 90 %), kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Informāciju par Eurostat/UEO datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UEO datu vākšana [educ_uae_lang01].

Beļģija (BE nl): atsaucies gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami). Turklāt ISCED 2 izejas dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Vācija: ISCED 2 izejas dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Īrija: avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 avota dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Ungārija: ISCED 3 izejas dati tika atzīmēti kā "laika sērijas pārtraukums" un "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Malta: Angļu valoda ir valsts valoda līdzās maltiešu valodai (sk. A1. attēlu), bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: atsaucies gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UEO datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

ES LĪMENĪ FRANČU UN VĀCU VALODA IR VISPOPULĀRĀKĀS SVEŠVALODAS PĒC ANĢĻU VALODAS.

C8. attēlā redzams, ka gandrīz visās Eiropas valstīs angļu valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda pamatzglītībā un vidējā izglītībā. C9. attēlā redzams, ka gandrīz katrā valstī, uz kuru attiecas šis ziņojums, vismaz vienā izglītības līmenī vairāk nekā 90 % studentu apgūst angļu valodu. Pamatojoties uz diviem iepriekšējiem skaitļiem, C10 attēlā redzams, kura valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda Eiropas valstīs.

ES līmenī franču valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda pamatzglītībā un pamatskolas izglītībā. To māca attiecīgi 5,5 % un 30,6 % studentu šajos divos līmeņos. Tas ir arī populārs priekšmets vidusskolas izglītībā (18,9 % studentu to apgūst ES līmenī) tieši pēc vācu valodas. Franču valoda ir īpaši populāra daudzās Centrāleiropas un Dienvideiropas valstīs. Tā ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda vismaz vienā izglītības līmenī (vismaz 10 % studentu to apgūst) Vācijā, Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Kiprā, Luksemburgā, Nīderlandē, Austrijā, Portugālē, Rumānijā un Lihtenšteinā. Franču valodas apguve ir retāk sastopama Austrumeiropas valstīs (izņemot Rumāniju) un Ziemeļvalstīs (sk. 1. pielikumu).

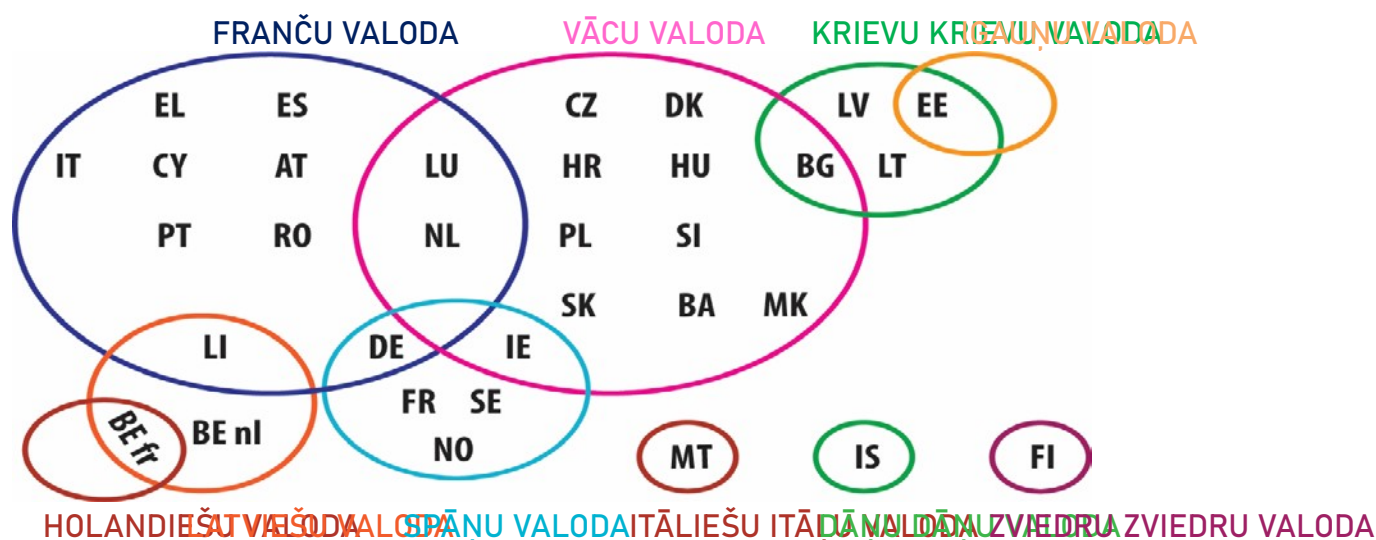
Vācu valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda ES vidējā izglītībā, un 20,0 % studentu to izmanto kā mācību priekšmetu. Šī valoda ir plaši apgūta Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas valstīs (Bulgārija, Čehija, Horvātija, Ungārija, Polija, Slovēnija, Slovākija, Bosnija un Hercegovina un Ziemeļmaķedonija), kā arī Dānijā, Īrijā, Luksemburgā un Nīderlandē. Vācu valoda ir mazāk populāra Dienvideiropas valstīs (Spānijā, Itālijā, Kiprā un Portugālē) un Beļģijas un Somijas Franču kopienā, kur mazāk nekā 10 % studentu to apgūst jebkurā izglītības līmenī.

ES līmenī spāņu valodu mācās 17,7 % pamatzglītības studentu un 18,0 % vidējās izglītības studentu. Tā ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda (vismaz 10 % studentu to apgūst) pamatskolas izglītībā Īrijā, vidējā izglītībā Vācijā un gan pamatzglītības, gan vidējās izglītības jomā Francijā, Zviedrijā un Norvēģijā.

Salīdzinot ar iepriekš minētajām valodām, krievu valoda ir mazāk apgūta, apsverot ES kopumā: to apgūst tikai 2,2 % pamatskolas izglītības studentu un 2,7 % vidējās izglītības studentu. Tomēr krievu valoda joprojām ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda vismaz vienā izglītības līmenī Bulgārijā, Igaunijā, Latvijā un Lietuvā. Piemēram, Igaunijā, Latvijā un Lietuvā aptuveni 60 % pamatzglītības studentu apgūst krievu valodu.

Kopumā angļu valoda ir otrā visvairāk apgūtā valoda izglītības sistēmās, kur tā nav pirmā svešvaloda (sk. C8. attēlu), proti, Beļģijas Franču kopienā (pamatizglītībā) un Beļģijas flāmu kopienā (vidējā izglītībā). Lihtenšteinā visi vidējās izglītības studenti apgūst gan angļu, gan franču valodu (un tāpēc šīs valodas ir attēlotas gan C8., gan C10. attēlā). Luksemburgā angļu valoda ir trešā svešvaloda pēc vācu un franču valodas (un tāpēc tā nav parādīta C10. attēlā).

Dažās valstīs vai nu vēsturisku iemeslu dēļ, vai ģeogrāfiskā tuvuma dēļ tiek apgūtas vairākas mazāk izplatītas valodas. Piemēram, Somijā, kur otrā valsts valoda (zviedru vai somu valoda atkarībā no galvenās izglītības valodas) ir obligāta (sk. B7. attēlu), zviedru valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda visos izglītības līmeņos. Islandē dāņu valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda, ko var izskaidrot ar to, ka līdzās angļu valodai dāņu valoda Islandē ir obligāta (sk. B7. attēlu). Beļģijas Franču kopienā holandiešu valoda, kas ir viena no trim Beļģijas valsts valodām, ir otrā visvairāk apgūtā valoda vidējā izglītībā. Maltā itāļu valoda ir populāra svešvaloda, kas nāk pēc angļu valodas: To apgūst 55,1 % pamatskolas un 25,4 % vidējās izglītības studentu. Visbeidzot, Igaunijā, ņemot vērā lielo krievvalodīgo iedzīvotāju skaitu, 20,7 % studentu pamatzglītībā apgūst igauņu valodu kā svešvalodu, padarot to par otro visvairāk apgūto svešvalodu šajā izglītības līmenī.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

Attēls 28 attēls: Otrā visvairāk apgūtā svešvaloda pamatzglītībā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020

Paskaidrojošās piezīmes

Šajā rādītājā ņemtas vērā tikai vairāk nekā 10 % studentu apgūtās valodas (un ar to saistītie izglītības līmeņi).

Valstis, kurās otrā visvairāk apgūtā svešvaloda (vairāk nekā 10 % studentu to apgūst) ir vienāda visos aptvertajos izglītības līmeņos, tiek parādīta attiecīgās valodas ovāla galvenajā jomā. Valstis, kurās otrā visvairāk apgūtā svešvaloda atšķiras atkarībā no izglītības līmeņa, tiek parādītas attiecīgo valodu ovālu krustpunktā.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija: valsts oficiālās valodas ir nīderlandiešu, franču un vācu valoda (sk. A1. attēlu). Tomēr šīs valodas tiek izmantotas norobežotās valodu zonās un netiek atzītas par administratīvām valodām visā valsts teritorijā. Jo īpaši franču valoda tiek uzskatīta par svešvalodu Beļģijas flāmu kopienā, un flāmu (holandiešu) valoda tiek uzskatīta par svešvalodu Beļģijas Franču kopienā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūriye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01] (tādēļ attēlā nav norādīts).

Beļģija (BE nl): atsaucies gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami).

Dānija: ISCED 1 (visas apsekotās valodas, izņemot angļu valodu, kas parādītas C8. attēlā un "nezināms") avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "not applicable" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1.

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Īrija: ISCED 1 (visas apsekotās valodas) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1. Turklāt attiecībā uz ISCED 3 šis skaitlis attiecas tikai uz vispārējo izglītību. Tas ir tāpēc, ka nav pieejami apkopotu datu par (vispārējo un profesionālo) ISCED 3.

Luksemburga: lai gan valsts oficiālās valodas ir franču, vācu un luksemburģiešu valoda (sk. A1. attēlu), izglītības statistikas vajadzībām franču un vācu valoda tiek uzskatīta par svešvalodu.

Somija: Zviedru valoda līdzās somu valodai (sk. A1. attēlu), bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: atsaucies gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami (un tāpēc tie nav parādīti attēlā).

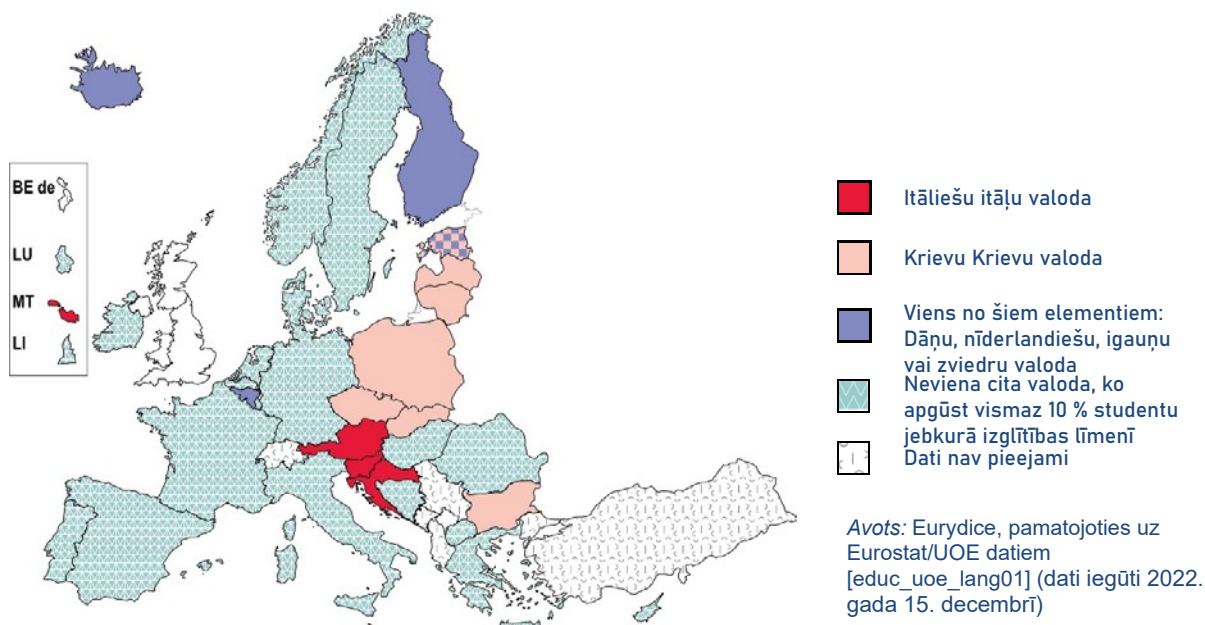
RETI TIEK APGŪTAS SVEŠVALODAS, KAS NAV ANĢĻU, FRANČU, VĀCU UN SPĀŅU VALODA.

C11. attēlā ir norādītas valstis, kurās svešvalodas, kas nav angļu, franču, vācu un spāņu valoda, apgūst vismaz 10 % pamatizglītības vai vidējās izglītības studentu. Vidējās izglītības gadījumā skaitlis ir vērsts uz vispārējo izglītību, lai parādītu vislielāko dažādību. Tas ir tāpēc, ka profesionālās izglītības studenti parasti apgūst mazāk svešvalodu (sk. C5. attēlu).

Tikai sešas valodas, izņemot angļu, franču, vācu un spāņu valodu, tiek apgūtas kā svešvalodas 10 % vai vairāk studentu vismaz vienā izglītības sistēmā un vienā izglītības līmenī. Tās ir dāņu, nīderlandiešu, igauņu, itāļu, krievu un zviedru valodas.

ES līmenī 3,4 % vispārējās vidējās izglītības studentu apgūst itāļu valodu (sākotnējā un pamatizglītības daļa ir zemāka). Vairāk nekā 10 % studentu apgūst itāļu valodu pamatskolā un/vai vispārējā vidējā izglītībā Horvātijā, Maltā, Austrijā un Slovēnijā. Itāliešu valoda ir īpaši populāra Maltā, kur to apgūst 55,1 % pamatizglītības studentu un 34,6 % vispārējās vidējās izglītības studentu.

Krievu valoda ES līmenī mācās par 3,0 % vispārējās vidējās izglītības studentu (procentuālais īpatsvars pamatizglītības un pamatskolas izglītībā ir zemāks). Šo valodu apgūst vairāk nekā 10 % studentu vismaz vienā izglītības līmenī Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā un Slovākijā. Krievu valoda ir diezgan izplatīta izvēle Baltijas valstīs, kur to apgūst aptuveni 60 % pamatizglītības studentu.

Attēls 29 attēls: Svešvalodas, izņemot angļu, franču, vācu un spāņu valodu, ko apguvuši vismaz 10 % pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības studentu (ISCED 1–3), 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Šajā rādītājā ir ņemtas vērā tikai citas valodas, izņemot angļu, franču, vācu un spāņu valodu, ko apguvuši vismaz 10 % studentu.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Informāciju par Eurostat/UE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija: valsts oficiālās valodas ir nīderlandiešu, franču un vācu valoda (sk. A1. attēlu). Tomēr šīs valodas tiek izmantotas norobežotās valodu zonās un netiek atzītas par administratīvām valodām visā valsts teritorijā. Tāpēc flāmu (holandiešu) Beļģijas franču kopienā uzskata par svešvalodu.

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Tūriķe: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Igaunija: gadījumos, kad igauņu valoda tiek mācīta kā otrā valoda, igauņu valoda statistikas vajadzībām tiek uzskatīta par svešvalodu.

Somija: Zviedru valoda līdzās somu valodai (sk. A1. attēlu), bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: atsaucies gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

Dažas valodas ir plaši apgūtas tikai vienā izglītības sistēmā. Konkrētāk, nīderlandiešu valoda ir plaši apgūta Beļģijas franču kopienā, zviedru valodu mācās daudzi studenti Somijā, un dāņu valoda ir plaši apgūta Islandē (sk. arī C8 un C10 attēlu). Igaunijā, pateicoties lielajiem krieviski runājošajiem iedzīvotājiem, aptuveni viena piektdaļa studentu katrā izglītības līmenī apgūst igauņu valodu kā svešvalodu.

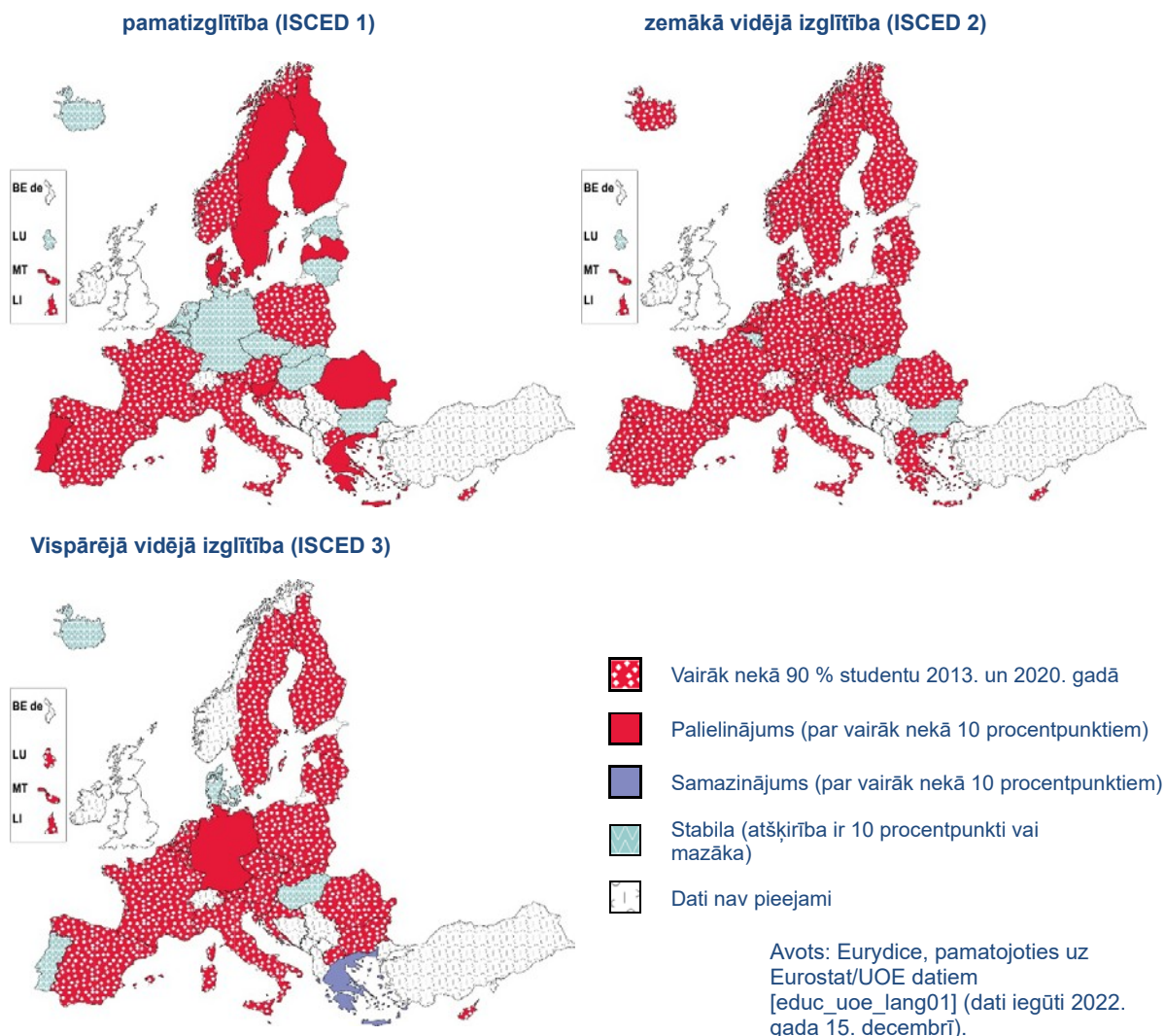
ARVIEN VAIRĀK STUDENTU MĀCĀS ANĢĻU VALODU, JO ĪPAŠI PAMATIZGLĪTĪBĀ

Gandrīz visās Eiropas valstīs galvenā svešvaloda pamatizglītībā un vidējā izglītībā ir angļu valoda (sk. C8. attēlu). Tas atspoguļo tiesisko regulējumu, kas analizēts B nodaļā, kurā daudzās valstīs angļu valoda ir noteikta kā obligāts priekšmets (sk. B7. attēlu) un/vai mācību priekšmets, kas visām skolām jāiekļauj mācību nodrošināšanā (sk. B8.a attēlu).

ES līmenī laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam to studentu procentuālā daļa, kuri apgūst angļu valodu, palielinājās par 6,9 procentpunktiem — no 77,2 % līdz 84,1 %. Šis pieaugums bija mazāk nozīmīgs pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā: Attiecīgi 1,6 un 1,9 procentpunkti (sīkāku informāciju skatīt 1. pielikumā).

C12a attēlā parādītas izmaiņas valsts līmenī to studentu proporcijās, kas apgūst angļu valodu pamatizglītībā. Izmaiņas bija īpaši būtiskas Rumānijā, kur 2013. gadā mazāk nekā puse no visiem pamatizglītības studentiem (45,3 %) mācījās angļu valodu, savukārt 2020. gadā šis īpatsvars bija 88,2 % (pieaugums par 42,9 procentpunktiem). Pamatizglītības studentu, kuri apgūst angļu valodu, procentuālais pieaugums bija ievērojams arī Dānijā, Grieķijā, Latvijā, Portugālē un Slovēnijā, kur pieaugums bija no 23 līdz 34 procentpunktiem, un Somijā un Zviedrijā, kur procentuālā daļa palielinājās par 16,7 procentpunktiem. Pieaugumu minētajās valstīs var izskaidrot ar to, ka palielinās to pamatizglītības studentu īpatsvars, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu (sk. C2. attēlu), un tas, ka pirmā svešvaloda bieži vien ir angļu valoda (sk. C8. attēlu).

C12a attēlā arī redzams, ka 11 Eiropas valstīs, proti, Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā, Maltā, Austrijā, Polijā, Lihtenšteinā, Ziemeļmaķedonijā un Norvēģijā, 2013. gadā jau bija ļoti liels to studentu īpatsvars, kuri apgūst angļu valodu (vairāk nekā 90 %). Turpretī Beļģijas flāmu kopienā un Luksemburgā studenti parasti nemācās angļu valodu pamatizglītībā (viņi apgūst citas valodas, kas parādītas C8. attēlā), un šis modelis laika gaitā saglabājas stabils (sk. 1. pielikumu).

Attēls 30 attēls: Tendences to studentu procentuālajos rādītājos, kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā

Paskaidrojošas piezīmes

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) un https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Beļģija (BE nl): atsauces gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami). Turklāt 2020. gada avota dati par ISCED 2 tika atzīmēti kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Vācija: 2013. gada avota dati (visi skaitļi aptvertie līmeņi) un 2020. gada avota dati (ISCED 2) tika atzīmēti kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc, lūzdu, skatiet paskaidrojumos sniegtās saites.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Īrija: avota dati (visi aptvertie līmeņi un abi pārskata gadi) tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt).

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Ungārija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā “laika rindu pārtraukums” un “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Malta: Angļu valoda ir valsts valoda līdzās maltiešu valodai (sk. A1. attēlu), bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: atsauces gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Norvēģija: vispārīgās ISCED 3 (2013. un 2020. gads) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi “nav piemērojams” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt).

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

C12.b un C12c attēlā ir atspoguļotas tendences angļu valodas apgūšanā attiecīgi pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā.

Pamatskolas izglītības jomā no 2013. līdz 2020. gadam gandrīz nebija izmaiņu. Tas galvenokārt ir tāpēc, ka gandrīz visās Eiropas valstīs vairāk nekā 90 % studentu mācījās angļu valodu jau 2013. gadā. Beļģijas flāmu kopiena ir vienīgā izglītības sistēma ar ievērojamām izmaiņām — pieaugums par 16,4 procentpunktiem — starp abiem atsauces gadiem. Šo palielinājumu daļēji var izskaidrot ar regulējuma izmaiņām, kas ir stiprinājušas otrās svešvalodas apguvi (sīkāku informāciju par noteikumu attīstību sk. B3. attēlā un C10. attēlā par otro visvairāk apgūto svešvalodu).

Tāpat kā pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, lielākajā daļā valstu, kurās ir dati, vairāk nekā 90 % studentu jau 2013. gadā mācījās angļu valodu. Vācija ir vienīgā valsts, kurā starp diviem pārskata gadiem ir reģistrēts ievērojams pieaugums — 10,2 procentpunkti — vispārējās vidējās izglītības studentiem, kuri apgūst angļu valodu. Turpretī Grieķijā laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam tika reģistrēts būtisks samazinājums — 12,9 procentpunkti — (tomēr, kā liecina konkrētai valstij adresētais paziņojums, kas saistīts ar skaitli, tas varētu būt daļēji saistīts ar metodoloģiskām izmaiņām).

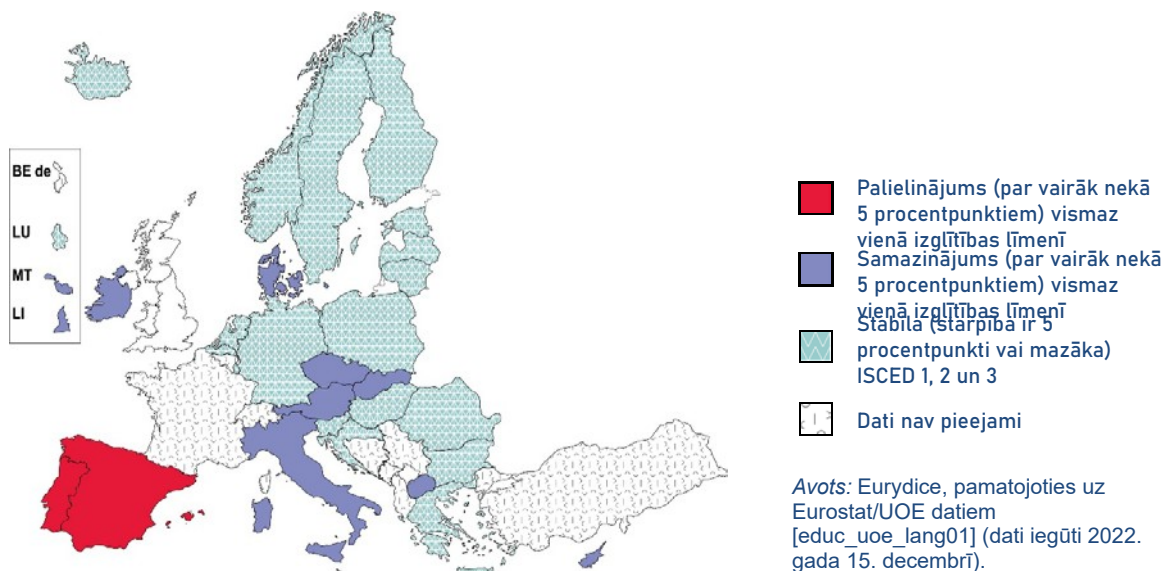
NO 2013. LĪDZ 2020. GADAM TO STUDENTU PROCENTUĀLĀ DAĻA, KURI MĀCĀS FRANČU VALODĀ, NEDAUDZ SAMAZINĀJĀS VAIRĀKĀS VALSTĪS.

ES līmenī franču valoda ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda pamatizglītībā un pamatskolas izglītībā (skatīt datus C10 attēlā 1. pielikumā). Aptuveni vienā trešdaļā Eiropas valstu noteikumos ir noteikts, ka visām skolām jānodrošina franču valoda vismaz vienā izglītības līmenī (sk. B8.a attēlu), un dažās valstīs visiem skolēniem ir jāapgūst franču valoda vismaz 1 gada obligātās izglītības laikā (sk. B7. attēlu).

C13. attēlā parādītas izmaiņas valsts līmenī (vairāk nekā 5 procentpunkti) to studentu proporcijās, kuri apgūst franču valodu pamatizglītībā, pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam. Izmaiņas tiek parādītas, ja tās notikušas vismaz vienā no attiecīgajiem izglītības līmeņiem.

Attiecīgajā periodā 10 Eiropas valstis (Čehija, Dānija, Īrija, Itālija, Kipra, Malta, Austrija, Slovākija, Lihtenšteina un Ziemeļmaķedonija) reģistrēja franču valodas apguvēju īpatsvara samazinājumu par vairāk nekā 5 procentpunktiem. Īrijā un Kiprā samazinājums notika divos izglītības līmeņos: zemākā un vispārējā vidējā izglītībā. Citās valstīs, kurās samazinājums pārsniedza 5 procentpunktus, tika ietekmēti tikai viens līmenis: pamatskolas izglītība Itālijā, Maltā un Ziemeļmaķedonijā un vispārējā vidējā izglītība Čehijā, Dānijā, Austrijā, Slovākijā un Lihtenšteinā. Lielākajā daļā minēto valstu samazinājums bija diezgan mērens — no 5 līdz 10 procentu punktiem. Tikai Īrija un Ziemeļmaķedonija ir reģistrējušas būtiskākus samazinājumus: Attiecīgi 12,4 un 11,7 procentpunkti (abi pamatskolas izglītībā).

Laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam divas Eiropas valstis (Spānija un Portugāle) reģistrēja franču valodas apguvēju īpatsvara pieaugumu par vairāk nekā 5 procentpunktiem. Spānijā pieaugums (par 13,7 procentpunktiem) notika pamatzīglītībā, un Portugālē tas notika pamatskolas izglītībā (7,9 procentpunkti).

Attēls 31 attēls: Tendences to studentu procentos, kuri apgūst franču valodu pamatzīglītībā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzamas izmaiņas jebkurā izglītības līmenī (ISCED 1, ISCED 2 un/vai vispārējā ISCED 3).

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) un https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija: valsts oficiālās valodas ir nīderlandiešu, franču un vācu valoda (sk. A1. attēlu). Tomēr šīs valodas tiek izmantotas norobežotās valodu zonās un netiek atzītas par administratīvām valodām visā valsts teritorijā. Tāpēc franču valoda tiek uzskatīta par svešvalodu Beļģijas flāmu kopienā.

Beļģija (BE fr) un Francija: avota dati (visi aptvertie līmeņi un abi pārskata gadi) tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt).

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Beļģija (BE nl): atsauces gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami).

Dānija un Īrija: ISCED 1 (2013. un 2020. gads) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi “nav piemērojams” (t. i., “trūkstošā vērtība”; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1.

Vācija: 2013. gada avota dati (visi skaitļi aptvertie līmeņi) un 2020. gada avota dati (ISCED 2) tika atzīmēti kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc, lūdzu, skatiet paskaidrojumos sniegtās saites.

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Luksemburga: lai gan valsts oficiālās valodas ir franču, vācu un luksemburgiešu valoda (sk. A1. attēlu), izglītības statistikas vajadzībām franču un vācu valoda tiek uzskatīta par svešvalodu.

Ungārija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā "laika rindu pārtraukums" un "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Nīderlande: 2013. gada ISCED 1 avota dati tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt).

Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1.

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Islande: atsauces gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati atspoguļo gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Norvēģija: 2013. gada avota dati par vispārējo ISCED 3 tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā vispārējo ISCED 3.

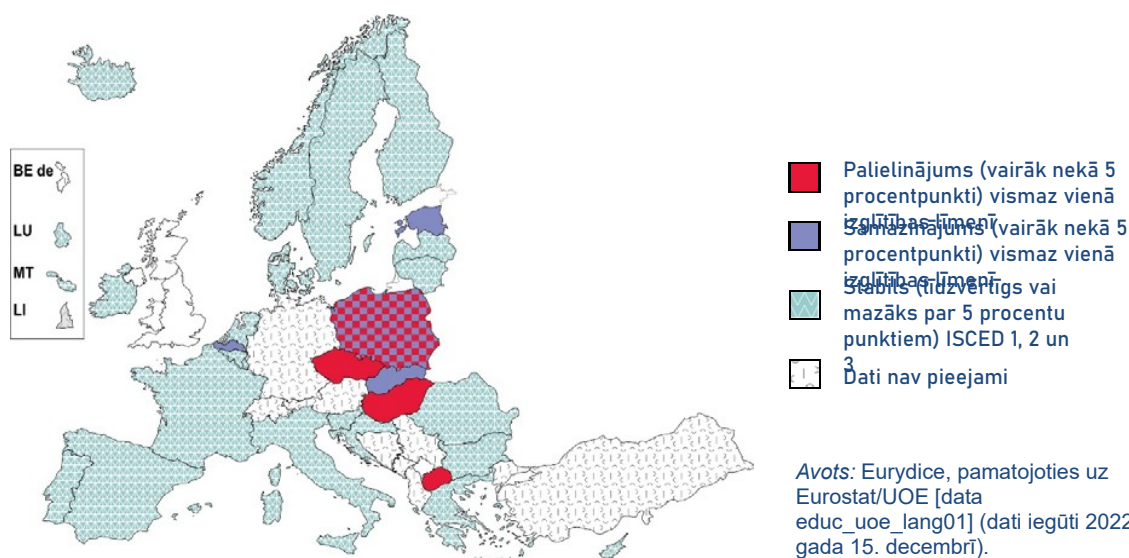
Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

LAIKA GAITĀ TO STUDENTU ĪPATSVARŠ, KURI MĀCĀS VĀCU VALODĀ, JOPROJĀM IR LĪDZĪGS LIELĀKAJĀ DAĻĀ VALSTU.

Vācu valoda ir vēl viena populāra svešvaloda Eiropas valstīs. ES līmenī tā ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda vidējā izglītībā (skatīt datus C10 attēlā 1. pielikumā). Vairākās valstīs vismaz vienā izglītības līmenī visām skolām jānodrošina iespēja studentiem apgūt vācu valodu (sk. B8.a attēlu).

C14. attēlā ir parādītas izmaiņas valsts līmenī (vairāk nekā 5 procentpunkti) to studentu proporcijās, kuri apgūst vācu valodu pamatzglītībā, pamatzglītībā un vispārējā vidējā izglītībā laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam. Izmaiņas tiek parādītas, ja tās notikušas vismaz vienā no aptvertajiem izglītības līmeņiem.

Attiecīgajā periodā neviena Eiropas valsts nav reģistrējusi ievērojamas izmaiņas to studentu procentuālajā daļā, kuri apgūst vācu valodu pamatzglītībā. Septiņās izglītības sistēmās tika reģistrētas izmaiņas, kas pārsniedz 5 procentu punktus pamatzglītībā un/vai vispārējā vidējā izglītībā.

Attēls 32 attēls: Tendences to studentu procentos, kuri apgūst vācu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā

Paskaidrojošās piezīmes

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Attēlā redzamas izmaiņas jebkurā izglītības līmenī (ISCED 1, ISCED 2 un/vai vispārējā ISCED 3).

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ISCED līmeņa dalījumā ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) un https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Beļģija (BE nl): atsaucies gads ISCED 1 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 1 nav pieejami).

Dānija un Īrija: ISCED 1 (2013. un 2020. gads) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1.

Vācija un Austrija: avota dati (visi aptvertie līmeņi un abi pārskata gadi) tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Luksemburga: lai gan valsts oficiālās valodas ir franču, vācu un luksemburgiešu valoda (sk. A1. attēlu), izglītības statistikas vajadzībām franču un vācu valoda tiek uzskatīta par svešvalodu.

Ungārija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā "laika rindu pārtraukums" un "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Nīderlande: 2013. gada ISCED 1 avota dati tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 1.

Islande: atsaucies gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Norvēģija: 2013. gada avota dati par vispārējo ISCED 3 tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā vispārējo ISCED 3.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

Čehijā un Ziemeļmaķedonijā palielinājās to studentu īpatsvars, kuri apgūst vācu valodu gan pamatizglītības, gan vispārējās vidējās izglītības jomā. Šajās valstīs pieaugums bija nozīmīgāks attiecībā uz pamatskolas izglītību, kur proporcija palielinājās par aptuveni 15 procentpunktiem (sīkāk sk. 1. pielikumu). Ungārijā un Polijā pieaugums (attiecīgi 10 un 6,9 procentpunkti) notika vispārējās vidējās izglītības jomā.

Visievērojamākais to studentu procentuālās daļas samazinājums, kuri mācās vācu valodā, tika reģistrēti pamatskolas izglītībā Polijā un Slovākijā: Attiecīgi 28,4 un 25,4 procentpunkti. Polijā samazinājumu var izskaidrot ar skolu pakāpju reorganizāciju dažādos izglītības līmeņos, kur pamatskolas izglītību tagad veido četras pakāpes, no kurām divās nav iekļauta obligāta otrā svešvalodas apguve (sīkāk sk. analīzi, kas saistīta ar C4. attēlu). Tomēr, neraugoties uz šo samazinājumu, gan Polijā, gan Slovākijā vācu valoda joprojām ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda šajā izglītības līmenī (skatīt datus C10 attēlā 1. pielikumā). Beļģijas flāmu kopiena un Igaunija arī reģistrēja vācu valodas apguvēju procentuālās daļas samazināšanos, kas notika vispārējās vidējās izglītības jomā (attiecīgi 8,9 un 10,2 procentpunkti).

LAIKPOSMĀ NO 2013. LĪDZ 2020. GADAM TO STUDENTU PROCENTUĀLĀ DAĻA, KURI MĀCĀS SPĀŅU VALODĀ, PALIELINĀJĀS SEŠĀS VALSTĪS UN SAMAZINĀJĀS TIKAI DIVĀS VALSTĪS.

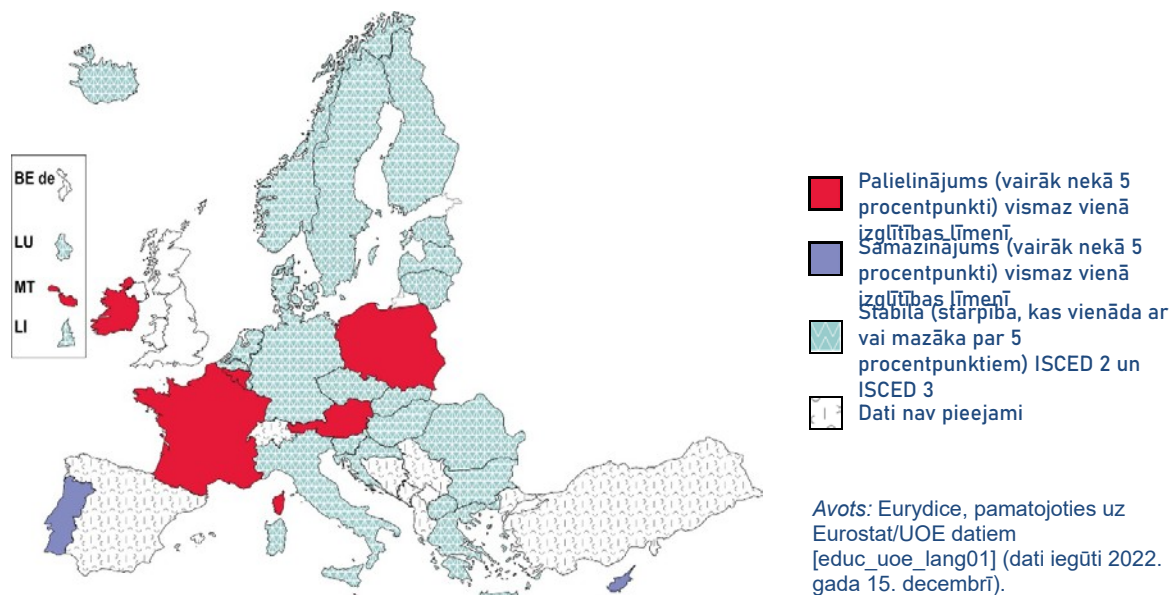
Izglītības iestādes lielākajā daļā Eiropas valstu pievērš mazāku uzmanību spāņu valodai nekā angļu, franču vai vācu valodai. Patiešām, neviena Eiropas valsts nemin spāņu valodu kā obligātu svešvalodu visiem skolēniem vismaz viena mācību gada laikā (sk. B7. attēlu), un tikai divas valstis (Zviedrija un Norvēģija) pieprasa, lai visas skolas konkrētā izglītības līmenī sniegtu studentiem iespēju mācīties spāņu valodu (sk. B8.a attēlu).

Kā parādīts iepriekš šajā sadaļā, spāņu valoda nevienā Eiropas valstī nav visvairāk apgūtā svešvaloda (sk. C8. attēlu) un ir otrā visvairāk apgūtā svešvaloda vismaz vienā izglītības līmenī (vismaz 10 % studentu to apgūst) tikai piecās valstīs (Vācijā, Īrijā, Francijā, Zviedrijā un Norvēģijā) (sk. C10. attēlu).

C15. attēlā aplūkotas izmaiņas (vairāk nekā 5 procentpunkti) to studentu proporcijā, kuri apgūst spāņu valodu zemākā un vispārējā vidējā izglītībā laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam. Izmaiņas tiek parādītas, ja tās notikušas vismaz vienā no diviem attiecīgajiem izglītības līmeņiem.

Kā redzams attēlā, attiecīgajā periodā sešas Eiropas izglītības sistēmās tika reģistrēts vidējās izglītības studentu, kas mācās spāņu valodā, īpatsvara pieaugums par vairāk nekā 5 procentpunktiem. Šis pieaugums bija visnozīmīgākais pamatzglītības jomā Francijā: 17,6 procentpunkti. Polijā reģistrēts otrais lielākais vispārējās vidējās izglītības pieaugums (par 11,9 procentpunktiem). Pārējo četru izglītības sistēmu (Beļģijas, Īrijas, Maltas un Austrijas franču kopienas) pieaugums bija no 5 līdz 7 procentu punktiem.

Divās valstīs (Kipra un Portugālē) to vidējās izglītības studentu īpatsvars, kuri apgūst spāņu valodu, laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam samazinājās par vairāk nekā 5 procentpunktiem. Kiprā samazinājums notika vispārējās vidējās izglītības jomā (14,7 procentpunkti), bet Portugālē — zemākā līmeņa vidējā izglītība (5,3 procentpunkti).

Attēls 33 attēls: Tendences attiecībā uz to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst spāņu valodu vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 2–3), 2013. un 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzamas izmaiņas jebkurā izglītības līmenī (ISCED 2 vai vispārējā ISCED 3). Pamatizglītība (ISCED 1) netiek ņemta vērā, jo šajā līmenī spāņu valoda ir reti apgūta.

Konkrētām valstīm adresētās piezīmes attiecas uz pārtraukumiem laikrindās tikai tad, ja tie notikuši 2013. vai 2020. gadā. Laikrindu pārrāvumi starp šiem diviem pārskata gadiem, kas var būt notikuši dažās valstīs, nav norādīti.

Dati ISCED līmeņa dalījumā (ISCED 2 un ISCED 3) ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) un https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļā).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr) un Dānija: ISCED 2 (2013. un 2020. gads) avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā ISCED 2.

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Vācija: 2013. gada avota dati (abos līmeņos, kas ietverti attēlā) un 2020. gada avota dati (ISCED 2) tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc, lūdzu, skatiet paskaidrojumos sniegtās saites.

Spānija: avota dati (abi aptvertie līmeņi un abi pārskata gadi) tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Ungārija: vispārīgās ISCED 3 2020. gada avota dati tika atzīmēti kā "laika rindu pārtraukums" un "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Islande: atsauces gads ISCED 3 datiem ir 2019. gads, nevis 2020. gads (2020. gada dati par ISCED 3 nav pieejami).

Bosnija un Hercegovina: dati par 2013. gadu nav pieejami.

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams. ISCED 3 dati, kas iekļauti attēlā, aptver gan vispārējo izglītību, gan profesionālo izglītību.

Norvēģija: 2013. gada avota dati par vispārējo ISCED 3 tika atzīmēti kā "nepiemēro" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt). Tāpēc skaitlis neņem vērā vispārējo ISCED 3.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

TO STUDENTU PROCENTUĀLĀ DAĻĀ, KAS APGŪST ANĢĻU VALODU, PARASTI IR AUGSTĀKA VISPĀRĒJĀ VIDĒJĀ IZGLĪTĪBĀ NEKĀ PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ.

Vidējā izglītībā izšķir divus galvenos programmu veidus: Vispārējā un profesionālā. Kā minēts iepriekš (sk. C5. attēlu un ar to saistīto analīzi), gandrīz puse no visiem vidējās izglītības studentiem ir iesaistīti arodizglītības programmā. Studenti kopumā un profesionālās izglītības programmās parasti apgūst diezgan atšķirīgas mācību programmas. Tāpēc ir vērts analizēt, vai starp apgūtajām svešvalodām pastāv atšķirības.

Gandrīz visās valstīs, uz kurām attiecas šis ziņojums, visvairāk apgūtā svešvaloda vidējā izglītībā ir angļu valoda (skatīt datus, kas saistīti ar C8. attēlu 1. pielikumā). Tas attiecas gan uz vispārējām vidējās izglītības programmām, gan uz vidējās profesionālās izglītības programmām ⁽⁵⁵⁾.

Ņemot vērā, ka angļu valoda ir visvairāk apgūtā svešvaloda gandrīz visās Eiropas valstīs, C16. attēlā galvenā uzmanība pievērsta to studentu procentuālajai daļai, kuri apgūst angļu valodu vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā vidējā izglītībā.

ES līmenī 95,7 % vispārējās vidējās izglītības studentu un 79,2 % studentu, kas apgūst profesionālo izglītību, apgūst angļu valodu (sk. 1. pielikumu).

Vairākās Eiropas valstīs to studentu procentuālā daļa, kas apgūst angļu valodu vispārējā vidējā izglītībā, ir ievērojami augstāki nekā profesionālās izglītības programmās. Atšķirība ir īpaši nozīmīga — vismaz par 50

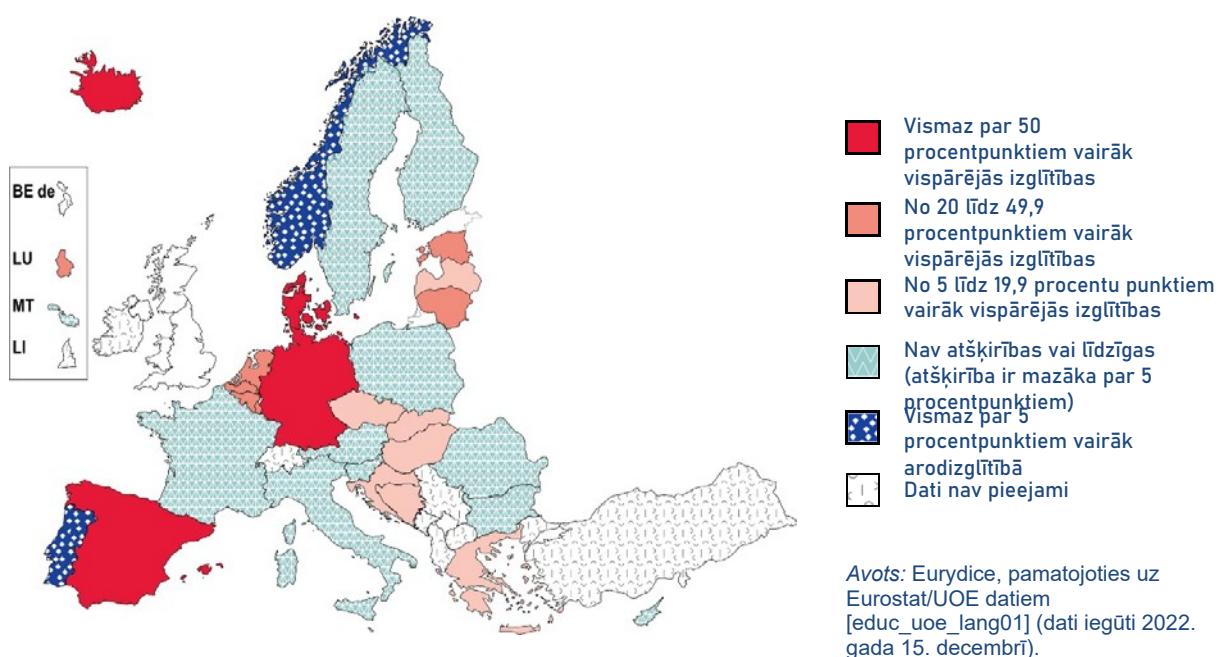
55 Attēlā C8, kurā attēlotas skolēnu visvairāk apgūtās svešvalodas, ir minēta pamatizglītība, pamatizglītība un vispārējā un profesionālā vidējā izglītība (apkopotī dati). Atsevišķi dati par vispārējo un profesionālo vidējo izglītību ir publicēti Eurostat tīmekļa vietnē (datu kods: [educ_uae_lang01]).

procentpunktiem vairāk vispārējās izglītības jomā — Dānijā, Vācijā, Spānijā un Islandē. Starp šīm valstīm Dānija reģistrē lielāko atšķirību starp studentiem dažādos veidos: 78,0 % vispārējās vidējās izglītības studentu apgūst angļu valodu, bet tikai 15,4 % audzēkņu, kas mācās profesionālajā izglītībā (atšķirība 62,6 procentpunkti). Papildu izglītības sistēmas, kurās konstatētas būtiskas atšķirības starp vispārējo izglītību un profesionālo izglītību (20–43 procentpunkti), ir Beļģijas, Igaunijas, Lietuvas, Luksemburgas un Nīderlandes Francijas un flāmu kopienas. Lielākajā daļā šo izglītības sistēmu PIA studentiem svešvalodas jāapgūst mazāk gadu nekā vispārējās izglītības studentiem (sk. B5. attēlu).

Turpretī Bulgārijā, Francijā, Itālijā, Kiprā, Maltā, Austrijā, Polijā, Rumānijā, Slovēnijā, Somijā un Zviedrijā vienāda vai līdzīga studentu daļa (t. i., nekādas atšķirības vai starpības nav mazākas par 5 procentpunktiem) apgūst angļu valodu vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā vidējā izglītībā.

To profesionālo studentu īpatsvars, kuri apgūst angļu valodu, ir vismaz par 5 procentpunktiem augstāks nekā vispārējā izglītībā tikai divās valstīs: Portugāle un Norvēģija (attieciņi atšķirība 11,3 un 7,3 procentpunktos).

Attēls 34 attēls: Atšķirības to studentu procentuālajos rādītājos, kuri apgūst angļu valodu vispārējā un profesionālajā vidējā izglītībā (ISCED 3), 2020. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā parādīta atšķirība starp to studentu procentuālo daļu, kuri apgūst angļu valodu vispārējā vidējā izglītībā un profesionālajā vidējā izglītībā (ISCED 3).

Dati ir pieejami 1. pielikumā. Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informāciju par Eurostat/UOE datu vākšanas tvērumu sk. ievadā C nodaļā (I iedaļa).

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de), Albānija, Šveice, Melnkalne un Turkiye: uz šīm valstīm neattiecas Eurostat/UOE datu vākšana [educ_uae_lang01].

Īrija: avota dati tika atzīmēti ar atzīmi "nav piemērojams" (t. i., "trūkstošā vērtība"; dati nevar pastāvēt).

Grieķija: vispārīgās ISCED 3 avota dati tika atzīmēti kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Ungārija: vispārējo un profesionālo ISCED 3 avotu dati tika atzīmēti kā “pārtraukums laiktrendās” un “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc lūdzam skatīt saiti, kas sniegta paskaidrojumos.

Malta: Angļu valoda līdzās maltiešu valodai ir oficiāla, bet izglītības statistikas vajadzībām to uzskata par svešvalodu.

Islande: pārskata gads datiem ir 2019. gads (2020. gada dati nav pieejami).

Lihtenšteina: arodizglītības ISCED 3 avota dati tika atzīmēti kā “nepiemēro” (t. i., “trūkstošā vērtība; dati nevar pastāvēt”).

Ziemeļmaķedonija: sadalījums starp vispārējo ISCED 3 un profesionālo ISCED 3 nav pieejams.

Serbija: šī valsts ir iekļauta Eurostat/UOE datu vākšanā [educ_uae_lang01], taču dati nav pieejami.

DNODAĻA SKOLOTĀJI

IIEDAĻA — KVALIFIKĀCIJA UN APMĀCĪBA

Skolotājiem ir būtiska nozīme studentu prasmju attīstīšanā svešvalodās. Tāpēc ir svarīgi pārbaudīt viņu kvalifikāciju, mācību priekšmetu specializācijas pakāpi un mācību iespējas.

Pirmais rādītājs šajā sadaļā pēta mācību priekšmetu specializācijas pakāpi tiem, kas māca svešvalodas pamatskolās (sk. D1. attēlu). Otrais rādītājs ir īpaši vērsts uz skolotājiem, kuri nodrošina CLIL un pārbauda viņu kvalifikāciju (sk. D2. attēlu). Trešajā rādītājā ir aprakstīta apmācība, ko skolotāji saņem, lai mācītu daudzvalodu vidē (sk. D3. attēlu). Ceturtajā un galīgajā rādītājā aplūkota nepārtrauktas profesionālās pilnveides (CPD) darbība, kas saistīta ar jēdzienu “valodu izpratne skolās” (sk. D4. attēlu).

Lielākā daļa šīs sadaļas rādītāju ir balstīti uz datiem, kas savākti, izmantojot Eurydice tīklu un aptver 39 izglītības sistēmas 37 valstīs ⁽⁵⁶⁾. Trešajā rādītājā izmantots atšķirīgs datu avots, proti, 2018. gada Starptautiskā Mācību un mācību apsekojuma (TALIS) dati. Šis rādītājs aptver mazāk valstu nekā rādītāji, kuru pamatā ir Eurydice dati ⁽⁵⁷⁾.

VISĀ EIROPĀ VISPĀRĒJO UN SPECIALIZĒTO SKOLOTĀJU ATBILDĪBA PAR SVEŠVALODU MĀCĪŠANU PAMATIZGLĪTĪBĀ IR KOPĪGA.

Skolotājiem, kas mācās svešvalodās, var būt dažādi specializācijas profili. Viņi var būt kvalificēti, lai mācītu visus (vai gandrīz visus) mācību priekšmetus mācību programmā, vai arī viņi var specializēties ierobežota mācību priekšmetu skaita mācīšanā (parasti līdz trim mācību priekšmetiem). Pirmās kategorijas skolotāji šajā ziņojumā ir apzīmēti kā “vispārēji skolotāji”, bet otrajā — par “speciālistu skolotājiem”. Vispārīgā skolotājus var saukt arī par “klases skolotājiem”, jo viņi ir atbildīgi par konkrētu skolēnu grupu skolā.

Pamatojoties uz augstākā līmeņa (izglītības) iestāžu sniegto ieteikumu saturu, D1 attēlā aplūkota svešvalodu skolotāju specializācijas pakāpe pamatizglītībā.

Attēlā ir izceltas trīs pieejas, no kurām katra ir atrodama aptuveni vienā trešdaļā izglītības sistēmu ar augstākā līmeņa ieteikumiem par svešvalodu skolotāju specializācijas pakāpi. 14 izglītības sistēmās atbildība par svešvalodu mācīšanu pamatizglītībā ir uzticēta specializētiem skolotājiem (tikai). Pretrunīga pieeja, kas pastāv 11 izglītības sistēmās, nozīmē, ka šī atbildība ir uzticēta vispārējās izglītības skolotājiem. Pārējās izglītības sistēmās ar attiecīgiem augstākā līmeņa ieteikumiem (10 izglītības sistēmas) gan specializēti skolotāji, gan vispārējās izglītības skolotāji var mācīt svešvalodas pamatizglītībā.

Ja augstākā līmeņa ieteikumi attiecas gan uz vispārējās izglītības skolotājiem, gan uz speciālistiem, dažkārt tajos nav sniegtas papildu specifikācijas. Tas nozīmē, ka vispārējās (klases) skolotāji un mācību priekšmetu speciālisti var savstarpēji aizvietot svešvalodas atkarībā, piemēram, no atsevišķu vispārējo skolotāju svešvalodu prasmēm. Tomēr dažās valstīs oficiālie dokumenti ietver papildu pamatnostādnes vai prasības. Piemēram, Polijā gan vispārējās izglītības skolotāji, gan specializēti skolotāji var mācīt svešvalodas pirmajos 3 pamatizglītības gados, bet, sākot ar ceturto gadu, atbildība tiek uzticēta mācību priekšmetu speciālistiem. Zviedrijā tiek sagaidīts, ka vispārīgā skolotāji mācīs priekšmetu “angļu valoda”, savukārt skolotājiem speciālistiem būtu jāmača tēma “Mūsdienu valoda”, kas ietver svešvalodas, kas nav angļu valoda. Citas specifikācijas attiecas uz vispārējo skolotāju apmācību, kas jāpabeidz, lai mācītu svešvalodas. Piemēram, Bulgārijā un Slovēnijā vispārīgā skolotāji var mācīt svešvalodas pamatizglītībā kopā ar mācību priekšmetu speciālistiem, taču viņiem ir jāpabeidz papildu valodu studiju programma.

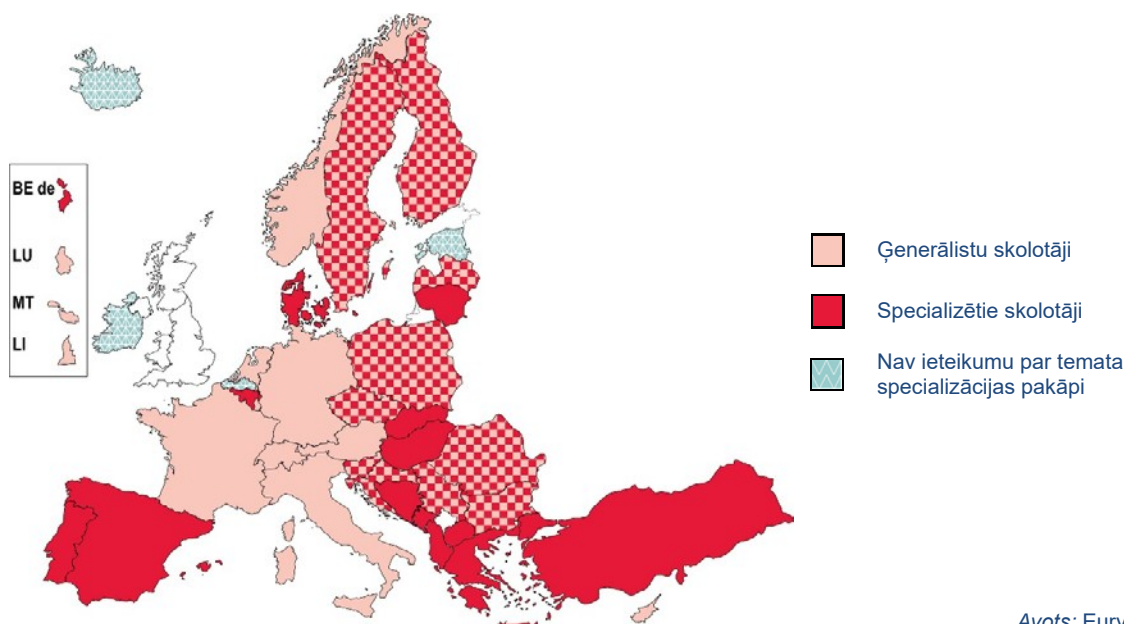
Valstīs, kurās specializēti skolotāji māca svešvalodas pamatizglītībā, mācību priekšmetu speciālisti parasti māca citas mācību programmas. Visizplatītākās jomas, izņemot svešvalodas, ir fiziskā izglītība, mūzika un māksla (un reliģija, ētika, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, ja šie priekšmeti ir iekļauti

56 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

57 Sīkāku informāciju par TALIS un tās valsts aptvērumu skatīt sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

pamatizglītības programmā). Izņēmumi šajā sakarā ir Portugāle, Bosnija un Hercegovina un Serbija, kur svešvalodas ir vienīgā joma pamatzglītības jomā, ko māca specializēti skolotāji.

Nav augstākā līmeņa ieteikumu par svešvalodu skolotāju specializācijas pakāpi pamatzglītībā tikai četrās izglītības sistēmās: Beļģijas, Igaunijas, Īrijas un Islandes flāmu kopiena. Beļģijas un Islandes flāmu kopienā vispārīzglītojošie skolotāji parasti māca svešvalodas šajā izglītības līmenī.

Avots: Eurydice.

Attēls 35 attēls: Svešvalodu skolotāju mācību priekšmetu specializācijas pakāpe pamatzglītībā (ISCED 1), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā parādīts svešvalodu skolotāju specializācijas līmenis pamatzglītībā, kā norādīts augstākā līmeņa (izglītības) iestāžu ieteikumos.

Šis skaitlis aptver tikai vispārējo vispārējo izglītību (t. i., netiek ņemtas vērā speciālās nodarbības ar paplašinātu svešvalodu mācīšanu).

Terminu “ārvaloda”, “vispārējs skolotājs”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “speciālistu skolotājs” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīme par konkrētām valstīm

Dānija: skolotāji, kas ir kvalificēti mācīšanai vienstruktūras pamatskolās (Folkeskolen; ISCED 1. un 2. līmenim vajadzētu būt iespējai sniegt informāciju par jebkuru tematu. Tomēr līdzās vispārīgajam profilam topošajiem Folkeskolen skolotājiem ir jāspecializējas ierobežotā skaitā priekšmetu (parasti divos vai trīs priekšmetos). Folkeskole likums nosaka, ka principā skolotājiem ir jā māca mācību priekšmeti, kuros viņi ir specializējušies. Tāpēc šis skaitlis attiecas uz “speciālistiem skolotājiem”.

Tā kā skolēni virzās uz augstākām pakāpēm, D1 attēlā redzamais attēls mainās. Pamatzglītības jomā gandrīz visās valstīs, kurās ir augstākā līmeņa ieteikumi par svešvalodu skolotāju specializācijas pakāpi, svešvalodas jā māca tikai mācību priekšmetu speciālistiem. Izņēmumi ir Horvātija un Latvija, kurās var būt iesaistīti gan vispārējās izglītības skolotāji, gan specializēti skolotāji; un Norvēģija, kur atbildība ir uzticēta vispārējās izglītības skolotājiem. Vidējā izglītībā visā Eiropā svešvalodas māca tikai skolotāji, kas specializējušies.

SKOLOTĀJIEM, KAS PIEGĀDĀ CLIL, PARASTI IR JĀPIERĀDA SAVAS SVEŠVALODU PRASMES

Lielākajā daļā valstu ir ieviesta divvalodu vai iegremdēšanas izglītība, kurā vismaz dažus priekšmetus, piemēram, matemātiku, ģeogrāfiju un dabaszinātnes, māca svešvalodā (sk. B12. attēlu). Šajā ziņojumā šāda veida uzkrājumus sauc par "A kategorijas KLIKU" (sk. glosāriju).

Ideālā gadījumā, lai mācītu priekšmetu svešvalodā, skolotājiem ir jābūt ļoti labām zināšanām gan par priekšmetu, gan valodu, kurā tas tiek mācīts. Turklāt viņiem būtu jāzina CLIL metodikas prasības.

D2. attēlā ir apkopotas prasības, ko augstākā līmeņa (izglītības) iestādes noteikušas skolotājiem, kuri īsteno CLIL A tipa programmas. Tas liecina, ka aptuveni divās trešdaļās izglītības sistēmu ar CLIL A tipa programmām (19 no 29 sistēmām) noteikumi attiecas uz īpašām (papildu) kvalifikācijām. Aptuveni vienā trešdaļā sistēmu ar CLIL A tipa programmām (10 izglītības sistēmas) skolotājiem nav īpašu augstākā līmeņa prasību papildus parastajai mācīšanas kvalifikācijai.

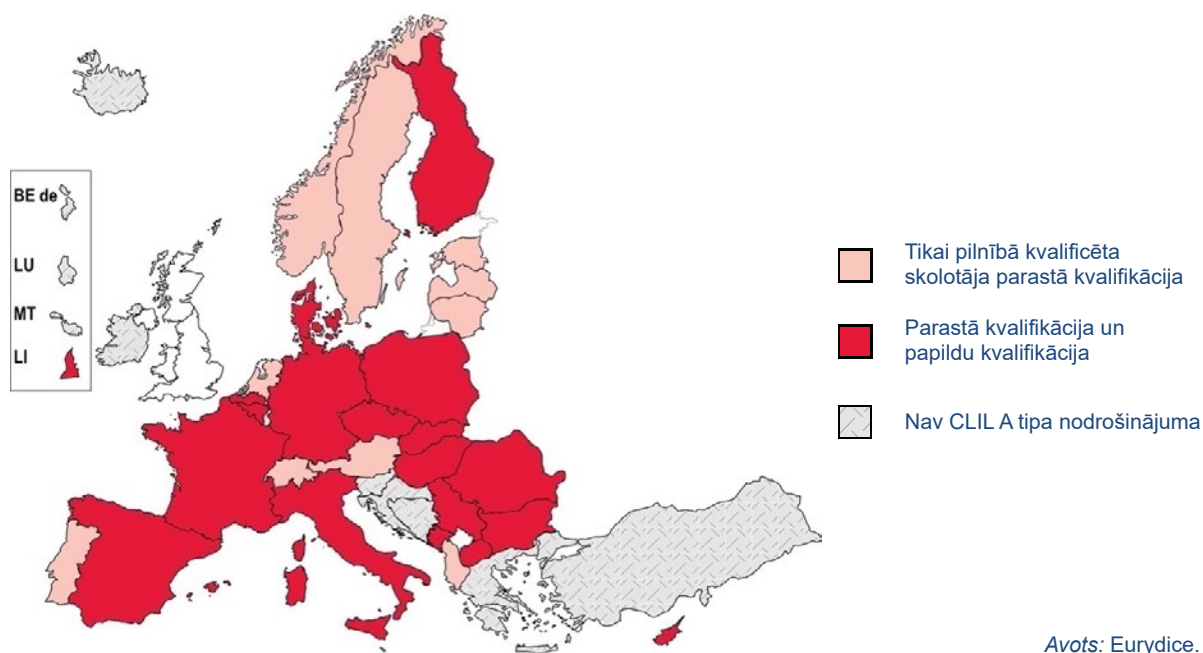
Lielākajā daļā izglītības sistēmu ar noteikumiem, kas attiecas uz specifiskām CLIL nodrošināšanas kvalifikācijām, noteiktās prasības attiecas uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķa svešvalodā. Šiem skolotājiem parasti ir jāpierāda, ka viņiem ir pietiekamas attiecīgās valodas zināšanas. Nepieciešamā minimālā svešvalodu prasme parasti atbilst vai nu Eiropas Padomes Eiropas vienotās valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmas (CEFR) B2 vai C1 līmenim⁽⁵⁸⁾. Atkarībā no valsts tiek pieņemti dažāda veida sertifikāti vai diplomu kā svešvalodas zināšanu apliecinājums (piemēram, Kembridžas angļu valodas sertifikāts Dānijā vai Valsts valodas eksāmens Slovākijā).

Dažās valstīs prasības pārsniedz mērķa svešvalodas zināšanas. Piemēram, Francijā topošajiem CLIL skolotājiem ir vajadzīga kvalifikācija, kas apliecina gan viņu spēju izmantot mērķvalodu, gan izpratni par CLIL mācīšanas īpatnībām. Spānijā dažās autonomajās kopienās skolotājiem ir jāpiedalās mācībuursos par CLIL metodoloģiju. Līdzīga prasība ir Itālijā, kur CLIL metodikas apmācību var pabeigt vai nu kā daļu no sākotnējās skolotāju izglītības (ITE) (60 Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmas (ECTS) kredītpunkti), vai kā daļu no CPD (20 ECTS kredītpunkti).

Jāatzīmē arī tas, ka gadījumos, kad augstākā līmeņa noteikumos nav noteiktas papildu prasības CLIL sniegšanai, skolotājiem joprojām var nākties pierādīt savas prasmes un kompetences šajā jomā. Atkarībā no pienākumu sadalījuma attiecībā uz skolotāju pieņemšanu darbā īpašas prasības var noteikt līmeņos, kas ir zemāki par augstāko lēmumu pieņemšanas līmeni, piemēram, reģionālajās iestādēs vai skolās.

---

58 Sīkāku informāciju par CEFR skatīt Eiropas Padomes tīmekļa vietnē (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>).

Avots: Eurydice.

Attēls 36 attēls: Kvalifikācija, kas vajadzīga, lai strādātu skolās, kuras nodrošina CLIL A tipa apmācību pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2021/2022

Nepieciešamās papildu kvalifikācijas veids

Esi fr	— Mērķvalodā iegūtā kvalifikācija; vai — Sertifikāts (ko piešķir, pamatojoties uz eksāmenu), kas apliecina mērķvalodas padziļinātas zināšanas.
BE nl	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz C1 CEFR līmenī.
BG BG	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz CEFR līmenī B2 (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
CZ CZ	Mērķvalodas zināšanas vismaz C1 CEFR līmenī (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā). Bakalaura grāds mērķvalodā; vai
DĀNIJA	Kembridžas angļu valodas sertifikāts; vai — Pierādījums par mērķvalodas rakstveida un mutisko prasmi (piemēram, ārpusvalodas studiju pabeigšana Lielbritānijas vai Amerikas universitātē).
SKATĪT VISAS VIESNĪCAS VIETĀ	Pierādījums par mērķvalodas prasmi parasti vismaz C1 līmenī (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
ES	Sertifikāts un/vai eksāmens, kas apliecina pamatīgas mērķvalodas zināšanas (nepieciešams lielākajā daļā autonomo kopienu). Nepieciešamais minimālais līmenis parasti ir CEFR B2 līmenis, bet autonomo kopienu starpā ir zināmas atšķirības (piemēram, Aragonas, Navarras, Madrides un Valensijas gadījumā ir vajadzīgs CEFR C1 līmenis). Turklāt dažās autonomajās kopienās (piemēram, Navarrā un Madridē) ir vajadzīga valodu prasmju sertifikācija (acreditación/habilitación en lenguas extranjeras), ko izdevušas oficiālās valodu skolas (Escuelas Oficiales de Idiomas) vai citas oficiālas iestādes. Dažām citām autonomajām kopienām (piemēram, Katalonijas un Estremaduras) ir vajadzīga īpaša apmācība par CLIL metodiku. Turpmāk minēti divu autonomo kopienu prasību piemēri.

	— Cataluņa: skolotājiem ir jābūt prasmīgiem mērķvalodā vismaz CEFR līmenī B2, un viņiem ir jābūt izgājuši 90 stundu apmācību CLIL metodikā.
	— Estremadura: skolotājiem ir jāsaņem īpaša akreditācija CLIL izglītībā, kas ietver mērķvalodas prasmi vismaz B2 līmenī, un viņiem ir vai nu vismaz viena gada iepriekšēja pieredze CLIL, vai vismaz 50 stundas specifiskas apmācības CLIL metodikā oficiālā skolotāju mācību centrā.
FR	— Kvalifikācija, kas apliecina skolotāju spēju izmantot mērķa svešvalodu mācāmā priekšmeta kontekstā (prasme vismaz CEFR līmenī B2) un viņu izpratne par CLIL mācīšanas īpatnībām.
	— Starptautiskajās nodaļās skolotājiem arī jārunā divās nodaļas valodās kā dzimtā valoda.
	— Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz C1 CEFR līmenī; kā arī
TĀ TAS IR.	Viena gada universitātes kursa pabeigšana CLIL metodoloģijā (60 ECTS kredītpunkti), ko var veikt kā daļu no ITE; vai
	— Kursa pabeigšana CLIL metodikā (20 ECTS kredītpunkti), ko var veikt kā daļu no skolotāju apmācības darbavietā.
CY CY	Intensīvu mācību kursu, kas veltīti CLIL metodikai, pabeigšana.
HU	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz C1 CEFR līmenī (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
	— Augstākās izglītības grāds, ko piešķir valstī, kurā mērķa valoda ir oficiālā valoda; vai
ATRAŠANĀS VIETA: PL	— Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz CEFR līmenī B2; vai
	— Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi līmenī, kas atzīts par līdzvērtīgu CEFR B2 līmenim (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
RO IZVĒLE	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz B2 CEFR līmenī.
ATRAŠANĀS VIETA: SK	Valsts valodas eksāmena nokārtošana mērķvalodā (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
	— Oficiālā valodas kvalifikācija; vai
RĪGA, LATVIJA	— Augstākās izglītības studiju pabeigšana mērķvalodā; vai
	— ITE pabeigšana valstī, kurā mērķa valoda ir oficiālā valoda.
LAIKA ZIŅAS LI	Sertifikāts, kas apliecina prasmi vismaz C1 CEFR līmenī (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).
ES ESMU	Angļu valodas zināšanas vismaz CEFR līmenī B2 līmenī; kā arī CLIL apmācība (sākotnēji 20 moduļi; samazināts līdz 10 moduļiem).
MK MK	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi (attiecas tikai uz CLIL, kurā piedalās franču valoda).
RĪGAS IELA 4, RĪGA,	Sertifikāts, kas apliecina mērķvalodas prasmi vismaz CEFR B2 līmenī, ar prasību piecu gadu laikā, izmantojot BPD, sasniegt CEFR C1 līmeni; vai
	— Citi sertifikāti vai diplomu, kas apliecina mērķvalodas prasmi (ar vidējās izglītības diplomu ir zemākais iespējamais valodas prasmes apliecinājuma līmenis); vai
	— Sertifikāts, kas apliecina vismaz B1 kategorijas CEFR līmeņa prasmi tiem, kas māca līdztekus kvalificētam svešvalodas skolotājam (attiecas tikai uz skolotājiem, kuriem nav akadēmiskā grāda mērķvalodā).

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā parādīta kvalifikācija, ko pieprasa augstākā līmeņa (izglītības) iestādes, lai strādātu skolās, kas nodrošina CLIL A tipa apmācību. Norādītās prasības attiecas uz vismaz vienu izglītības līmeni diapazonā ISCED 1–3.

Attēlā “papildu kvalifikācija” attiecas uz kvalifikācijām/sertifikātiem, kas skolotājiem būtu jāiegūst papildus pilnai skolotāja kvalifikācijai, kas iegūta viņu izcelsmes valstī. Mērķvalodas valstī iegūtie augstākās izglītības grādi tiek minēti, ja oficiālie dokumenti tos norāda kā vienu no iespējamajiem kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem.

Terminu “CLIL tips A”, “CLIL B tips”, “Kopējā Eiropas valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma (CEFR)”, “ārvaloda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Šveice: centrālie noteikumi nosaka, ka kantoniem ir jānodrošina atbilstoša kvalifikācija attiecībā uz svešvalodām un CLIL metodoloģiju.

Melnkalne: dati attiecas uz izmēģinājuma projektu CLIL, kurā iesaistīta angļu valoda.

APMĀCĪBA, LAI MĀCĪTU DAUDZVALODU KLASĒS, NAV IZPLATĪTA SKOLOTĀJU VIDŪ EIROPĀ

Eiropā daudzi skolotāji strādā nevienādīgā lingvistiskā un kultūras vidē, ko veido valsts valodas un kultūras konteksts un/vai migrantu klātbūtne (sk. A nodaļu). Dažādu valodu līdzāspastāvēšana skolās noteikti ir priekšrocība⁽⁵⁹⁾. Tomēr tas arī prasa, lai skolotāji varētu novērtēt savu skolēnu bagātīgo lingvistisko repertuāru. Skolotāju apmācībai ITE un CPD ir liela nozīme, nodrošinot visiem skolotājiem prasmes, kas viņiem vajadzīgas, lai savās klasēs izmantotu valodu un kultūras daudzveidību.

D3. attēlā ir parādīts to pamatskolas skolotāju īpatsvars, kuri mācījās daudzvalodu un daudz kultūru nodarbību vadīšanā, kā ziņots ESAO TALIS 2018. gadā. Šis skaitlis attiecas uz visu priekšmetu skolotājiem un parāda datus apmācībai gan ITE, gan CPD.

D3 attēlā sniegtie dati ir balstīti tikai uz diviem dažādiem tematiem, kas iekļauti ITE un CPD un ko izskatīja ESAO TALIS 2018⁽⁶⁰⁾. Skolotāju atbildes liecina, ka “mācīšana daudz kultūru un daudzvalodu klasēs” bija viena no visbiežāk aplūkotajām tēmām viņu ITE un CPD pasākumos, ko viņi veic. Turpretī ITE un CPD darbības, kas saistītas ar skolotāju mācību jomām, bija visizplatītākās. Piemēram, attiecībā uz ITE “dažas vai visu(-u) mācību priekšmetu(-u) saturs, ko es mācu”, “visa(-o) mācību priekšmeta(-u) pedagoģija” un “klases telpas prakse kādā(-os) mācību priekšmetā(-os), ko es mācu” bija viena no visbiežāk sastopamajām atbildēm (ESAO, 2019a, 129. lpp.).

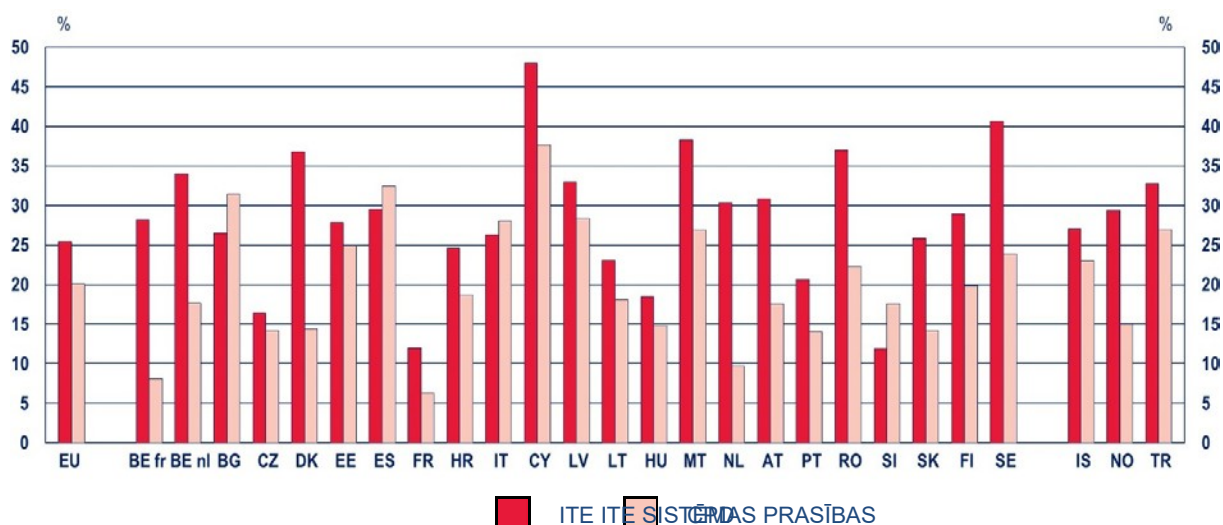
---

59 Padomes lēmums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019.

60 Piemēram, attiecībā uz ITE saturu citi TALIS 2018 aplūkotie elementi bija šādi: “Visa(-o) priekšmeta(-u) saturs, ko es mācu”; “Visa(-o) mācību priekšmeta(-u) pedagoģija”, “Vispārējā pedagoģija”; “Klases prakse kādā(-os) mācību priekšmetā(-os), ko es mācu”; “Mācīšanās jauktā spēju vidē”; “Starpskolas prasmju (piemēram, radošuma, kritiskās domāšanas, problēmu risināšanas) mācīšana”; “IKT (informācijas un komunikācijas tehnoloģiju) izmantošana mācīšanā”; “Studentu uzvedība un klases vadība”; “Studentu attīstības un mācīšanās uzraudzība”; “Atvieglot studentu pāreju no ISCED 2011 0. līmeņa uz ISCED 2011 1. līmeni”; un “Atvieglotā spēle”.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

Attēls 37 attēls: To skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2), kuri ir mācījušies daudzvalodu vai daudz kultūru vidē, 2018. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Skaitlis ir balstīts uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 6. un 23. jautājumu: “Vai jūsu oficiālajā [izglītībā vai apmācībā] bija iekļauti šādi elementi?” un “Vai kāds no turpmāk uzskaitītajiem tematiem bija iekļauts jūsu profesionālās izaugsmes pasākumos pēdējo 12 mēnešu laikā?” Bāru garums parāda to skolotāju procentuālo daļu, kuri atbildēja ar “jā” uz “Mācīšana daudz kultūru vai daudzvalodu vidē”, f) iespēju 6. jautājumā (skaitlī “ITE” kategorija) un j) jautājumā (attēlā “CPD” kategorija).

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kas 2018. gadā piedalījās TALIS.

Skatīt 1. pielikumu par datiem un S.E.s. Stāku informāciju par TALIS sk. sadaļā “Statistikās datubāzes un terminoloģija”.

Definīcijas “turpināt profesionālo izaugsmi (CPD)”, “sākotnējā skolotāju izglītība (ITE) un “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” sk. glosārijā.

Kā redzams attēlā, aptuveni ceturtdaļa skolotāju (25,4 %) ES valstīs ITE laikā saņēma apmācību par to, kā mācīt daudzvalodu vidē. Tomēr lielākajā daļā valstu šis īpatsvars ir ievērojami augstāks nekā ES līmenī. Tas ir augstākais Kiprā (48,0 %), kur gandrīz viens no diviem skolotājiem tika apmācīts pārvaldīt valodu daudzveidību savās klasēs. Turpretī Čehijā, Francijā, Lietuvā, Ungārijā, Portugālē un Slovēnijā to potenciālo skolotāju procentuālā daļa, kuri bija apmācīti šajā jomā, ir mazāki par ES procentuālo daļu. Par diviem viszemākajiem procentiem (aptuveni 10 %) ziņoja skolotāji Francijā un Slovēnijā.

Visās izglītības sistēmās, kurās ir salīdzinoši liels 15 gadus vecu skolēnu īpatsvars, kuri savā valstī galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā (vismaz 15 %; sk. A2. attēlu, skolotāju dalība ITE mācīšanai daudzvalodu vidē parasti pārsniedz ES līmeni. Tas attiecas uz Beļģijas, Kipras, Maltas, Austrijas un Zviedrijas Francijas un flāmu kopienām.

Lielākajā daļā valstu gados jauni skolotāji, visticamāk, būs pabeiguši ITE kursu, kas pievērsās jautājumam par mācīšanu daudz kultūru vai daudzvalodu vidē. Šī pozitīvā tendence izriet no gados jaunu skolotāju (jaunāki par 35 gadiem) īpatsvara salīdzinājuma ar gados vecāku (35 gadus vecu vai vecāku) skolotāju īpatsvaru, kuri ir pabeiguši šādu kursu: 35,3 % ES līmenī salīdzinājumā ar 23,4 % ES līmenī (sk. 1. pielikumu). Tāpēc atšķirība ir 11,9 procentpunkti par labu jaunākajai paaudzei. Lielākā atšķirība ir Norvēģijā, proti, 32,6 procentpunkti par labu jaunākajai paaudzei.

Pārejot no ITE uz CPD, D3 attēlā redzams, ka ES 12 mēnešu laikā pirms apsekojuma viena piektdaļa skolotāju (20,1 %) piedalījās CPD pasākumos par mācīšanu daudz kultūru vai daudzvalodu vidē. Vislielākais

to skolotāju īpatsvars, kuri pabeiguši CPD pasākumus šajā jautājumā, tāpat kā ITE gadījumā, bija Kiprā, 37,7 % skolotāju par to ziņoja. Turpretī 10 % vai mazāk pamatskolas skolotāju ir veikuši CPD pasākumus šajā jautājumā Beļģijas, Francijas un Nīderlandes Franču kopienā.

DAŽĀS EIROPAS VALSTĪS SKOLOTĀJI VAR VEIKT APMĀCĪBU DARBAVIETĀ PAR VALODU IZPRATNI SKOLĀS.

Koncentrējoties uz moderno valodu mācīšanas uzlabošanu skolās, Padomes 2019. gada ieteikums par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei ir vērsts arī uz to, lai uzlabotu skolēnu vispārējo valodu kompetenci. Šāda vispārējā valodu prasme ietver dažādu valodu veidu, tostarp izglītības valodas un valodu, kurās bērni ar daudzvalodu pieredzi runā mājās, prasmes. Lai to panāktu, Padomes ieteikumā ES dalībvalstis tiek aicinātas izmantot visaptverošāku pieeju valodu mācīšanai un apguvei, jo īpaši atbalstot valodu izpratnes attīstību skolās ⁽⁶¹⁾.

Valodu izpratne skolās ir jēdziens, kas attiecas uz daudzvalodu un visas skolas pieeju, kas ietver visaptverošu valodu stratēģiju, kurā pastāvīgi tiek apsvērta valodu dimensija visos skolas dzīves aspektos; tā ietver arī visaptverošu pieeju visu valodu mācīšanai skolās (izglītības valoda, dzimtās valodas, svešvalodas, mirušās valodas u. c.). Konkrētāk, valodas zinošas skolas augstu vērtē savu audzēkņu valodu daudzveidību, atzīst savas sākotnējās valodu prasmes un izmanto tās kā mācību resursu. Valodas zināšanas skolas atbalsta visus skolotājus, risinot jautājumus par satura valodas izmantošanu viņu attiecīgajās tematiskajās jomās, tostarp palielinot informētību par dažādiem valodu reģistriem un leksiku (Eiropas Komisija, 2018).

Anketā, ko izmantoja, lai apkopotu Eurydice informāciju par šo ziņojumu, bija iekļauta virkne jautājumu, kuros tika uzdoti jautājumi par CPD darbībām, kas saistītas ar valodu izpratni skolās skolotājiem vai skolotājiem pamatskolās un vispārējās vidējās izglītības iestādēs. CPD attiecas uz oficiālu apmācību darbavietā, kas ļauj darbiniekiem paplašināt, attīstīt un atjaunināt savas zināšanas, prasmes un attieksmi visā karjeras laikā. CPD darbības var nodrošināt dažādos formātos, piemēram, kursus, semināros, līdzbiedru novērošanā un praktiķu tīklu atbalstā. CPD ir profesionāls pienākums gandrīz visās valstīs (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2021c). Tāpēc CPD darbības ir labs veids, kā uzrunāt visus darbiniekus, kas strādā dienestā, lai palīdzētu viņiem iepazīties ar jauno mācīšanas praksi.

Izmeklēšanas mērķis bija apkopot informāciju par to, cik lielā mērā salīdzinoši jaunā mācīšanas pieeja valodu izpratnes veicināšanai skolās tiek izplatīta skolu darbiniekiem, izmantojot CPD pasākumus. 39 izmeklēto izglītības sistēmu datu sniedzējiem bija iespēja sniegt līdz pat trim CPD darbību piemēriem saistībā ar valodu izpratni skolās. Savāktie dati ietver tikai CPD darbības, ko akreditējušas, finansiāli atbalstījušas vai organizējušas augstākā līmeņa izglītības iestādes (atsevišķas vai sadarbībā ar starptautiskām organizācijām) ⁽⁶²⁾.

---

61 Padomes ieteikums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019.

62 Anketā bija iekļauta iepriekš minētā jēdziena “valodas izpratne skolās” definīcija un tika izmantoti daļēji strukturēti jautājumi ar atvērtiem lodziņiem, kas ļauj datu sniedzējiem aprakstīt CPD darbības. Turklāt tā sniedza šādus piemērus konkrētiem mācību mērķiem saistībā ar CPD darbībām, kas saistītas ar valodu izpratni skolās:

kā skolās īstenot visaptverošu valodu stratēģiju (t. i., visaptveroša pieeja visu valodu mācīšanai skolās un papildus tam valodu dimensija, kas atspoguļo visus skolas dzīves aspektus);

kā novērtēt valodu daudzveidību skolās;

kā novērtēt studentu lingvistisko repertuāru;

kā novērtēt studentu prasmes dažādās valodās;

kā izmantot studentu prasmes kā mācību resursu;

kā mācīt daudzvalodu klasēs;

kā palīdzēt studentiem attīstīt akadēmiskās valodu prasmes (t. i., padziļinātas prasmes skolas valodā, nevis ikdienas valodu prasmes, ko izmanto starppersonu saskarsmē).

Sniegto CPD darbību piemēru satura analīze (to īsie apraksti) izceļ dažas galvenās tematiskās jomas, kas saistītas ar valodu izpratnes jēdzienu skolās. Šīs tematiskās jomas var iedalīt trīs kategorijās, kas daļēji pārklājas: 1) veicināt lingvistiski jutīgu mācīšanu⁽⁶³⁾, 2) izmantot valodu un kultūras daudzveidību daudzvalodu klasēs un 3) mācību valodas mācīšanu daudzvalodu klasēs.

Pirmo tematisko jomu — valodu ziņā jutīgu mācību veicināšanu — var ilustrēt ar CPD pasākumiem Vācijā, Francijā, Austrijā un Somijā. Vācijā viens skolotāju apmācības pasākums, kas vērsts uz matemātikas skolotājiem, bija vērsts uz to, lai palīdzētu skolotājiem izstrādāt nodarbības, kuru laikā tika kopīgi veidotas matemātiskās un lingvistiskās zināšanas. To varētu panākt, piemēram, izmantojot satura diskusijas, kuru laikā studenti iemācījās formulēt skaidri matemātiskas problēmas un idejas, izmantojot pareizos tehniskos terminus, strukturētā un saprotamā runā⁽⁶⁴⁾. Francijā Valsts izglītības, jaunatnes un sporta ministrija piedāvā apmācības iespējas skolotāju instruktoriem, galvenajiem skolotājiem un inspektoriem, kas viņiem ļauj saprast valodu dimensiju mācīšanā un mācībās un plašākā nozīmē skolas dzīvē⁽⁶⁵⁾. Austrijā valodas ziņā jutīga mācīšana bija viens no tematiem, kas tika aplūkots mācību modulī, kas pieejams kā daļa no ITE un CPD pasākumiem⁽⁶⁶⁾. Citas tēmas bija valodas apguve, diagnostisks valodas novērtējums, valoda(-as) un identitāte. Somijā var atrast dažus citus iedvesmojošus piemērus par CPD darbībām, kas saistītas ar lingvistiski jutīgu mācīšanu. Piemēram, skolotāju apmācības kurss darbavietā, kas galvenokārt paredzēts vidusskolas skolotājiem, ir vērsts uz to, lai dalībnieki varētu izstrādāt un īstenot visaptverošu projektu, kas saistīts ar valodu ziņā sensitīvu mācīšanu skolās⁽⁶⁷⁾.

Otrā tematiskā joma, kas aptver valodu un kultūras daudzveidību daudzvalodu klasēs, ir saistīta ar to, ka daudzvalodu klases ir realitāte ievērojamam studentu skaitam (sk. A4. attēlu). Tāpēc svarīgs mērķis ir palīdzēt skolotājiem apgūt daudzvalodību un atbalstīt daudzvalodīgus skolēnus, jo īpaši palīdzot viņiem sasniegt augstu izglītības valodas prasmes līmeni. Piemēram, Luksemburgā ir trīs oficiālās valodas un ievērojama daļa skolēnu, kas nerunā izglītības valodā (sk. A1. un A2. attēlu). Šajā kontekstā viens CPD pasākums, kas vērsts uz skolotājiem visos izglītības līmeņos, paredz sniegt dalībniekiem labāku izpratni par to, ko nozīmē būt daudzvalodīgiem un kā mācīt daudzvalodu studentus⁽⁶⁸⁾. Šveicei ir arī īpaši daudzveidīga valodu vide (sk. A1. attēlu). Viena CPD pasākuma mērķis jo īpaši ir palīdzēt dalībniekiem mācīt daudzvalodu klasēs un risināt konkrētus jautājumus, kas saistīti ar mācību valodu. Turklāt šī darbība īpaši apmāca skolotājus atbalstīt allofonu studentus, izmantojot pašu studentu (mācību vai valodu) resursus⁽⁶⁹⁾.

D4 attēls un ar to saistītais teksts būtībā ir balstīts uz CPD darbību aprakstiem, kas sniegti beztermiņa jautājumos.

63 Lingvistiski jutīga mācīšana ir visaptverošs termins, kas attiecas gan uz jēdzienu, gan uz mācību praksi. Tajā atzīta lingvistiskā dimensija izglītībā un “valodu loma mācībās, identitātes izaugsmē un labjutībā gan individuālā, gan kolektīvā līmenī” (Bergroth et al., 2022, 13. lpp.). Tā kā valodu ziņā jutīga mācīšana attiecas uz visām valodām, ko māca skolā un runā skolēni, tā noved pie daudzvalodības valorizācijas. Tāpēc lingvistiski jutīga mācīšana ir jēdziens, kas ir ļoti tuvs jēdzienam “valodu izpratne skolās”, ko atbalsta Padomes 2019. gada ieteikums par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei.

64 <https://www.akademie.rub.de/zertifikatskurse/mathematikunterricht-sprachsensibel-gestalten/#tab-19c35bca6dd135c9ea5>

65 https://magistere.education.fr/local/magistere_offers/index.php?v=formation

66 http://oesz.at/OESZNEU/UPLOAD/016/Basiskompetenzen_sprachliche_Bildung_FINAL.pdf

67 <https://www.laurea.fi/koulutus/taydennyskoulutus/kielitetoinen-opetus-toisella-asteella/>

68 <https://ssl.education.lu/ifen/liste-formationen?dispDomaine=101&idSsDomaine=1622>

69 <https://www.hep-bejune.ch/fr/Formations-continues/Formations-postgrades/CAS/education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit/CAS-education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit.html>

Attēls 38 attēls: Piemēri galvenajiem terminiem, kas apraksta CPD darbības saistībā ar “valodas izpratni skolās”, 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitleis ietver piemērus par galvenajiem terminiem, ko izmanto, lai aprakstītu CPD darbības, kas saistītas ar valodu izpratni skolās, akreditētas, finansiāli atbalstītas vai organizētas augstākā līmeņa izglītības iestādes (atsevišķas vai sadarbībā ar starptautiskām organizācijām) un domātas skolotājiem vai skolotājiem pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā. Šie piemēri ir ņemti no CPD darbībām, par kurām ziņots tekstā, kas saistīts ar skaitli.

Terminu “profesionālās attīstības turpināšana” un “valodu apzināšanās skolās” definīcijas skatīt glosārijā.

Trešā un pēdējā tematiskā joma — mācību valodas mācīšana daudzvalodu klasēs — joprojām aptver daudzvalodību, un tajā īpaša uzmanība pievērsta izglītības valodai un tās būtiskajai nozīmei mācībās. Piemēram, Īrijā skolotājiem, kas sniedz atbalstu izglītojamajiem, kuri nepārvalda skolas valodu, tiek piedāvāta apmācība par to, kā novērtēt studentu angļu valodas līmeni un kā izmantot skolēnu dzimtās valodas, lai atbalstītu viņu angļu valodas attīstību.

III DAĻA — TRANSNACIONĀLĀ MOBILITĀTE

Skolotāju starptautiskās mobilitātes attīstīšana studiju vai karjeras laikā ir bijusi ES ilgtermiņa prioritāte. ES Padomes 2009. gada secinājumos par skolotāju un skolu vadītāju profesionālo attīstību tika uzsvērtā nepieciešamība pakāpeniski paplašināt transnacionālo mobilitāti, jo īpaši attiecībā uz skolotājiem, “uzskatot, ka mācību periodi ārzemēs — gan Eiropā, gan visā pasaulē — ir noteikums, nevis izņēmums”⁽⁷⁰⁾. Pavisam nesen — Padomes 2022. gada maija secinājumos par skolotāju un pasniedzēju mobilitātes uzlabošanu ir pausts aicinājums veikt virkni darbību, lai veicinātu skolotāju mobilitāti Eiropā viņu sākotnējās apmācības un stažēšanās ietvaros⁽⁷¹⁾.

Ņemot vērā iepriekš minēto prioritāti, šajā iedaļā galvenā uzmanība pievērsta svešvalodu skolotāju, studentu skolotāju vai praktizējošu speciālistu starptautiskai mobilitātei. Pirmkārt, tajā tiek pētīts, vai augstākā līmeņa izglītības iestādes iesaka topošajiem svešvalodu skolotājiem pavadīt laiku mērķvalodas valstī sākotnējās izglītības laikā (sk. D5. attēlu). Pēc tam tā norāda to zemākās vidējās svešvalodas skolotāju procentuālo daļu, kuri dodas uz ārzemēm profesionāliem mērķiem, un salīdzina šos datus laika gaitā (sk. D6. attēlu). Šajā iedaļā ir izklāstītas arī augstākā līmeņa finansēšanas shēmas, kas pieejamas, lai atbalstītu svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti (sk. D7. attēlu). Turklāt tajā salīdzināts to svešvalodu skolotāju īpatsvars, kuri dodas uz ārzemēm ar ES programmu atbalstu, salīdzinājumā ar valsts/reģionālajām programmām (sk. D8. attēlu). Visbeidzot, šajā iedaļā ir izskaidroti galvenie iemesli, kāpēc svešvalodu skolotāji dodas uz ārzemēm, un laiks, ko viņi pavada profesionālos braucienos uz citām valstīm (sk. D9. un D10. attēlu).

Tā kā šajā iedaļā izklāstītās tendences attiecas uz laikposmu no 2013. līdz 2018. gadam, ir vērts paturēt prātā, ka Covid-19 pandēmija tās, iespējams, ir skārusi uz laiku.

Četri rādītāji šajā iedaļā ir balstīti uz TALIS datiem⁽⁷²⁾. Tās aptver 22 Eiropas valstis (ES dalībvalstis un trešās valstis). Pārējie divi rādītāji sniedz informāciju, pamatojoties uz datiem, ko sniedzis Eurydice tīkls, kas aptver 37 valstis.

AUGSTĀKĀ LĪMEŅA IETEIKUMI RETI ATTIECAS UZ TOPOŠO SVEŠVALODU SKOLOTĀJU PĀRROBEŽU MOBILITĀTI.

Laika pavadīšana mērķvalodas valstī ITE laikā ir īpaši svarīga topošajiem svešvalodu skolotājiem. Tas var ievērojami uzlabot viņu prasmes valodā, ko viņi mācīs. Tā var arī sniegt viņiem tiešu pieredzi par mērķvalodas valsts kultūru.

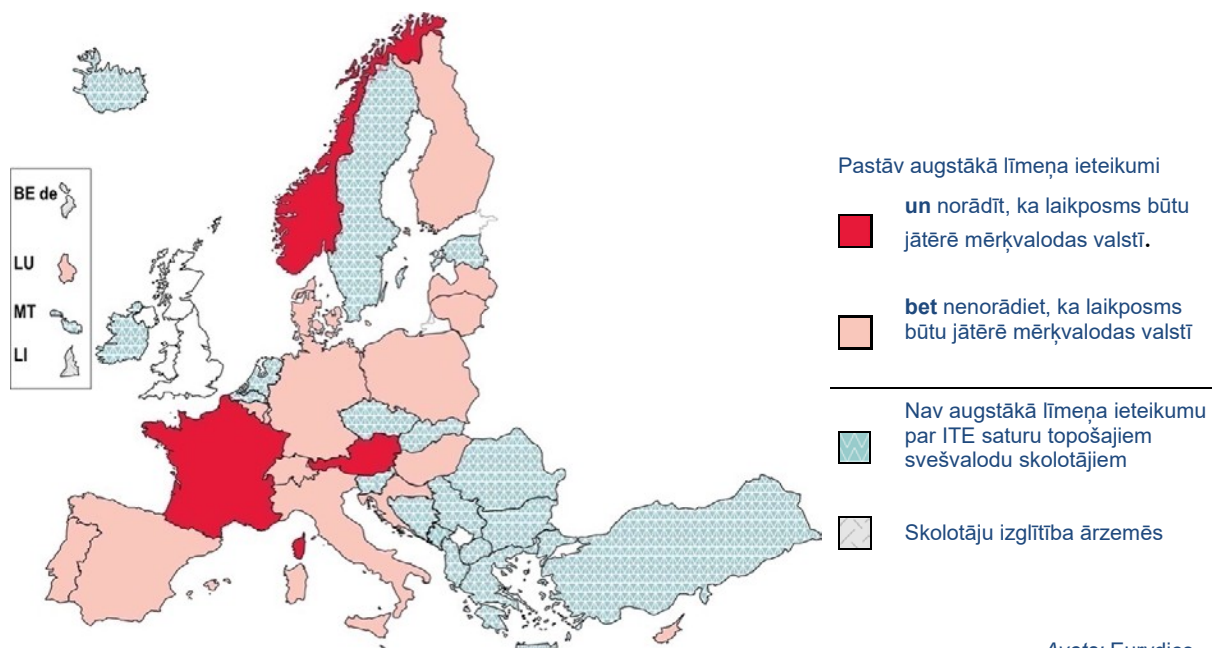
D5. attēlā ir parādīti ieteikumi, ko sniegušas augstākā līmeņa (izglītības) iestādes par ITE saturu svešvalodu skolotājiem, un, ja tādi ir, sniegta informācija par pamatnostādnēm attiecībā uz uzturēšanos mērķvalodas valstī.

---

70 Padomes secinājumi (2009. gada 12. maijs) par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“ET 2020”), OV C 119, 28.5.2009., 3. lpp.

71 Padomes 2022. gada 21. aprīļa secinājumi par skolotāju un pasniedzēju mobilitātes, jo īpaši Eiropas mobilitātes, uzlabošanu sākotnējās apmācības un stažēšanās laikā, OV C 167, 21.4.2022.

72 Sīkāku informāciju par TALIS skatīt sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Avots: Eurydice.

Attēls 39 attēls: Augsta līmeņa ieteikumi par ITE saturu topošajiem svešvalodu skolotājiem un par laikposmu, kas pavadāms mērķvalodas valstī, 2021./2022. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Kur pastāv augstākā līmeņa ieteikumi par ITE saturu vismaz viena veida svešvalodu skolotājiem (t. i., vispārējās vai specializētās skolotājiem; sīkāk sk. D1. attēlu) vai vienu izglītības līmeni (ISCED 1–3), atkarībā no situācijas valstī klasificē vienā no divām galvenajām kategorijām (tumši sarkana vai gaiši sarkana).

Ja svešvalodu skolotāji kādu laiku pavadā valstī vai reģionā, kurā runā mācāmā valoda (mērķvaloda), tas var ietvert laiku, kas pavadīts skolā (kā asistents), universitātē (apmeklējot kursus) vai darbā. Mērķis ir nodrošināt topošajiem skolotājiem tiešus kontaktus ar valodu, ko viņi mācīs, un attiecīgās valsts kultūru.

Terminu “ārvaloda”, “sākotnējā skolotāju izglītība (ITE)”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Kā redzams attēlā, aptuveni pusē aptaujāto valstu augstākā līmeņa izglītības iestādes nesniedz ieteikumus par ITE topošajiem svešvalodu skolotājiem. Ja šādi ieteikumi ir ieviesti, tie attiecas uz dažādiem ITE aspektiem, tostarp, piemēram, teorētisko kursu organizēšanu, svešvalodu mācīšanas praksi skolā un/vai uzturēšanos mērķvalodas valstī.

No valstīm, kas sniedz dažus ieteikumus par ITE saturu, tikai trīs iesaka topošajiem svešvalodu skolotājiem pavadīt noteiktu laiku mērķvalodas valstī pirms mācīšanas kvalifikācijas iegūšanas. Austrijā ieteicams izmantot vienu semestri ārvalstīs. Francijā ir ieteicams, lai svešvalodu speciālisti pavadītu laiku mērķvalodas valstī, bet ilgums nav norādīts. Līdzīgi vispārīgi ieteikumi pastāv Norvēģijā, kur valsts pamatnostādņēs par skolotāju pamatizglītību un pamatskolas izglītību norādīts, ka vispārizglītojošiem skolotājiem tāpēc, ka viņi mācīs svešvalodu, studiju laikā būtu jāuzturas ārzemēs. Uzturēšanās valsts nav norādīta, bet angļu valoda ir obligāts priekšmets sākumskolas un pamatskolas izglītības skolēniem (sk. B7. attēlu), un tiek sagaidīts, ka vispārējās izglītības skolotāji to mācīs (sk. D1. attēlu).

Attiecībā uz izpētītajiem ieteikumiem Īrija ir īpašs gadījums. Šajā valstī mācību iestādes var brīvi lemt par ITE saturu, ko tās piedāvā svešvalodu skolotājiem (t. i., attēlā nav sniegti augstākā līmeņa ieteikumi). Tomēr, lai skolotājus varētu pieņemt darbā, viņiem ir jābūt reģistrētiem Mācību padomē (kas ļauj indivīdiem mācīt valsts finansētās skolās). Lai varētu reģistrēties, topošajiem svešvalodu skolotājiem pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādē vismaz 6 mēnešus jābūt pavadījušiem mērķvalodas valstī (no 2023. gada šis periods ir samazināts līdz 3 mēnešiem).

Lai gan to valstu skaits, kurās ir attiecīgie ieteikumi, joprojām ir ierobežots, ir jāapsver divi papildu aspekti, kas saistīti ar mācībspēku pārrobežu mobilitāti. Pirmkārt, valstīs, kurās nav konkrētu augstākā līmeņa

ieteikumu, atsevišķas augstākās izglītības iestādes joprojām var noteikt, ka topošajiem svešvalodu skolotājiem daļa studiju jāveic mērķvalodas valstī. Otrkārt, valstu augstākā līmeņa ieteikumi mūsdienās parasti paredz, ka visiem studentiem, tas ir, ne tikai topošajiem svešvalodu skolotājiem, vajadzētu būt iespējai daļu studiju pabeigt ārzemēs. Tāpēc potenciālo svešvalodu skolotāju pārrobežu mobilitāti var veicināt, izmantojot ieteikumus, kas pārsniedz D5. attēlā redzamos.

LAIKA GAITĀ IR PALIELINĀJUSIES SVEŠVALODU SKOLOTĀJU STARPTAUTISKĀ MOBILITĀTE

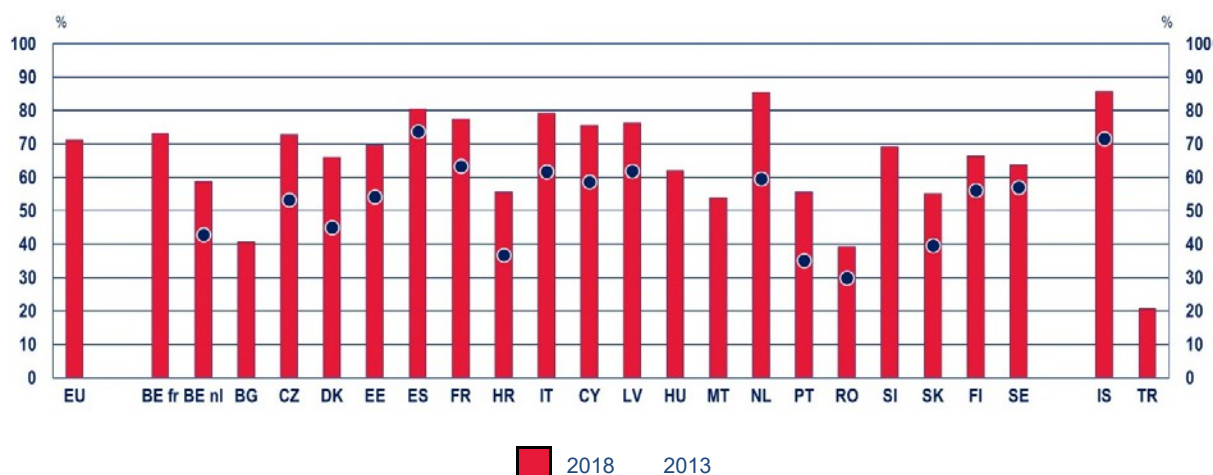
D5. attēlā aplūkoti augstākā līmeņa ieteikumi par ITE saistībā ar topošo svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti. Tas liecina, ka tikai dažas valstis ir ieviesušas ieteikumus šajā jomā. D6. attēlā ir parādīta arī svešvalodu skolotāju starptautiskā mobilitāte, taču no citas perspektīvas. Tā ņem vērā faktisko transnacionālās mobilitātes praksi, par ko skolotāji ziņojuši TALIS 2018. gadā. Konkrētāk, tajā ir sniegti dati par to svešvalodu skolotāju procentuālo īpatsvaru, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību, kuri ziņoja, ka studiju vai karjeras laikā profesionālos nolūkos ir aizgājuši uz ārvalstīm. Tajā salīdzināta arī svešvalodu skolotāju starptautiskās mobilitātes prakse 2018. un 2013. gadā.

Kā redzams D6. attēlā, 2018. gadā aptuveni 70 % svešvalodu skolotāju ES vismaz vienu reizi devās uz ārzemēm kā students, skolotājs vai abi. Spānijā, Nīderlandē un Islandē ir vislielākais mobilo svešvalodu skolotāju īpatsvars, no kuriem vairāk nekā 80 % ziņo par transnacionālo mobilitāti.

Salīdzinājumam, citu priekšmetu skolotāji ir daudz mazāk mobili: ES līmenī tikai 36,0 % no viņiem devās uz ārzemēm izglītības vai apmācības laikā vai skolotāja karjeras laikā (sk. 1. pielikumu). Kiprā un arī Islandē ir vislielākais citu mācību priekšmetu skolotāju īpatsvars, kuri ir mobili (attiecīgi 63,5 % un 80,1 %).

Svešvalodu skolotājiem acīmredzot ir jāapmāca un jāpraktizē valoda, ko viņi māca. Viņiem ir arī jācieš cieša saskarsme ar kādu no valstīm, kurās runā valodā, ko viņi māca, lai gūtu dziļāku izpratni par kultūru, lai dalītos ar saviem studentiem. Tāpēc attiecībā uz svešvalodu skolotājiem vairāk nekā citu priekšmetu skolotājiem starptautiskā mobilitāte, šķiet, ir profesionāla nepieciešamība. Tomēr gandrīz 30 % Eiropas Savienībā aptaujāto mūsdienu svešvalodu skolotāju nekad nav bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos, kas var ietekmēt svešvalodu mācīšanas kvalitāti. Bulgārijā, Rumānijā un Tūrkiye tikai neliela daļa svešvalodu skolotāju ir bijuši mobili. Šis procentuālais īpatsvars ir viszemākais Tūrkiye, kur tikai 20,7 % svešvalodu skolotāju jebkad ir bijuši ārzemēs praktizējošs skolotājs vai viņu ITE laikā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018 un 2013.

Attēls 40 attēls: To mūsdienu svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2) un kuri ir bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos, 2013. un 2018. gadā

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis ir balstīts uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 56. jautājumu un TALIS 2013 15. un 48. jautājumu: “Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?” un “Vai esat kādreiz bijis ārzemēs profesionālu iemeslu dēļ savā skolotāja karjerā vai skolotāja izglītības/apmācības laikā?”

Bāru garums un zilā apla novietojums parāda to skolotāju procentuālo daļu, kuri izvēlējās e) variantu 15. jautājumam un atbildēja ar “jā” vismaz vienā no mobilitātes situācijām (2018. gadā attiecīgi a)–e) variants un 2013. gadā — b)–f) variants).

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kuri 2018. gadā atbildēja uz TALIS jautājumiem, kas saistīti ar mobilitāti.

Skatīt 1. pielikumu par datiem un S.E.s. Stkāku informāciju par TALIS sk. sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Tendences laika gaitā var novērot, pamatojoties uz 17 Eiropas izglītības sistēmām⁷³), kas abās TALIS kārtās atbildēja uz jautājumiem par transnacionālo mobilitāti. Salīdzinot TALIS 2013. un 2018. gada datus, atklājas, ka šajās izglītības sistēmās vairāk svešvalodu skolotāju profesionālos nolūkos 2018. gadā bija ārzemēs⁷⁴). To svešvalodu skolotāju īpatsvars, kuri bija ārzemēs, 2018. gadā bija par 14,6 procentpunktiem augstāks nekā 2013. gadā, palielinoties no 57,6 % līdz 72,2 % (sk. 1. pielikumu). Visās 17 izglītības sistēmās, kas atbildēja uz mobilitātes jautājumiem 2013. un 2018. gadā, palielinājās svešvalodu skolotāju mobilitāte. Lielākais pieaugums bija Nīderlandē ar pieaugumu par 26,0 procentpunktiem. Mazākais pieaugums bija Zviedrijā — 2018. gadā tas bija tikai par 6,7 procentpunktiem vairāk nekā 2013. gadā.

Svešvalodu skolotāju starptautiskās mobilitātes pieaugums nav atsevišķa parādība. No 2013. līdz 2018. gadam līdzīgā mērā palielinājās arī to citu priekšmetu skolotāju īpatsvars, kuri profesionālos nolūkos pavadīja laiku citā valstī, palielinoties no 20,0 % līdz 36,3 % ES (sk. 1. pielikumu).

73 BE nl, CZ, DK, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, NL, PT, RO, SK, FI, SE un IS.

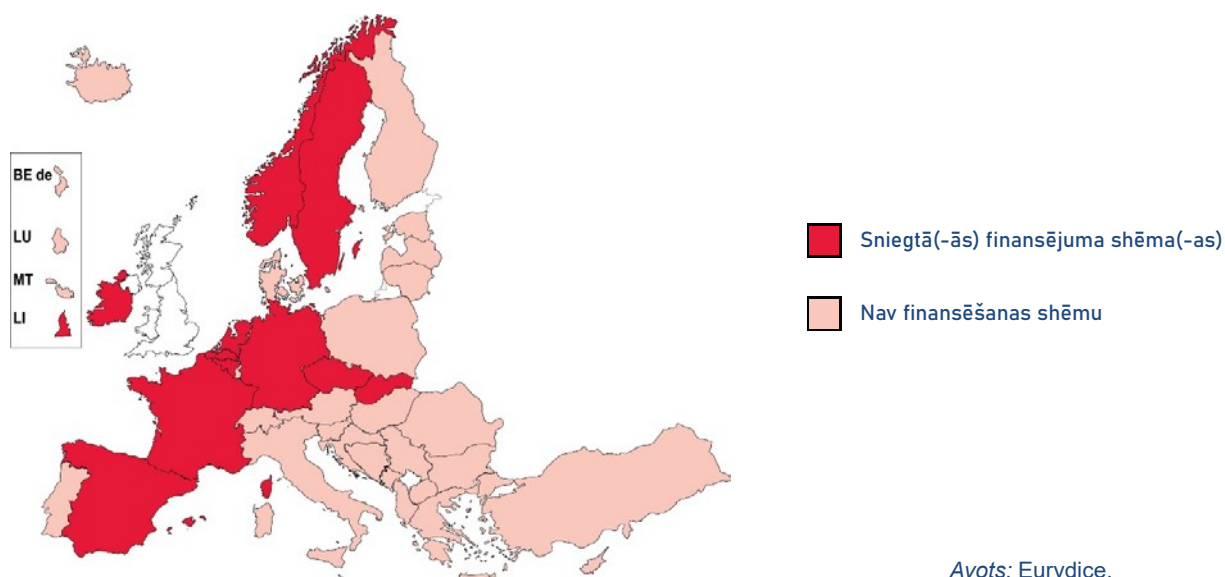
74 Attiecībā uz salīdzinājuma derīgumu lasītājiem būtu jāzina, ka 2013. gada apsekojumā un 2018. gada apsekojumā jautājumi par mobilitāti nedaudz atšķīrās. 2013. gadā jautājumi par mobilitāti tika uzdoti ar filtrēšanas jautājumu (“Vai esat kādreiz bijis ārzemēs profesionālu iemeslu dēļ savā skolotāja karjerā vai skolotāja izglītības/apmācības laikā: jā/nē?”), bet 2018. gadā nebija jautājumu par filtrēšanu. Neraugoties uz šo atšķirību ar mobilitāti saistītajos jautājumos laikposmā no 2013. līdz 2018. gadam un lai gan šīs atšķirības ietekme nav zināma, tomēr var pieņemt, ka palielinājums nav saistīts tikai ar izmaiņām anketā.

VALSTU FINANSĒŠANAS SHĒMAS SVEŠVALODU SKOLOTĀJU STARPTAUTISKAJAI MOBILITĀTEI GALVENOKĀRT PASTĀV RIETUMEIROPAS VALSTĪS

Dažās valstīs ir augstākā līmeņa finansēšanas shēmas, lai atbalstītu svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti. Šo finansēšanas shēmu mērķis ir atbalstīt skolotājus, kuri vēlas kādu laiku pavadīt ārzemēs profesionāliem mērķiem. D7. attēlā galvenā uzmanība ir pievērsta shēmām, kas atbalsta skolotāju transnacionālo mobilitāti 2021./2022. gadā, lai gan praksē Covid-19 pandēmijas dēļ tās saņēma mazāk skolotāju nekā pirms pandēmijas. Lai gan neviena valsts nav ziņojusi, ka kopš 2020. gada ir atceltas īpašas augstākā līmeņa finansēšanas shēmas mobilitātes atbalstam, dažas shēmas 2020., 2021. un/vai 2022. gadā netika nodrošinātas, savukārt citas — uz tiešsaistes formātiem.

Kā redzams D7. attēlā, desmit valstīs, galvenokārt Rietumeiropā, pastāv finansēšanas shēmas, kas atbalsta pamatskolas un vispārējās vidējās izglītības skolotāju profesionālo starptautisko mobilitāti. Finansēšanas shēmas var attiekties uz visiem skolotājiem neatkarīgi no tā, kādu priekšmetu viņi māca, vai var būt īpaši vērsti uz svešvalodu skolotājiem. Šīs shēmas atbalsta gan pamatskolas skolotājus, gan vispārējās vidējās izglītības skolotājus, izņemot Beļģijas, Īrijas un Norvēģijas Francijas un flāmu kopienas, kur tās var izmantot tikai vidusskolas skolotāji.

Attēls 41 attēls: Finansēšanas shēmas, ko nodrošina augstākā līmeņa iestādes, lai atbalstītu svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā (ISCED 1–3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Kartē parādīts, vai augstākās izglītības iestādes nodrošina finansēšanas shēmas, kas atbalsta svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības jomā.

Finansēšanas shēmas var izmantot visu mācību priekšmetu skolotāji vai jo īpaši tie, kas māca svešvalodas. Tiek ņemtas vērā tikai tādas finansēšanas shēmas, kas darbojas visā valsts/izglītības sistēmā vai nozīmīgā ģeogrāfiskajā apgabalā (tādēļ tās neattiecas uz konkrētu ģeogrāfisko atrašanās vietu). Finansēšanas shēmām būtu jāaptver ģeogrāfisko robežu transnacionāla šķērsošana, un tās būtu jāparedz kā izglītības sistēmas ilgtermiņa elementi, aptverot vairākus gadus pēc kārtas (netiek izslēgtas iniciatīvas ar īstermiņa projektu finansējumu, kas aptver tikai vienu vai divus gadus).

Šeit netiek apsvērtas finansēšanas shēmas, kas palīdz skolotājiem pārcelties uz ārzemēm, lai apmeklētu konferenci vai darbsemināru, pabeigtu doktora grādu vai mācītu skolā viņu izcelsmes valstī (ja tā atšķiras no valsts, kurā viņi strādā). Tāpat no skaitļa darbības jomas ir izslēgtas arī divnacionālas izglītības programmas un starptautiskas finansēšanas shēmas, piemēram, ES programma “Erasmus+” un programma “Nordplus”, kā arī valodu asistentu programmas iesācējiem skolotājiem vai absolventiem studentiem.

Eurydice datu sniedzēji tika aicināti ziņot par ne vairāk kā trim finansēšanas shēmām.

Definīcijas "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" un "augstākā līmeņa iestādes" skatīt glosārijā.

Sīkāk aplūkojot Eurydice datu sniedzēju ziņotās finansēšanas shēmas, redzams, ka šīm shēmām ir atšķirīgi mērķi, piemēram, skolotāju valodas un mācīšanas prasmju uzlabošana vai kultūras izpratnes veidošana svešvalodu mācīšanā. Viņi var arī sasniegt šos mērķus dažādos veidos, tostarp izmantojot mācību apmeklējumus, mācību kursus, ēnošanu darbā, stažēšanos vai mācību periodus. Atšķiras arī valstu shēmu atbalstīto mobilitātes periodu ilgums. Visbiežāk skolotāji dodas uz ārzemēm uz īsu laiku, parasti 1 vai 2 nedēļas.

Arī galamērķa valstu skaits dažādās finansēšanas shēmās ir atšķirīgs. Dažas finansēšanas shēmas ir paredzētas skolotājiem, kuri māca konkrētu svešvalodu: tie dod šiem skolotājiem iespēju pavadīt laiku valstī, kurā runā viņu mācītā valoda. Tā tas ir, piemēram, Norvēģijā, kur franču valodas skolotājiem ir iespēja 2 līdz 21 dienu Francijā apmeklēt tālākizglītības kursus vai individuālas programmas (ēnošana darba vietā).

Spānijā, Francijā, Zviedrijā un Lihtenšteinā paziņotās finansēšanas shēmas attiecas uz daudzām dažādām valstīm. Spānijā profesionālās vizītes (*Estancias Profesionales*) shēma sniedz pamatskolas un vispārējās vidējās izglītības skolotājiem iespēju pavadīt 2 nedēļas ārzemēs mācību un novērošanas apmeklējumiem skolās 14 dažādās valstīs neatkarīgi no mācību priekšmeta. Francijā svešvalodu skolotāji vispārējās vidusskolās (tostarp tie, kas iesaistīti skolās, kas nodrošina CLIL) var piedalīties valodu, pedagoģiskās un kultūras attīstības pasākumos (*step de perfectionnement linguistique, pédagogique et culturel*) ārvalstīs 2 nedēļas sešās līdz astoņās galamērķa valstīs. Zviedrijā Atlas partnerības shēma, kuras mērķis ir veicināt starptautisku sadarbību starp skolotājiem un skolām, sniedz visiem skolotājiem iespēju piedalīties skolotāju apmaiņā visās valstīs, kas nav ES dalībvalstis. Lihtenšteinā, kā norādīts 2004. gada dekrētā par mācīšanas pakalpojumiem ⁽⁷⁵⁾, valsts finansē svešvalodu skolotāju profesionālos braucienus uz valstīm, kurās runā viņu mācītās valodas.

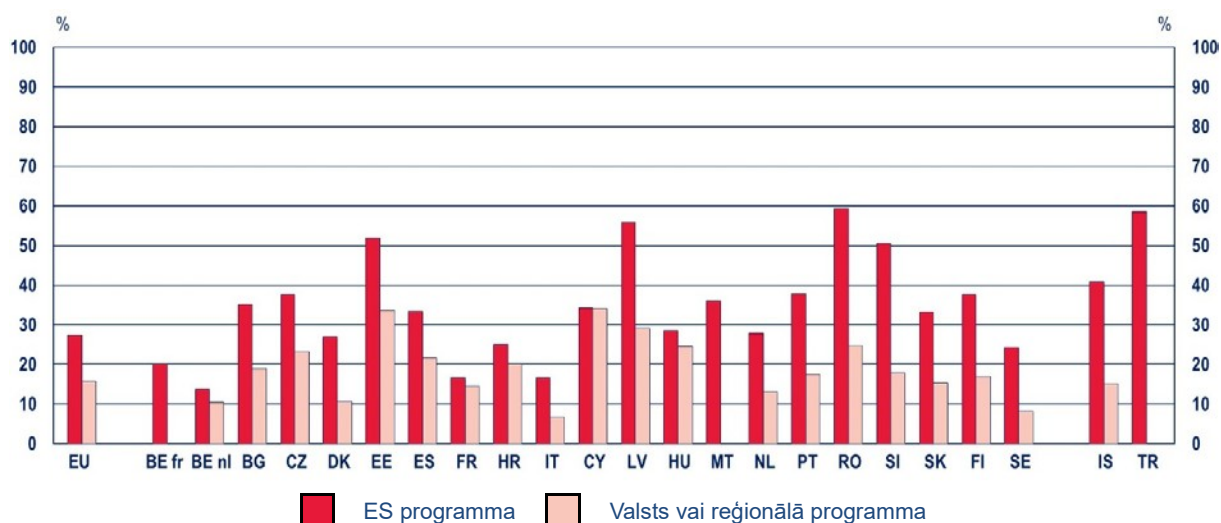
Trīs Beļģijas kopienas ar trim dažādām izglītības valodām (franču, holandiešu un vācu) 2015. gada aprīlī parakstīja nolīgumu, kura mērķis ir veicināt katras Kopienas svešvalodu skolotāju iespējas vismaz vienu gadu mācīt vienā no pārējām divām Kopienām. Lai gan šī iniciatīva pati par sevi nav transnacionāla, ir vērts pieminēt arī šo Kopienas iniciatīvu. Iniciatīvas mērķis ir dot skolām iespēju nodrošināt valodu kursus ar skolotājiem, kuriem ir dzimtā valoda. Tāpat Šveicē notiek franču, vācu un itāļu valodas skolotāju apmaiņa starp dažādiem valodas reģioniem. Šiem valodas skolotājiem ir iespēja pavadīt īsu (līdz 5 nedēļām) vai ilgu (līdz 12 mēnešiem) uzturēšanos citā valodas reģionā kā klases asistents. Mērķis ir palīdzēt skolotājiem attīstīt savas valodu un mācīšanas prasmes un izveidot sadarbību starp skolām dažādos valodu reģionos.

ES PROGRAMMĀM IR LIELA NOZĪME SVEŠVALODU SKOLOTĀJU TRANSNACIONĀLAJĀ MOBILITĀTĒ

D8. attēlā ir parādīts to mobilo svešvalodu skolotāju procentuālais īpatsvars pamatskolas izglītībā, kuri ziņoja, ka ar transnacionālās mobilitātes programmu atbalstu viņi ir bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos. Tajā ir precizēts mobilitātes shēmas veids (ES programma, piemēram, Erasmus+ vai valsts/reģionāla programma), ar kuru viņi ir ceļojuši uz ārzemēm. Šis skaitlis attiecas tikai uz svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti viņu karjeras laikā.

Eiropas Savienībā to mobilo mūsdienu svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri saņēma ES finansējumu, vidēji ir gandrīz divas reizes vairāk nekā to personu procentuālā daļa, kuras saņēma finansējumu no valsts vai reģionālas programmas. To mobilo svešvalodu skolotāju īpatsvars, kuri ar ES programmas starpniecību bijuši ārzemēs profesionālos nolūkos, ir 27,4 % salīdzinājumā ar 15,7 % valsts vai reģionālo programmu gadījumā. Desmit izglītības sistēmās (Dānijā, Itālijā, Nīderlandē, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā, Zviedrijā un Islandē) šī tendence bija vēl izteiktāka — vismaz divreiz vairāk skolotāju devās uz ārzemēm ar ES finansējumu nekā ar valsts vai reģionālo finansējumu. Turpretī Beļģijas, Francijas, Horvātijas, Kipras un Ungārijas flāmu kopienā abu finansējuma avotu ietekme bija aptuveni vienāda.

75 <https://www.gesetze.li/konso/2004092000>

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018

Attēls 42 attēls: *To mobilo moderno svešvalodu skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2), kuri ar mobilitātes programmas atbalstu ir izgājuši uz ārzemēm profesionālos nolūkos, 2018. gads*

Paskaidrojošās piezīmes

Skaitlis ir balstīts uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 56. jautājumu: “Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?” un “Vai esat kādreiz bijis ārzemēs profesionāliem mērķiem savā skolotāja karjerā vai skolotāja izglītības/apmācības laikā?” bāru garums parāda to skolotāju procentuālo daļu, kuri atbildēja “jā” uz iespēju b) “kā skolotājs ES programmā” un/vai c) “kā skolotājs reģionālā vai valsts programmā”. Skolotāji, iespējams, ir izmantojuši abu veidu programmas.

Svešvalodu skolotāji ir tie, kas izvēlējās e) variantu 15. jautājumam. Mobilie skolotāji ir tie, kuri atbildēja “jā” uz vismaz vienu no 56. jautājuma a)–e) apakšpunktā minētajām iespējām.

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kuri 2018. gadā atbildēja uz TALIS jautājumiem, kas saistīti ar mobilitāti.

Skatīt 1. pielikumu par datiem un S.E.s. Sīkāku informāciju par TALIS sk. sadaļā “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Piezīme par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr), Malta un Tūriye: izlase nebija pietiekama (mazāk nekā 5 dažādas skolas vai 30 skolotāji) kategorijā “valsts vai reģionālās programmas”.

Salīdzinājumā ar 2013. gadu to mobilo svešvalodu skolotāju īpatsvars, kuri piedalījās ES programmās, būtiski nemainījās, savukārt daļa, kas piedalījās valsts vai reģionālajās programmās, palielinājās par 4,3 procentpunktiem (S.E. 0,86) (sk. 1. pielikumu). Tādējādi Eiropas valstīs ES programmu relatīvais ieguldījums svešvalodu skolotāju mobilitātē salīdzinājumā ar valsts vai reģionālo programmu relatīvo ieguldījumu 2013. gadā vidēji bija nedaudz lielāks (25,1 % (S.E. 0,89) salīdzinājumā ar 11,1 % (S.E. 0,53)) nekā 2018. gadā (27,2 % (S.E. 0,71) salīdzinājumā ar 15,4 % (S.E. 0,67)).

VAIRĀK NEKĀ DIVAS TREŠDAĻAS SVEŠVALODU SKOLOTĀJU DODAS UZ ĀRZEMĒM VALODU APGUEVI UN SĀKOTNĒJĀS IZGLĪTĪBAS IETVAROS

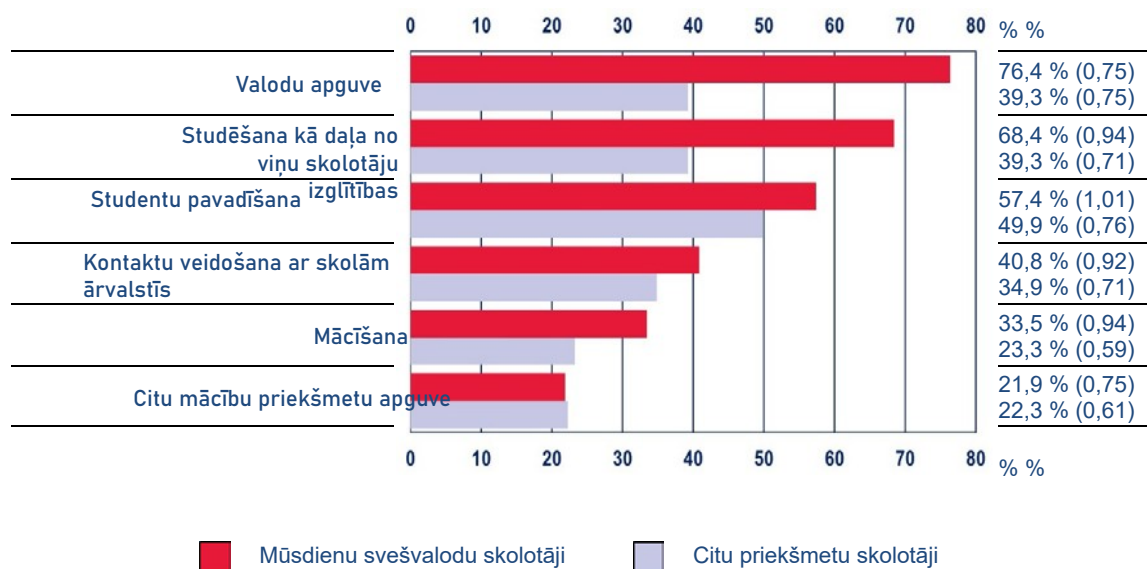
D9. attēlā ir norādīti mērķi, kuru dēļ svešvalodu skolotāji, kuri iegūst pamatskolas izglītību, studiju vai karjeras laikā pavada periodus citā valstī. Precīzāk, tas parāda transnacionāli mobilo skolotāju procentuālo

daļu, kas ir vidēji ES, pēc profesionālā nolūka doties uz ārzemēm. Šī procentuālā daļa ir norādīta svešvalodu skolotājiem un citu priekšmetu skolotājiem.

Kā redzams D9. attēlā, profesionālās darbības mērķi, lai dotos uz ārzemēm, zināmā mērā atšķiras starp abām skolotāju kategorijām.

ES galvenais iemesls, kāpēc svešvalodu skolotāji dodas uz ārzemēm, ir valodu apguve (76,4 %). Spānijā, Itālijā un Ungārijā vairāk nekā 80 % mobilo svešvalodu skolotāju to norādīja kā ceļojuma iemeslu (sk. 1. pielikumu). Patiešām, viens no visefektīvākajiem veidiem, kā skolotājiem uzlabot savu valodu vai valodu zināšanas, ir apmeklēt vienu no valstīm, kurās viņi runā. Tāpēc šis konkrētais starptautiskās mobilitātes iemesls ir ļoti cieši saistīts ar darbu. Salīdzinājumam — tikai 39,3 % mobilo skolotāju, kas māca citus priekšmetus, ES līmenī ir norādījuši, ka valodu apguve ir profesionāls mērķis doties uz ārzemēm.

ES līmenī gandrīz 70 % mobilo svešvalodu skolotāju ir mācījušies ārzemēs kā daļu no skolotāju izglītības, lai gan tikai dažās valstīs ir ieteikumi šajā jomā (sk. D5. attēlu). Atšķirības starp valstīm ir diezgan būtiskas: aptuveni 80 % mobilo svešvalodu skolotāju Spānijā un Itālijā ir mācījušies ārzemēs kā daļu no skolotāju izglītības, savukārt mazāk nekā 50 % ir mācījušies ārzemēs Horvātijā, Latvijā, Portugālē, Slovēnijā, Islandē un Turkiyē. Salīdzinājumam — ES līmenī tikai 39,3 % skolotāju, kas māca citus priekšmetus, ir ziņojuši par studijām ārzemēs kā daļu no savas izglītības.

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

Attēls 43 attēls: Mobilo skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis) profesionālā iemesla dēļ, lai dotos uz ārzemēm, ES līmenis, 2018. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Skaitlis ir balstīts uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 57. jautājumu: “Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?” un “Vai jūsu vizītes ārzemēs bija profesionālās darbības?” Skolotājiem tika lūgts sniegt pēc iespējas vairāk atbilžu.

Svešvalodu skolotāji ir tie, kas izvēlējās e) variantu 15. jautājumam. Citu priekšmetu skolotāji ir tie, kas 15. jautājumā neizvēlējās e) variantu, bet izvēlējās jebkuru citu variantu no a) līdz i) apakšpunktam. Mobilie skolotāji ir tie, kuri atbildēja “jā” uz vismaz vienu no 56. jautājuma a)–e) apakšpunktā minētajām iespējām.

ES ietver respondentus no visām ES valstīm, kas 2018. gadā atbildēja uz TALIS 57. jautājumu: Čehija, Dānija, Igaunija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Ungārija, Malta, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Zviedrija, Islande un Turkiye.

Iemesli, kāpēc viņš ir bijis ārzemēs, ir norādīti dilstošā secībā atkarībā no to svešvalodu skolotāju procentuālās daļas, kuri par tiem ziņo.

Sīkāku informāciju par TALIS sk. 1. pielikumā attiecībā uz datiem par konkrētām valstīm un S.E.s. Sk. sadaļu "Statistikas datubāzes un terminoloģija".

Definīciju "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" skatīt glosārijā.

Skolotājiem var būt nozīme arī studentu reālās mobilitātes un virtuālās studentu mobilitātes atbalstīšanā. Mācībspēki var pavadīt studentus, kas ceļo uz ārzemēm, un var arī izveidot pamatu turpmākai sadarbībai starp skolām, piemēram, sagatavojot transnacionālas mobilitātes programmas vai izstrādājot kopīgus projektus, kuros jaunās tehnoloģijas atbalstīs studentu apmaiņu. To mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri jau ir pavadījuši vieslektoros, ES ir 57,4 %, kas ir nedaudz vairāk nekā citu priekšmetu skolotājiem (49,9 %). Mobilie svešvalodu skolotāji ir bijuši arī ārzemēs, lai nodibinātu kontaktus ar skolām biežāk nekā citu priekšmetu skolotāji (attiecīgi 40,8 % un 34,9 %).

ES līmenī mācīšana ārzemēs nav tik izplatīta kā valodu apguve mobilo svešvalodu skolotāju vidū (33,5 %), taču tā joprojām ir nedaudz biežāk sastopama nekā citu priekšmetu skolotājiem (23,3 %). "Mācīšana" visbiežāk tika minēta kā iemesls svešvalodu skolotāju mobilitātei Rumānijā (norāda 68,3 % svešvalodu skolotāju). Vairāk nekā 40 % mobilo svešvalodu skolotāju Spānijā un Francijā ziņo, ka viņi ir mācījušies ārzemēs. Savukārt mazāk nekā 15 % no viņiem Horvātijā un Portugālē to ir izdarījuši.

Visbeidzot, ceļošana uz ārvalstīm, lai mācītos par citiem mācību priekšmetiem, nav kopīgs mobilitātes iemesls, jo līdzīgs un neliels skaits gan mobilo svešvalodu skolotāju (21,9 %), gan citu priekšmetu skolotājiem (22,3 %) ziņo, ka šajā nolūkā viņi dodas uz ārzemēm.

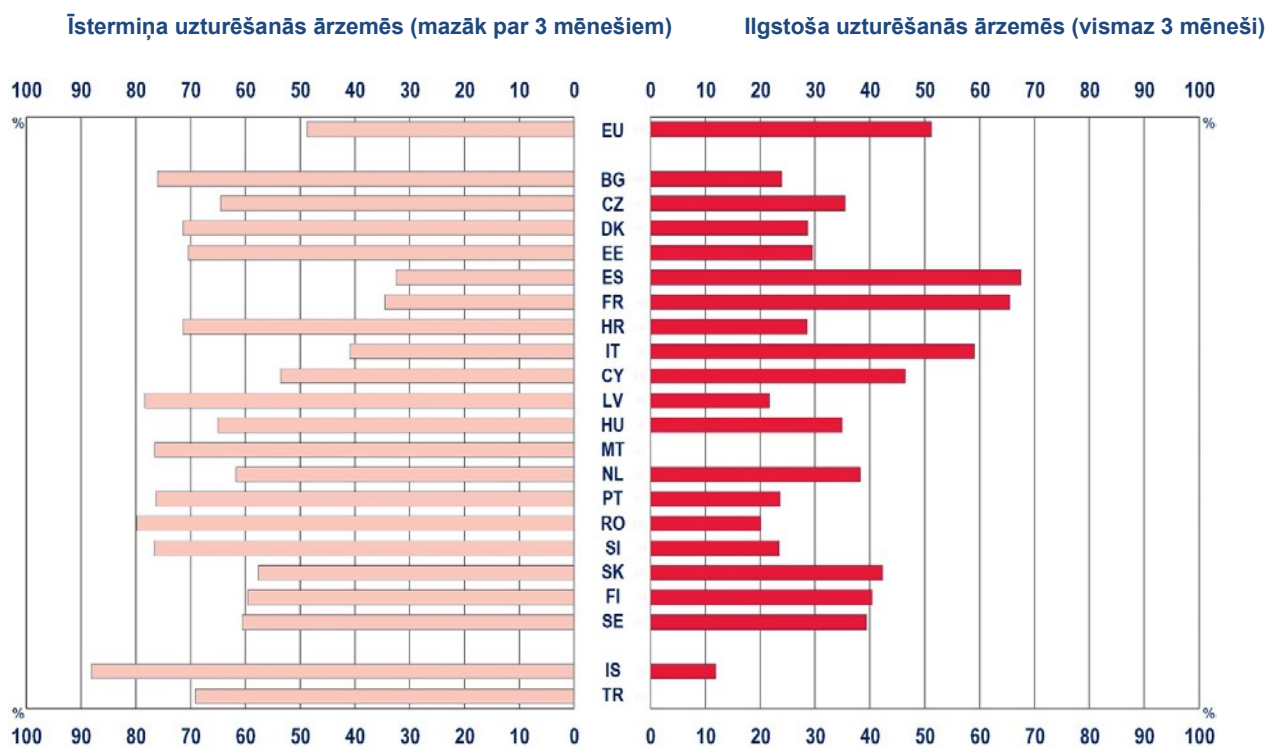
Dati no TALIS 2013 (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2017) liecina, ka tendence svešvalodu skolotāju starptautiskās mobilitātes nolūkos laika gaitā ir saglabājusies nemainīga. Lai gan visās valstīs ir palielinājusies svešvalodu skolotāju mobilitāte (sk. D6. attēlu), 2013. un 2018. gadā vērtējums no vizīplātītākajiem iemesliem, kāpēc svešvalodu skolotāji dodas uz ārvalstīm profesionālos nolūkos, ir vienāds.

SVESVALODU SKOLOTĀJU UZTURĒŠANĀS ILGUMS ĀRZEMĒS DAŽĀDĀS VALSTĪS IEVĒROJAMI ATŠĶIRAS

Attēlā ir parādīts, cik ilgi mobilo svešvalodu skolotāji uzturas ārzemēs ITE un karjeras laikā. Šis ilgums atbilst visiem ārvalstīs pavadītajiem laikposmiem kopā. Precīzāk, D10. attēlā ir nošķirta uzturēšanās ārvalstīs, kas ir īsāka par trim mēnešiem (īstermiņa uzturēšanās), un uzturēšanās ārzemēs vismaz 3 mēnešus (ilgstoša uzturēšanās).

Kā redzams D10. attēlā, ES līmenī to mobilo svešvalodu skolotāju īpatsvars, kuri ziņo par īstermiņa un ilgtermiņa uzturēšanos ārzemēs, ir aptuveni līdzīgs (attiecīgi 48,8 % un 51,2 %).

Tomēr, apsverot atsevišķas valstis, gandrīz visās dalībvalstīs lielākā daļa mobilo svešvalodu skolotāju studiju un karjeras laikā kopumā bija pavadījuši mazāk nekā 3 mēnešus ārvalstīs (īsa uzturēšanās). Tas ir īpaši pamanāms Bulgārijā, Latvijā, Maltā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā un Islandē. Tomēr Spānijā, Francijā un Itālijā situācija ir pretēja: šajās valstīs vairāk nekā puse mobilo svešvalodu skolotāju ziņoja par ilgu uzturēšanos ārzemēs (attiecīgi 67,5 %, 65,5 % un 59,1 %).

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

Attēls 44 attēls: Mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2) ilgtermiņa un īstermiņa uzturēšanās laikā ārvalstīs, 2018. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Skaitlis ir balstīts uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 58. jautājumu: “Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?” un “Kopā cik ilgi esat uzturējies ārzemēs profesionālos nolūkos?” Atbildes “trīs līdz divpadsmit mēnešus” (2. iespēja) un “vairāk nekā gadu” (3. risinājums) tika apvienotas kopā, lai izveidotu kategoriju “ilgāka uzturēšanās”.

Svešvalodu skolotāji ir tie, kas izvēlējās e) variantu 15. jautājumam. Mobilie skolotāji ir tie, kuri atbildēja “jā” uz vismaz vienu no 56. jautājuma a)–e) apakšpunktā minētajām iespējām.

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kuri 2018. gadā atbildēja uz TALIS 58. jautājumu.

Sīkāku informāciju par TALIS sk. 1. pielikumā par datiem un S.E.s. Sk. sadaļu “Statistiskās datubāzes un terminoloģija”.

Definīciju “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr, BE nl): jautājums valstī netika administrēts.

Malta un Tūrkiye: kategorijā “ilgstošas uzturēšanās ārzemēs” izlase nav pietiekama (mazāk nekā piecas dažādas skolas vai 30 skolotāji).

ENODAĻA MĀCĪŠANAS PROCESI

IIEDAĻA — MĀCĪBU LAIKS UN MĀCĪBU REZULTĀTI

Šajā iedaļā, kas ietver sešus rādītājus, galvenokārt aplūkots mācību laiks, kas piešķirts svešvalodu mācīšanai kā obligātiem mācību priekšmetiem pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā⁽⁷⁶⁾. Precīzāk, tajā aplūkots, cik daudz laika skolām ir jāvelta svešvalodu mācīšanai, kā to noteikušas augstākā līmeņa izglītības iestādes⁽⁷⁷⁾. Netiek ziņots par mācību laiku ārpus šīs sistēmas (piemēram, svešvalodas tiek uzskatītas par fakultatīviem priekšmetiem vai mācītas kā daļa no mācību programmas, par kuru lemj skolas līmenī).

Mācību laika jautājumu izskata no dažādiem aspektiem, tostarp atšķirību starp laiku, kas pavadīts pirmajā un otrajā svešvalodā (sk. E2. attēlu), attiecību starp mācību laiku, kas veltīts pirmajai svešvalodai, un tās mācīšanas gadu skaitu (sk. E3. attēlu), svešvalodu mācīšanas relatīvo svaru mācību programmā (sk. E4. attēlu) un, visbeidzot, svešvalodu mācīšanai veltīto stundu skaita izmaiņas laikā (sk. E5. attēlu). Turklāt šajā iedaļā ir iekļauta informācija par paredzamajiem minimālajiem pirmās un otrās svešvalodas apguves līmeņiem divos atsaucēs punktos: vidusskolas pamatzglītības pabeigšana un vispārējās vidējās izglītības beigšana (sk. E6. attēlu).

Visi šīs sadaļas rādītāji ir balstīti uz datiem, kas savākti, izmantojot Eurydice tīklu un aptver 39 izglītības sistēmas 37 valstīs⁽⁷⁸⁾. Indikatori par mācību laiku rāda datus par atsevišķiem izglītības ceļiem Luksemburgā⁽⁷⁹⁾ un Lihtenšteinā⁽⁸⁰⁾, kas ļauj salīdzināt 42 izglītības sistēmas/izglītības ceļus.

SVEŠVALODU MĀCĪBU LAIKS IR IEVĒROJAMI AUGSTĀKS VIDĒJĀ IZGLĪTĪBĀ NEKĀ PAMATIZGLĪTĪBĀ

E1. attēlā ir parādīts minimālais stundu skaits, kas veltīts visu svešvalodu mācīšanai kā obligātiem mācību priekšmetiem nosacītā gada laikā (t. i., kopējā mācību slodze konkrētā izglītības līmenī, dalīta ar minētā izglītības līmeņa klašu skaitu)⁽⁸¹⁾. Šis skaitlis ietver divu joslu diagrammas, kurās atsevišķi sniegti dati par pamatzglītību un pilna laika obligāto vispārējo vidējo izglītību.

Pamatzglītības līmenī stundu skaits nosacītajā gadā, kas veltīts svešvalodu mācīšanai kā obligātajiem mācību priekšmetiem, svārstās no 13 stundām (Ungārijā) līdz 407 stundām (Luksemburgā). Neraugoties uz šo plašo diapazonu, lielākajā daļā izglītības sistēmu mācāmo stundu skaits ir no 30 līdz 69 stundām (27 izglītības sistēmas). Obligātajās pilna laika vispārējās vidējās izglītības pakāpēs mācāmo stundu skaits

---

76 Attiecīgās svešvalodas ir tās, kas ir obligātas visiem studentiem noteiktā pakāpē vai izglītības līmenī. Turklāt darbības joma neattiecas uz pirmsskolas izglītību, pat ja dažās izglītības sistēmās dažas minētā izglītības līmeņa pakāpes ir obligātas bērniem.

77 Datus ik pēc diviem gadiem kopīgi vāc Eurydice un ESAO tīkls, lai vāktu un izskatītu sistēmlīmeņa aprakstošu informāciju par izglītības struktūrām, politiku un praksi (NESLI). Šajā ziņojumā sniegtie dati ir iegūti no 2020./2021. gada datu vākšanas. Papildu informāciju par mācību laiku Eiropas skolās skatiet Eurydice divgadu ziņojumā par šo tematu (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a).

78 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

79 *Enseignement secondaire classique* (klasiskā vidējā izglītība) un *enseignement secondaire général* (vispārējā vidējā izglītība).

80 *Gimnāzija* (skolas tips ar uzlabotām prasībām), *Oberschule* (skolas tips ar pamatprasībām) un *Realschule* (skolas tips ar starpprasībām).

81 Pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā iekļauto klašu skaits dažādās izglītības sistēmās ievērojami atšķiras. Dažos gadījumos pamatzglītības beigās beidzas pilna laika obligātā vispārējā izglītība; citos gadījumos tā daļēji vai pilnībā ietver vidējo izglītību (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2020). Lai novērstu atšķirības, kas izriet no atšķirībām klašu skaitā pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, lielākā daļa rādītāju par mācību laiku atspoguļo minimālo mācāmo stundu skaitu nosacītajā gadā.

nosacītajā gadā visās attiecīgajās izglītības sistēmās/izglītības ceļi svārstās no 74 stundām (Norvēģijā) līdz 373 stundām (Luksemburgā (*enseignement secondaire classique*)).

Mazāko mācību stundu skaitu pamatizglītībā var izskaidrot divi galvenie faktori. Pirmais attiecas uz vecumu, kurā svešvalodas apguve kļūst obligāta. Mācību laiks ir salīdzinoši zems Beļģijas Franču kopienā (31 stunda), Vācijā (37 stundas), Portugālē (36 stundas) un Bosnijā un Hercegovinā (32 stundas), kur svešvalodu apguve kļūst obligāta pēc otrās pamatizglītības pakāpes, atšķirībā no lielākajā daļā citu izglītības sistēmu (sk. B1. attēlu).

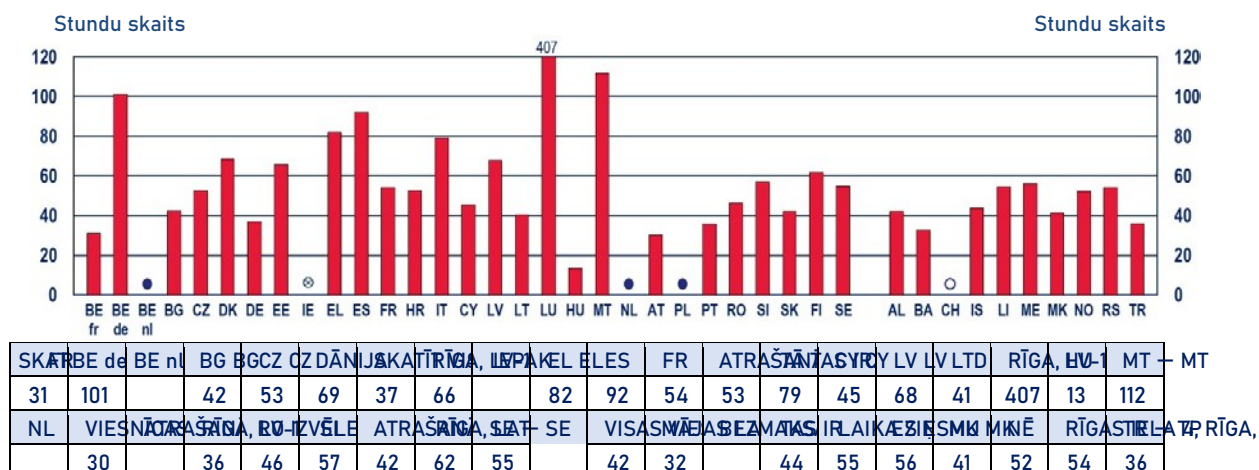
Otrais faktors ir saistīts ar izglītības sistēmu struktūru. Parasti svešvalodu mācīšanai atvēlēto stundu skaits palielinās, kad skolēni virzās uz skolu pakāpēm (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2021a). Tāpēc, ja pamatizglītības ilgums ir salīdzinoši īss (piemēram, 4 gadi), piemēram, Vācijā (37 stundas) un Austrijā (30 stundas), bērni beidz šo izglītības posmu jaunā vecumā, kas nozīmē, ka viņi šajā izglītības posmā saņem mazāk stundu svešvalodu nekā bērni izglītības sistēmās, kurās pamatizglītība ilgst ilgāk.

Abi iepriekš minētie faktori attiecas arī uz Ungāriju, kurā svešvalodu mācīšanai tiek piešķirts īpaši neliels stundu skaits (13 stundas). Ungārijā pamatizglītībā ir četras pakāpes, un svešvalodu apguve pēdējā ir obligāta. Tomēr atkarībā no skolas skolēni var sākt mācīties svešvalodu agrāk un tādējādi saņemt papildu mācību laiku.

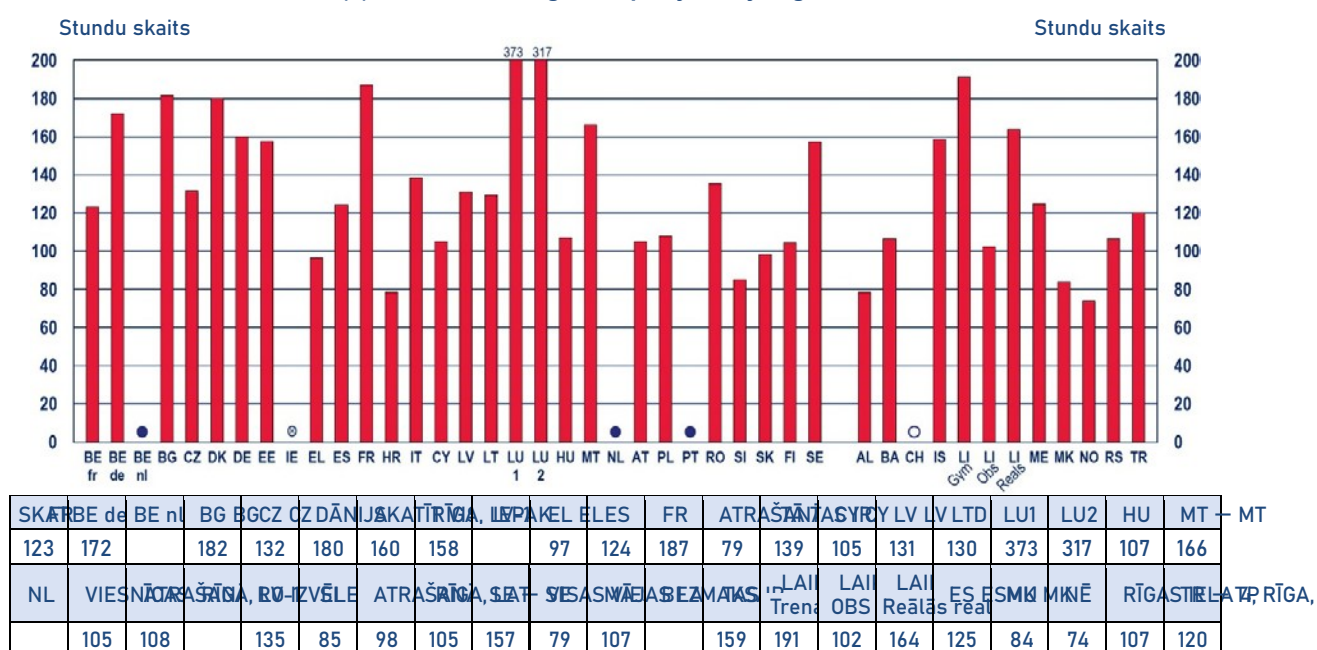
Stundu skaits, kas atvēlēts svešvalodu mācīšanai pamatizglītībā, ir vairāk nekā 69 stundas sešās izglītības sistēmās (vācu valodā runājošajā kopienā Beļģijā, Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Luksemburgā un Maltā). Beļģijas, Itālijas, Luksemburgas un Maltas vāciski runājošās kopienas izglītības sistēmām ir šāda kopīga iezīme: CLIL izmanto kā mācīšanas pieeju dažās pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēs (vai gandrīz visās klasēs Luksemburgā). Šī īpašā mācīšanas pieeja, saskaņā ar kuru mācību priekšmetus māca (vismaz) divās valodās (sk. B12 attēlu), varētu daļēji izskaidrot salīdzinoši lielo stundu skaitu, kas veltīts svešvalodu mācīšanai šajās izglītības sistēmās. Lielākais stundu skaits ir Beļģijas vāciski runājošajā kopienā (101 stunda), Luksemburgā (407 stundas) un Maltā (112 stundas).

(a) Pamatizglītība

(b) Pilna laika obligātā vispārējā vidējā izglītība

Horizontālā elastība

Mācību laiks, kas noteikts kantona līmenī

Nav obligātas svešvalodas

Avots: Eurydice.

Attēls 45 attēls: Obligātās svešvalodas mācīšanas stundu skaits nosacītā gadā pamatizglītības un pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības laikā, 2020./2021. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaītis parāda minimālo ieteicamo mācību laiku svešvalodām, ko visiem studentiem māca kā obligātus priekšmetus, kā noteikusi augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Mācību laiks nosacītajā gadā pamatizglītībā (vai pilna laika obligātā vispārējā vidējā izglītībā) atbilst kopējam pamatizglītības (vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības) stundu skaitam, kas dalīts ar pamatizglītības (vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības) klašu skaitu.

Horizontālā elastība: augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kopējo mācību laiku (vai visiem) mācību priekšmetu grupai konkrētā pakāpē. Tad skolas/vietējās iestādes var brīvi izlemēt, cik daudz laika atvēlēt atsevišķiem mācību priekšmetiem. Ja tas attiecas uz pusi vai vairāk nekā pusi no pamatskolas un/vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, izmanto īpašo simbolu ●. Ja horizontālā elastība attiecas uz mazāk nekā pusi no pamatizglītības vai

pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, šīs pakāpes neiekļauj nosacīto gadu aprēķinā. Tas attiecas uz Beļģijas un Portugāles franču kopienu pamatizglītībā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): un 4. pakāpē ir horizontāla elastība.

Bulgārija: pēdējās divās pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēs, kas atbilst pirmajiem 2 vidējās izglītības gadiem, attēlā redzami dati par ceļu, kas nodrošina intensīvu svešvalodu apguvi.

Vācija: dati atspoguļo vidējo svērto mācību laiku svešvalodu mācīšanai, ko aprēķina federālo zemju izglītības un kultūras ministru pastāvīgās konferences sekretariāts, pamatojoties uz dažāda veida skolās uzņemto skolēnu skaitu.

Īrija: svešvalodu mācīšana nav obligāta. Oficiālās valodas — angļu un īru valoda — tiek mācītas visiem studentiem.

Spānija: dati atspoguļo vidējos svērtos valsts un reģionālos noteikumus par mācību programmu un skolu kalendāru (2020./2021. pārskata gads). Vidējo svērto lielumu aprēķināšanai tika izmantota statistika par studentu skaitu katrā klasē un autonomajā kopienā, par ko ziņoja Izglītības un profesionālās izglītības ministrijas Statistikas birojs (2018./2019. pārskata gads).

Itālija: dati par pēdējām divām pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm attiecas uz liceo scientifico.

Luksemburga: LU1 atbilst *enseignement secondaire classique* (klasiskā vidējā izglītība); LU2 atbilst *enseignement secondaire général* (vispārējā vidējā izglītība).

Ungārija: un 10. pakāpē pēdējās divās pilna laika obligātās izglītības pakāpēs dati atbilst Gimnāzium.

Austrija: nav datu par pēdējo pilna laika obligātās vispārējās izglītības atzīmi.

Austrija un Lihtenšteina: dati neietver mācību laiku 1. un 2. pakāpei Austrijā un 1. pakāpei Lihtenšteinā, jo svešvalodas māca, izmantojot citus priekšmetus, nevis kā atsevišķus priekšmetus. Tāpēc iesniegtajos datos par zemu novērtēts svešvalodām piešķirtais mācību laiks.

Polija: pirmajās trijās (no četrām) pamatizglītības pakāpēm ir horizontāla elastība.

Portugāle: pēdējās divās no sešām pamatizglītības pakāpēm ir horizontāla elastība. Pirmajās trijās pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēs ir horizontāla elastība attiecībā uz pirmo un otro svešvalodu kā obligātiem mācību priekšmetiem, savukārt pēdējo trīs svešvalodu apguve nav obligāta.

Zviedrija: attiecībā uz pilna laika obligāto vispārējo vidējo izglītību dati ietver mācību laiku otrajai valodai, kas nav obligāts priekšmets visiem studentiem (sk. B1. attēlu).

Lihtenšteina: Li Gym atbilst ģimnāzijai (skolas veids ar augstākām prasībām); Li Obs atbilst Oberschule (skolas veids ar pamatprasībām) un Li Reals atbilst Realschule (skolas veids ar starpposma prasībām).

Šveice: valsts līmenī nav noteikta standarta mācību programma un nav noteikts standarta mācību laiks. Mācību programmas un paredzēto mācību laiku nosaka 26 kantoni reģionālā līmenī.

Kā minēts iepriekš, obligātajās pilna laika vispārējās vidējās izglītības pakāpēs mācāmo stundu diapazons nosacītajā gadā visās izglītības sistēmās/izglītības ceļi ir diezgan plašs (no 74 līdz 373 stundām). Šajā plašajā diapazonā var noteikt četras izglītības sistēmu/izglītības ceļu grupas ar salīdzinoši salīdzināmu mācību stundu skaitu.

Pirmajā grupā ietilpst 15 izglītības sistēmas/izglītības ceļi, kur no 74 stundām (Norvēģija) līdz 108 stundām (Polijā) katrā nosacītajā gadā ir paredzētas svešvalodu mācīšanai kā obligātiem mācību priekšmetiem; otrajā ir deviņas izglītības sistēmas/izglītības ceļi, kas nosacītajā gadā ir 120 stundas (Tūrkiye) un 139 stundas (Itālija) svešvalodu obligātai mācīšanai. Lielākā daļa izglītības sistēmu/izglītības ceļu ietilpst šajās divās grupās.

Vienpadsmit izglītības sistēmas/izglītības ceļi veido trešo grupu, kur mācību laiks, kas piešķirts svešvalodām kā obligātiem mācību priekšmetiem, svārstās no 157 stundām (Zviedrija) līdz 191 stundai (Lihtenšteinā (*ģimnāzijā*)). Visbeidzot, Luksemburgas divi vispārējās izglītības ceļi (*enseignement secondaire général* un *enseignement secondaire classique*) nodrošina vislielāko mācību stundu skaitu (attiecīgi 317 stundas un 373 stundas nosacītajā gadā).

Sīkāks salīdzinājums starp mācību laiku, kas piešķirts svešvalodām pamatizglītībā, un mācību laiku, kas šiem priekšmetiem atvēlēts vispārējās vidējās izglītības obligātajās pakāpēs, liecina, ka vispārējās vidējās izglītības obligātajās pakāpēs mācāmo stundu skaits nosacītajā gadā ir lielāks gandrīz visās izglītības

sistēmās/izglītības veidos (Luksemburga ir izņēmums). Lielākajā daļā no tiem skaitlis ir vismaz dubults, un tas ir trīs (vai vairāk) reizes lielāks nedaudz vairāk nekā viena trešdaļa no tiem. Visas izglītības sistēmas ar ievērojami mazāku mācību stundu skaitu pamatizglītībā būtiski palielina studentu iespējas apgūt svešvalodas, nodrošinot daudz vairāk mācību laika obligātajās vidējās izglītības pakāpēs. Tas jo īpaši attiecas uz Ungāriju, kur stundu skaits nosacītajā gadā ir astoņas reizes lielāks.

PIRMĀS SVEŠVALODU KOMANDAS VEIDO LIELĀKO DAĻU NO MĀCĪBU LAIKA SVEŠVALODĀM VISĀS VALSTĪS.

E1. attēlā ir norādīts minimālais mācību laiks visām svešvalodām, ko māca kā obligātus priekšmetus pamatizglītības un pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā. E2 attēlā ir salīdzināts minimālais stundu skaits, kas piešķirts pirmās un otrās svešvalodas mācīšanai kā obligātie priekšmeti. Tā aptver visu pilna laika obligāto vispārējo izglītību. Lai novērstu atšķirības, kas izriet no atšķirībām klašu skaitā pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, tajā ir norādīts mācību laiks nosacītajā gadā, t. i., kas atbilst pilna laika obligātās vispārējās izglītības mācību stundu kopējam skaitam, kas dalīts ar gadu skaitu šajā izglītības periodā.

Atšķirībā no citiem mācību priekšmetiem, piemēram, matemātikas, svešvalodas nemāca kā obligātus priekšmetus visās pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēs (sk. B2. attēlu). Turklāt otrās svešvalodas apguve dažās izglītības sistēmās nav obligāta (sk. B3. attēlu). Šīs svešvalodu kā mācību priekšmetu specifiskās iezīmes ir jāņem vērā, salīdzinot mācību laiku starp izglītības sistēmām.

Mācību laiks pirmajai svešvalodai kā obligātajam mācību priekšmetam svārstās no 39 līdz 114 stundām nosacītajā gadā gandrīz visās izglītības sistēmās/izglītības veidos. Tie, kuros mācību laiks ir šā diapazona apakšā, t. i., tie, kuriem ir sešas zemākās vērtības (no 39 līdz 54 stundām nosacītajā gadā), ietver Kipru, Ungāriju, Zviedriju, Bosniju un Hercegovinu, Islandi, Ziemeļmaķedoniju un Serbiju. Izglītības sistēmas ar mācību laiku augstākajā diapazonā, t. i., ar četrām augstākajām vērtībām (no 105 līdz 114 stundām nosacītajā gadā), ir vāciski runājošā kopiena Beļģijā, Bulgārijā, Spānijā un Maltā. Luksemburgā mācību laiks, kas veltīts pirmās svešvalodas mācīšanai, ir krietni ārpus šī diapazona (199 stundas *enseignement secondaire général* un 223 stundas *enseignement secondaire classique*).

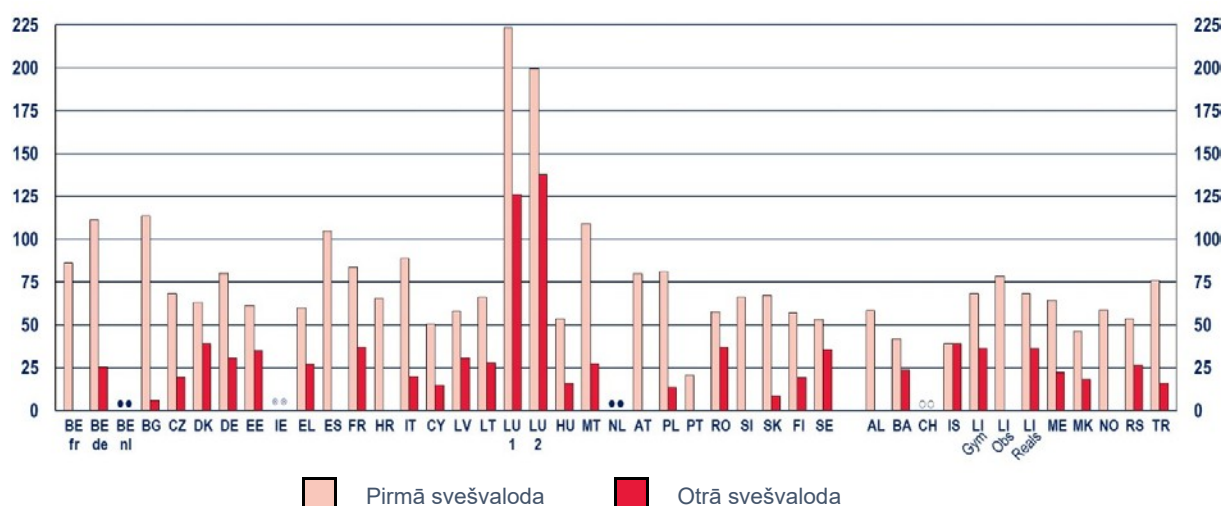
Izglītības sistēmās/izglītības veidos, kuros otrās svešvalodas apguve ir obligāta, mācību stundu skaits katrā nosacītajā mācību gadā gandrīz visās izglītības sistēmās ir diezgan ierobežots — no 6 līdz 39 stundām. Izglītības sistēmas ar mācību laiku diapazona apakšā, t. i., ar vērtībām zem 10 stundām nosacītajā gadā, ir Bulgārija un Slovākija (attieciņi 6 un 8 stundas). Izglītības sistēmas ar mācību laiku augstākajā diapazonā, t. i., ar vērtībām, kas vienādas ar vai lielākas par 35 stundām nosacītajā gadā, ir Dānija, Igaunija, Francija, Rumānija, Zviedrija, Islande un Lihtenšteina (*ģimnāzija* un *Realschule*).

Mācību laiks, kas veltīts otrajai svešvalodai, atkal ir salīdzinoši augsts Luksemburgā (126 stundas *enseignement secondaire classique* un 138 stundas *enseignement secondaire General*) un ievērojami pārsniedz visas pārējās valstis. Luksemburgā, franču un vācu valodā, ko māca kā svešvalodas, alternatīvi izmanto kā mācību valodas izglītībā (CLIL nodrošināšana).

Atšķirības pakāpē, kurā otrās svešvalodas apguve kļūst obligāta, bieži izskaidro mācību laika atšķirības starp izglītības sistēmām/izglītības ceļiem. Eiropā studenti parasti sāk apgūt otro svešvalodu kā obligātu priekšmetu pamatskolas izglītībā; mazākums no tiem sākas agrāk, pamatizglītībā vai vēlāk pakāpē, kas pārsniedz obligāto izglītību (sk. B1. attēlu).

Gandrīz visās izglītības sistēmās/izglītības ceļi, kas aplūkoti šajā sadaļā (Islande ir izņēmums; sk. piezīmi par konkrētām valstīm), mācāmo stundu skaits nosacītajā gadā ir sistemātiski lielāks pirmajai obligātajai svešvalodai nekā otrajai. Atšķirība svārstās no 17 stundām (Zviedrija) līdz 108 stundām (Bulgārija). Izglītības sistēmās, kurās atšķirība ir vislielākā, t. i., virs 81 stundas (vācu valodā runājošā Beļģijas kopiena, Bulgārija (ceļš, kas nodrošina intensīvu svešvalodu apguvi), Luksemburga (*enseignement secondaire classique*) un Malta) pirmie svešvalodas studenti mācās kādā izglītības posmā (CLIL nodrošināšana).

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Horizontālā elastība

Mācību laiks, kas noteikts kantona līmenī

Nav obligātas svešvalodas

(Stundu skaits)	SKA FR	SKA ska	SKA NL	BG	BGZ	CD	AN	SKA	TR	GA	IE	AKL	EES	FR	ATRA	ŠA	AS	CY	LV	LV	TD	RĪG 1	RĪG 2	HU	MT	MT							
Pirmā svešvaloda	86	111		114	68	63	80	61		60	105	84	66	89	50	58	66	223	199	54	109												
Otrā svešvaloda	0	25		6	20	39	31	35		27	0	37	0	20	15	31	28	126	138	16	27												
		NL	VIES	NT	AS	GA	RD	ZS	EI	ATRA	ĀI	GA	SE	VSA	DI	AB	EM	MG	LAI Tren	LAI OBS	LAI Reals	ES	ES	MUM	KE	RĪG	AS	RE	LA	FR	RĪG	LA	FR
Pirmā svešvaloda		80	81	20	58	66	67	57	53	58	42		39	68	78	68	64	46	59	54	76												
Otrā svešvaloda		0	14	0	37	0	8	19	36	0	24		39	36	0	36	22	18	0	27	16												

Avots: Eurydice.

Attēls 46 attēls: Stundu skaits nosacītajā gadā, kas piešķirts pirmās un otrās svešvalodas mācīšanai kā obligātajiem mācību priekšmetiem pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, 2020./2021. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis parāda minimālo ieteicamo mācību laiku pirmajai un otrajai svešvalodai, ko visiem studentiem māca kā obligātus mācību priekšmetus, kā noteikusi augstākā līmeņa izglītības iestādes.

Mācību laiks nosacītajā gadā pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā atbilst kopējam mācību laika apjomam šajā izglītības periodā, kas dalīts ar klašu skaitu pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā.

Horizontālā elastība: augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kopējo mācību laiku (vai visiem) mācību priekšmetu grupai konkrētā pakāpē. Tad skolas/vietējās iestādes var brīvi izlemēt, cik daudz laika atvēlēt atsevišķiem mācību priekšmetiem. Ja tas attiecas uz pusi vai vairāk nekā pusi no pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēm, izmanto īpašo simbolu ●. Ja horizontālā elastība attiecas uz mazāk nekā pusi no pakāpēm pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, šis pakāpes neiekļauj nosacīto gadu aprēķinā. Tas attiecas uz Beļģijas, Polijas un Portugāles Franču kopienu (papildu informāciju sk. piezīmēs par konkrētām valstīm turpmāk E1. attēlā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt piezīmes par konkrētām valstīm turpmāk E1. attēlā.

Francija: augstākās izglītības iestādes nosaka mācību laiku pirmajai un otrajai svešvalodai kopā pēdējā pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpē. Šajā gadījumā šis laiks ir sadalīts ar diviem, un sadalījuma rezultāts, kas piešķirts pirmajai un otrajai svešvalodai, ir vienāds.

Islande: augstākā līmeņa izglītības iestādes visām klasēm kopā nosaka pirmās un otrās svešvalodas mācību laiku. Šajā gadījumā šis laiks ir sadalīts ar diviem, un sadalījuma rezultāts, kas piešķirts pirmajai un otrajai svešvalodai, ir vienāds.

VALSTĪM, KURĀS SVEŠVALODU MĀCĪŠANA ILGST VISILGĀK, NE VIENMĒR IR VISLIELĀKAIS MĀCĪBU LAIKS.

E3 attēlā parādīta saikne starp diviem faktoriem, kas būtiski ietekmē svešvalodu mācīšanu skolā: minimālais mācību laiks, kas piešķirts svešvalodām, un mācību ilgums mācību gados. Precīzāk, E3 attēlā ir parādīta saikne starp mācību laiku pirmās svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta apguvei un šīs mācīšanās ilgumu. Tiek ziņots tikai par tām pakāpēm, par kurām ir pieejami dati ⁽⁸²⁾.

Kopumā šis skaitlis norāda, ka starp abiem faktoriem pastāv pozitīvas, lai gan salīdzinoši vājas attiecības. Tomēr detalizētāka analīze atklāj, ka, lai gan dažas valstis māca pirmo svešvalodu kā obligātu priekšmetu vienam un tam pašam klašu skaitam, tās ievērojami atšķiras attiecībā uz kopējo mācību laiku, ko tās piešķir tās mācīšanai. Atšķirība ir īpaši pamanāma attiecībā uz valstīm ar 10 gadu garantiju: Norvēģijā pirmajai svešvalodai piešķirtais mācību laiks ir 588 stundas, bet Spānijā šis skaitlis sasniedz 1050 stundas.

Savukārt valstis, kas piešķir līdzīgu mācību laiku, to var darīt diezgan citādu gadu skaitu obligātās izglītības ietvaros. Piemēram, Ungārijā un Ziemeļmaķedonijā pirmās svešvalodas mācību laiks attiecīgi 536 stundas un 509 stundas ir ieteicams kā obligāts mācību priekšmets. Šis noteikums ilgst 7 gadus Ungārijā un 11 gadus Ziemeļmaķedonijā.

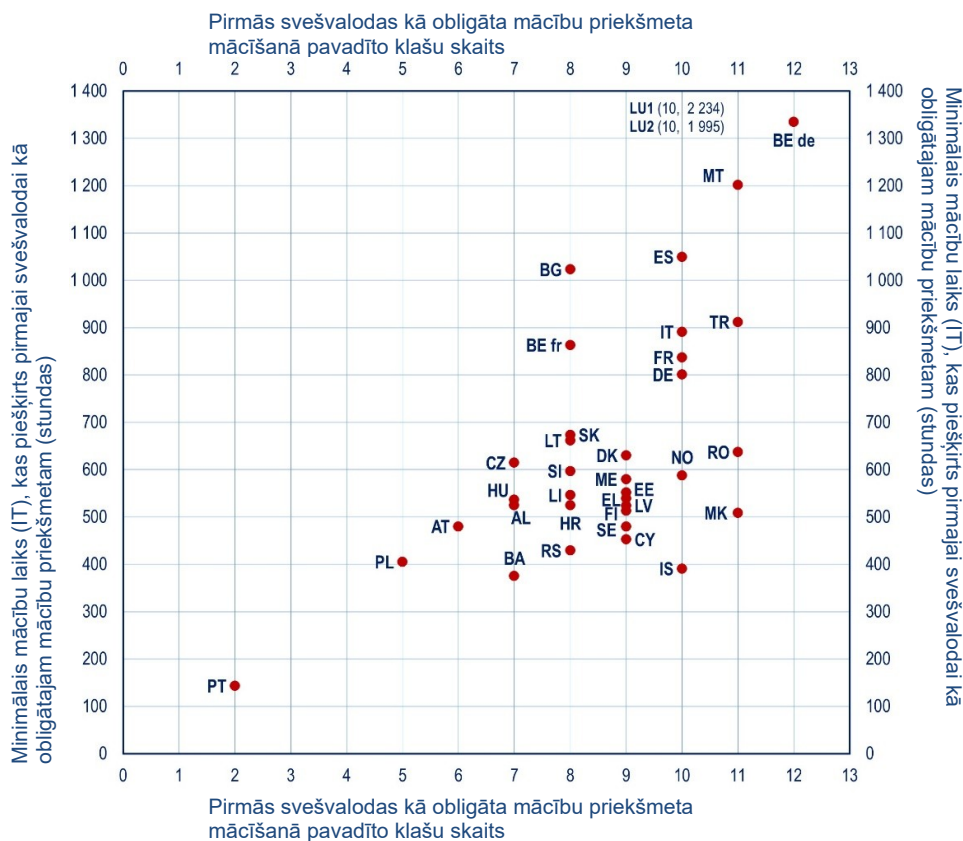
E3 attēlā ir parādīta arī 11 valstu kopa (Dānija, Igaunija, Grieķija, Horvātija, Latvija, Lietuva, Slovēnija, Slovākija, Somija, Lihtenšteina un Melnkalne) ar līdzīgu profilu; viņi piešķir 700 līdz 500 stundas pirmās obligātās svešvalodas mācīšanai 8–9 mācību gados.

Beļģijas, Luksemburgas un Maltas vāciski runājošajā kopienā, kur pirmā mācītā svešvaloda ir arī mācību valoda, šai valodai piešķirtais mācību laiks ir augstākais visā Eiropā. Šo trīs izglītības sistēmu oficiālajās mācību programmās ir paredzētas 1335 stundas 12 gadu laikposmā Beļģijas vācu valodā runājošajā kopienā, 2234 un 1995 stundas (par *enseignement secondaire classique un enseignement secondaire général, r espectively*) 10 gadu laikā Luksemburgā un 1201 stundas 11 gadu laikā Maltā.

---

82 Sīkāku informāciju skatīt paskaidrojumā. Konkrēta informācija par pirmās svešvalodas mācību ilgumu ir pieejama B2 attēlā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Darba Esiet	Esiet	BE	BG	CZ	DĀN	ES	FR	IT	LV	LT	LU1	LU2	HU					
TĀ	1335	1023	614	630	801	551	539	1050	837	525	891	452	524	662	2234	1995	536	
MT	MIESNĀ	480	405	143	637	597	673	513	480	525	375	391	546	580	509	588	429	912

Avots: Eurydice.

Attēls 47 attēls: Saistība starp pirmās svešvalodas mācību laiku un klašu skaitu, kurās šī valoda tiek mācīta pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, 2020./2021. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Dati atspoguļo minimālo mācību laiku (stundās), kas ieteikts pirmajai svešvalodai kā obligātajam mācību priekšmetam visiem studentiem saistībā ar to klašu skaitu, kas pavadītas, mācot šo obligāto svešvalodu pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā.

Gadu skaits, kas pavadīts, mācot pirmo svešvalodu kā obligātu mācību priekšmetu, ir atkarīgs no diviem faktoriem: to klašu skaits, kurās pirmā svešvaloda tiek mācīta kā obligāts priekšmets, un pilna laika obligātās vispārējās izglītības ilgums, kas dažādās izglītības sistēmās ir atšķirīgs.

Dažām izglītības sistēmām (Beļģijas Franču kopienai, Austrijai, Polijai, Portugālei un Lihtenšteinai) norādītais stundu skaits attiecas uz to klašu skaitu, par kurām ir iespējams uzrādīt datus. Piemēram, nav ņemtas vērā pakāpes (un mācību stundas), kurās piemēro horizontālo elastību. Sīkāki paskaidrojumi ir sniegti konkrētām valstīm adresētās piezīmēs. Plašāku informāciju par pirmās svešvalodas kā obligāta mācību priekšmeta mācību ilgumu skatīt B2. attēlā.

Horizontālā elastība: augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kopējo mācību laiku (vai visiem) mācību priekšmetu grupai konkrētā pakāpē. Tad skolas/vietējās iestādes var brīvi izlemēt, cik daudz laika atvēlēt atsevišķiem mācību priekšmetiem.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): un 4. pakāpē ir horizontāla elastība.

Beļģija (BE nl): attēlā nav iekļauti dati par šo izglītības sistēmu, jo horizontālā elastība attiecas uz visām pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēm.

Bulgārija: attiecībā uz pēdējām divām pilna laika obligātās vispārējās izglītības pakāpēm, kas atbilst pirmajiem diviem vispārējās vidējās izglītības gadiem, attēlā redzami dati par ceļu, kas nodrošina intensīvu svešvalodu apguvi.

Vācija: dati atspoguļo vidējo svērto mācību laiku svešvalodu mācīšanai, ko aprēķina federālo zemju izglītības un kultūras ministru pastāvīgās konferences sekretariāts, pamatojoties uz dažāda veida skolās uzņemto skolēnu skaitu.

Īrija: svešvalodu mācīšana nav obligāta. Oficiālās valodas — angļu un īru valoda — tiek mācītas visiem studentiem.

Spānija: dati atspoguļo vidējos svērtos valsts un reģionālos noteikumus par mācību programmu un skolu kalendāru (2020./2021. pārskata gads). Vidējo svērto lielumu aprēķināšanai tika izmantota statistika par studentu skaitu katrā klasē un autonomajā kopienā, par ko ziņoja Izglītības un profesionālās izglītības ministrijas Statistikas birojs (2018./2019. pārskata gads).

Itālija: dati par pēdējām divām pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm attiecas uz liceo scientifico.

Francija: augstākās izglītības iestādes nosaka mācību laiku pirmajai un otrajai svešvalodai kopā pēdējā pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpē. Šajā gadījumā laiks ir sadalīts ar diviem, un sadalījuma rezultāts, kas piešķirts pirmajai un otrajai svešvalodai, ir vienāds.

Luksemburga: LU1 atbilst *enseignement secondaire classique* (klasiskā vidējā izglītība); LU2 atbilst *enseignement secondaire général* (vispārējā vidējā izglītība).

Ungārija: un 10. pakāpē pēdējās divās pilna laika obligātās izglītības pakāpēs dati atbilst Gimnāzium.

Nīderlande: attēlā nav iekļauti dati par šo valsti, jo augstākā līmeņa izglītības iestādes nenorāda minimālo mācību laiku katram mācību priekšmetam, bet gan visiem mācību priekšmetiem kopā pa izglītības līmeņiem.

Austrija: vidējās izglītības gadījumā dati atbilst *Allgemeinbildende höhere Schule* (akadēmiskā vidusskola). Studenti apgūst pirmo svešvalodu kā obligātu priekšmetu 9 gadus, tas ir, visu obligātās izglītības ilgumu. Šis attēls parāda mācību laiku tikai 6 gadus. Datus nevarēja sniegt par pirmajiem diviem gadiem (pirmā svešvaloda tiek mācīta ar citu priekšmetu starpniecību, nevis kā atsevišķs subjekts) un par pēdējo gadu (trūkst datu).

Polija: pirmā svešvaloda tiek mācīta kā obligāts priekšmets visā pilna laika obligātajā izglītībā (astonas pakāpes). Tomēr datus var sniegt tikai no 4. kategorijas, tāpat kā pirms minētās horizontālās elastības piemērošanas.

Portugāle: pirmā svešvaloda ir obligāts mācību priekšmets 7 no 12 pilna laika obligātās vispārējās izglītības gadiem (no 3. pakāpes līdz 9. pakāpei). Tomēr datus varēja sniegt tikai par 3. un 4. pakāpi, jo uz pārējiem attiecas horizontālais elastīgums.

Islande: augstākā līmeņa izglītības iestādes visām klasēm kopā nosaka pirmās un otrās svešvalodas mācību laiku. Šajā gadījumā laiks ir sadalīts ar diviem, un sadalījuma rezultāts, kas piešķirts pirmajai un otrajai svešvalodai, ir vienāds.

Lihtenšteina: vidējā izglītībā dati atbilst ģimnāzijai (augstākais vidējās izglītības līmenis). Studenti apgūst pirmo svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu 9 gadus, tas ir, visu pilna laika obligātās vispārējās izglītības ilgumu. Šis skaitlis parāda mācību laiku tikai 8 gadus. Nav iespējams sniegt datus par pirmo pakāpi (pirmo svešvalodu māca ar citu priekšmetu starpniecību, nevis kā atsevišķu priekšmetu).

Ziemeļmaķedonija: pilna laika obligātās izglītības beigšanas vecums ir atšķirīgs, kas nozīmē, ka arī ilgums, kādā studenti apgūst pirmo svešvalodu, ir atšķirīgs (11–13 gadi).

Šveice: attēlā nav iekļauti dati par šo valsti, jo valsts līmenī nav noteikta standarta mācību programma un nav noteikts standarta mācību laiks. Mācību programmas un paredzēto mācību laiku nosaka 26 kantoni reģionālā līmenī.

SVEŠVALODU MĀCĪŠANAI ATVĒLĒTĀ MĀCĪBU LAIKA DAĻA VIDĒJĀ IZGLĪTĪBĀ IR IEVĒROJAMI AUGSTĀKA NEKĀ PAMATIZGLĪTĪBĀ

E4 attēlā ir attēlota svešvalodu mācīšanas nozīme pamatizglītības un pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības mācību programmā. Lai to izdarītu, tā pārbauda minimālo mācību stundu skaitu, kas veltīts svešvalodām, kas ir obligāts visiem studentiem, kā daļu no kopējā mācību laika, kas piešķirts visas obligātās mācību programmas mācīšanai.

Gandrīz visās izglītības sistēmās/izglītības veidos laika daļa, kas piešķirta svešvalodām kā obligātiem mācību priekšmetiem, attiecībā pret kopējo mācību laiku, kas veltīts obligātās mācību programmas mācīšanai, ir (daudz) lielāka pilna laika vispārējās vidējās izglītības obligātajās pakāpēs nekā pamatizglītībā. 10 izglītības sistēmās/izglītības veidos starpība ir vienāda ar vai lielāka par 10 procentu punktiem (Beļģijas, Bulgārijas, Vācijas, Francijas, Lietuvas, Ungārijas, Zviedrijas, Islandes un Lihtenšteinas *Franču kopiena*).

Pretstatā šai tendencei *enseignement secondaire général* (vispārējā vidējā izglītība) Luksemburgā ir vienīgais izglītības ceļš, kurā svešvalodām veltītā mācību laika procentuālā daļa ir augstāka pamatizglītībā.

To var izskaidrot specifiskais valodu izglītības konteksts Luksemburgā, kurā kā mācību valodas tiek izmantota pirmā un otrā svešvaloda (sk. E1 un E2 attēlu). Turklāt trīs izglītības sistēmās/izglītības veidos (Spānija, Horvātija un Luksemburga (*enseignement secondaireclassique*)) atšķirība starp obligāto pamatizglītību un pilna laika vispārējo vidējo izglītību ir ierobežota līdz mazāk nekā 1 procentpunktam.

Konkrētāk aplūkojot laiku, kas veltīts svešvalodu mācīšanai, kā daļu no laika, kas pavadīts, nodrošinot visu mācību programmu pamatizglītībā, svešvalodu kā obligāto mācību priekšmetu mācīšana veido no 5 % līdz 10 % no kopējā mācību laika lielākajā daļā izglītības sistēmu. Dažās izglītības sistēmās, proti, Beļģijas Franču kopienā, Ungārijā, Austrijā un Portugālē, kopējā mācību laika daļa, kas veltīta svešvalodu mācīšanai kā obligātajiem mācību priekšmetiem, ir mazāka par 5 %. Austrijā pirmajos divos pamatizglītības gados svešvalodas tiek mācītas, izmantojot CLIL nodrošinājumu, par ko šeit nav ziņots. Pārējās trīs izglītības sistēmās svešvalodu apguve kļūst obligāta salīdzinoši vēlū pamatizglītībā (sk. B1. attēlu).

Spektra otrā galā svešvalodu mācīšana veido aptuveni 11 % no kopējā mācību laika vāciski runājošajā kopienā Beļģijā, Grieķijā, Spānijā, Horvātijā, Latvijā un Melnkalnē un 14,9 % Maltā. Luksemburga izceļas ar 44,0 % no kopējā mācību laika svešvalodām.

Atšķirības starp izglītības sistēmām var izskaidrot ar strukturāliem faktoriem, kas jau iepriekš uzsvērti (sk. E1 un E2 attēlu), piemēram, pamatskolas un pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības klašu skaitu, vai ar faktoriem, kas īpaši saistīti ar svešvalodām (t. i., obligāto svešvalodu skaits un to apguves sākuma vecums, kā arī to nozīme mācību programmā).

Attiecībā uz obligāto pilna laika vispārējo vidējo izglītību svešvalodām veltītā mācību laika procentuālā daļa lielākajā daļā izglītības sistēmu svārstās no 10 % līdz 19 %. Tāpēc pastāv lielākas atšķirības nekā pamatizglītības jomā. Albānijas procentuālais īpatsvars ir diapazona apakšā (10,2 %), savukārt Igaunijas (19,1 %) un Francijas (19,3 %) procentuālais rādītājs ir augšgalā.

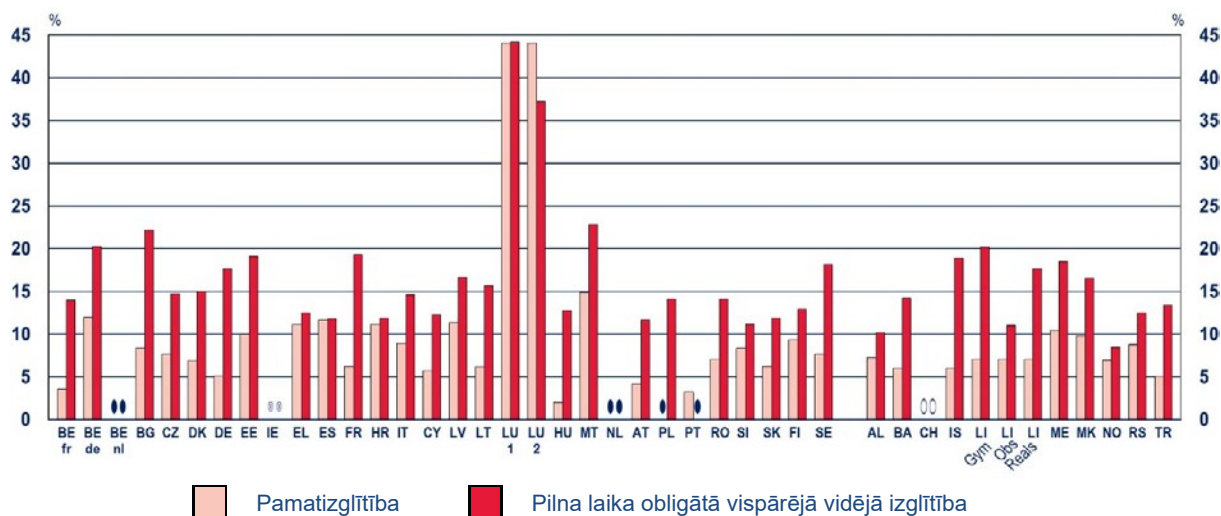
Tikai dažas izglītības sistēmas atrodas ārpus šīs jomas. Norvēģijai ir viszemākais svešvalodām atvēlētā laika īpatsvars (8,5 %). Šajā valstī tikai viena svešvaloda ir obligāta pilna laika obligātajā vispārējā izglītībā, kas vismaz daļēji var izskaidrot zemo skaitli. Izglītības sistēmas ar vislielāko īpatsvaru, t. i., 20 % un vairāk, pieņem CLIL kā mācīšanas pieeju visās skolās vai dažās pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēs (Beļģijas vācu valodā runājošā kopiena, Bulgārija⁽⁸³⁾, Luksemburga un Malta). Izņēmums no tā ir Lihtenšteina (ģimnāzija) (20,1 %), kur CLIL šajās kategorijās nav paredzēta. Tāpat kā pamatizglītības jomā, Luksemburga izceļas: 37,2 % (*enseignement secondaire général*) un 44,2 % (*enseignement secondaire classique*) no kopējā mācību laika ir veltīti svešvalodu mācīšanai.

---

83 Pēdējās divās pilna laika obligātās izglītības pakāpēs, kas atbilst pirmajiem diviem vidējās izglītības gadiem, dati attiecas uz veidu, kā nodrošināt intensīvu svešvalodu apguvi.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Horizontālā elastība   Mācību laiks, kas noteikts kantona līmenī   Nav obligātas svešvalodas

% %	SKA FR	SKA ska	SKA NL	BG	CZ	D	AN	SKA RĪGA	IE	PAK	EIES	FR	ATRAŠĀ	TA	CY	LV	L	TD	RĪG 1	RĪG 2	HU	MT	MT
Galvenā galvenā	8.3	7.6	6.9	5.1	9.9			11.1	11.6	6.3	11.1	8.9	5.7	11.3	6.1	44.0	44.0	2.0	14.9				
Sekundārie sekun	20.2	22.2	14.8	15.0	17.7	19.1		12.5	11.8	19.3	11.9	14.6	12.3	16.7	15.7	44.2	37.2	12.8	22.8				
Galvenā galvenā	3.2	7.0	8.3	6.3	9.4	7.7	7.2	6.0		6.0	7.0	7.0	7.0	7.0	10.5	9.8	6.9	8.8	5.0				
Sekundārie sekun	11.7	14.1		14.1	11.1	11.9	12.9	18.1	10.2	14.2		18.9	20.1	11.0	17.6	18.5	16.5	8.5	12.5	13.3			

Avots: Eurydice Sistēmas Prasības

Attēls 48 attēls: Mācību laiks, kas piešķirts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem, kā daļa no kopējā mācību laika pamatizglītības un pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā, 2020./2021. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Dati atbilst mācību laikam (kā noteikusi augstākā līmeņa izglītības iestādes), kas piešķirts visām svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem visiem studentiem, dalīts ar kopējo mācību laiku visiem obligātās mācību programmas mācību priekšmetiem, reizinot ar 100.

Horizontālā elastība: augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kopējo mācību laiku (vai visiem) mācību priekšmetu grupai konkrētā pakāpē. Tad skolas/vietējās iestādes var brīvi izlemēt, cik daudz laika atvēlēt atsevišķiem mācību priekšmetiem. Ja tas attiecas uz pusi vai vairāk nekā pusi no pamatskolas un/vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, izmanto īpašo simbolu ●. Ja horizontālā elastība attiecas uz mazāk nekā pusi no pamatizglītības vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, šīs pakāpes neiekļauj nosacīto gadu aprēķinā. Tas attiecas uz Beļģijas un Portugāles franču kopienu pamatizglītībā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt piezīmes par konkrētām valstīm turpmāk E1. attēlā.

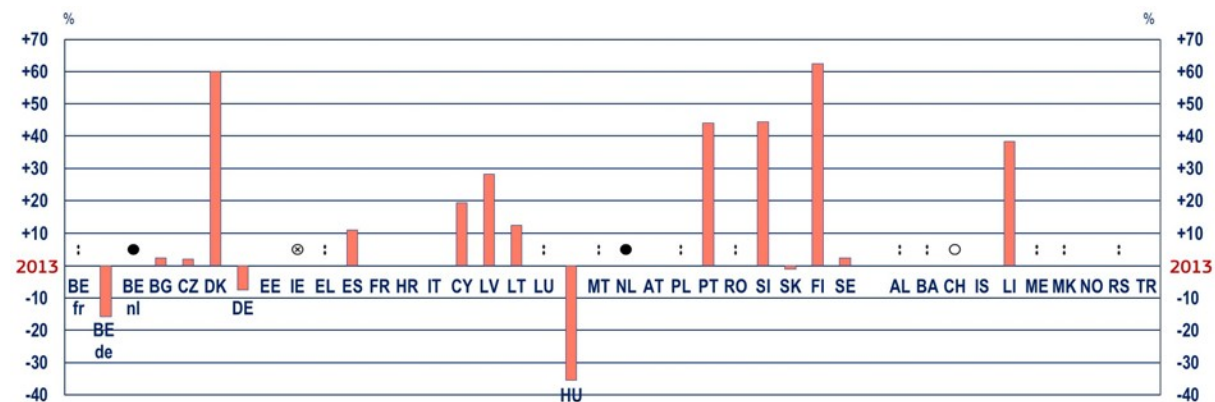
VISĀ EIROPĀ SVEŠVALODĀM ATVĒLĒTAIS MĀCĪBU LAIKS JOPROJĀM IR SALĪDZINOŠI STABILS VIRSSTUNDAS

E5. attēlā ir parādītas izmaiņas (procentos) attiecībā uz ieteicamo minimālo mācību laiku nosacītajā gadā⁽⁸⁴⁾, kas piešķirts svešvalodām kā obligāti mācību priekšmeti visiem studentiem 2020./2021. gadā salīdzinājumā ar 2013./2014. gadu, ko izmanto kā pamatscenāriju. Šis skaitlis ir vērsts uz pamatizglītību un pilna laika obligāto vispārējo vidējo izglītību. Abu pārskata gadu salīdzinājumu var veikt tikai nedaudz mazāk par divām trešdaļām izglītības sistēmu; katrai valstij specifiski skaidrojumi par salīdzināmības jautājumiem ir sniegti turpmākajās piezīmēs.

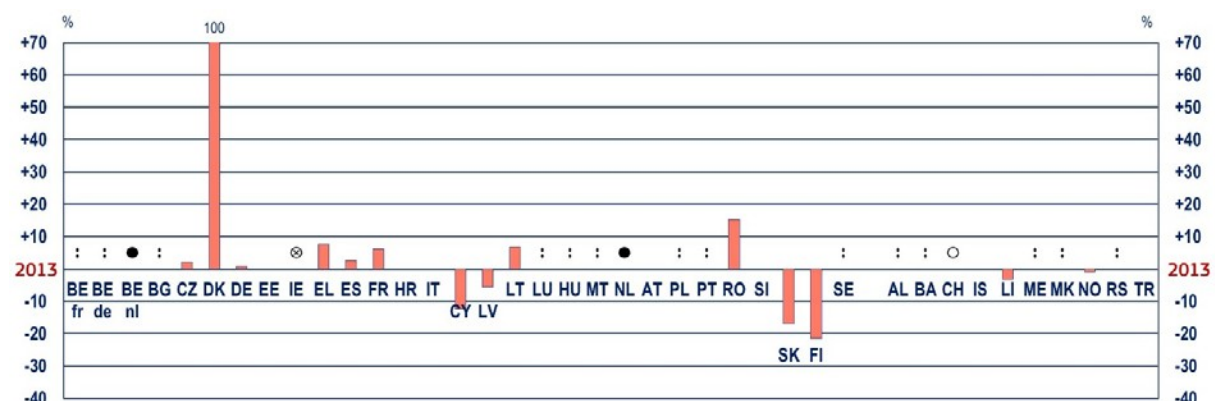
84 Kopējais mācāmo stundu skaits nosacītajā gadā atbilst pamatizglītības/pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības mācību stundu kopējam skaitam, kas dalīts ar pamatizglītības/pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības klašu skaitu.

(a) Pamatizglītība

Darba laiks	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	CZ DĀN	SK	LT	LU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020/2021	31	101		42	53	69	37	66		82	92	54	53	79	45	68	41	407	13	112									
2013/2014	:	120		41	52	43	40	66		:	83	54	53	79	38	53	36	:	21	:									
		NL	VIESNĪCA	ĀŠŅA	RO	ZVĒL	ATRAŠŅA	SE	ĒVA		VISA	MĀB	ABEZ	MĀKS	IR	AI	KE	ES	MU	MĒ	RĪG	AST	EL	AT	RĪG				
2020/2021		30	81	36	46	57	42	62	55		42	32		44	55	56	41	52	54	36									
2013/2014		30	:	25	:	39	43	38	53		:	:		44	39	:	:	52	:	36									

(b) Pilna laika obligātā vispārējā vidējā izglītība

Darba laiks	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	CZ DĀN	SK	LT	LU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020/2021	123	172		182	132	180	160	158		97	124	187	79	139	105	131	130	373	107	166									
2013/2014	:	:		:	129	90	159	158		:	90	121	176	79	139	120	139	122	:	:									
		NL	VIESNĪCA	ĀŠŅA	RO	ZVĒL	ATRAŠŅA	SE	ĒVA		VISA	MĀB	ABEZ	MĀKS	IR	AI	KE	ES	MU	MĒ	RĪG	AST	EL	AT	RĪG				
2020/2021		105	108		135	85	98	105	157		79	107		159	191	125	84	74	107	120									
2013/2014		105	:	:	117	85	118	133	:		:	:		159	197	:	:	75	:	120									

Horizontālā elastība

Mācību laiks, kas noteikts kantona līmenī

Nav obligātas svešvalodas

Avots: Eurydice.

Attēls 49 attēls: Izmaiņas (procentos) attiecībā pret ieteicamo minimālo mācību laiku nosacītajā gadā, kas piešķirts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem laikposmā no 2013./2014. gada līdz 2020./2021. gadam

Paskaidrojošās piezīmes

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Šajā attēlā parādīta procentuālā izteiksmē izteikta atšķirība starp mācību laiku, kas 2020./2021. gadā paredzēts svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem, un mācību laiku, kas 2013./2014. gadā paredzēts svešvalodām kā obligātajiem priekšmetiem un ko izmanto kā pamatscenāriju.

Datu tabulās saskaņā ar skaitļiem ir norādīts stundu skaits, kas 2020./2021. un 2013./2014. gadā veltīts svešvalodu mācīšanai kā obligātiem mācību priekšmetiem nosacītajā gadā. Mācību laiks nosacītajā gadā pamatizglītībā/pilna laika obligātā vispārējā vidējā izglītība atbilst kopējam mācītā laika skaitam šajā izglītības periodā, kas dalīts ar pamatizglītības/pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības gadu skaitu.

Nav iespējams salīdzināt visas izglītības sistēmas, jo 2013./2014. gadā trūkst datu vai metodes, ko izmanto datu vākšanai starp abiem pārskata gadiem. Abos gadījumos tabulās un attēlā 2013./2014. gadam ir norādīts simbols “.”, un sīkāka informācija ir sniegta konkrētām valstīm adresētajās piezīmēs ⁽⁸⁵⁾.

Horizontālā elastība: augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kopējo mācību laiku (vai visiem) mācību priekšmetu grupai konkrētā pakāpē. Tad skolas/vietējās iestādes var brīvi izlemēt, cik daudz laika atvēlēt atsevišķiem mācību priekšmetiem. Ja tas attiecas uz pusi vai vairāk nekā pusi no pamatskolas un/vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, izmanto īpašo simbolu ●. Ja horizontālā elastība attiecas uz mazāk nekā pusi no pamatizglītības vai pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības pakāpēm, šis pakāpes niekļauj nosacīto gadu aprēķinā. Tas attiecas uz Beļģijas un Portugāles Franču kopienā pamatizglītībā 2020./2021. gadā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Piezīmes par konkrētām valstīm galvenokārt attiecas uz salīdzināmības jautājumiem starp abiem pārskata gadiem. Papildu piezīmes par vispārīgākiem jautājumiem ir pieejamas E1. attēlā.

Beļģija (BE fr): metodika atšķiras (atšķirīga kodēšana).

Beļģija (BE de) un Zviedrija: metodika atšķiras (atšķirīga kodēšana pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības ziņošanai).

Beļģija (BE nl) un Nīderlande: piemēro horizontālu elastību.

Bulgārija: metodika atšķiras (atšķirīga kodēšana ziņošanai par mācību priekšmetiem pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā).

Grieķija: kopš 2016./2017. gada ir bijis tikai viens visu dienu ilgas pamatskolas veids. Ir novērsta atšķirība starp skolām, kas īsteno parasto mācību programmu, un skolām, kas īsteno vienoto pārskatīto mācību programmu. Ir mainījies arī dienas grafiks un mācību stundu skaits. Tāpēc salīdzinājums nav iespējams pamatizglītības līmenī.

Luksemburga: metodika atšķiras (atšķirīga kodēšana valstu valodām).

Malta: metodika atšķiras (dažādas pieejas, ko izmanto, lai ziņotu par ziemas un vasaras grafikiem).

Ungārija: metodika atšķiras (atšķirīga darbības joma).

Polija: metodika atšķiras (būtiskas izmaiņas izglītības struktūrā). Horizontālā elastība (vairākās pakāpēs) ir spēkā 2013./2014. gadā un 2020./2021. gadā.

Portugāle: 2020./2021. gadā pilna laika obligātā vispārējā vidējā izglītība bija horizontāla elastība pirmajās trijās pakāpēs, un pēdējās trijās klasēs svešvalodas netika mācītas kā obligāti priekšmeti. Tāpēc nav iespējams salīdzināt ar 2013./2014. gada datiem.

Rumānija: metodika atšķiras (izmaiņas ziņojumos par skolas periodu pamatizglītībā).

Albānija, Bosnija un Hercegovina, Melnkalne, Ziemeļmaķedonija un Serbija: dati par 2013./2014. gadu nav pieejami.

Lihtenšteina: dati atbilst ģimnāzijai pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā.

Pamatizglītībā nav izmaiņu vai gandrīz nav nekādu izmaiņu aptuveni pusē izglītības sistēmu, kuru salīdzinājums ir iespējams. Ļoti nelielas variācijas var vienkārši rasties no mācību dienu skaita svārstībām atkarībā, piemēram, no tā, kad brīvdienas samazinājās visa gada garumā, un no mācību gada īpašās kārtības.

Starp valstīm, kurās ir atšķirības starp abiem atsauces gadiem, lielākajā daļā no tām palielinājās svešvalodām atvēlētais mācību laiks. Palielinājums svārstījās no aptuveni 10 % līdz 20 % Spānijā, Kiprā un

85 Pilnīgus datus par mācību laiku skolās 2013./2014. gadā skatīt Eurydice 2015. gada ziņojumā par šo tematu (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2015).

Lietuvā; Latvijā, Portugālē, Slovēnijā un Lihtenšteinā pieaugums svārstījās no aptuveni 30 % līdz 45 %; visbeidzot, 2020./2021. gadā Dānijā un Somijā svešvalodu mācību laiks bija palielinājies par vairāk nekā 50 % salīdzinājumā ar 2013./2014. gadu.

Mācību laiks samazinājās tikai trijās izglītības sistēmās (Beļģijas, Vācijas un Ungārijas vāciski runājošajā kopienā). Ungārijā valsts mācību programmā tika veiktas būtiskas izmaiņas, kā rezultātā vairāk mācību laika tika atvēlēts individuāli atlasītiem elastīgiem mācību priekšmetiem, kas ir izslēgti no šīs analīzes tvēruma. Tomēr Beļģijas vāciski runājošā kopiena joprojām ir viena no tām, kas nodrošina vislielāko mācību laiku svešvalodu mācīšanai pamatizglītībā (sk. E1. attēlu).

Pilna laika obligātās vispārējās vidējās izglītības jomā līdzīgi tam, kas tika novērots attiecībā uz pamatizglītību, to valstu skaits, kurās ir ievērojamas izmaiņas (t. i., 3 % vai vairāk), ir diezgan līdzīgs to valstu skaitam, kurās izmaiņu nav vai tās ir gandrīz nemaz. Tomēr, ja pastāv ievērojamas atšķirības, tās parasti ir mazākas nekā pamatizglītībā. To valstu skaits, kas palielina vai samazina mācību laiku svešvalodu mācīšanai pilna laika obligātajā vispārējā vidējā izglītībā, ir aptuveni līdzīgs.

Kiprā, Slovākijā un Somijā svešvalodām kā obligātajiem mācību priekšmetiem veltītā mācību laika samazinājums svārstās no aptuveni 10 % līdz 20 %. Svešvalodu apguvei atvēlētais mācību laiks ievērojami palielinājās piecās valstīs (Dānijā, Grieķijā, Francijā, Lietuvā un Rumānijā). Īpaši liels pieaugums (100 %) bija Dānijā. Šajā valstī visiem studentiem ir obligāti jāapgūst otrā svešvaloda, bet pirms otrās valodas apguves mācību programmā ir noteikts, ka tā nav obligāta (sk. B3. attēlu).

Tikai nedaudzas valstis uzrāda vienādu tendenci abos izglītības līmeņos. Starp tām visbūtiskākās pārmaiņas notika Dānijā, kur palielinājās mācību laiks. Savukārt Kiprā, Latvijā un jo īpaši Somijā svešvalodu mācīšanas stundu skaits palielinājās pamatizglītībā, vienlaikus samazinoties vispārējās vidējās izglītības obligātajās pakāpēs.

VIDĒJĀS IZGLĪTĪBAS BEIGĀS TIEK SAGAIĀTS, KA STUDENTI SASNIEGS B2 LĪMENI PIRMAJĀS VEŠVALODĀ UN B1 LĪMENI OTRAJĀ

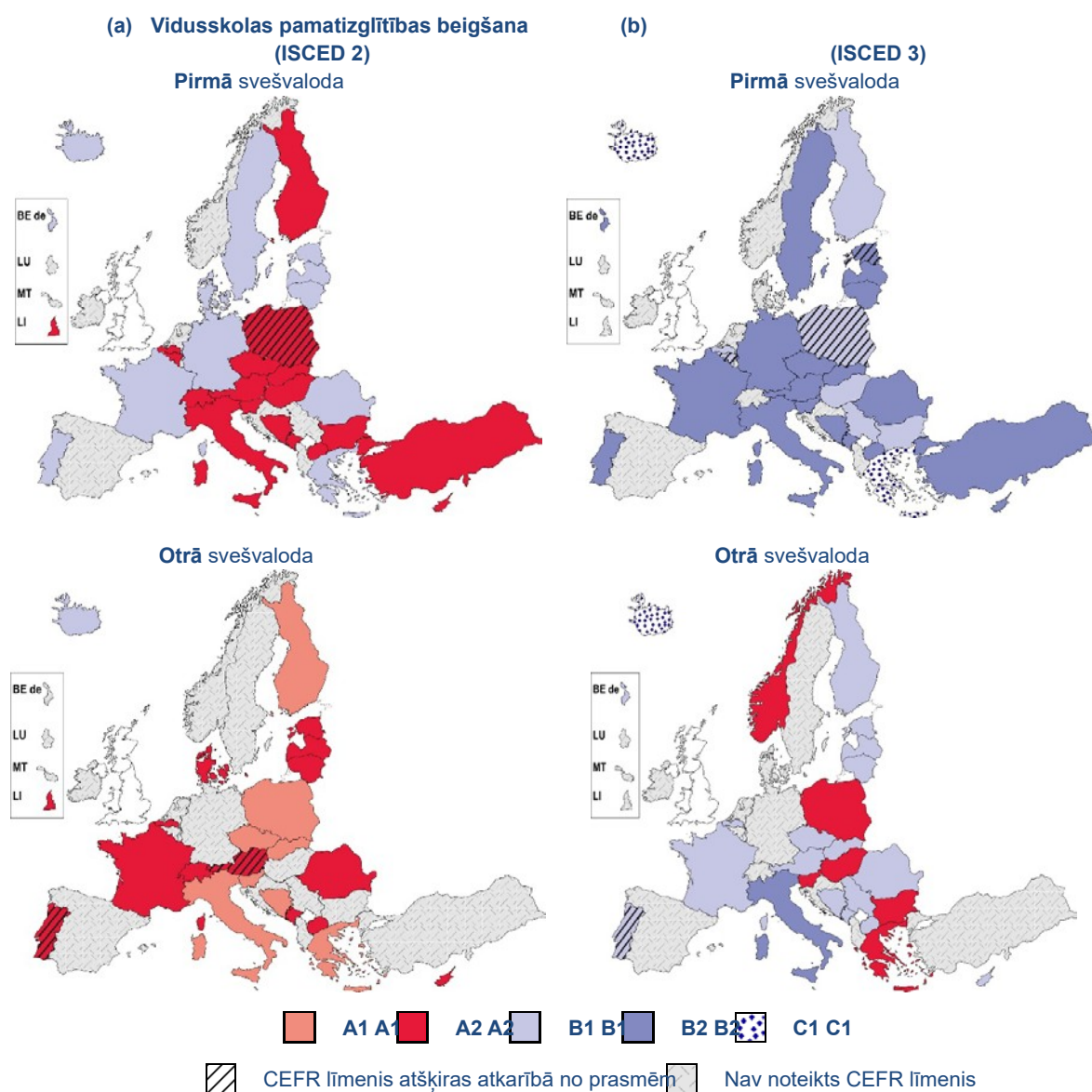
CEFR ir valodu apguves, mācīšanas un novērtēšanas sistēma, ko izstrādājusi Eiropas Padome. CEFR ir aprakstīta svešvalodu prasme sešu punktu skalā: A1 un A2 (pamatlietotāji), B1 un B2 (neatkarīgi lietotāji) un C1 un C2 (profesionāli lietotāji). Komunikācijas kompetenču (lasīšanas, rakstīšanas, klausīšanās un runas) mērogotie apraksti ir papildināti ar komunikatīvā konteksta, tēmu, uzdevumu un mērķu detalizētu analīzi. Šī sistēma ļauj salīdzināt testus un eksāmenus dažādās valodās un valstu robežās. Tas arī nodrošina pamatu valodu prasmju un kvalifikāciju atzīšanai, tādējādi atvieglojot izglītības un profesionālo mobilitāti (Eiropas Padome, 2020. gads). Padomes 2019. gada ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei ir ieteikts pastiprināt CEFR izmantošanu "jo īpaši, lai iedvesmotu attīstību valodu mācību programmās, pārbaudēs un novērtēs" ⁽⁸⁶⁾.

E6 attēlā ir parādīts paredzamais minimālais pirmās un otrās svešvalodas apguves līmenis kā obligāts mācību priekšmets (visiem studentiem) divos atskaites punktos: vidusskolas pamatizglītības beigšana un vispārējās vidējās izglītības beigšana. Pašlaik aptuveni divas trešdaļas Eiropas izglītības sistēmu, kurās svešvalodu apguve ir obligāta, izmanto CEFR, lai noteiktu minimālos svešvalodu prasmes līmeņus šajos divos atsauces punktos. Tas parasti attiecas gan uz pirmo obligāto svešvalodu, gan uz otro obligāto svešvalodu.

Salīdzinot pirmās un otrās svešvalodas apguves līmeņus vienā un tajā pašā atsauces punktā, parasti ir sagaidāms, ka studentu iegūtais līmenis pirmajai svešvalodai būs augstāks nekā otrajai svešvalodai. Pamatizglītības beigās minimālais līmenis parasti svārstās no A2 līdz B1 pirmajai valodai un no A1 līdz A2 otrajai valodai gandrīz visās izglītības sistēmās. Beidzoties vispārējai vidējai izglītībai, lielākā daļa Eiropas valstu definē B2 kā pirmās svešvalodas minimālo līmeni un B1 — otrās svešvalodas apguves minimālo līmeni. Attiecībā uz otro valodu (vispārējās vidējās izglītības beigās) valodu apguves līmenis ir plašāks visā Eiropā: no A2 Bulgārijā, Grieķijā, Ungārijā, Polijā, Slovēnijā un Norvēģijā līdz C1 Islandei. Tikai divas valstis nosaka minimālo sasniegumu līmeni progresīvu vai prasmīgu valodu lietotāju līmenī (C1 vai C2): Grieķija — pirmajai svešvalodai (C1) un Islandei — gan pirmajai svešvalodai, gan otrajai svešvalodai (C1).

86 Padomes ieteikums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 18. lpp.

Dažās izglītības sistēmās gaidāmie rezultāti attiecībā uz pirmo un otro valodu ir identiski vienā un tajā pašā atsauces punktā. Tas attiecas uz astoņām izglītības sistēmām (Beļģijas flāmu kopiena, Kipra, Austrija, Šveice, Islande, Lihtenšteina, Melnkalne un Ziemeļmaķedonija) pamatizglītības beigās. Līdzīga tendence ir vērojama sešās izglītības sistēmās (Beļģijas flāmu kopienā, Itālijā, Rumānijā, Somijā, Islandē un Serbijā) vispārējās vidējās izglītības beigās.

Avots: Eurydice.

Attēls 50 attēls: Pirmās un otrās svešvalodas paredzamais minimālais līmenis zemākās un vispārējās vidējās izglītības beigās (ISCED 2–3), 2021./2022. gads

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis parāda paredzamo minimālo sasniegumu līmeni pirmajā un otrajā svešvalodā kā obligātajos mācību priekšmetos. Precīzāk, tas attiecas uz minimālo sasniegumu līmeni, ko augstākā līmeņa izglītības iestādes nosaka kā mācību rezultātu. CEFR izmanto, lai izteiktu sasniegumu līmeņus. Ir aptverti tikai seši galvenie līmeņi (t. i., A1, A2, B1, B2, C1 un C2); apakšlīmeņus neņem vērā.

Ja CEFR līmenis atšķiras atkarībā no četrām pamatprasmēm (lasīšanas, klausīšanās, rakstīšanas un runāšanas prasmes), lielākajā daļā no četrām prasmēm noteiktais līmenis ir norādīts attēlā; ja divu galveno prasmju (piemēram, lasīšanas un klausīšanās) līmenis atšķiras no tā, kas noteikts divām atlikušajām pamatprasmēm (piemēram, rakstīšanai un runāšanai), minimālais sasniegtais līmenis ir parādīts attēlā. Visos šajos gadījumos papildu informācija ir sniegta konkrētām valstīm adresētās piezīmēs.

Nav noteikts CEFR līmenis: šī kategorija aptver trīs dažādas situācijas: (1) svešvalodu apguve (pirmā un/vai otrā svešvaloda) nav obligāta zemākās un/vai vispārējās vidējās izglītības iestādē; (2) CEFR neizmanto, lai noteiktu sasniegumu līmeni; un 3) mācību programmā nav noteikts minimālais sasniegumu līmenis. Tekstā ir sniegta informācija par konkrētām valstīm.

Definīcijas “Kopējā Eiropas valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma (CEFR)”, “ārvaloda” un “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr): beidzoties vispārējai vidējai izglītībai, pirmajai svešvalodai CEFR līmenis atšķiras atkarībā no četrām galvenajām prasmēm: B1 klausīšanās, rakstīšanas un runāšanas prasmes; un B2 par lasīšanas prasmēm.

Igaunija: beidzoties vispārējai vidējai izglītībai, pirmajai svešvalodai CEFR līmenis atšķiras atkarībā no četrām galvenajām prasmēm: B2 par lasīšanu, klausīšanos un runāšanu; un B1 rakstīšanai.

Francija: beidzoties pamatizglītībai, otrajai svešvalodai A2 ir paredzamais vismaz divu valodu prasmju līmenis.

Austrija: beidzoties pamatizglītībai, otrajai svešvalodai ir noteikti dažādi līmeņi divu veidu runāšanas prasmēm: A2 ir paredzēts runāt ražošanai, bet A1 ir nepieciešams runāt mīļdarbību. Beidzoties vispārējai vidējai izglītībai, CEFR līmenis atšķiras atkarībā no tā, cik gadus studenti ir mācījušies savu otro obligāto svešvalodu (4 vai 6 gadi) un/vai attiecīgās pamatprasmes (pēc 6 gadiem, B2 lasīšanai un B1 klausīšanās, runāšanas un rakstīšanas vajadzībām; un pēc 4 gadiem, B1).

Portugāle: beidzoties vidusskolas pamatizglītībai, paredzams, ka otrās svešvalodas studenti iegūs A2 franču un vācu valodā; spāņu valodā, līmenis ir atkarīgs no prasmes (B1 lasīšanas un klausīšanās; un A2 runai un rakstīšanai).

Polija: CEFR līmenis atšķiras atkarībā no četrām galvenajām prasmēm pirmajai svešvalodai: A2 runas un rakstīšanas prasmēm un B1 lasīšanas un klausīšanās prasmēm pamatizglītības beigās; un B1 runas un rakstīšanas prasmes un B2 lasīšanas un klausīšanās prasmes vispārējās vidējās izglītības beigās.

Salīdzinot minimālos izglītības līmeņus, kas noteikti svešvalodu apguvējiem pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības beigās, kā varētu gaidīt, ir vērojama kopēja tendence, ka vispārējās vidējās izglītības beigās sasniegtais līmenis ir augstāks nekā vidējās pamatizglītības beigās. Pastāv vispārīgas cerības, ka studenti panāks turpmāku progresu turpmākajās studijās. Tas attiecas gan uz pirmo svešvalodu, gan uz otro svešvalodu.

Lielākā daļa valstu nosaka vienādus minimālos standartus četrām galvenajām komunikācijas prasmēm (klausīšanās, runāšana, lasīšana un rakstīšana). Tomēr Beļģijas, Igaunijas, Austrijas, Polijas un Portugāles Franču kopienā konkrētām prasmēm ir noteikti atšķirīgi minimālie līmeņi (sk. piezīmes par konkrētām valstīm). No šīs dažādības neizriet nekādas skaidras tendences. Piemēram, pēc vispārējās vidējās izglītības beigšanās Beļģijas Franču kopiena nosaka B1 līmeni attiecībā uz klausīšanās, rakstīšanas un runāšanas prasmēm un B2 — pirmās svešvalodas lasītprasmi, savukārt Igaunijā tas ir noteikts kā B2 lasīšanai, klausīšanai un runāšanai un B1 — rakstīšanai.

Atšķirības minimālajā izglītības līmenī var būt atkarīgas arī no apgūtajām valodām. Tas attiecas uz Portugāli un Somiju. Portugālē studenti var studēt franču, vācu vai spāņu valodā kā otro valodu. Pēc zemākās vidējās izglītības, tiek sagaidīts, ka studenti sasniegs A2 franču un vācu valodā, bet spāņu līmenī studenti tiks sasniegts atkarīgs no prasmēm (B1 lasīšanas un klausīšanās un A2 runā un rakstīšanas). Somijā minimālais izglītības iegūšanas līmenis angļu valodā, kas apgūta kā pirmā svešvaloda, ir augstāks nekā citās valodās (t. i., B1 līmenis pamatizglītības beigās un B2 līmenis vispārējās vidējās izglītības beigās).

Trīs galvenie iemesli var izskaidrot, kāpēc dažās izglītības sistēmās CEFR līmenis nav noteikts.

Pirmkārt, svešvalodu apguve (pirmajai un/vai otrajai svešvalodai) nevar būt obligāta zemākā līmeņa un/vai vispārējās vidējās izglītības iestādē. Tā tas ir Īrijā, kur svešvalodas nav obligāti priekšmeti. Tas attiecas arī uz Beļģijas Franču kopienā, Vāciju, Spāniju, Horvātiju, Zviedriju un Albāniju, kur nevienā vidējās izglītības posmā nav otra svešvaloda, kas ir obligāta visiem studentiem. Bulgārijā, Ungārijā un Norvēģijā otra svešvaloda ir obligāta visiem tikai vispārējās vidējās izglītības iestādēs, savukārt Dānijā tā ir obligāta tikai pamatizglītībai. Maltā pēdējos divos vispārējās vidējās izglītības gados neviena svešvaloda nav obligāta.

Otrkārt, CEFR nevar izmantot, lai noteiktu sasniegumu līmeni. Tas attiecas uz Spāniju un Horvātiju, kur tikai viena svešvaloda ir obligāta, un uz Luksemburgu, Maltu un Nīderlandi, kur divas svešvalodas ir obligātas. Norvēģijā un Tūrkiye CEFR izmantošana, lai noteiktu sasniegumu līmeņus, ir atkarīga no attiecīgās svešvalodas (otrā — Norvēģijai un pirmā — Tūrkiye). Līdzīga jaukta pieeja ir atrodama Dānijā, Šveicē, Lihtenšteinā un Serbijā, kur CEFR izmantošana ir atkarīga no izglītības līmeņa (to izmanto pamatskolas izglītības beigās pirmajās trijās valstīs un vispārējās vidējās izglītības beigās pēdējā).

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Visbeidzot, Albānijā pirmajā obligātajā svešvalodā mācību programmā nav noteikts minimālais izglītības iegūšanas līmenis (nav otrās obligātās svešvalodas).

III IEDAĻA. PĀRBAUDES UN VALODU APGUVES ATBALSTA PASĀKUMI

Svešvalodām piešķirtais mācību laiks, kas ir šīs nodaļas I iedaļā aplūkotais temats, ir laiks, kas veltīts formālo mācību iespēju nodrošināšanai skolēniem skolas kontekstā. Valodu apguves atbalsta pasākumu pārbaude un pieņemšana, kas ir šīs otrās sadaļas uzmanības centrā, ir citas svarīgas mācīšanās/mācīšanas procesa dimensijas.

Testēšana var notikt dažādos veidos, kuru pamatā ir to mērķi: tas var būt diagnostisks, formatīvs vai summārs⁽⁸⁷⁾. Padomes 2019. gada ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei ir atbalstīta šo trīs novērtējuma veidu "jaukta izmantošana"⁽⁸⁸⁾.

Šajā iedaļā aplūkoti kopsavilkumi par svešvalodu pārbaudījumiem, kuru rezultātā vispārējās vidējās izglītības beigās tiek iegūts sertifikāts (sk. E7. attēlu). Diskusijā galvenā uzmanība tiek pievērsta svešvalodu daudzveidībai, par kurām šie pārbaudījumi ir pieejami. Tas ir cieši saistīts ar B nodaļas B7. un B8. attēlu un C nodaļas II iedaļu. Šī iedaļa attiecas arī uz valodu diagnostisko novērtēšanu pirmsskolas izglītības vai sākumskolas izglītības sākumā. Tajā galvenā uzmanība pievērsta izglītības valodas novērtēšanai, kas var būt svešvaloda dažiem skolēniem (piemēram, nesen ieceļojušiem migrantu studentiem) (sk. E8. attēlu).

Valodu apguves atbalsta pasākumi, kas aplūkoti šajā iedaļā (sk. E9. attēlu), attiecas tikai uz tiem pasākumiem, kas paredzēti nesen ieradušos migrantu studentiem pamatizglītībā un pamatizglītībai, kas atbilst obligātajai izglītībai lielākajā daļā valstu. Padomes 2019. gada ieteikumā par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei ir atzītas šīs konkrētās skolēnu grupas īpašās vajadzības, jo īpaši saistībā ar mācību valodu⁽⁸⁹⁾.

Visi šīs sadaļas rādītāji ir balstīti uz datiem, kas savākti, izmantojot Eurydice tīklu un aptver 39 izglītības sistēmas 37 valstīs⁽⁹⁰⁾.

LIELĀKAJĀ DAĻĀ VALSTU IR VALSTS PĀRBAUDĪJUMI 6 LĪDZ 12 SVEŠVALODĀM.

E7. attēlā ir parādītas svešvalodas, kas tiek pārbaudītas valsts pārbaudījumos, kuru rezultātā vispārējās vidējās izglītības beigās tiek iegūts sertifikāts. Valsts testi ir standartizēti testi/pārbaudes, ko nosaka augstākā līmeņa izglītības iestādes un ko veic to atbildībā. Kā redzams attēlā, lielākā daļa valstu izmanto valsts testus. Pārbaudītās svešvalodas var iedalīt trīs galvenajās kategorijās.

Pirmajā kategorijā ietilpst angļu, franču un vācu valoda, kas tiek pārbaudīta, izmantojot nacionālos testus (ja tādi ir) lielākajā daļā izglītības sistēmu, kam cieši seko krievu, spāņu un itāļu valodas, kuras arī tiek pārbaudītas lielākajā daļā no tām. Otrajā kategorijā ietilpst ķīniešu, latīņu, klasiskā grieķu (91), japāņu, portugāļu, arābu, mūsdienu grieķu, ungāru, poļu un turku. Šīs valodas tiek pārbaudītas valsts testos 5–10 izglītības sistēmās. Pēdējā kategorijā ir valodas, kas pārbaudītas mazāk nekā piecās izglītības sistēmās. Tas

---

87 Diagnostikas novērtējumi ir priekšnovērtējumi, kas instruktoriem sniedz informāciju par izglītojamo iepriekšējām zināšanām, izpratni un nepareiziem priekšstatiem pirms jaunas koncepcijas vai darbības ieviešanas. Diagnostisko novērtējumu var izmantot arī, lai noteiktu pamatscenāriju tam, cik lielā mērā akadēmiskā izaugsme ir notikusi līdz stundas pabeigšanai." "Summatīvie vērtējumi ir studentu vērtējumi... kas bieži (bet ne vienmēr) notiek kursa, moduļa vai vienības beigās, lai izmērītu, cik labi studenti ir sasnieguši mācību mērķus." "Formatīvais novērtējums attiecas nevis uz studentu vērtēšanas veidu, bet uz šā novērtējuma laiku" (McComas, 2014). Tie notiek instruktāžas laikā. Tie sniedz skolēniem un skolotājiem atgriezenisko saiti par mācību procesu, lai to uzlabotu un palīdzētu studentiem uzlabot akadēmisko sniegumu.

88 Padomes lēmums (2019. gada 22. maijs) par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, OV C 189, 5.6.2019., 21. lpp.

89 Turpat.

90 Sīkāku informāciju par šā ziņojuma aptverto valsti sk. ziņojuma ievadā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

attiecas, piemēram, uz mūsdienu ebreju (četras izglītības sistēmas), persiešu, somu, lietuviešu, holandiešu un zviedru (trīs izglītības sistēmas).

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR								
Latviešu valoda				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•							•	•											
Franču valoda				•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•							•	•										
Vācu valoda					•	•		•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•								•	•									
Krievu Krievu valoda				•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•								•	•									
Spāņu valoda				•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•								•	•								
Itāliešu itāliešu valoda				•		•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•								•	•									
Kīniešu kīniešu valoda							•	•					•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•										•	•								
Latīņu valoda						•	•						•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Grieķijas ģ (klasisks)						•							•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Japāņu japāņu valoda							•	•					•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•											•	•							
Portugāļu valoda							•	•					•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•											•	•						
Arābu arābu valoda							•						•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•												•	•						
Grieķijas ģ (mūsdienu)				•			•						•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•												•	•						
Ungāru valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Poļu valoda							•	•					•	•							•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Turku valoda							•						•	•	•						•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Ebreju ebreju valoda (mūsdienu)							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Persiešu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Somu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•													•	•				
Lietuviešu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•													•	•					
Holandiešu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•														•	•				
Zviedru valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•	•													•	•				
Čehu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Dāņu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Igauņu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Horvātu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Latviešu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•														•	•				
Rumāņu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Slovāku valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Slovēņu valoda							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•															•	•			
Citas preces							•						•	•							•	•	•	•	•	•	•	•														•	•				
Nav valsts pārbaudījumu, kuros testētas svešvalodas, kuru rezultātā tiek iegūts sertifikāts	•	•	•							•	•							•																										•	•		

Attēls 51 attēls: Svešvalodas, kas pārbaudītas vispārējās vidējās izglītības valsts pārbaudījumos (ISCED 3), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Šis skaitlis attiecas tikai uz valsts testiem, kuru rezultātā vispārējās vidējās izglītības beigās tiek iegūts sertifikāts. Uzskaitītās svešvalodas var nebūt attiecināmas uz visiem skolas iedzīvotājiem šajā izglītības līmenī, jo svešvalodas, kas pārbaudītas valsts testos, var atšķirties atkarībā no izglītības iespējām.

Svešvalodas ir uzskaitītas dilstošā secībā atkarībā no izglītības sistēmu skaita, kas tās pārbauda, izmantojot nacionālos testus. Ja sarakstā iekļauto valodu skaits ir vienāds, valodas tiek sakārtotas saskaņā ar ISO kodu (ISO 639–3) (sk. <https://iso639-3.sil.org/>, pēdējā piekļuve: 2022. gada 11. jūlijs).

ES oficiālās valodas tiek parādītas, kad tās tiek pārbaudītas vismaz divās izglītības sistēmās; visas pārējās valodas tiek parādītas, kad tās tiek pārbaudītas vismaz trijās izglītības sistēmās. Visas valodas, kas nav attēlotas, attēlā ir atzīmētas kā "citas" un norādītas konkrētās valsts piezīmēs.

Terminu "ārvaloda", "Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)" un "valsts tests" definīcijas skatīt glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE de): nav valsts pārbaudījuma, bet visi studenti pēdējā vidējās izglītības gadā piedalās *diplôme d'études en langue française* (studiju diploms franču valodā) eksāmenā un saņem sertifikātu, ja viņi nokārto eksāmenu.

Vācija: *Abitur* (vispārējās augstākās izglītības iestāšanās kvalifikācijas) eksāmenus nosaka augstākā līmeņa izglītības iestādes gandrīz visās *federālajās zemēs*. Dažādās federālajās zemēs valodas var atšķirties.

Francija: "Cits" ietver albāņu, amhariešu, armēņu, Bambaras, basku, berberu Tashelhit, Berber Kabyle, Berber Riffian, Breton, bulgāru, katalāņu, Kambodžas, Korsikas, kreolu, Fula, Gallo, Hausa, Hindi, Indonēzijas-Malaizijas, korejiešu, laotiešu, maķedoniešu, Madagaskaras, Melanēzijas valodas, norvēģu, oksitāņu, Elzasas un Mozeles reģionālās valodas (pazīstamas kā Alsatian un Moselle Franconian dialekti), Swahili, Tahitian, tamil, vjetnamiešu, Wallisian un Futunan.

Ungārija: jebkura valoda, ko māca skolā, var tikt pārbaudīta *matura eksāmenā* (valsts pārbaudījums vidējās izglītības beigās). Sarakstā iekļautās svešvalodas ir tās, kas tika pārbaudītas 2020./2021. gadā.

Austrija: "Cits" ietver bosniešu, horvātu un serbu valodu.

Somija: "Citi" ietver sāmu valodas (Ziemeļu, Skoltu un Inari).

Norvēģija: "Citi" ietver albāņu, amhariešu, bosniešu, Kantoniešu, Dari, Filipīnu, hindu, islandiešu, korejiešu, kurdu (Sorani), Lule Sami, Ziemeļsami, Oromo, Panjabi, Pashto, serbu, zīmju valodu, Somālijas, Dienvidsami, Tamilu, taizemiešu, tigrīnu, urdu un vjetnamiešu.

Lielākā daļa valstu ar valsts pārbaudījumiem, kuru rezultātā vispārējās vidējās izglītības testa beigās tiek iegūts sertifikāts no 6 līdz 12 svešvalodām. Trijās valstīs, proti, Vācijā, Francijā un Norvēģijā, pārbaudīto svešvalodu skaits ir ārkārtīgi liels: Attiecīgi 24, 60 un 45 svešvalodas.

IETEIKUMS VAI PRASĪBA PĀRBAUDĪT MAZU BĒRNU MĀCĪBU VALODU PASTĀV NEDAUDZ MAZĀK NEKĀ PUSĒ IZGLĪTĪBAS SISTĒMU.

Skolas valodas apgušana ir svarīga, lai ikviens skolēns varētu labi strādāt skolā. Turklāt tagad ir atzīts, ka, lai sekmīgi mācītos, studentiem ir jāattīsta valodas prasmes, kas "pārsniedz spontānu un parasti neoficiālu valodu, ko izmanto ikdienas sociālajā dzīvē" (Eiropas Padome, 2015, 10. lpp.). Akadēmiskā vidē izmantotā īpašā valoda, ko bieži dēvē par "akadēmisko valodu", daudzējādā ziņā atšķiras no ikdienas valodas, piemēram, ar specializētu vārdu krājumu vai sarežģītiem teikumiem ar klauzulas savienotājiem. Lai gan izglītības valodas augsta līmeņa izveide var būt problemātiska visiem skolēniem, tas jo īpaši attiecas uz tiem, kas nerunā valodā, kurā mācās mājās (sk. A2. attēlu).

Pieaug arī izpratne par to, ka, ņemot vērā skolēnu lingvistisko un kultūras realitāti, ja tā atšķiras no skolas galvenās valodas (un kultūras), tas pozitīvi ietekmē skolēnu labklājību un sasniegumus skolā, jo īpaši attiecībā uz skolas valodu (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2019). Dažādi konkrēti atbalsta pasākumi, piemēram, dzimtās valodas nodarbību organizēšana (sk. E9. attēlu), var palīdzēt novērtēt skolēnu īpašos lingvistiskos un kultūras apstākļus un kopumā palīdzēt uzlabot viņu sasniegumus skolā (Siarova, 2022. gads).

Komisijas dienestu darba dokumentā, kas pievienots priekšlikumam Padomes ieteikumam par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei, ir stingri ieteikts "sajaukt valodu apguves robežas" (Eiropas Komisija, 2018. gads, 24. lpp.), izmantojot visaptverošāku pieeju valodu apguvei un mācīšanai skolā. Šajā inovatīvajā

un visaptverošajā perspektīvā ieteicams arī novērtēt (un apstiprināt) studentu valodu prasmes (t. i., novērtēt visas valodas, kuras studenti var (daļēji) zināt.

Pašlaik Eiropas valstīs augstākā līmeņa izglītības iestādes nesniedz nekādus ieteikumus vai nav izvirzījušas prasību skolām veikt diagnostiskos testus skolēnu pilnas valodas repertuāram, t. i., skolas valodai, dzimtajai valodai, svešvalodām utt. Esošie diagnostikas testi ir vērsti tikai uz skolas valodu.

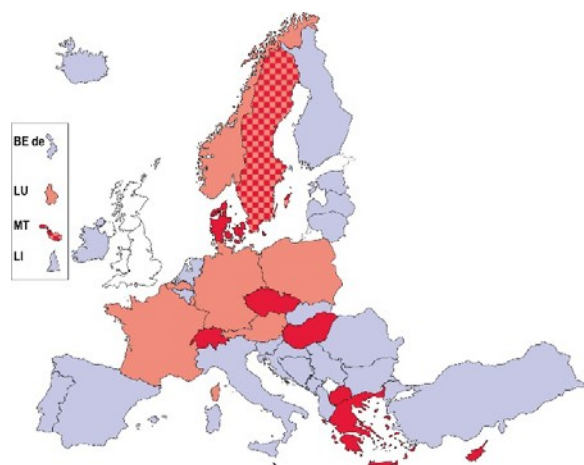
E8. attēla mērķis ir parādīt, vai augstākā līmeņa izglītības iestādes iesaka vai pieprasa skolām veikt izglītības valodas diagnostiskos testus pirmsskolas vai sākumskolas izglītības beigās (karte (a)). Tas arī parāda, vai augstākā līmeņa izglītības iestādes ir izstrādājušas vai apstiprinājušas novērtēšanas instrumentus šo testu veikšanai (karte (b)). Pirmsskolas izglītības beigās un sākumizglītības sākums ir būtiski aspekti izglītībā, jo tie bieži atbilst laikam, kad sākas rakstpratības mācīšana. Abās kartēs arī norādīts, vai diagnostikas testi un novērtēšanas instrumenti attiecas uz visiem skolēniem vai tikai konkrētām grupām, piemēram, nesen ieceļojušiem skolēniem vai tiem, kuriem ir disleksija.

Kā redzams attēlā (karte (a)), augstākā līmeņa izglītības iestādes 16 izglītības sistēmās (no 39) iesaka vai pieprasa, lai skolas veiktu skolēnu kompetenču diagnostiskos testus skolas valodā pirmsskolas izglītības beigās un/vai sākumskolas izglītības sākumā. Puse no viņiem pārbauda visus skolēnus, bet otra puse — tikai konkrētas skolēnu grupas. Maltā un Zviedrijā skolām tiek ieteikts (vai prasīts) novērtēt arī visu skolēnu populāciju un konkrētas skolēnu kategorijas.

Visvairāk pārbaudītās skolēnu grupas (Čehija, Grieķija, Kipra, Malta, Zviedrija un Šveice) ir nesen ieceļojušie migranti un/vai tie, kas nerunā izglītības valodā. Citas īpašas skolēnu kategorijas, uz kurām attiecas apsektie diagnostikas testi, ir skolēni skolās, kurās vairāk nekā 30 % skolēnu ir no neaizsargātām teritorijām (Dānija); tie, kas identificēti kā neaizsargātas grupas, piemēram, skolēni no romu kopienas vai Grieķijas repatrianti (Grieķija); skolēni ar disleksiju (Ungārija un Zviedrija); un skolēniem, kas vecāki par paredzamo skolas vecumu (Ziemeļmaķedonija).

Augstākās izglītības iestādes lielākajā daļā izglītības sistēmu, kurās skolēnu kompetences pārbaude mācību valodā ir ieteikums vai prasība, ir arī izstrādājušas vai apstiprinājušas īpašus novērtēšanas instrumentus. Izņēmumi ir Vācija, Luksemburga, Polija, Šveice un Norvēģija (karte (b)). Savukārt, lai gan nav ieteikuma vai prasības veikt diagnostiskos testus pirmsskolas izglītības un/vai pamatzglītības sākumā (karte (a)), Beļģijas un Nīderlandes vāciski runājošās kopienas augstākā līmeņa izglītības iestādes ir izstrādājušas vai apstiprinājušas novērtēšanas instrumentus. Tie ir paredzēti skolēniem, kuru izglītības valodas prasme ir zemāka par CEFR A2 līmeni (Beļģijas vācu valodas kopiena), un 3 līdz 4 gadus veciem skolēniem (Nīderlande).

(a) Izglītībasvalodas diagnostikas testi, ko iesaka vai pieprasa augstākā līmeņa izglītības iestādes

Nav diagnostikas testu

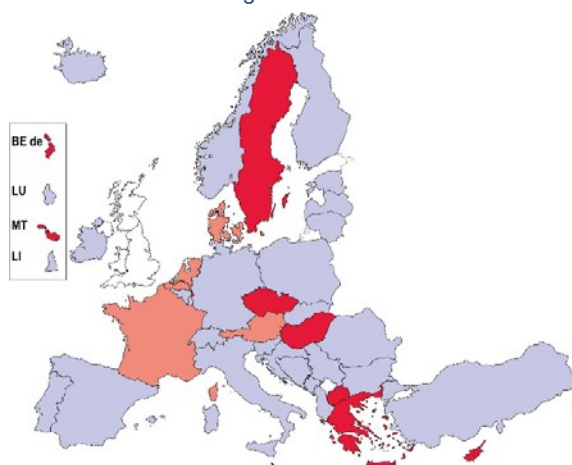
Diagnostikas testi:

visa skolēnu populācija
  īpašas skolēnu grupas

Avots: Eurydice.

Attēls 52 attēls: Izglītības valodas pārbaude pirmsskolas izglītības (ISCED 0) beigās un/vai sākumskolas izglītības sākumā (ISCED 1), 2021/2022

(b) Novērtēšanas rīki, ko izstrādājušas vai apstiprinājušas augstākā līmeņa izglītības iestādes diagnostisko testu veikšanai

Nav novērtēšanas rīku

Novērtēšanas rīki:

visa skolēnu populācija
  īpašas skolēnu grupas

Paskaidrojošās piezīmes

Testi, kuros galvenā uzmanība pievērsta tikai lasīšanas prasēm, ir izslēgti no skaitļa tvēruma. “Visa skolēnu populācija” attiecas uz visu noteikta vecuma skolas iedzīvotāju skaitu.

Terminu “diagnostikas tests”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas skatīt glosārijā.

Piezīme par konkrētām valstīm

Beļģija (BE nl): KOALA testa mērķa skolēnu populācija ir visa 5 gadus veco skolēnu populācija, izņemot nesen ieradušos migrantu skolēnus.

NELIELA DAĻA VALSTU VEICINA VAI FINANSIĀLI ATBALSTA NESEN IECEĻOJUŠO MIGRANTU STUDENTU DZIMTĀS VALODAS MĀCĪŠANU.

Nesen ieceļojušie migrantu studenti ir īpaša studentu grupa, kuri saskaras ar zināmu skaitu problēmu. Tie ir saistīti ar migrācijas procesu (piemēram, pametot mītnes valsti un pielāgojoties jaunajiem noteikumiem uzņēmējvalstī), uzņēmējvalsts vispārējiem sociālekonomiskajiem un politiskajiem apstākļiem (piemēram, izglītībai atvēlētie resursi) un dalību izglītībā (piemēram, nepiemērota prakse pakāpē vai valodas nodrošināšana, kā arī sociālā un emocionālā atbalsta trūkums). Lai risinātu šīs problēmas, pētniecība iestājas par visaptverošu pieeju atbalsta sniegšanai, tostarp valodu apguves atbalsta pasākumiem, kurā ņemtas vērā nesen ieceļojušo migrantu studentu akadēmiskās, sociālās un emocionālās vajadzības (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2019).

Tomēr saistībā ar šo ziņojumu, kurā galvenā uzmanība pievērsta valodu apguvei, uzsvars tiek likts uz valodu apguves atbalsta pasākumiem, jo īpaši tiem, kurus atbalsta vai finansiāli atbalsta augstākā līmeņa izglītības iestādes. Valodu apguves atbalsta pasākumi, kas palīdz attīstīt valodu bagātu mācību vidi, ir izdevīgi ne tikai nesen ieceļojušiem migrantu studentiem, kuri bieži vien nerunā skolas valodā, bet arī visiem skolas iedzīvotājiem (Eiropas Komisija, 2018).

Kā redzams E9. attēlā, augstākā līmeņa izglītības iestādes gandrīz visās valstīs vai nu finansiāli atbalsta, vai promote vismaz vienu no šādiem valodu apguves atbalsta pasākumiem:

- papildu nodarbības skolas valodā
- pielāgota mācību programma (t. i., mācību programma, kuras standarta prasības ir mainītas)
- dzimtās valodas nodarbības
- skolotāja palīgs klasē
- divvalodu priekšmetu mācīšana (mātes valoda un skolas valoda).

Visizplatītākais valodu atbalsta pasākums, kas tiek īstenots gandrīz visās Eiropas valstīs, ir papildu nodarbību nodrošināšana mācību valodā skolas laikā. Parasti šādu klašu nodrošināšana ir ierobežota laikā. Somijā tas ir īpaši ilgs: skolēni var gūt labumu no tā 6 gadus no dienas, kad viņi sāk skolu. Tikai Bulgārija, Polija, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Albānija, Ziemeļmaķedonija un Norvēģija neziņo par šādu noteikumu. Tomēr šīs valstis, izņemot Albāniju un Norvēģiju, organizē papildu nodarbības mācību valodā ārpus mācību laika.

Papildu nodarbību nodrošināšana mācību valodā ārpus skolas laika ir valodu atbalsta pasākums, kas tiek veicināts vai finansiāli atbalstīts nedaudz mazāk nekā divās trešdaļās izglītības sistēmu. Dažās no tām valodu apguves atbalsts tiek sniegts vasarā. Tā tas ir, piemēram, Maltā. Vasaras valodu kurss "Language to Go", ko organizē Migrantu apguvēju nodaļa, īpaši paredzēts nesen ieradušos migrantu studentiem un tiem, kuriem ir grūtības mācīties maltiešu un/vai angļu valodā.

Vairākās izglītības sistēmās augstākā līmeņa izglītības iestādes finansē papildu nodarbības skolas valodā, nenorādot, vai tās būtu jāorganizē skolas laikā vai ārpus tās. Tas attiecas, piemēram, uz Beļģijas flāmu kopienu, Igauniju, Latviju un Nīderlandi. Austrijā izvēlēta kārtība papildu nodarbībām ir atkarīga no studentu rezultātiem vācu valodas kompetences testā: tie, kam vajadzīgs liels atbalsts, tiek mācīti ārpus mācību stundām, savukārt tie, kam vajadzīgs mērens atbalsts, saņem papildu nodarbības skolas laikā.

Papildus papildu nodarbībām skolas valodā pielāgotas mācību programmas ieviešana ir vēl viens atbalsta pasākums, kas ir plaši pieejams nesen ieradušos migrantu studentiem visā Eiropā. Tā ir ieviesta nedaudz vairāk nekā pusē aptaujāto valstu.

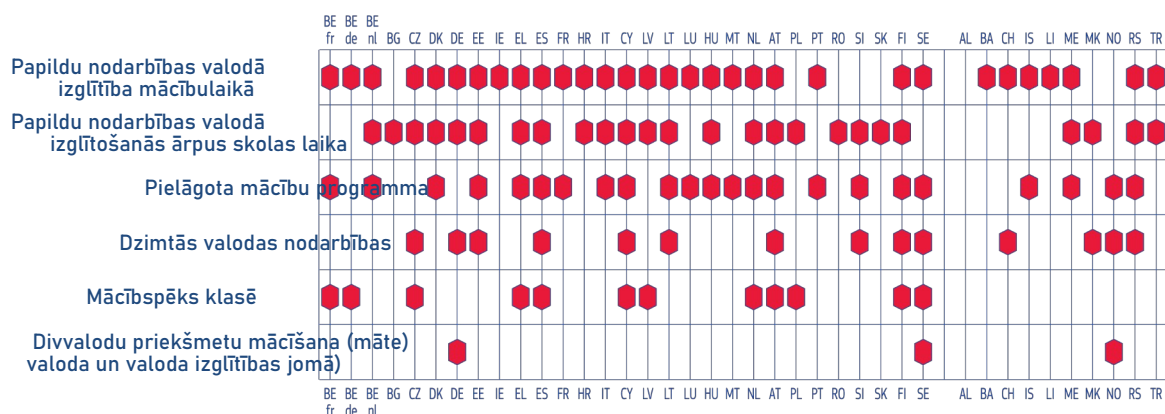
Tā kā nedaudz vairāk nekā viena trešdaļa valstu ziņo par nesen ieradušos migrantu studentu dzimtās valodas mācīšanu, tas ir mazāk populārs pasākums. Dažos gadījumos šis noteikums ir atkarīgs no studentu izcelsmes valsts un/vai no tā, vai starp uzņemošo valsti un izcelsmes valsti (piemēram, Čehiju un Ziemeļmaķedoniju) ir noslēgti divpusēji nolīgumi. Kiprā dzimtās valodas nodarbības tiek piedāvātas, izmantojot valsts projektu, ko finansē no ES struktūrfondiem. Vācijā un Spānijā dzimtās valodas pieejamība ir atkarīga attiecīgi no federālajām zemēm un autonomajām kopienām.

Nedaudz mazāk nekā vienā trešdaļā izglītības sistēmu mācībbspēki tiek izmantoti klasēs, lai atvieglotu nesen ieradušos migrantu studentu mācīšanos. Jāatzīmē arī tas, ka mācīšanas palīgu darbs ne vienmēr aprobežojas ar palīdzību nesen ieceļojušiem studentiem migrantiem; tā var būt pieejama visiem studentiem, kuriem nepieciešams atbalsts. Tā tas ir, piemēram, Somijā.

Visbeidzot, dažas valstis — tikai Vācija, Zviedrija un Norvēģija — nodrošina divvalodu mācību priekšmetus, tostarp skolēnu dzimto valodu un skolas valodu.

Apsverot visus analizētos atbalsta pasākumus, tikai viena valsts, proti, Albānija, neziņo par pasākumiem.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Avots: Eurydice.

Attēls 53 attēls: Valodu apguves atbalsta pasākumi nesen ieradušos migrantu studentiem pamatizglītībā un pamatizglītībā (ISCED 1–2), 2021/2022

Paskaidrojošās piezīmes

Attēlā redzams, vai augstākā līmeņa izglītības iestādes veicina vai finansiāli atbalsta kādu no uzskaitītajiem valodu apguves atbalsta pasākumiem nesen ieradušos migrantu studentiem.

Kad nesen ieradušies migrantu skolēni apmeklē papildu nodarbības mācību stundās, viņi nepiedalās tajā laikā plānotajās nodarbībās, lai saviem vienaudžiem piegādātu standarta mācību programmu.

Kad tikko ieradušies migrantu skolēni apmeklē papildu nodarbības pēc mācību stundām, viņi apmeklē šīs nodarbības pēc nodarbībām, kas paredzētas standarta mācību programmas sniegšanai saviem vienaudžiem (un pašiem).

Pielāgota mācību programma attiecas uz mācību programmu, kuras standarta prasības ir mainītas, lai apmierinātu nesen ieradušos migrantu studentu īpašās vajadzības un apstākļus.

Ja augstākā līmeņa izglītības iestādes finansē papildu nodarbības izglītības valodā, nenorādot, vai šīs papildu nodarbības būtu jāorganizē skolas laikā vai ārpus tās, abas iespējas ir parādītas attēlā.

Terminu “izglītības valoda”, “Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED)”, “jaunie migrantu studenti” un “augstākā līmeņa (izglītības) iestāde” definīcijas sk. glosārijā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Vācija: atbalsta pasākumu sniegšana ir atkarīga no federālajām zemēm. Parādītā informācija ir visizplatītākie atbalsta pasākumi 16 federālajās zemēs valstī.

Spānija: par atbalsta pasākumiem nesen ieradušos migrantu studentiem lemj autonomās kopienas. Attēlā ir parādīti pasākumi, ko var atrast visā Spānijā, bet ne vienmēr katrā autonomajā kopienā.

Nīderlande: skolas saņem īpašus līdzekļus, ja tās uzņem migrantu izcelsmes skolēnus. Viņi izlemj, kā tērēt šos līdzekļus. Šie līdzekļi ir pieejami laikposmam, kurā ilgst migrantu statuss, tas ir, 4 gadiem.

ATSAUČU UZZIŅA

Bergroth, M., Dražnik, T., Llompart Esbert, J., Pepiot, N., van der Worp, K. un Sierens, S. (2022), *lingvistiski jutīga skolotāja izglītība: Instrumentu kopums pārdomu uzdevumiem un darbības izpētei* (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022021018583>), kam pēdējo reizi piekļūts: 2022. gada 13. jūlijs.

Council of Europe (1992), *The European Charter for Regional or Minority Languages (ECRML)*, *European Treaty Series*, Nr. 148 (<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>), pēdējo reizi skatīts: 2022. gada 20. maijs.

Eiropas Padome (2015), *Valodas dimensija visos tematos: Rokasgrāmata mācību programmu izstrādei un skolotāju apmācībai* (<https://www.ecml.at/coe-docs/language-dimensions-subjects-EN.pdf>), pēdējo reizi skatīta: 2022. gada 17. maijs.

Eiropas Padome (2020), *Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma: Mācīšanās, mācīšana, novērtēšana — Companion volume*, Eiropas Padomes izdevniecība, Strasbūra (<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>), pēdējā piekļuve: 2021. gada 30. novembris.

EACEA (Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra) (2015), *Salīdzinošs pārskats par ieteicamo ikgadējo mācību laiku pilna laika obligātajā izglītībā Eiropā* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a70d336-9f16-4907-8908-d44d3cc690fe/language-en>), pēdējā piekļuve: 2023. gada 30. janvāris.

Eiropas Komisija (2012), *Pirmais Eiropas apsekojums par valodu kompetencēm: Galīgais ziņojums*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/42ea89dc-373a-4d4f-aa27-9903852cd2e4>), pēdējā piekļuve: 2022. gada 6. jūlijs.

European Commission (2013), *Pētījums par izglītībasatbalstu nesen ieceļojušiem migrantu bērniem* (<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/>), pēdējā piekļuve: 2021. gada 12. novembrī.

European Commission (2018), Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots dokumentam “Padomesieteikums par visaptverošu pieeju valodu mācīšanai un apguvei”, COM(2018) 272 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD%3A2018%3A174%3AFIN>), pēdējā piekļuve: 2022. gada 15. decembris.

European Commission/EACEA/Eurydice (2015), *Valodas vidējā izglītībā: Pārskats par jaunajiemtestiem Eiropā: 2014/15*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

European Commission/EACEA/Eurydice (2017), *Key data on teaching languages at school in Europe — 2017 edition*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2018), *The Structure of the European Education Systems 2018/19: Shematiskās diagrammas*, Eurydice — *Facts and Figures*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

European Commission/EACEA/Eurydice (2019), *migrantu izcelsmes studentu integrācija schools Eiropā: Valsts politika un pasākumi*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2020), *The Structure of the European Education Systems 2020/21: Shematiskās diagrammas*, Eurydice — *Fakti un skaitļi*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2021a), *ieteicamais ikgadējais mācību laiks pilna laika obligātajā izglītībā Eiropā*

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

— 2020/21, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2021b), *Strukturālie rādītāji izglītības un apmācības sistēmu uzraudzībai Eiropā — 2021: Pārskats par svarīgākajām reformām kopš 2015.gada*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice (2021c), *Skolotāji Eiropā: Karjera, attīstība un labklājība*, Eurydice ziņojums, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Gerken, M. (2022), *Eiropas reģionālo vai minoritāšuvalodu hartas īstenošanas atvieglošana, izmantojot mākslīgo intelektu* (<https://rm.coe.int/min-lang-2022-4-ai-and-ecml-en/1680a657c5>), kam pēdējo reizi piekļūts: 2022. gada 18. maijs.

MCComas, W. F. (red.) (2014), *The Language of Science Education: Plašāks galveno terminu un jēdzienu glosārijs zinātnes mācīšanas un mācīšanās jomā* (<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-94-6209-497-0.pdf>), kam pēdējo reizi piekļūts: 2022. gada 8. jūlijs.

ESAO (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija) (2019a), *TALIS 2018 rezultāti (I sējums): Skolotāji un skolu vadītāji kā mūžizglītības apguvēji*, ESAO izdevējdarbība, Parīze (https://www.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en), pēdējo reizi skatīts: 2020. gada 18. maijs.

Siarova, H. (2022), *Izglītības intervences, ar ko atbalsta nesen ieceļojušos migrantus un pārvietotos bērnus viņu valodu apguves vajadzībām*, NESET ad hoc ziņojumi, Nr. 2/2022 (https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2022/09/NESET_AHQ_Valodas.pdf), pēdējā piekļuve: 2022. gada 2. decembris.

UNESCO UIS (Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Statistikas institūts), (2012), *Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED 2011)* (<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>), pēdējā piekļuve: 2021. gada 19. janvārī.

Wallace, S. (red.) (2015), *A Dictionary of Education*, Oxford University Press, Oxford.
Doi:10.1093/acref/9780199679393.001.0001.

GLOSĀRIJS

Akadēmiskā valoda: īpaša valodas forma, kas leksiski un gramatiski atšķiras no ikdienas valodas, bieži vien ietver specializētu vārdu krājumu vai īpašas gramatiskās struktūras (piemēram, klauzulas savienotājus) un ko izmanto dažādiem specifiskiem mērķiem, piemēram, apkopošanai, salīdzināšanai un kontrastēšanai. Studentiem ir jāattīsta savas akadēmiskās valodas prasmes, lai sekmīgi apgūtu ► mācību programmas saturu.

Sertifikāts: oficiāls pierādījums par kvalifikāciju, kas piešķirta studentam pēc konkrēta posma pabeigšanas vai pilna izglītības kursa pabeigšanas. Sertifikātus var piešķirt, pamatojoties uz dažādiem novērtējuma veidiem; gala eksāmens ne vienmēr ir priekšnosacījums.

Klasiskā valoda: sena valoda, piemēram, klasiskais grieķu vai latīņu valoda, kas vairs netiek runāta nevienā valstī un tāpēc tiek mācīta citiem mērķiem, nevis saziņai. Mācību mērķi var ietvert padziļinātas zināšanas par tādas mūsdienu valodas saknēm, kas radusies no attiecīgās klasiskās valodas, lasīt un saprast oriģinālus tekstus senajā literatūrā vai iepazīties ar civilizāciju, kas lietoja šo valodu. Dažās mācību programmās klasiskās valodas tiek uzskatītas par ► svešvalodām.

Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēma (CEFR): valodu apguves, mācīšanas un novērtēšanas sistēma, ko izstrādājusi Eiropas Padome. Tās galvenais mērķis ir veicināt valodu izglītības un kvalifikāciju sniegšanas pārredzamību un salīdzināmību.

CEFR sniedz visaptverošu aprakstu par kompetencēm, kas nepieciešamas saziņai ► svešvalodā, attiecīgās zināšanas un prasmes un dažādos komunikācijas kontekstus.

CEFR definē sešus prasmju līmeņus no “pamata lietotāja” līdz “profesionālajam lietotājam”:

- A1 (“izrāviens”),
- A2 (“ceļš”),
- B1 (“robežvērtība”),
- B2 (“vantage”),
- C1 (“efektīva darbības prasme”)
- C2 (“maģistrs”).

Tas ļauj novērtēt svešvalodu apguvēju un lietotāju progresu (Eiropas Padome, 2020. gads).

Satura un valodas integrētā mācīšanās (CLIL): vispārīgs termins, lai apzīmētu dažādus divvalodu vai iegremdēšanas izglītības veidus. Pamatojoties uz dažādu priekšmetu mācīšanā izmantoto valodu statusu (izņemot valodas un to literatūru/kultūru), ir noteikti divu veidu CLIL.

CLIL tips A: nodrošināšana, kur dažādus priekšmetus māca valodā, kas ► augstākā līmeņa ► mācību programmā norādīta kā ► svešvaloda. Svešvalodā mācīto priekšmetu skaits var atšķirties. Dažos gadījumos (1. gadījums) visi mācību priekšmeti (izņemot valodas) tiek mācīti svešvalodā. Citās (2. gadījums) daži mācību priekšmeti (izņemot valodas) tiek mācīti svešvalodā, bet citi tiek mācīti galvenajā ► mācību valodā valstī.

CLIL tips B: nodrošināšana, kur dažādus priekšmetus māca ► reģionālajā vai mazākumtautību valodā, ► neteritoriālā valodā vai ► valsts valodā (valstīs ar vairāk nekā vienu valsts valodu) un citus priekšmetus (izņemot valodas) māca otrajā valodā, kas var būt jebkura cita valoda. Atšķirībā no CLIL tipa A (1. gadījums) CLIL tipa B mācību priekšmeti, kas nav valodas, vienmēr tiek mācīti vismaz divās valodās. Līdzās metodei, kas ietver divas valodas, dažos retos gadījumos dažādu priekšmetu (piemēram, valsts valodas, reģionālās vai minoritāšu valodas un svešvalodas) mācīšanai izmanto trīs (vai vairāk) valodas.

Turpmāka profesionālā izaugsme (CPD): šajā ziņojumā CPD atsaucas uz oficiālu apmācību dienesta laikā, ko visā karjeras laikā veic skolotāji un/vai pasniedzēji un kas ļauj viņiem paplašināt, attīstīt un atjaunināt savas zināšanas, prasmes un attieksmi. Tā ietver gan mācību priekšmetu apmācību, gan

pedagoģisko apmācību. Tiek piedāvāti dažādi formāti, piemēram, kursi, semināri, līdzbiedru novērošana un praktiķu tīklu atbalsts. Dažos gadījumos CPD darbību rezultātā var tikt iegūta papildu kvalifikācija.

Mācību programma: oficiāls ► vadības dokuments, ko izdevušas ► augstākā līmeņa iestādes un kurā sīki aprakstītas studiju programmas un/vai kāds no šādiem aspektiem: mācību saturs, mācību mērķi, sasniegšanas mērķi, vadlīnijas par skolēnu novērtēšanu vai mācību programmām. Izglītības sistēmā jebkurā laikā var būt spēkā vairāk nekā viena veida vadības dokuments, un tas var uzlikt skolām dažāda līmeņa pienākumu ievērot šo dokumentu.

Diagnostikas tests: "Pārbaudījums, kura mērķis ir novērtēt izglītojamā stiprās puses un attīstības jomas. ... [tas ir] veids, kā atklāt, kāda līmeņa atbalsts vai izaicinājums apmācāmajam būs nepieciešams. Diagnostikas tests bieži vien ir pirmais solis individuāla mācību plāna izstrādē. To parasti veic, kad izglītojamais uzsāk studiju kursu, un tā rezultātus dažkārt sauc par izglītojamā "iebraukšanas uzvedību" vai sākumpunktu" (Wallace, 2015). Diagnostikas testi var būt valsts/standartizēti, vai tos var noteikt pašas skolas un skolotāji.

Izglītības ceļš: dažās valstīs studentiem jāizvēlas specializēts studiju virziens no dažādām iespējām vidējā līmenī; piemēram, viņiem var būt jāizvēlas starp literāriem un zinātniskiem pētījumiem vai starp dažāda veida skolām, piemēram, ģimnāziju vai Realschule Vācijā. Šis jēdziens attiecas tikai uz vispārējām skolām. Tā nemēģina aprakstīt ļoti specifiskus izglītības veidus, piemēram, ► CLIL, eksperimentālās skolas un mūzikas skolas.

Svešvaloda: valoda, kas aprakstīta ► augstākā līmeņa izglītības iestāžu sagatavotajā mācību programmā. Izmantotā apraksta pamatā ir ar izglītību saistīta definīcija, kas nav saistīta ar valodas politisko statusu. Tādējādi dažas valodas, kas no politiskā viedokļa tiek uzskatītas par reģionālām vai mazākumtautību valodām, var iekļaut mācību programmā kā svešvalodas. Tāpat dažas ► klasiskās valodas dažās mācību programmās var uzskatīt par svešvalodām. Svešvalodas var saukt arī par "mūsdienīgām valodām" (lai skaidri atšķirtu šīs valodas no klasiskām valodām) vai "otrās vai trešās valodas" (pretstatā "pirmā valoda", ko var izmantot, lai aprakstītu ► mācību valodu valstīs ar vairāk nekā vienu ► valsts valodu).

Vispārīzglītojošais skolotājs: skolotājs (parasti pamatzglītībā), kurš ir kvalificēts, lai mācītu visus (vai gandrīz visus) mācību priekšmetus, tostarp ► svešvalodas. Šādi skolotāji var nodrošināt svešvalodu mācīšanu neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav saņēmuši apmācību šajā jomā.

Mājas valoda: valoda, ar kuru mājās bieži runā ► studenti no migrantu ģimenēm. Tas atšķiras no ► valodas skolas. Daudzos gadījumos studenta dzimtā valoda ir dzimtā valoda.

Skolotāju sākotnējā izglītība (ITE): studiju un apmācības periods, kura laikā topošie skolotāji apmeklē akadēmiskos mācību priekšmetu kursus un apgūst profesionālo apmācību (vai nu vienlaikus, vai secīgi), lai iegūtu zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas, lai kļūtu par skolotāju. Šis periods beidzas, kad topošie skolotāji kvalificējas kā skolotāji.

Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED): starptautiskā atsauces klasifikācija izglītības programmu un saistīto kvalifikāciju organizēšanai pa līmeņiem un jomām. Tā tika izstrādāta, lai atvieglotu izglītības statistikas un rādītāju salīdzināšanu dažādās valstīs, pamatojoties uz vienotām un starptautiski saskaņotām definīcijām. ISCED darbības joma aptver visas organizētas un ilgstošas mācību iespējas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem, tostarp tiem, kam ir īpašas izglītības vajadzības, neatkarīgi no iestādēm vai organizācijām, kas tās nodrošina, vai no veida, kādā tās sniedz.

Pašreizējā klasifikācijā — ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012) — ir deviņi līmeņi, kas sākas ar ISCED 0 (agrīnā pirmsskolas izglītība) un ISCED 8 (doktorantūras vai līdzvērtīga līmeņa).

Šis ziņojums aptver četrus ISCED līmeņus (ISCED 0–3), izmeklēšanas centrā ir ISCED 1–3. Attiecīgo līmeņu galvenās iezīmes ir šādas.

ISCED 0: agrīnā pirmsskolas izglītība

Agrīnās pirmsskolas izglītības programmas parasti tiek izstrādātas, izmantojot holistisku pieeju, lai atbalstītu bērnu agrīnu kognitīvo, fizisko, sociālo un emocionālo attīstību un iepazīstinātu mazus bērnus ar organizētu apmācību ārpus ģimenes konteksta.

ISCED 0 programmas ir paredzētas bērniem, kas jaunāki par ISCED 1 iestāšanās vecumu. Ir divas ISCED 0 programmu kategorijas: agrīnās pirmsskolas izglītības attīstība un pirmsskolas izglītība.

Pirmajiem ir izglītības saturs, kas paredzēts jaunākiem bērniem (vecumā no 0 līdz 2 gadiem), savukārt otrs ir paredzēts bērniem no 3 gadu vecuma līdz vecumam, kurā viņi sāk pamatizglītību.

ISCED 1: pamatizglītība

Pamatizglītība nodrošina mācību un izglītojošus pasākumus, kas parasti paredzēti, lai ļautu studentiem attīstīt pamatprasmes lasīšanā, rakstīšanā un matemātikā (t. i., rakstpratību un rēķinpratību). Tā veido stabilu pamatu mācībām un pareizu izpratni par zināšanu pamatjomām, kā arī veicina personīgo attīstību, tādējādi sagatavojot skolēnus pamatizglītībai. Tas nodrošina pamata mācības ar nelielu, ja tāda ir, specializāciju.

Ierastais vai likumīgais ieceļošanas vecums parasti nav mazāks par 5 gadiem vai vecāks par 7 gadiem. Šis līmenis parasti ilgst 6 gadus, lai gan tā ilgums var svārstīties no 4 līdz 7 gadiem. Pamatizglītība parasti ilgst līdz 10–12 gadu vecumam.

ISCED 2: zemākā vidējā izglītība

Programmas ISCED 2 līmenī vai zemākā līmeņa vidējā izglītībā parasti balstās uz pamata mācīšanas un mācīšanās procesiem, kas sākas ar ISCED 1. Parasti izglītības mērķis ir likt pamatus mūžizglītībai un personīgajai attīstībai, sagatavojot studentus turpmākām izglītības iespējām. Programmas šajā līmenī parasti tiek organizētas, pamatojoties uz mācību programmu, kas vairāk orientēta uz tēmu, ieviešot teorētiskas koncepcijas dažādās jomās.

Dažas izglītības sistēmas var piedāvāt ISCED 2 profesionālās izglītības programmas, lai personām nodrošinātu ar nodarbinātību saistītas prasmes.

ISCED 2 sākas pēc 4–7 ISCED 1 izglītības gadiem. Studenti iegūst ISCED 2 parasti vecumā no 10 līdz 13 gadiem (12 gadi ir visizplatītākie).

ISCED 3: vidējā izglītība

ISCED 3. līmeņa vai vidējās izglītības programmas parasti ir paredzētas studentiem, kuri pabeidz vidējo izglītību, gatavojoties augstākajai vai augstākajai izglītībai, vai lai nodrošinātu ar nodarbinātību saistītas prasmes, vai abas. Programmas šajā līmenī piedāvā studentiem vairāk mācību priekšmetu, specializētu un padziļinātu programmu nekā pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis). Tie ir diferencētāki, palielinot pieejamo iespēju un plūsmu klāstu.

ISCED 3 programmas var būt vispārīgas vai profesionālas. Dažas ISCED 3 programmas nodrošina tiešu piekļuvi ISCED 4 un/vai ISCED 5, 6 vai 7.

ISCED 3 sākas pēc 8–11 gadus ilgas izglītības no ISCED 1 sākuma. Skolēni ieiet šajā līmenī, parasti vecumā no 14 līdz 16 gadiem. ISCED 3 programmas parasti beidzas 12 vai 13 gadus pēc ISCED 1 (vai aptuveni 17 vai 18 gadu vecuma) sākuma.

Valoda kā obligāts priekšmets: jebkura valoda, kas norādīta kā obligāts priekšmets ► mācību programmā vai citos ► vadības dokumentos, ko sagatavo ► augstākā līmeņa izglītības iestādes. Šo izteicienu var izmantot, lai apzīmētu situācijas, kad visiem studentiem, kas piedalās konkrētā izglītības programmā vai kādā konkrētā pakāpē, ir jāapgūst kāda valoda, vai saistībā ar īpašu mācību programmu dažādiem ► izglītības veidiem.

Valoda kā tiesības: jebkura valoda, kas norādīta ► mācību programmā vai citos ► vadības dokumentos, kurus sagatavo ► augstākā līmeņa izglītības iestādes un kurus studenti ir tiesīgi izvēlēties kā neobligātu priekšmetu. Tiesības nozīmē, ka skolām ir jānodrošina, ko skolēns izvēlas. Svešvalodu un klasisko valodu kontekstā izteicienu var izmantot, lai apzīmētu situācijas, kad visi studenti, kas piedalās konkrētā izglītības programmā vai konkrētā pakāpē, ir tiesīgi izvēlēties valodu, vai īpašā kontekstā ar īpašām mācību programmām dažādiem ► izglītības ceļiem.

Valodu izpratne skolās: jēdziens, kas attiecas uz daudzvalodu un visas skolas pieeju, kas ietver visaptverošu valodu stratēģiju, kas ietver nepārtrauktu pārdomu procesu par valodu dimensiju visos skolas dzīves aspektos un ierosina visaptverošu pieeju visu valodu mācīšanai skolās (► skolas valoda, ► dzimtvalodas, ► svešvalodas (tostarp ► klasiskās valodas) utt.). Paredzams, ka šī pieeja iesaistīs visus skolotājus un skolu vadītājus un iesaistīs vecākus, citus aprūpētājus un plašāku vietējo kopienu. Konkrēti, valodas zinošas skolas augstu vērtē savu audzēkņu valodu daudzveidību, atzīst savas iepriekšējās valodu prasmes un izmanto tās kā mācību resursu. Valodas zināšanas skolās palīdz skolotājiem pievērsties

konkrētu valodu izmantošanai viņu attiecīgajās tematiskajās jomās, tostarp palielinot informētību par dažādiem valodu reģistriem un leksiku (Eiropas Komisija, 2018).

Skolas**valoda: valoda**, ko izmanto ► mācību programmas satura nodrošināšanai un, plašākā nozīmē, saziņai skolā un ārpus skolas ar ieinteresētajām personām, piemēram, vecākiem un izglītības iestādēm.

Valsts tests: standartizēts tests/pārbaude, ko nosaka ► augstākā līmeņa valsts iestādes un veic to atbildībā. Standartizēti testi/pārbaudes ir jebkura veida pārbaude, kas 1) prasa, lai visi testa dalībnieki atbildētu uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem (vai jautājumiem, kas izraudzīti no kopējas jautājumu bankas) un 2) tiktu vērtēti standarta vai konsekventā veidā. Uz starptautiskiem testiem vai apsekojumiem, piemēram, SurveyLang, neattiecas arī skolu līmenī izstrādāti testi, pat ja tie ir izstrādāti, pamatojoties uz centralizēti izstrādātu atsaucēs sistēmu (Eiropas Komisija/EACEA/Eurydice, 2015).

Nesen ieradušies migrantu studenti: studenti, kas dzimuši ārpus savas pašreizējās dzīvesvietas valsts, vecākiem, kuri dzimuši arī ārpus uzņēmējas valsts un ir skolas vecumā vai jaunāki (saskaņā ar valsts tiesību aktiem par obligāto izglītību) un pēc tam sāk formālo izglītību uzņēmējā valstī (Eiropas Komisija, 2013. gads).

Neteritoriālā valoda: valoda, “ko lieto valsts pilsoņi, kas atšķiras no valodas vai valodām, ko lieto pārējie valsts iedzīvotāji, bet ko, lai gan tradicionāli lieto valsts teritorijā, nevar identificēt ar konkrētu tās apgabalu” (Eiropas Padome, 1992). Piemēram, romāns ir neteritoriāla valoda.

Oficiālā valoda: valoda, ko izmanto juridiskiem un valsts pārvaldes mērķiem konkrētās valsts teritorijā. Oficiālais statuss var attiekties tikai uz daļu no valsts vai paplašināt visā tās teritorijā. Visas ► valsts valodas ir oficiālās valodas, bet ne visas valodas ar valsts valodas statusu ir valsts valodas (piemēram, dāņu valoda, kurai Vācijā ir oficiālās valodas statuss, ir ► reģionālā vai mazākumtautību valoda, nevis valsts valoda).

Reģionālā vai mazākumtautību valoda: valoda, ko “noteiktā valsts teritorijā tradicionāli lieto šīs valsts pilsoņi, kuri veido grupu, kas skaitliski ir mazāka par pārējo valsts iedzīvotāju skaitu”; tā atšķiras no šīs valsts ► valsts valodas (Eiropas Padome, 1992). Parasti tās ir to iedzīvotāju valodas, kuru etniskās saknes ir attiecīgajās teritorijās vai kuras ir apmetušās attiecīgajos reģionos paaudžu garumā. Mazākuma/reģionālās valodas var būt ► oficiālās valodas statuss, bet pēc definīcijas šis statuss attiecas tikai uz jomām, kurās tās runā.

Speciālists skolotājs: skolotājs, kas ir kvalificēts, lai mācītu ierobežotu skaitu priekšmetu (parasti ne vairāk kā trīs priekšmetus). Tas ietver vai nu ► svešvalodas, vai vienu vai vairākas svešvalodas un (-us) citu(-us).

Valsts valoda: jebkura valoda ar oficiālu statusu visā valstī. Jebkura valsts valoda ir ► oficiālā valoda.

Stūrēšanas dokumenti: dažāda veida oficiālie dokumenti, kas satur noteikumus, vadlīnijas un/vai ieteikumus izglītības iestādēm.

Studenti no migrantu izcelsmes: skolēniem, kas apmeklē skolu valstī, kas nav viņu izcelsmes valsts, vai abu vecāku izcelsmes valstī. Šie darba uzdevumi ietver vairākas juridiski atšķirīgas situācijas, tostarp bēgļus, patvēruma meklētājus, migrējošo darba ņēmēju bērnus, trešo valstu valstspiederīgo bērnus ar ilgtermiņa uzturēšanās statusu, trešo valstu darba ņēmēju bērnus, kas nav pastāvīgie iedzīvotāji, bērnus, kas ir nelegālie iedzīvotāji, un imigrantu izcelsmes bērnus, kuri ne vienmēr gūst labumu no tiesību normām, kas īpaši attiecas uz izglītību. Šajā definīcijā nav ņemtas vērā lingvistiskās minoritātes, kas ir apmetušās valstīs vairāk nekā divas paaudzes.

Studentu nosacītais vecums: skolu sistēmā — parastais skolēnu vecums, kad viņi sāk vai pabeidz konkrētu izglītības pakāpi vai līmeni. Netiek ņemta vērā priekšlaicīga vai novēlota ieceļošana skolā, atkārtotās pakāpē vai citi mācību pārtraukumi.

Augstākā līmeņa (izglītības) iestāde: augstākā līmeņa iestāde, kas atbild par izglītību attiecīgajā valstī, parasti valsts (valsts) līmenī. Tomēr attiecībā uz Beļģiju, Vāciju un Spāniju attiecīgi kopienu, federālo zemju un autonomo kopienu administrācijas ir vai nu pilnībā atbildīgas, vai daļa atbildību ar valsts līmeni visās vai lielākajā daļā jomu, kas saistītas ar izglītību. Tāpēc šīs pārvaldes tiek uzskatītas par augstākā līmeņa iestādēm jomās, kurās tās ir atbildīgas, savukārt jomās, kurās tās ir kopīgi atbildīgas ar valsts līmeni, abas tiek uzskatītas par augstākā līmeņa iestādēm.

STATISTIKAS DATUBĀZES UN TERMINOLOĢIJA

Starptautiskā PISA 2018 datubāze

PISA ir starptautisks apsekojums, ko veic ESAO aizgādībā, lai novērtētu 15 gadus vecu skolēnu sniegumu lasītprasmes, rēķinpratības un zinātnes lietotprasmes jomā. Apsekojuma pamatā ir reprezentatīva izlase, kurā iekļauti 15 gadus veci studenti, kuri atkarībā no sistēmas struktūras ir ieguvuši vidējo vai vidējo izglītību (ISCED 2. vai 3. līmenis). Papildus snieguma mērīšanai PISA starptautiskais apsekojums ietver anketas, lai noteiktu mainīgos lielumus skolas un ģimenes kontekstā, kas var atklāt apsekojuma rezultātus. Visi rādītāji attiecas gan uz valsts skolām, gan privātām skolām neatkarīgi no tā, vai tās saņem dotācijas vai citādi.

Pizas apsekojumi tiek veikti ik pēc 3 gadiem. Pirmais apsekojums notika 2000. gadā; šādas kārtas notika 2003., 2006., 2009., 2012., 2015. un 2018. gadā.

No valstīm, kas piedalījās šajā ziņojumā, tikai Lihtenšteina nepiedalījās 2018. gada PISA datu vākšanā.

Atlases procedūra ietvēra skolu un pēc tam skolēnu atlasi. Tā centās piedāvāt katram studentam vienādu atlases varbūtību neatkarīgi no apmeklētās skolas lieluma vai atrašanās vietas. Šim nolūkam skolas tika izvēlētas ar varbūtību, kas ir proporcionāla 15 gadus vecu skolēnu skaitam. Skolā tika atlasīts noteikts skaits skolēnu. Šī procedūra ir paredzēta, lai ierobežotu varbūtību, ka students būs daļa no parauga.

Ja datus uzskata par attiecināmiem uz visu valsts iedzīvotāju skaitu, ir būtiski ievērot noteiktas stingras prasības, piemēram, S.E. analīzi (ar izlasi saistīto kļūdu aplēse). Tā rezultātā uztveramu atšķirību starp diviem datu posteņiem statistikas izteiksmē var uzskatīt par nenozīmīgu (sk. arī skaidrojumus sadaļā "Statistikas termini").

Šajā ziņojumā izklāstītās ES vērtības (populācijas aplēses) ir to ES valstu/reģionu iedzīvotāju skaita aplēšu vidējie svērtie lielumi, kuri piedalījās PISA apsekojumā 2018. gadā. Tas nozīmē, ka katras valsts ieguldījums statistikas rādītāja aplēsē Eiropas līmenī ir proporcionāls valsts lielumam, t. i., 15 gadus vecu studentu skaitam, kuru vērtība nav pazudusi. PISA 2018 datubāze ir pieejama ESAO tīmekļa vietnē (<http://www.oecd.org/pisa/data/>).

PISA 2018 anketas ir pieejamas arī ESAO tīmekļa vietnē (<https://www.oecd.org/pisa/data/2018database/>).

TALIS 2018 datubāze

Talis ir starptautisks apsekojums, kas tiek veikts ESAO paspārnē un koncentrējas uz skolotāju darba apstākļiem un mācību vidi skolās. Galvenās tēmas ir skolu vadība; skolotāju apmācība; novērtējums un atgriezeniskā saite skolotājiem; skolotāju pedagoģiskā pārliecība, attieksme un mācīšanas prakse; skolotāju ziņotā pašefektivitātes sajūta; skolotāju apmierinātība ar darbu un gaisotne skolās un klasēs, kurās viņi strādā; un, visbeidzot, skolotāju transnacionālā mobilitāte.

Apsekojumā galvenā uzmanība pievērsta skolotājiem pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis). Tās pamatā ir skolotāju un skolotāju aptaujas anketas. Visi rādītāji attiecas gan uz valsts skolām, gan privātām skolām neatkarīgi no tā, vai tās saņem dotācijas vai citādi.

Apsekojuma pirmā kārtā notika 2008. gadā, bet otrā — 2013. gadā. Jaunākie dati iegūti no apsekojuma trešā cikla (2018). ESAO pašlaik gatavo TALIS 2024.

Šajā ziņojumā izmantoti dati par skolotāju apmācību un skolotāju starptautisko mobilitāti. Dati par skolotāju apmācību aptver 26 izglītības sistēmas 25 valstīs, kuras piedalījās šajā ziņojumā, kas piedalījās TALIS 2018. Dati par skolotāju starptautisko mobilitāti ir pieejami ierobežotā skaitā izglītības sistēmu (23). Šajā ziņojumā sniegti arī dati par tendencēm, kuru pamatā ir TALIS 2013. un 2018. gada cikli. Tendencu dati attiecas uz 17 izglītības sistēmām, kas piedalījās abos ciklos.

Standarta atlases procedūrā tika atlasītas 200 skolas no katras valsts un 20 skolotāji (katrai skolai) pamatskolas līmenī (ISCED 2. līmenis).

Ja datus uzskata par attiecināmiem uz visu valstu populāciju, ir būtiski ievērot noteiktas stingras prasības, piemēram, S.E. analīzi (ar izlasi saistītu kļūdu aplēse), kā rezultātā uztveramu atšķirību starp diviem datu elementiem statistiski var uzskatīt par nenozīmīgu (sk. arī paskaidrojumus sadaļā "Statistikas termini").

Šajā ziņojumā izklāstītās ES vērtības (populācijas aplēses) ir to ES valstu/reģionu vidējās svērtās vērtības, kuras piedalījās TALIS 2018. gadā. Tas nozīmē, ka katras valsts ieguldījums statistikas rādītāja aplēsē

Eiropas līmenī ir proporcionāls valsts lielumam, t. i., to ISCED 2 skolotāju skaitam, kuriem nav trūkstošo vērtību.

TALIS 2018 dati ir pieejami ESAO tīmekļa vietnē (<https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>).

TALIS 2018 anketas ir pieejamas arī ESAO tīmekļa vietnē (<https://www.oecd.org/education/school/talis2018questionnaires.htm>).

Statistiskie termini

Starptautiskā standartizētā izglītības klasifikācija (ISCED): skatīt glosāriju.

Standarta kļūda (SE): PISA 2018 apsekojums un TALIS 2018, tāpat kā jebkuras citas liela mēroga izglītības aptaujas (ESAO iepriekšējās PISA aptaujas un Taliss, Starptautiskā asociācija izglītības sasniegumu novērtēšanai starptautiskajā lasītprasmes pētījumā un starptautisko matemātikas un zinātnes pētījumu tendences u. c.), aplūko tikai reprezentatīvu mērķa populāciju izlasi. Parasti attiecībā uz jebkuru populāciju pastāv bezgalīgs iespējamo paraugu skaits. Tāpēc no vienas izlases uz citu aplēses par populācijas parametru (vidējais rādītājs, procentuālais rādītājs, korelācija utt.) var atšķirties. S.E., kas saistīts ar datu kopas parametra aplēsi, šo izlases neprecizitāti izsaka skaitļos. Pamatojoties uz šo aplēsto parametru un tā attiecīgo S.E., ir iespējams aprēķināt ticamības intervālu, kas atspoguļo to, cik lielā mērā no parauga aprēķinātā vērtība var atšķirties katrā paraugā. Attiecīgi, pieņemot, ka aplēstais vidējais rādītājs ir 50 un S.E. ir 5, ticamības intervāls ar I tipa kļūdu 5 % ir vienāds ar $[50 - (1,96 \times 5); 50 + (1,96 \times 5)]$, t. i., aptuveni [40; 60]. Tāpēc var teikt, ka ir tikai 5 iespējas no 100 ir nepareizi, ja tiek apgalvots, ka iedzīvotāju vidējais rādītājs ir šajā intervālā.

Visas šajā ziņojumā ierakstītās S.E.s tika aprēķinātas, izmantojot atkārtotas paraugu ņemšanas metodes un izmantojot dažādu PISA apsekojuma un TALIS tehnisko dokumentu metodoloģiju.

Apsekojuma datu S.E.s ir uzskaitīti 1. pielikumā.

Statistiskais nozīmīgums. Attiecas uz 95 % ticamības līmeni. Piemēram, būtiska atšķirība nozīmē, ka atšķirība statistiski būtiski atšķiras no nulles ar 95 % ticamības līmeni.

LV PIELIKUMI

1. PIELIKUMS: DETALIZĒTI STATISTIKAS DATI

A nodaļa

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
% 2018	11.5	17.4	24.1	17.4	12.9	5.8	8.1	17.8	5.4	9.1	6.2	20.6	11.5	3.3	7.1	22.3	10.5	5.9	82.9	2.2
S.E.	0.21	0.85	2.28	1.33	1.17	0.51	0.39	0.95	0.40	0.59	0.47	0.76	0.66	0.28	0.37	0.53	0.70	0.41	0.42	0.23
Δ 2003-2015	:	10.5	0.7	-7.4	:	3.8	3.8	4.1	:	4.8	2.6	2.9	1.8	:	3.9	:	1.7	:	-8.0	1.7
S.E.	:	1.56	2.50	1.75	:	0.38	0.59	0.96	:	0.86	0.72	1.76	0.98	:	0.48	:	1.42	:	0.59	0.26
Δ 2003-2018	:	10.2	6.9	-5.5	:	4.8	4.2	10.1	:	6.7	3.0	4.8	4.8	:	5.1	:	2.2	:	-9.6	1.6
S.E.	:	1.11	2.70	1.84	:	0.54	0.62	1.11	:	0.79	0.61	1.64	1.00	:	0.45	:	1.31	:	0.58	0.26
Δ 2015-2018	:	-0.4	6.2	1.9	4.2	1.0	0.4	6.0	-0.4	1.8	0.4	1.9	3.1	0.2	1.1	:	0.5	0.5	-1.6	-0.1
S.E.	:	1.63	3.05	1.79	1.50	0.60	0.53	1.22	0.71	0.90	0.77	1.24	0.92	0.45	0.56	:	1.0	0.62	0.60	0.33
	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	ME	MK	NO	RS	TR	
% 2018	82.8	9.8	20.5	1.7	3.1	3.1	9.9	8.7	7.6	17.6	4.0	6.5	27.0	7.2	4.2	7.2	10.2	5.2	7.0	
S.E.	0.54	0.76	0.90	0.29	0.34	0.55	0.39	0.74	0.49	1.03	0.53	0.44	1.20	0.45	0.25	0.39	0.55	0.58	0.91	
Δ 2003-2015	:	-7.4	9.8	0.9	1.4	:	:	4.9	3.1	8.2	:	:	14.0	4.0	:	:	3.9	:	5.4	
S.E.	:	1.42	1.20	0.18	0.35	:	:	1.00	0.57	1.28	:	:	1.38	0.43	:	:	0.80	:	1.26	
Δ 2003-2018	:	-4.8	11.5	1.5	1.7	:	:	4.8	4.7	10.0	:	:	14.9	5.5	:	:	5.1	:	5.2	
S.E.	:	1.49	1.17	0.30	0.40	:	:	1.07	0.54	1.25	:	:	1.39	0.50	:	:	0.77	:	1.17	
Δ 2015-2018	:	-4.9	2.6	1.7	0.6	0.2	0.4	2.3	-0.1	1.9	:	:	0.9	1.6	1.1	1.4	1.1	:	-0.2	
S.E.	:	0.74	0.98	1.31	0.33	0.44	0.62	0.60	0.97	0.72	:	:	1.69	0.58	0.35	0.52	0.81	:	1.37	

Δ Starpība starp konkrētiem pārskata gadiem

Avots: Eurydice, pamatojoties uz PISA, 2018., 2015. un 2003.

1. 1: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018. gads (dati par A2. attēlu) un atšķirības starp 2003. un 2015., 2003. un 2018. gadu, kā arī 2015. un 2018. gadu

Paskaidrojošās piezīmes

Dati aprēķināti, pamatojoties uz PISA aptaujas jautājumu "Kādā valodā jūs runājat mājās lielāko daļu laika?" (ST16Q01(31) PISA 2003, un ST022Q01TA in PISA 2015 un 2018). Kategoriju "Pārbaudījuma valoda" izmanto kā aizstājēju, lai mājās runātu tajā pašā valodā kā skolā.

Apsverot atšķirības starp 2003. un 2015., 2003. un 2018. un 2015. un 2018. gadu, vērtības, kas būtiski atšķiras ($p < 0,05$) no nulles, ir norādītas treknrakstā.

Sk. arī A nodaļas A2. attēla skaidrojumus.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	6.9	11.7	14.4	9.9	0.7	2.9	5.4	13.8	1.3	8.8	4.8	6.1	6.5	0.7	5.9	8.0	1.0	0.5	41.5	:
S.E.	0.18	0.83	1.96	0.89	0.11	0.33	0.28	0.85	0.19	0.58	0.42	0.31	0.49	0.11	0.34	0.45	0.17	0.08	0.64	
B	5.6	11.1	11.2	4.5	:	1.2	5.2	8.3	9.1	9.0	6.9	6.1	7.8	8.3	4.1	6.7	3.4	1.1	13.4	2.2
S.E.	0.16	0.88	1.75	0.49		0.17	0.30	0.50	0.45	0.55	0.45	0.29	0.66	0.48	0.30	0.30	0.27	0.11	0.42	0.30
C	4.4	5.5	9.4	7.0	11.6	2.7	2.6	3.5	4.0	:	1.3	14.2	5.0	2.4	1.1	14.0	9.4	5.3	41.5	1.8
S.E.	0.12	0.36	1.33	0.68	1.13	0.30	0.24	0.29	0.32		0.23	0.69	0.39	0.24	0.13	0.33	0.66	0.42	0.61	0.23
D	83.1	71.7	65.0	78.6	87.2	93.2	86.8	74.4	85.6	81.8	87.0	73.6	80.8	88.5	88.9	71.3	86.1	93.2	3.6	95.6
S.E.	0.30	1.43	2.50	1.41	1.16	0.54	0.52	1.26	0.55	0.91	0.67	0.87	1.02	0.57	0.50	0.60	0.76	0.44	0.25	0.39

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
A	5.7	7.6	16.7	:	1.9	:	6.9	:	4.3	13.9	:	:	21.7	4.6	1.0	:	7.8	1.0	:
S.E.	0.38	0.66	0.92		0.27		0.31		0.36	1.01			1.08	0.36	0.13		0.49	0.16	
B	3.0	6.2	6.0	:	5.0	:	1.9	0.7	1.5	6.5	:	2.3	12.2	1.0	4.8	1.2	4.6	8.3	0.6
S.E.	0.31	0.65	0.43		0.42		0.18	0.13	0.19	0.50		0.30	0.69	0.18	0.28	0.19	0.43	0.40	0.12
C	7.2	1.9	3.6	1.2	1.1	3.0	2.8	8.0	3.1	3.3	3.8	5.9	5.0	2.5	3.2	6.5	2.3	4.2	6.7
S.E.	0.57	0.25	0.27	0.18	0.14	0.65	0.31	0.73	0.38	0.25	0.52	0.43	0.43	0.28	0.22	0.40	0.21	0.50	0.89
D	14.1	84.3	73.7	98.2	91.9	96.3	88.3	90.9	91.1	76.2	95.6	91.3	61.1	91.9	91.0	91.9	85.3	86.5	92.5
S.E.	0.51	1.24	1.12	0.30	0.62	0.67	0.41	0.74	0.56	1.36	0.51	0.54	1.50	0.47	0.34	0.46	0.80	0.63	0.91

A Imigranti, kuri galvenokārt runā citā valodā mājās, nevis mācību valodā

B Imigranti, kuri galvenokārt runā skolā mājās

C Studenti, kas nav imigranti un kurisavā valstī galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību

D valodā, kas nav imigranti un kas galvenokārt runā skolā mājās

Avots: Eurydice, pamatojoties uz PISA 2018.

2. 2: 15 gadus vecu imigrantu un neimigrantu studentu procentuālā daļa pa valodām, kurās runā mājās, 2018. gads (dati par A3. attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Sk. A. nodaļas A3. attēla skaidrojumus.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Sk. A nodaļas A3. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	E	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
%	13.3	21.8	41.4	20.5	16.6	3.1	4.5	25.8	2.6	4.7	3.7	27.8	10.8	:	6.4	18.1	10.8	6.6	96.2	:
S.E.	0.50	2.79	0.61	2.80	2.27	0.93	0.58	2.48	0.84	1.70	0.99	1.05	1.60		0.85	0.39	1.39	0.84	0.03	

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
%	98.0	10.1	29.0	:	:	2.0	10.5	11.0	7.8	22.5	1.8	1.6	4.83	1.2	0.0	5.1	6.1	3.9	8.9
S.E.	0.03	2.29	2.44			0.84	0.49	1.29	1.51	2.59	0.91	0.68	3.32	0.11		0.11	1.52	0.97	1.80

Avots: Eurydice, pamatojoties uz PISA 2018.

3. 3: To 15 gadus vecu skolēnu procentuālā daļa, kuri apmeklē skolas, kurās vairāk nekā 25 % skolēnu mājās galvenokārt runā citā valodā, nevis mācību valodā, 2018. gads (dati par A4. attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt A4. attēla paskaidrojumus A nodaļā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Sk. A nodaļas A4. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

C nodaļa, I iedaļa

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	7.2	0.0	X	0.0*	2.0	0.8	30.2	1.3	33.4	:	35.9	20.2	0.9	20.0	2.7	10.2	19.0	0.7	83.2	2.1
1 FL	78.9	47.3	X	26.7*	81.5	79.0	56.7	52.8	46.3	:	62.4	79.8	99.0	80.0	93.5	89.8	79.2	72.0	16.8	60.3
0 FL	13.9	52.7	X	73.3*	16.4	20.2	13.1	45.9	20.3	:	1.7	0	0.1	0.0	3.9	0.0	1.8	27.3	:	37.6

%	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	4.4	1.0	1.7	5.1	0.6	2.1	0.0	5.0	26.8	15.0	X	4.9	X	22.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
1 FL	95.6	43.6	98.1	94.8	68.1	97.7	81.2	83.4	59.9	79.6	X	69.9	X	53.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
0 FL	0.0	55.4	0.2	0.1	31.3	0.2	18.8	11.6	13.3	5.4	X	25.2	X	24.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

4. 4: *To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas (FL) pamatizglītībā (ISCED 1), pēc valodu skaita, 2020. gads (dati C1a attēlā)*

Paskaidrojošās piezīmes

Paskaidrojumu par aprēķiniem un datiem skatīt C nodaļas C1a un C1b attēla paskaidrojumos.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Sk. C nodaļas piezīmes par C1a un C1b attēlu konkrētām valstīm.

% %	BE fr	CZ	DE	EE	EL	ES	FR	IT	CY	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	RO	SI	FI	LI	NO
7 gadi	6.8	50.3	13.7	33.2	97.4	100.0	99.8	100.0	100.0	3.2	100.0	44.8	100.0	99.8	100.0	0.5	99.7	99.3	65.3	100.0	100.0
8 gadi	33.6	75.0	58.4	45.1	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	93.9	100.0	51.3	100.0	99.8	100.0	83.8	99.8	99.1	56.5	100.0	100.0
9 gadi	38.6	96.6	94.1	83.5	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	98.3	100.0	70.7	100.0	99.9	99.9	98.6	100.0	99.1	99.2	100.0	100.0
10 gadi	90.9	98.6	95.6	98.2	98.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.6	100.0	92.3	100.0	99.9	99.8	99.7	100.0	98.8	99.6	100.0	100.0

Avots: Eurydice aprēķini, kuru pamatā ir nepublicēti Eurostat/UOE dati (pēdējie atjauninātie dati: 2022. gada 29. septembris).

5. 5: *To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatizglītībā (ISCED 1. līmenis), pēc vecuma, 2020. gads (dati C1.b attēlā)*

Paskaidrojuma raksts

Skaidrojumu par aprēķiniem un datu vākšanu pēc vecuma skatīt C nodaļas C1a un C1b attēla paskaidrojumos.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Sk. C nodaļas piezīmes par C1a un C1b attēlu konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2020	86.1	47.3	X	26.7	83.6	79.8	86.9	54.1	79.7	:	98.3	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	98.2	72.7	100.0	62.4
2013	79.4	50.0	X	28.6	82.9	71.9	56.9	67.9	77.0	:	75.5	99.6	98.8	99.9	99.7	100.0	73.1	74.9	100.0	59.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020	100.0	44.6	99.8	99.9	68.7	99.8	81.2	87.6	86.7	94.6	X	74.8	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
2013	100.0	52.2	99.9	97.3	35.2	56.5	49.8	84.8	68.8	77.9	X	:	X	:	100.0	X	100.0	100.0	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

6. 6: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst vismaz vienu svešvalodu pamatskolā (ISCED 1., 2013. un 2020. gads) (dati C2. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Paskaidrojumu par aprēķiniem un datiem skatīt C nodaļas C2. attēla skaidrojumos.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C2. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	59.2	0	X	65.7	12.0	65.5	85.1	36.9	95.2	7.8	95.7	45.0	75.5	54.6	97.0	83.7	73.0	77.4	100.0	7.4
1 FL	39.2	98.4	X	34.3	86.4	33.0	14.9	58.9	1.9	74.1	3.8	55.0	24.3	45.4	3.0	16.1	25.0	28.8	:	98.4
0 FL	1.6	1.6	X	0.0	1.6	1.4	0.0	4.3	2.9	18.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	2.0	1.8	:	2.2
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	95.0	71.1	7.9	46.7	92.7	94.6	25.6	52.6	98.7	78.6	X	94.9	X	97.1	100.0	X	100.0	66.1	:	X
1 FL	5.0	26.3	92.1	53.2	3.3	5.4	74.4	45.2	1.0	21.4	X	4.6	X	2.3	0.0	X	0.0	28.6	:	X
0 FL	0.0	2.6	0.1	0.1	4.0	0.0	0.0	2.2	0.4	0.0	X	0.5	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

7. 7: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas (FL) pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis), pēc valodu skaita, 2020. gads (dati par C3 un C4 attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Paskaidrojumu par aprēķiniem un datiem skatīt C nodaļas C3. attēla skaidrojumos.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C3. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2	58.4	:	X	49.3	17.4	43.1	81.7	37.1	95.6	8.5	95.0	41.6	54.0	52.4	98.5	91.6	71.8	81.0	100.0	6.0
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2	96.5	73.7	9.7	93.6	86.8	95.6	53.9	79.8	98.3	78.2	X	:	X	97.5	97.2	X	98.1	69.9	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

8. 8: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas (FL) pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis), 2013. gads (dati C4. attēlā)

Paskaidrojuma raksts

Paskaidrojumu par aprēķiniem un datiem skatīt C nodaļas C4. attēla skaidrojumos.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C4. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	60.0	72.1	X	100.0	72.6	98.8	45.0	58.7	97.6	122	0.9	27.4	99.6	94.3	24.7	38.8	82.6	38.3	100.0	74.9
	Voc	35.1	16.0	X	69.7	42.0	33.9	1.2	1.3	22.6	:	2.8	0.2	32.1	30.0	48.1	32.2	54.4	6.5	77.4	4.5
1 FL	Gen	37.1	27.9	X	0.0	27.1	1.2	39.6	41.2	1.9	66.9	88.8	70.3	0.3	5.7	74.8	55.8	16.1	60.4	:	23.5
	Voc	44.9	70.2	X	30.3	53.1	60.1	14.8	38.3	35.2	:	72.4	45.1	66.7	64.7	51.6	63.3	31.3	54.3	:	88.6
0 FL	Gen	2.9	0.0	X	0.0	0.3	0.0	15.4	0.1	0.5	20.9	10.3	2.3	0.1	0.0	0.5	5.8	1.3	1.3	:	1.6
	Voc	18.0	13.8	X	0.0	4.9	5.9	84.0	60.4	42.2	:	24.8	54.7	1.3	5.3	0.3	4.4	14.3	39.2	7.4	6.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	66	67.9	63.6	81.3	7.1	99.1	95.5	98.4	99.0	80.1	X	95.8	X	55.9*	91.9	X	56.6	100.0	:	X
	Voc	1.4	12.4	21.6	76.8	7.3	97.4	29.4	31.5	89.3	3.8	X	28.2	X	5.2*	:	X	:	0.0	:	X
1 FL	Gen	34.0	32.1	36.3	18.7	61.8	0.9	3.3	1.6	1.0	19.9	X	2.8	X	30.1*	8.1	X	43.4	0.0	:	X
	Voc	98.6	58.4	77.6	23.2	72.6	2.4	64.4	68.2	7.9	96.1	X	68.3	X	19.0*	:	X	:	100.0	:	X
0 FL	Gen	0.0	0.0	0.1	0.0	31.1	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	X	1.4	X	14.0*	0.0	X	0	0.0	:	X
	Voc	0.0	29.2	0.8	0.0	20.1	0.2	6.2	0.3	2.8	0.1	X	3.5	X	75.8*	:	X	:	0.0	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

9. 9: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst svešvalodas (FL) vispārējā (gen) un arodizglītības (profesionālā) vidējā izglītība (ISCED 3), pēc valodu skaita, 2020. gads (dati par C5. un C6. attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Skaidrojumu par aprēķiniem, ES apkopotajiem datiem un valstu datiem skatīt C nodaļas C5. attēla skaidrojumos. Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C5. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	58.4	78.3	X	99.9	73.3	93.9	49.7	55.6	92.7	6.2	2.7	31.2	97.2	86.9	24.1	83.8	81.9	41.2	100.0	46.1
	Voc	34.1	14.4	X	68.5	48.9	34.3	5.4	1.7	62.3	:	0.1	0.4	30.9	23.1	41.7	21.8	46.1	11.8	67.7	0.7
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	68.0	69.7	64.1	69.1	5.1	98.7	95.5	98.7	99.0	81.2	X	:	X	60.1	100.0	X	52.6	:	:	X
	Voc	0.0	12.7	22.3	64.9	9.2	96.6	32.6	66.5	88.6	11.3	X	:	X	15.8	:	X	:	:	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang02] (dati iegūti 2022. gada 15. septembrī).

10. 10: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst divas vai vairākas svešvalodas kopumā (gen) un profesionālo (profesionālo) vidējo izglītību (ISCED 3), 2013. gads (dati C6. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

ES apkopojums par profesionālo izglītību ISCED 3 tika atzīmēts kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes sk. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Paskaidrojumu par aprēķiniem skatīt C nodaļas C6. attēla skaidrojumos.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C6. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Vidējais numurs	ES	IE	DE	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	SK	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	0.9	0.5	X	0.3*	0.9	0.8	1.2	0.6	1.1	:	1.3	1.2	1	1.2	1	1	1.2	0.7	1.8	0.7					
ISCED 2	1.6	1	X	1.7	1.1	1.7	1.9	1.3	2	0.9	1.9	1.5	1.8	1.5	2	1.9	1.7	1.8	2.5	1.1					
ISCED 3	1.4	1.5	X	2.1	1.5	1.5	0.9	1	1.6	:	0.9	1	1.8	1.5	1.5	1.4	1.7	1.2	2.6	1.3					
Vidējais numurs	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR					
ISCED 1	1.1	0.5	1	1.1	0.7	1	0.8	0.9	1.2	1.1	X	0.8	X	1.0	1	X	1	1	:	X					
ISCED 2	2.1	2	1.1	1.5	1.9	2	1.3	1.5	2.2	1.8	X	1.9	X	2.0	2.0	X	2.0	1.6	:	X					
ISCED 3	1.5	1.2	1.4	1.9	0.8	2	1.5	1.5	2.1	1.6	X	1.4	X	1.2*	1.9	X	1.6	0.7	:	X					

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UE datiem [educ_uae_lang03] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

11. 11: Vidējais apgūto svešvalodu skaits uz vienu studentu pamatskolā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads (dati C7. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Skaidrojumu par aprēķiniem, ES apkopotajiem datiem un valstu datiem skatīt C nodaļas C7. attēla skaidrojumos.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C7. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

C nodaļa — II iedaļa

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	eng	nl	X	fra*	eng	eng	eng	eng	eng	:	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	84.1	33.1	X	26.1*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	100.0	45.9
ISCED 2	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	fra	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu fra	eng
	98.3	49.7	X	100.0	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	49.2	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	100.0	74.6
ISCED 3	eng	eng	X	fra	eng	eng	eng	eng	eng	(fra)	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	deu	eng
	88.1	77.6	X	94.4	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	(50.8)	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	86.3	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng	eng fra	X	eng	eng	:	X
	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	eng	X	eng	X	eng*	eng	X	eng	eng	:	X
	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

12. 12: *Visvairāk apgūtā svešvaloda un to studentu procentuālā daļa, kuri to apgūst pamatizglītībā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads (dati C8. attēlā)*

Paskaidrojošās piezīmes

Atsaucoties uz valodām, tabulā izmantoti ISO 639–3 kodi.

ES kopsavilkumā parādīts to studentu procentuālais īpatsvars, kuri apgūst svešvalodu no visiem studentiem noteiktā ISCED līmenī. Tās pamatā ir visu ES studentu atsauces iedzīvotāju skaits, izņemot valsti (vai valstis), kurās attiecīgo valodu neuzskata par svešvalodu.

2020. gada ES kopējais rādītājs attiecībā uz ISCED 3 tika atzīmēts kā “definīcija atšķiras, sk. metadatus”. Tāpēc, lūdzu, skatiet ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadatas/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx

Valodas, kas nav angļu valoda, ir iekrāsotas.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas tikai uz vispārējo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C8. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
ISCED 2	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
ISCED 3	88.1	77.6	X	88.8	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	:	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	84.4	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

13. 13: *To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads (dati C9. attēlā)*

Paskaidrojošās piezīmes

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt šā pielikuma paskaidrojumus, kas attiecas uz datiem C8. attēlā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C9. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	
ISCED 1	fra	eng	X	00*	rus	deu	:	fra	est	:	fra	fra	deu	deu	deu	fra	rus	deu	fra	deu	
	5.5	13.3	X	00*	4.3	1.1	:	2.6	20.7	:	19.2	19.1	3.1	20.4	1.9	2.3	13.3	0.4	83.2	18.9	
ISCED 2	fra	nld	X	eng	rus	deu	deu	fra	rus	spa	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	deu	fra	deu
	30.6	47.3	X	65.7	10.1	47.6	76.5	23.1	64.7	21.3	47.8	41.3	54.6	44.1	60.4	82.7	58.1	59.3	100.0	29.1	
ISCED 3	deu	nld	X	eng	deu	deu	deu	spa	rus	(deu)	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	fra	deu	
	20.0	59.2	X	88.8	26.8	37.8	17.2	11.9	44.9	(79.0)	3.8	18.0	59.3	34.9	23.5	25.5	51.8	24.8	85.4	41.0	

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 1	ita	deu	slv	deu	fra	fra	deu	slk	swe	spa	X	deu	X	dan	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
	2.4	0.6	0.7	5.0	0.4	10.7	2.1	6.0	18.4	8.6	X	5.8	X	20.7	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
ISCED 2	ita	fra	fra	deu	fra	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan	eng	fra	X	deu	spa	:	X
	55.1	55.3	3.8	40.6	71.2	80.3	21.3	32.3	92.5	45.9	X	76.5	X	95.7	100.0	X	59.6	31.2	:	X	
ISCED 3	ita	deu	fra	deu	spa	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan*	fra	X	deu	spa	:	X	
	25.4	21.4	15.2	62.9	7.2	85.0	37.0	36.8	89.4	28.6	X	38.1	X	24.9*	91.9	X	30.8	11.7	:	X	

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

14. 14: Otrā visvairāk apgūtā svešvaloda un to studentu procentuālā daļa, kuri to apgūst pamatskolā un vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads (dati C10. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Atsaucoties uz valodām, tabulā izmantoti ISO 639–3 kodi.

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt paskaidrojumos, kas saistīti ar šā pielikuma C8. attēla datiem.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas tikai uz vispārējo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C10. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

% %	BE fr	BG	CZ	EE	HR	LV	LT	MT	AT	PL	SI	SK	FI	IS	
ISCED 1	nld	–	–	rus	est	–	rus	–	–	–	–	–	swe	dan	
	33.1	–	–	15.5	20.7	–	13.3	–	–	–	–	–	18.4	20.7	
ISCED 2	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	–	–	–	rus	swe	dan
	47.3	10.1	13.4	64.7	22.0	10.6	58.1	59.3	55.1	–	–	–	12.9	92.5	95.7
Vispārīgi noteikumi	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	ita	rus	ita	rus	swe	dan*
ISCED 3	72.7	24.2	11.4	67.0	18.1	22.7	56.7	29.9	34.6	15.0	11.5	10.6	18.1	91.9	32.4*

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

15. 15: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst valodas, kas nav angļu, franču, vācu un spāņu valoda (kur vismaz 10 % studentu apgūst citas valodas) pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2020. gads (dati C11. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Atsaucoties uz valodām, tabulā izmantoti ISO 639–3 kodi.

Tabulā norādītas valstis, kurās vismaz 10 % studentu (vismaz vienā izglītības līmenī) apgūst svešvalodas, kas nav angļu, franču, vācu un spāņu valoda. Citas valstis netiek rādītas.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C11. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

		% EU BE fr DE de EN nl BG CZ DK DE EE IE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU																			
ISCED 1	2020	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
	2013	77.2	11.4	X	0.1	73.5	71.2	56.9	62.4	68.9	:	74.6	99.0	92.2	92.3	98.8	98.0	71.2	73.7	0.0	40.4
ISCED 2	2020	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
	2013	96.7	42.5	X	49.3	86.8	96.5	100.0	97.8	97.1	:	99.0	99.4	98.4	97.6	100.0	99.7	95.8	97.1	53.2	68.5
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	98.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
	2013	93.8	91.1	X	99.9	90.6	95.1	82.8	86.8	96.0	:	93.5	98.1	99.7	99.4	95.9	91.4	98.6	94.4	97.1	81.8

		% MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE AL BA CH IS LI ME MK NO RS TR																			
ISCED 1	2020	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
	2013	100.0	52.2	100.0	94.0	34.9	45.3	48.0	81.0	66.3	77.9	X	:	X	71.5	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	2020	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
	2013	100.0	96.6	99.9	96.3	93.4	99.2	100.0	94.9	99.4	100.0	X	:	X	99.8	100.0	X	99.9	100.0	:	X
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
	2013	100.0	100.0	99.9	94.0	59.2	99.6	98.0	98.8	99.9	100.0	X	:	X	70.8	100.0	X	(98.4)	:	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

16. 16: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst angļu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā (dati C12. attēlā)

Paskaidrojās piezīmes

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt šā pielikuma paskaidrojumos, kas saistīti ar datiem C8. attēlā.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas gan uz vispārējo izglītību, gan uz vidējo profesionālo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C12. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

		% EU BE fr DE de EN nl BG CZ DK DE EE IE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU																			
ISCED 1	2020	5.5	:	X	26.1*	0.8	0.1	:	2.6	1.4	:	19.2	19.1	:	0.6	0.8	2.3	1.4	0.2	83.2	0.3
	2013	3.6	:	X	28.6	1.2	0.1	:	3.7	1.6	:	14.8	5.4	:	0.6	0.9	2.0	0.8	0.2	83.8	0.3
ISCED 2	2020	30.6	:	X	100.0	1.3	2.6	9.3	23.1	2.6	49.2	47.8	41.3	:	1.2	60.4	82.7	2.2	4.6	100.0	0.5
	2013	33.9	:	X	99.6	3.1	3.3	9.1	24.4	2.7	61.6	49.4	38.7	:	1.4	68.7	90.0	1.0	3.4	100.0	0.5
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	21.8	:	X	100.0	9.5	11.5	7.8	20.9	5.6	50.8	4.6	24.8	:	4.5	14.8	29.4	5.9	2.7	100.0	8.0
	2013	23.6	:	X	99.9	12.2	17.5	15.0	24.2	6.4	58.9	4.6	28.7	:	3.6	17.7	37.2	5.8	3.2	100.0	5.8
		% MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE AL BA CH IS LI ME MK NO RS TR																			
ISCED 1	2020	2.2	0.5	0.1	0.4	0.4	10.7	0.0	0.2	2.1	3.0	X	0.0	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	1.1	:	0.3	0.2	0.1	10.8	0.0	0.1	2.0	2.2	X	:	X	0.6	0.0	X	0.2	0.0	:	X
ISCED 2	2020	28.1	55.3	3.8	1.3	71.2	80.3	1.4	1.0	4.6	14.4	X	2.3	X	1.8	100.0	X	38.7	10.7	:	X
	2013	35.1	57.8	5.1	3.7	63.3	85.0	3.2	2.6	5.9	15.6	X	:	X	1.8	97.2	X	50.4	14.0	:	X
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	18.2	28.1	29.7	12.3	3.0	80.8	7.2	9.0	8.8	15.8	X	6.6	X	9.0*	91.9	X	(22.4)	7.4	:	X
	2013	23.1	32.7	35.5	8.1	2.6	84.9	11.2	14.8	12.0	18.3	X	:	X	11.3	100.0	X	(27.2)	:	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

17. 17: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst franču valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā (dati C13. attēlā)

Paskaidrojās piezīmes

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt šā pielikuma paskaidrojumos, kas saistīti ar datiem C8. attēlā.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas gan uz vispārējo izglītību, gan uz vidējo profesionālo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C13. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	2020	3.4	0.9	X	0.0*	2.2	1.1	:	:	3.2	:	16.7	1.2	3.1	20.4	1.9	0.0	5.0	0.4	100.0	18.9
	2013	3.7	1.0	X	0.0	2.6	1.3	:	:	3.9	:	12.0	0.6	5.7	20.2	2.0	0.0	4.7	0.6	100.0	20.4
ISCED 2	2020	21.4	1.4	X	0.0	5.0	47.6	76.5	:	9.9	19.3	46.6	4.8	15.2	44.1	9.4	1.7	13.2	13.8	100.0	29.1
	2013	22.6	1.6	X	0.1	7.2	32.4	73.6	:	14.5	20.9	44.9	3.1	14.4	42.7	8.6	1.3	11.3	11.4	100.0	31.7
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	21.4	5.2	X	42.3	34.3	64.1	27.4	:	19.4	19.0	4.4	2.9	20.8	62.1	9.2	1.4	26.5	6.7	98.8	55.4
	2013	21.3	5.6	X	51.2	34.2	55.7	28.0	:	29.6	15.4	2.5	2.1	22.0	62.1	7.7	5.3	28.9	10.2	100.0	45.4
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	1.4	0.6	:	5.0	0.1	2.6	2.1	1.7	3.9	3.3	X	5.8	X	0.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	0.6	:	:	6.7	0.1	1.5	1.7	1.8	3.7	2.2	X	:	X	0.0	0.0	X	1.7	0.0	:	X
ISCED 2	2020	13.7	49.4	:	40.6	1.3	13.6	21.3	32.3	9.3	18.4	X	76.5	X	1.0	0.0	X	59.6	24.0	:	X
	2013	9.1	51.7	:	69.0	0.7	10.3	19.1	57.7	10.5	19.3	X	:	X	2.5	0.0	X	44.9	24.4	:	X
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	9.2	42.2	:	53.9	1.4	16.3	66.2	57.6	14.6	19.6	X	78.1	X	20.9*	0.0	X	(30.0)	23.0	:	X
	2013	5.0	42.4	:	47.0	1.0	12.5	63.4	58.8	17.6	22.2	X	:	X	22.3	0.0	X	(22.5)	:	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

18. 18: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst vācu valodu pamatskolā un vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 1–3), 2013. un 2020. gadā (dati C14. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt šā pielikuma paskaidrojumos, kas saistīti ar datiem C8. attēlā.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas gan uz vispārējo izglītību, gan uz vidējo profesionālo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C14. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 2	2020	17.7	:	X	0.0	2.1	3.0	:	6.2	0.1	21.3	0.1	:	54.6	0.1	25.0	0.5	0.5	0.2	0.0	0.2
	2013	12.6	:	X	0.0	1.5	1.7	:	3.7	0.3	14.4	0.1	:	37.0	0.1	21.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	26.8	7.4	X	2.2	10.6	14.0	17.9	22.5	4.0	18.3	0.0	:	73.1	4.5	15.3	4.0	2.5	0.9	5.8	6.1
	2013	21.9	0.7	X	2.5	9.6	11.9	20.5	18.9	4.1	14.0	0.1	:	70.0	3.2	12.0	18.7	1.1	0.8	5.4	2.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 2	2020	14.0	1.9	1.2	3.6	18.8	0.6	2.5	0.9	3.7	45.9	X	0.0	X	2.4	0.0	X	0.0	31.2	:	X
	2013	7.5	1.9	1.2	1.4	24.1	0.4	2.4	0.7	1.7	43.5	X	:	X	2.9	0.0	X	0.0	31.0	:	X
Vispārējais ISCED 3 līmenis	2020	9.1	5.7	21.5	15.2	9.1	2.6	15.7	12.6	12.9	41.4	X	0.0	X	24.2*	0.0	X	(0.0)	24.1	:	X
	2013	5.3	4.8	15.7	3.3	8.4	2.5	12.3	10.0	13.4	39.9	X	:	X	21.7	0.0	X	(0.4)	:	:	X

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

19. 19: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst spāņu valodu vispārējā vidējā izglītībā (ISCED 2–3), 2013. un 2020. gadā (dati C15. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Skaidrojumu par ES agregātu skatīt šā pielikuma paskaidrojumos, kas saistīti ar datiem C8. attēlā.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas gan uz vispārējo izglītību, gan uz vidējo profesionālo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C15. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

% %	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Vispārīgi noteikumi	99.7	X	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1	
Profesionālā izglītībā	99.8	X	79.7	85.4	91.1	15.4	38.8	56.3	:	73.5	45.3	96.9	89.1	100.0	95.6	83.6	56.2	76.9	69.7	

% %	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Vispārīgi noteikumi	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X	
Profesionālā izglītībā	99.2	93.7	73.6	99.6	96.1	90.6	95.0	99.9	X	89.8	X	20.9*	:	X	:	46.0	:	X		

Avots: Eurydice, pamatojoties uz Eurostat/UOE datiem [educ_uae_lang01] (dati iegūti 2022. gada 15. decembrī).

20. 20: To studentu procentuālā daļa, kuri apgūst angļu valodu vispārējā un profesionālajā vidējā izglītībā (ISCED 3. līmenis), 2020. gads (dati C16. attēlā)

Paskaidrojās piezīmes

2020. gada ES kopējais rādītājs profesionālajai izglītībai ISCED 3, kas atzīmēts kā "definīcija atšķiras, sk. metadatus". Tāpēc, lūdzu, skatiet ar datiem saistītās metodoloģiskās piezīmes: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx

Sīkāku informāciju par ES agregātu skatīt paskaidrojumos, kas attiecas uz šā pielikuma C8. attēla datiem.

Zvaigznīšu dati ir no 2019. gada (nevis 2020. gadā).

Iekavās norādītie dati attiecas gan uz vispārējo izglītību, gan uz vidējo profesionālo vidējo izglītību.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt C nodaļas C16. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

D nodaļa, I iedaļa

% %	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
A. Kopā	25.4	28.2	34.0	26.5	16.4	36.8	27.8	29.5	12.0	24.6	26.3	48.0	33.0	
S.E.	0.36	1.25	1.21	0.95	0.68	1.22	1.51	0.95	0.68	1.04	0.94	1.71	1.91	
B. & 35 gadi	35.3	33.1	47.7	35.0	29.2	59.2	48.7	45.8	17.7	26.5	36.0	57.3	38.9	
S.E.	0.79	1.76	1.85	3.35	1.97	3.41	3.11	2.88	1.50	1.71	3.21	4.70	3.26	
C. ≥ 35 gadus vecs	23.4	25.1	25.4	25.5	13.5	31.3	24.9	27.3	10.3	24.0	25.3	46.9	32.1	
S.E.	0.38	1.68	1.28	0.97	0.80	1.35	1.57	0.89	0.68	1.23	0.94	1.54	2.07	
B – C	11.9	8.0	22.2	9.5	15.6	27.9	23.8	18.5	7.4	2.5	10.7	10.4	6.8	
S.E.	0.83	2.39	2.08	3.47	2.26	3.87	3.12	2.84	1.56	2.06	3.26	4.07	3.54	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
A. Kopā	23.0	18.5	38.3	30.3	30.8	20.6	37.0	11.9	25.9	28.9	40.6	27.1	29.3	32.7
S.E.	0.97	1.07	1.70	2.28	0.73	0.74	1.15	1.04	0.84	1.14	1.03	1.30	0.88	0.89
B. & 35 gadi	29.9	26.9	52.3	36.7	52.9	37.9	42.3	16.9	26.6	49.2	52.3	47.1	56.2	35.6
S.E.	2.61	2.58	2.29	2.67	1.54	4.61	2.84	2.81	2.07	2.76	2.52	4.17	1.99	1.42
C. ≥ 35 gadus vecs	22.4	17.5	26.1	27.7	23.1	20.2	35.6	11.2	25.7	24.7	38.5	24.2	21.6	29.7
S.E.	0.99	1.07	1.53	2.63	0.86	0.73	1.23	0.98	0.95	1.18	1.11	1.36	0.75	1.19
B – C	7.5	9.3	26.2	9.0	29.8	17.7	6.7	5.7	0.9	24.4	13.8	22.9	32.6	5.9
S.E.	2.69	2.51	2.80	3.12	1.83	4.60	3.09	2.62	2.33	2.79	2.73	4.47	2.06	1.92

Δ Atšķirība starp konkrētām vecuma grupām

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

21. 21: To skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2) un kuri ir pabeiguši ITE, kas ietvēra mācīšanu daudzvalodu vai daudz kultūru vidē, kopā un pēc vecuma grupām, 2018. gads (dati par D3. attēlu)

Paskaidrojās piezīmes

Dati, kas balstīti uz skolotāju atbildēm uz 2. jautājumu "Cik vecs esat?" un TALIS 2018. gada 6. jautājumu (f) variants "Vai jūs oficiālajā [izglītība vai apmācība] bija iekļauti šādi elementi?". Atbildes uz 2. jautājumu tika sakārtotas pēc vecuma grupas. Apsverot to skolotāju kopējo procentuālo daļu, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību un kuri ir pabeiguši

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

ITE, kas ietvēra mācīšanu daudzvalodu vai daudz kultūru vidē, statistiski nozīmīgas atšķirības no ES vērtības ir norādītas treknrakstā.

Apsverot atšķirības starp divām vecuma grupām (vecumā no 35 gadiem un ≥ 35 gadiem), vērtības, kas būtiski atšķiras ($p < 0,05$) no nulles, ir norādītas treknrakstā.

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kas 2018. gadā piedalījās TALIS.

%	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
CPD	20.1	8.1	17.6	31.4	14.2	14.4	24.9	32.5	6.3	18.7	28.1	37.7	28.4	
S.E.	0.32	0.86	1.28	1.47	0.95	1.46	1.60	0.84	0.74	1.25	1.27	2.15	1.79	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
CPD	18.1	14.8	26.9	9.7	17.6	14.0	22.3	17.6	14.2	19.9	23.9	23.0	15.0	27.0
S.E.	0.83	1.08	2.08	0.79	0.80	0.80	1.05	1.68	0.72	1.24	0.94	1.18	0.93	0.88

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

22. 22: *To skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2), kuri apmeklēja CPD darbības, kas vērstas uz mācīšanu daudzvalodu vai daudz kultūru vidē, 2018. gads (dati D3. attēlā)*

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt D3. attēla skaidrojumus D nodaļā.

D nodaļa, II iedaļa

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Svešvalodu skolotāji	71.2	73.2	58.7	40.6	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3	75.7
S.E.	0.72	2.55	2.32	3.09	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77	3.71
Citu priekšmetu skolotāji	36.0	33.5	38.4	28.9	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9	63.5
S.E.	0.48	1.27	1.36	1.29	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03	1.97
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Svešvalodu skolotāji	76.2	62.1	54.0	85.5	55.6	39.3	69.2	55.3	66.3	63.9	85.8	20.7
S.E.	3.36	2.20	3.75	2.80	2.11	2.21	3.05	1.79	1.94	2.43	1.97	2.22
Citu priekšmetu skolotāji	55.7	31.4	29.3	56.5	33.9	32.0	47.3	28.7	48.7	39.0	80.1	8.9
S.E.	1.76	1.33	1.37	1.81	1.07	1.82	1.65	1.18	1.73	1.66	1.86	0.71

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

23. 23: *To skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2) un kuri profesionālos nolūkos ir bijuši ārzemēs, 2018. gads (dati D6. attēlā)*

Paskaidrojošās piezīmes

Dati, pamatojoties uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 56. jautājumu: "Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?" un "Vai esat kādreiz bijis ārzemēs profesionālu iemeslu dēļ savā skolotāja karjerā vai skolotāja izglītības/apmācības laikā?"

Svešvalodu skolotāji ir tie, kas izvēlējās e) variantu 15. jautājumam. Citu priekšmetu skolotāji ir tie, kuri nav izvēlējušies e) variantu 15. jautājumam un atzīmējuši jebkuru citu(-as) variantu(-us) a)–i). Mobilie skolotāji ir tie, kas atbildēja "jā" uz vismaz vienu no mobilitātes situācijām (a)–e) variants).

ES ir respondenti no visām ES valstīm, kuri 2018. gadā atbildēja uz TALIS jautājumiem, kas saistīti ar mobilitāti.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	72.2	58.7	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3
S.E.	0.74	2.32	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77
2013	57.6	43.0	53.3	45.1	54.2	73.7	63.3	36.8	61.7
S.E.	0.82	2.77	1.96	2.27	2.08	2.02	2.07	2.03	2.33
Δ2018-2013	14.6	15.8	19.5	20.9	15.5	6.8	14.2	18.8	17.6
S.E.	1.11	3.61	2.59	3.04	2.97	2.58	3.16	3.64	2.92
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	75.7	76.2	85.5	55.6	39.3	55.3	66.3	63.9	85.8
S.E.	3.71	3.36	2.80	2.11	2.21	1.79	1.94	2.43	1.97
2013	58.6	62.0	59.5	35.1	30.0	39.6	56.2	57.1	71.6
S.E.	3.79	3.04	3.24	2.23	2.26	1.76	2.20	1.86	2.65
Δ2018-2013	17.1	14.2	26.0	20.5	9.3	15.7	10.0	6.7	14.2
S.E.	5.30	4.53	4.28	3.07	3.16	2.52	2.94	3.06	3.30

Δ Starpība starp konkrētiem pārskata gadiem

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018 un 2013.

24. 24: Atšķirības starp 2018. un 2013. gadu attiecībā uz to moderno svešvalodu skolotāju procentuālo īpatsvaru pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis), kuri ir bijuši ārzemēs profesionālos nolūkos (dati D6. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

“Vidējais 17” attiecas uz 17 valstīm (vai izglītības sistēmām), kurās piedalījās respondenti saistībā ar jautājumiem par starptautisko mobilitāti TALIS 2013. un 2018. gadā.

Sk. arī D nodaļas D6. attēla skaidrojumus.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	36.3	38.4	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9
S.E.	0.51	1.36	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03
2013	20.0	21.1	21.2	30.4	35.5	24.1	15.3	10.4	13.2
S.E.	0.37	0.94	1.20	1.54	1.26	1.06	0.78	0.72	0.89
Δ2018-2013	16.3	17.4	19.4	19.6	20.0	14.2	17.8	18.9	14.7
S.E.	0.63	1.66	1.73	2.40	1.93	1.53	1.52	1.60	1.36
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	63.5	55.7	56.5	33.9	32.0	28.7	48.7	39.0	80.1
S.E.	1.97	1.76	1.81	1.07	1.82	1.18	1.73	1.66	1.86
2013	36.5	37.5	32.7	15.6	17.2	17.4	37.3	31.8	70.9
S.E.	1.35	2.43	1.78	0.96	1.21	1.25	1.36	1.40	1.49
Δ2018-2013	27.0	18.2	23.8	18.3	14.8	11.3	11.4	7.2	9.2
S.E.	2.39	3.00	2.53	1.44	2.19	1.72	2.20	2.17	2.38

Δ Starpība starp konkrētiem pārskata gadiem

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018 un 2013.

25. 25: Atšķirības starp 2018. un 2013. gadu attiecībā uz citu pamatskolas izglītības priekšmetu (ISCED 2) skolotāju procentuālo īpatsvaru, kuri ir bijuši ārvalstīs profesionālos nolūkos (dati D6. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt paskaidrojumus iepriekšējā tabulā šajā pielikumā, kā arī D nodaļas D6. attēla skaidrojumus.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
ES programma	27.4	20.1	13.7	35.2	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7	34.2
S.E.	0.66	3.20	2.14	4.24	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07	4.84
Valsts vai reģionālā programma	15.7	:	10.5	18.9	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6	34.1
S.E.	0.64	:	2.00	3.42	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27	5.76
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
ES programma	55.8	28.5	36.0	27.9	37.7	59.3	50.5	33.2	37.6	24.2	40.9	58.5
S.E.	5.63	2.73	4.66	3.69	2.45	3.40	4.40	2.36	2.55	2.43	3.19	6.27
Valsts vai reģionālā programma	29.1	24.6	:	13.2	17.5	24.8	17.9	15.3	17.0	8.2	15.1	:
S.E.	3.46	2.48	:	2.10	2.37	3.01	3.06	2.04	1.96	1.69	2.38	:

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

26. 26: *To mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa, kuri ieguvuši pamatskolas izglītību (ISCED 2) un kuri ar mobilitātes programmas atbalstu ir viesojušies ārzemēs profesionālos nolūkos, 2018. gads (dati par D8. attēlu)*

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt D.8. attēla skaidrojumus D nodaļā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Sk. D nodaļas D8. attēla piezīmes par konkrētām valstīm.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	Vidēji 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018. gada ES programma	27.2	13.7	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7
S.E.	0.71	2.14	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07
2013. gada ES programma	25.1	17.1	37.5	24.3	41.1	35.2	9.3	12.7	15.2
S.E.	0.89	2.85	2.31	2.33	2.44	2.51	1.81	2.52	1.88
Δ2018–2013	2.1	-3.4	0.1	2.7	10.8	-1.8	7.2	12.3	1.5
S.E.	1.13	3.56	3.18	3.74	4.06	3.27	2.86	4.14	2.80
2018. gada valsts vai reģionālā programma	15.4	10.5	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6
S.E.	0.67	2.00	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27
2013. gada valsts vai reģionālā programma	11.1	:	13.2	:	26.1	19.9	:	22.2	:
S.E.	0.53	:	1.43	:	2.59	1.76	:	2.75	:
Δ2018–2013	4.3	:	10.2	:	7.5	1.7	:	-2.1	:
S.E.	0.86	:	2.13	:	3.39	2.34	:	3.66	:
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018. gada ES programma	34.2	55.8	27.9	37.7	59.3	33.2	37.6	24.2	40.9
S.E.	4.84	5.63	3.69	2.45	3.40	2.36	2.55	2.43	3.19
2013. gada ES programma	40.7	61.2	27.3	45.6	49.7	25.8	38.8	21.0	29.0
S.E.	4.64	3.10	3.92	4.56	3.97	2.24	2.78	1.93	2.24
Δ2018–2013	-6.5	-5.3	0.6	-7.9	9.6	7.4	-1.2	3.3	11.9
S.E.	6.71	6.42	5.38	5.17	5.23	3.25	3.78	3.10	3.90
2018. gada valsts vai reģionālā programma	34.1	29.1	13.2	17.5	24.8	15.3	17.0	8.2	15.1
S.E.	5.76	3.46	2.10	2.37	3.01	2.04	1.96	1.69	2.38
2013. gada valsts vai reģionālā programma	:	22.6	:	:	:	12.7	13.5	:	20.1
S.E.	:	3.64	:	:	:	1.81	2.03	:	2.59
Δ2018–2013	:	6.6	:	:	:	2.6	3.5	:	-5.0
S.E.	:	5.02	:	:	:	2.72	2.82	:	3.52

Δ Starpība starp konkrētiem pārskata gadiem

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018 un 2013.

27. 27: Atšķirības starp 2018. un 2013. gadu attiecībā uz to mobilo svešvalodu skolotāju procentuālo īpatsvaru pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis), kuri ar mobilitātes programmas atbalstu ir izgājuši uz ārvalstīm profesionālos nolūkos (dati D8. attēlā)

Paskaidrojošās piezīmes

Dati, pamatojoties uz skolotāju atbildēm uz TALIS 2018 15. un 56. jautājumu un TALIS 2013 15. un 48. jautājumu: "Vai jūs pašreizējā mācību gadā mācāt šādas mācību priekšmetu kategorijas?" un "Vai esat kādreiz bijis ārzemēs profesionāliem mērķiem savā skolotāja karjerā vai skolotāja izglītības/apmācības laikā?", b) 2018. gadā un c) 2013. gadā, "kā skolotājs ES programmā" un c) 2018. gadā un d) 2013. gadā "kā skolotājs reģionālā vai valsts programmā". Skolotāji, iespējams, ir izmantojuši abu veidu programmas.

Svešvalodu skolotāji ir tie, kas izvēlējās e) variantu 15. jautājumam. Mobilie skolotāji ir tie, kuri atbildēja "jā" uz vismaz vienu no a)–e) apakšpunktā minētajām iespējām 56. jautājumā 2018. gadā un b)–f) apakšpunktā 2013. gadā.

"Vidējais 17" attiecas uz 17 valstīm (vai izglītības sistēmām) ar respondentiem uz jautājumiem par starptautisko mobilitāti TALIS 2013. un 2018. gadā.

Apsverot atšķirības starp 2018. un 2013. gadu, vērtības, kas būtiski atšķiras ($p < 0,05$) no nulles, ir norādītas treknrakstā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE nl), Dānija, Francija, Itālija, Kipra, Nīderlande, Portugāle, Rumānija un Zviedrija: 2013. gadā izlase nebija pietiekama (mazāk nekā piecas dažādas skolas vai 30 skolotāji) kategorijā "valsts vai reģionālās programmas".

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	76.4		77.4	49.6	58.1	89.1	75.3	70.6	91.6	57.3	62.7
S.E.	0.75		1.78	2.72	2.63	1.36	2.69	2.92	1.35	5.68	3.89
B	68.4		56.0	54.8	70.3	80.0	58.8	38.7	83.1	77.1	44.4
S.E.	0.94		2.27	3.12	2.62	2.12	2.92	4.65	1.76	4.83	5.16
C	57.4		73.9	55.2	60.6	60.9	84.9	38.8	41.3	57.8	53.0
S.E.	1.01		1.80	2.89	2.92	2.07	2.17	3.94	2.16	6.47	4.41
D	40.8		45.3	40.3	61.2	46.5	34.3	37.6	25.2	33.5	61.4
S.E.	0.92		2.18	3.16	3.28	1.80	2.87	3.93	1.91	5.90	3.88
E	33.5		25.5	38.0	27.0	41.9	42.8	12.8	23.7	35.8	33.7
S.E.	0.94		1.62	2.14	2.51	2.08	3.05	2.20	2.03	5.31	3.68
F	21.9		33.7	15.4	19.1	30.3	12.0	11.4	15.7	44.4	:
S.E.	0.75		1.88	1.62	2.19	2.40	2.11	3.61	1.95	6.12	:
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	82.2	68.7	59.0	51.4	36.9	68.7	70.9	62.3	59.5	33.1	:
S.E.	2.05	3.32	4.95	2.39	3.42	3.59	2.45	2.20	2.80	3.15	:
B	70.8	62.5	63.1	47.7	56.6	41.9	62.5	54.5	66.0	38.6	36.4
S.E.	2.29	5.38	4.27	3.26	4.02	3.06	2.61	2.06	2.53	3.41	5.42
C	35.7	46.9	46.6	74.2	49.8	53.8	35.7	55.0	35.3	:	38.4
S.E.	3.22	5.60	5.08	2.40	3.78	3.50	2.58	2.30	2.74	:	4.76
D	55.2	37.3	44.7	51.6	65.7	59.1	43.2	53.6	41.2	43.5	50.0
S.E.	3.00	4.73	4.07	2.18	3.90	3.20	2.53	2.18	2.73	3.01	5.77
E	27.0	25.6	26.2	10.3	68.3	30.7	23.4	22.4	33.2	31.6	32.7
S.E.	2.54	5.28	3.25	1.70	3.21	3.33	2.40	2.47	2.81	3.18	4.92
F	36.4	35.3	18.3	20.0	15.0	32.1	24.1	39.6	28.8	27.9	79.2
S.E.	2.50	5.30	3.00	2.41	2.04	3.83	2.43	2.43	2.57	2.76	5.05

A Valodu apguve   B Studēšana kā daļa no viņu skolotāju izglītības   C Studentu pavadīšana   D Kontakta veidošana ar skolām ārvalstīs   E Mācīšana   F Citu mācību priekšmetu apguve

Avots: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

28. 28: Mobilo svešvalodu skolotāju procentuālā daļa pamatskolas izglītībā (ISCED 2. līmenis) profesionālā iemesla dēļ, lai dotos uz ārzemēm, 2018. gads (dati par D9. attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt D.9. attēla skaidrojumus D nodaļā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr, BE nl) un Bulgārija: jautājums šajās valstīs netika administrēts.

Latvija, Islande un Tūrikiye: viena kategorija tabulā nav redzama nepietiekama parauga dēļ (mazāk nekā 5 dažādas skolas vai 30 skolotāji).

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	39.3		35.5	10.2	32.5	65.1	30.5	32.3	62.4	23.1	28.7
S.E.	0.75		1.71	1.62	1.49	1.72	1.74	2.04	1.66	1.41	1.84
B	39.3		32.0	48.3	63.9	48.5	21.6	28.8	50.5	64.0	20.4
S.E.	0.71		1.54	2.54	1.55	1.76	1.56	2.27	1.97	2.23	2.31
C	49.9		64.4	54.5	51.5	47.9	78.9	42.8	31.5	50.1	48.3
S.E.	0.76		1.80	2.64	1.64	1.72	1.85	2.78	1.96	2.24	2.42
D	34.9		44.5	36.2	60.7	30.8	24.0	45.0	18.4	35.6	55.1
S.E.	0.71		2.03	2.81	1.86	1.47	1.88	2.49	1.42	1.97	1.99
E	23.3		25.0	32.0	24.0	24.3	18.7	12.1	16.6	25.9	27.3
S.E.	0.59		1.69	2.73	1.39	1.69	1.75	1.28	1.28	2.41	1.48
F	22.3		37.0	15.2	20.6	28.5	4.9	15.5	26.9	40.2	15.2
S.E.	0.61		1.89	2.02	1.48	1.50	0.88	1.51	1.62	2.25	1.37
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	42.4	13.3	9.3	20.9	30.2	29.3	25.6	18.7	13.7	10.1	29.3
S.E.	2.31	1.81	1.42	1.57	1.86	1.66	2.07	1.77	1.96	1.47	3.55
B	44.0	40.9	38.3	29.7	46.1	27.9	42.0	29.8	36.1	36.8	32.2
S.E.	1.76	2.76	1.86	1.60	2.09	1.93	2.58	2.00	2.17	1.99	3.96
C	24.8	41.6	35.1	66.4	45.8	55.3	29.1	50.9	39.0	7.2	37.5
S.E.	1.56	2.71	2.48	1.73	2.88	2.29	2.17	1.83	2.36	1.27	3.82
D	53.2	43.5	38.1	42.8	63.1	56.0	44.8	51.0	41.4	34.5	44.8
S.E.	1.87	2.97	2.33	2.00	2.41	2.36	2.31	1.89	2.19	2.05	4.13
E	17.5	36.1	22.5	10.2	52.7	19.9	21.1	24.2	41.6	38.2	35.2
S.E.	1.55	2.55	1.54	1.12	2.63	1.33	2.05	1.79	2.48	2.12	4.04
F	36.2	26.7	19.9	23.3	19.9	21.9	23.9	38.8	29.6	31.9	64.5
S.E.	2.31	2.05	3.31	1.60	2.67	1.45	2.14	1.85	2.60	1.86	4.06

A Valodu apguve B Studēšana kā daļa no viņu skolotāju izglītības C Studentu pavadīšana D Kontakta veidošana ar skolām ārvalstīs E Mācīšana F Citu mācību priekšmetu apguve

Avošs: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

29. 29: Citu pamatizglītības priekšmetu (ISCED 2) mobilo skolotāju procentuālā daļa pēc profesionālā iemesla doties uz ārzemēm, 2018. gads (dati par D9. attēlu)

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt D.9. attēla skaidrojumu D nodaļā.

Piezīme par konkrētām valstīm

Beļģija (BE fr, BE nl) un Bulgārija: jautājums šajās valstīs netika administrēts.

	EU	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
Mazāk nekā 3 mēneši	48.8	76.0	64.5	71.3	70.4	32.5	34.5	71.5	40.9	53.6	78.3
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
Vismaz 3 mēneši	51.2	24.0	35.5	28.7	29.6	67.5	65.5	28.5	59.1	46.4	21.7
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Mazāk nekā 3 mēneši	65.0	76.6	61.7	76.4	79.9	76.6	57.7	59.6	60.6	88.1	69.1
S.E.	2.47	3.66	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	6.52
Vismaz 3 mēneši	35.0	:	38.3	23.6	20.1	23.4	42.3	40.4	39.4	11.9	:
S.E.	2.47	:	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	:

Avošs: Eurydice, pamatojoties uz TALIS 2018.

Paskaidrojošās piezīmes

Skatīt D10. attēla skaidrojumu D nodaļā.

Piezīmes par konkrētām valstīm

Skatīt valstu piezīmes D10. attēlā D nodaļā.

2. PIELIKUMS: CLIL PAMATIZGLĪTĪBĀ UN VISPĀRĒJĀ VIDĒJĀ IZGLĪTĪBĀ

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Mācības dažādās valodās un attiecīgajos ISCED līmeņos			
	Valodas statuss	Valodu zināšanas	ISCED līmenis
Esi fr	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Franču + angļu valoda	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Franču + holandiešu/vācu	1-3 GADI
Esiet de	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Vācu + franču valoda	1-3 GADI
BE nl	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Nīderlandiešu + angļu valodā	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Holandiešu + franču/vācu	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda + 1 svešvaloda	Nīderlandiešu + franču/vācu + angļu valodā	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 citas valsts valodas + 1 citas valsts valodas + 1 svešvaloda	Nīderlandiešu + franču + vācu + angļu valodā	2,3 KM ²
BG BG	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Bulgāru + angļu/franču/vācu/itāļu/krievu/spāņu	3
CZ CZ	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Čehu + angļu/vācu	1-3 GADI
		Čehu + franču/itāļu/spāņu	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Čehu + poļu	1-3 GADI
DĀNIJA	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Dāņu + angļu valodā	1-3 GADI
SKATĪT VISAS SVESŅĀDAS VIETĀS	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Vācu + ķīniešu/Čehijas/holandiešu/angļu/franču/grieķu/itāļu/poļu/Portugāļu/Rumānijas/spāņu/turku	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Vācu + dāņu/sorbu	1-3 GADI
RĪGA, LV-1050	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Igauņu + vācu	2,3 KM ²
		Igauņu + angļu valoda	3
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez oficiālās valodas statusa	Igauņu + krievu	1-3 GADI
	1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez valsts valodas statusa + 1 svešvaloda	Krievu + angļu valoda	1
IEPAK.	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Angļu + īru valoda	1-3 GADI
EL EL	--	--	--
ES	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Spāņu + angļu/franču/vācu/itāļu/portugāļu	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Spāņu + Basku/Katalāņu/Galisiešu/Occitan/Valencian	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu + 1 svešvaloda	Spāņu + basku + angļu/franču/vācu Spāņu + katalāņu + angļu/franču Spāņu + galisiešu + angļu/franču/vācu/portugāļu Spāņu + Aranese (Occitan) + angļu/franču Spāņu + Valensijas + angļu/franču	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 svešvaloda + 1 cita svešvaloda	Spāņu + angļu + franču/vācu/itāļu	1-3 GADI
	1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu + 1 svešvaloda	Basku + angļu/franču Katalāņu + angļu/franču	1-3 GADI
FR	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Franču + arābu/ķīniešu/dāņu/holandiešu/angļu/vācu/itāļu/japāņu/koriešu/poļu/portugāļu/krievu/spāņu/zviedru	1-3 GADI
		Franču + vietnamiešu	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez oficiālās valodas statusa	Franču + alsatiešu/basku/Bretons/Katalāņu/Korsikas/Kreole/Gallo/Melnās/Mosellan/Occitan/Poliniešu valodas	1-3 GADI
ATRAŠANĀS VIETĀS	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Horvātu + ungāru/serbijas	1-2 GADI
		Horvātu + čehu	3

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Mācības dažādās valodās un attiecīgajos ISCED līmeņos			
	Valodas statuss	Valodu zināšanas	ISCED līmenis
TĀTAS	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Itāļu + angļu/franču/vācu/spāņu	3
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Itāļu + franču/franču/vācu/Ladin/Slovēnijas	1-3 GADI
CY	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Grieķu + angļu valodā	1
LV	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Latviešu + angļu/vācu	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez oficiālās valodas statusa	Latviešu + poļu/krievu/Ukraiņu	1-3 GADI
		Latviešu + baltkrievu	1-2 GADI
		Latviešu + lietuviešu valoda	2,3 KM ²
Latviešu + igauņu	1		
LTD	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Lietuviešu + angļu/franču/vācu	1-3 GADI
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez oficiālās valodas statusa	Lietuviešu + baltkrievu/poļu/krievu	1-3 GADI
RĪGA, LV	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Luksemburgas + vācu /franču valodā	1-3 GADI
HU	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Ungāru + angļu/vācu	1-3 GADI
		Ungāru + ķīniešu	1-2 GADI
		Ungāru + franču/itāļu/krievu/Slovākiju/spāņu	2,3 KM ²
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Ungāru + Bojašs/Bulgārijas/Horvātijas/Vācijas/Grieķijas/Polijas/Rumānijas/Rumānijas/Serbijas/Slovākijas/Slovēnijas	1-3 GADI
MT	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Maltesu + angļu valodā	1-3 GADI
NL	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Nīderlandiešu + angļu valodā	1-3 GADI
		Nīderlandiešu + vācu	2,3 KM ²
VIENĀDĀS	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Vācu + arābu/Bosniešu/Horvātijas/Serbijas/Angļu	1-3 GADI
		Vācu + spāņu	1-2 GADI
		Vācu + franču valoda	1
		Vācu + ķīniešu/poļu	2
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Vācu + horvātu (Burgenland horvātu)/Ungārijas/Slovēnijas	1-3 GADI
Vācu + čehu/Slovākija	1-2 GADI		
ATRAŠANĀS	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Poļu + angļu/franču/vācu/itāļu/spāņu	2,3 KM ²
		Poļu + krievu	2
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Poļu + kashubian/vācu	1-2 GADI
		Poļu + ukraiņu	1-3 GADI
		Poļu + krievu	2
Poļu + baltkrievu	3		
RĪGA, LV	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Portugāļu + franču valoda	2,3 KM ²
		Portugāļu + angļu valoda	1-2 GADI
RO	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Rumāņu + angļu/franču/vācu/itāļu/portugāļu/Spāņu valoda	3
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Rumāņu + bulgāru/horvātu/Čehijas/vācu/grieķu/Ungārijas/itāļu/poļu/romāņu/krievu/slovāku/turku/Ukrainas	2,3 KM ²
SI	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Slovēņu + ungāru	1-3 GADI
ATRAŠANĀS	1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Slovāku + angļu/franču/vācu/itāļu/krievu/spāņu	1-3 GADI
		Slovāku + vācu/romāni/Rusyn	1-2 GADI
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Slovāku + ukraiņu	1-3 GADI

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Mācības dažādās valodās un attiecīgajos ISCED līmeņos			
Valodas statuss	Valodu zināšanas	ISCED līmenis	
RĪGA, LAVALsts valoda + 1 svešvaloda	Somu + angļu/franču/vācu/krievu	1-3 GADI	
	Somu + ķīniešu/igauniešu/spāņu	1-2 GADI	
	1 valsts valoda + 1 neteritoriāla valoda ar valsts valodas statusu	Somu + sāmu	1-2 GADI
	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Somu + zviedru	1-2 GADI
SE — SEvalsts valoda + 1 svešvaloda	Zviedru + angļu valoda	1-2 GADI	
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu	Zviedru + somu	1-2 GADI
	1 valsts valoda + 1 neteritoriāla valoda ar valsts valodas statusu	Zviedru + sāmu	1
VISAS VIENĪBAS VALODU IZMĀCĪŠANĀS VIETA	Albāņu + itāļu	3	
	1 valsts valoda + 1 reģionālā/mazākumtautību valoda bez oficiālās valodas statusa	Albāņu + grieķu/maķedoniešu	3
MĀJAS LAPA	— —	— —	
BEZMAKSAPIEGĀDE + 1 svešvaloda	Vācu + angļu valoda	3	
	Franču + angļu valoda	3	
	1 valsts valoda + 1 cita valsts valoda	Franču + vācu Vācu + franču valoda Itāļu + vācu Romansh + vācu valoda	1-3 GADI
		Franču + itāļu Vācu + itāļu Vācu + romiešu	3
TAS IR — —	— —	— —	
LAIKA ZĪMĒValsts valoda + 1 svešvaloda	Vācu + angļu valoda	1-3 GADI	
ES ESMLValsts valoda + 1 svešvaloda	Melnkalne + angļu valoda	1 un 3	
	1 reģionālā/mazākumtautību valoda ar valsts valodas statusu + 1 svešvaloda	Albāņu + angļu valoda	1
MK MK1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Maķedoniešu + angļu/franču	3	
NĒ 1 valsts valoda + 1 svešvaloda	Norvēģu + angļu valoda	2,3 KM ²	
	Norvēģu + franču/vācu	3	
RĪGAS IESVALsts valoda + 1 svešvaloda	Serbu + angļu/vācu/franču/itāļu/krievu/spāņu	1-3 GADI	
TR — TP —	— —	— —	

Paskaidrojās piezīmes

Skatīt paskaidrojumus, kas saistīti ar B12. attēlu.

Vienā valstī viena valoda var būt daļa no dažādām CLIL programmām (sk. Itāliju, Ungāriju, Austriju, Poliju, Rumāniju un Slovākiju).

Piezīmes par konkrētām valstīm

Itālija: kopš 2010. gada visiem studentiem pēdējā vidējās izglītības gadā bija jāmacās viens nevalodas mācību priekšmets, izmantojot svešvalodu. Personām, kas izmanto “valodas ceļu”, no 16 gadu vecuma ir jāmacās svešvalodā, izmantojot svešvalodu, un no 17 gadu vecuma — otrs svešvalodas priekšmets, izmantojot citu svešvalodu.

Luksemburga: visas mācības notiek valodā, kas nav luksemburgiešu valoda, galvenokārt franču vai vācu valodā.

Ungārija un Polija: nav noteikumu par valodām CLIL. Dati attiecas uz faktisko CLIL nodrošināšanu 2021./2022. mācību gadā.

Slovākija: noteikumi par valodām CLIL attiecas tikai uz pamatzglītību. Dati par izglītības līmeni, kas pārsniedz pamatzglītības līmeni, attiecas uz faktisko CLIL nodrošināšanu 2021./2022. mācību gadā.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Zviedrija: noteikumi par valodām CLIL attiecas tikai uz pamatizglītību un pamatizglītību. Dati attiecas tikai uz šiem diviem līmeņiem. CLIL vidējā izglītība var pastāvēt, bet nav reglamentēta.

Melnkalne: dati attiecas uz izmēģinājuma projektu CLIL.

ATZINĪBAS RAKSTI

EIROPAS IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS IZPILDAĢENTŪRA

Platformas, pētījumi un analīze

Aplacē du Bourget 1 (J-70 — nodaļa A6) B-1049
Brussels

([HTTPS://eurydice.eacea.ec.europa.eu/](https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/))

Vadošais redaktors

Pētera bērzs

Autori

Nathalie Baïdak (koordinācija), Isabelle De Coster un Daniela Kocanova

Respondenti no citām ES iestādēm

Eurostat F.5. nodaļa: Izglītība, veselība un sociālā aizsardzība: Malgorzata Stadnik un Marco Picciolo (atbalsts ar

Eurostat datubāzi par svešvalodu apguvi)

Ārējais eksperts

Christian Monseur, Ljēžas Universitāte (PISA un TALIS datu ieguve un aprēķini)

Grafika un izkārtojums

Patrice Brel

Ražošanas koordinatore

Gisèle De Lel Sistēmas Prasības

EURYDICE NACIONĀLĀS VIENĪBAS

ALBĀNIJA

Eurydice nodaļa
Izglītības un sporta ministrija
Rruga e Durrësit, Nr. 23
1001 Tiranë
Vienības ieguldījums: Egest Gjokuta Sistēmas Prasības

AUSTRIJA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung
Sistēmas Prasības
ABT. Bildungsstatistik und — uzraudzība
Minoritenplatz 5
1010 Wien
Vienības ieguldījums: Alexandra KristinaR-Wojnesitz (ārējā eksperte)

BEĻĢIJA

Unité Eurydice de la Communauté française Sistēmas Prasības
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Administrācija Générale de l'Enseignement
Avenue du Port, 16 — Birojs 4P03
1080 Bruxelles
Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning Sistēmas Prasības
Hendrik Consciencegebouw 7C10
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Sistēmas Prasības
Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Fachbereich Ausbildung und Unterrichtsorganización
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

BOSNIJA UN HERCEGOVINA

Civillietu ministrija
Izglītības nozare
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

BULGĀRIJA

Eurydice nodaļa
Cilvēkresursu attīstības centrs
Izglītības pētniecības un plānošanas nodaļa
Graf Ignatiev Str.
1000 Sofija
Vienības ieguldījums: Marchela Mitova un Nikoleta Hristova

HORVĀTIJA

Mobilitātes aģentūra un ES programmas
Frankopanska 26
10000 Zagreba
Vienības ieguldījums: Maja Balen Baketa un Ana Dragičević

KIPRA

Eurydice nodaļa
Izglītības, kultūras, sporta un jaunatnes ministrija
Kimonos un Thoukydidou
1434 Nikosija
Vienības ieguldījums: Christiana Haperi;
eksperti: Dr Angeliki Constantinou-Charalambous (Angļu valodas inspektors, Vispārējās vispārējās izglītības departaments), Dr. Sophia Ioannou Georgiou (Izglītības, sporta un jaunatnes ministrijas pamatizglītības departamenta galvenā izglītības speciāliste)

ČEHIJA

Eurydice nodaļa
Čehijas Nacionālā Starptautiskās izglītības un pētniecības aģentūra
Dům zahraniční spolupráce Sistēmas Prasības
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Vienības ieguldījums: Jana Halamová, Radka Topinková;
eksperti: EVA Tučková, Marie Černíková

DĀNIJA

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Eurydice nodaļa

Augstākās izglītības un zinātnes ministrija

Dānijas Augstākās izglītības un zinātnes aģentūra

Haraldsgade 53

2100 Kopenhāgena Ø

Vienības ieguldījums: Augstākās izglītības un zinātnes ministrija un Bērnu un izglītības ministrija

IGAUNIJA

Eurydice nodaļa

Izglītības un pētniecības ministrija

Munga 18

50088 Tartu

Vienības ieguldījums: Inga Kukk, Pille Põiklik, Izglītības un pētniecības ministrija

SOMIJA

Eurydice nodaļa

Somijas Nacionālā izglītības aģentūra

PO Box 380

00531 Helsinki

Vienības ieguldījums: Somijas Nacionālās vienības pārstāvji: Tiina Komppa (vecākā speciāliste); Janne Loisa (vecākā speciāliste); Petra Packalén (augstākais padomnieks, izglītība)

EDUFI jomas speciālisti: Minna Bálint (augstākā padomniece, izglītība); Kati Costiander, (augstākais padomnieks, izglītība); Nina Eskola (projektu vadītāja); Anu Halvari (augstākais padomnieks izglītības jomā); Annamari Kajasto (augstākais padomnieks izglītības jomā); Katri Kuukka (augstākais padomnieks izglītības jomā); Olli Määttä (augstākais padomnieks izglītības jomā); Yvonne Nummela (augstākā padomniece izglītības jomā); Susanna Rajala (augstākā padomniece, izglītība)

FRANCIJA

Unité française d'Eurydice

Novērtēšanas, prognozēšanas un izpildes uzraudzības direktorāts (DEPP)

Izglītības un jaunatnes lietu ministrija

61–65, Rue Dutot

75732 Paris Cedex 15

Vienības ieguldījums: Françoise Parillaud (eksperte), Anne Gaudry-Lachet (Eurydice Francija)

VĀCIJA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes Sistēmas Prasības

Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)

Heinrich-Konen Str. 1

53227 Bonna

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz Sistēmas Prasības

Taubenstraße 10

10117 Berlīne

Vienības ieguldījums: Tomass Eckhardts (Thomas Eckhardt)

GRIEĶIJA

Grieķijas Eurydice nodaļa

Eiropas un starptautisko lietu direktorāts

Starptautisko un Eiropas lietu ģenerāldirektorāts,

Grieķijas diaspora un starpkultūru izglītība

Izglītības un reliģijas lietu ministrija

Andrea Papandreou iela 37 (Office 2172)

15180 Amarousion (Attiki)

Vienības ieguldījums: Georgia Fermeli (zinātnes padomniece A) un Thalia Chatzigiannoglou (B' svešu valodas padomniece), Izglītības politikas institūts

UNGĀRIJA

Ungārijas Eurydice vienība

Izglītības iestāde

Marosa iela 19–21

1122 Budapešta

Vienības ieguldījums: Róza Szabó (eksperte, izglītības iestāde); Sára Hatony (NU)

ESCELANDU

Eurydice nodaļa

Izglītības direktorāts

Víkurhvarf 3 Sistēmas Prasības

203 Kópavogur

Vienības ieguldījums: Hulda Skoglande

ĪRIJA

Eurydice nodaļa

Izglītības un prasmju ministrija

Starptautiskā nodaļa

Marlborough iela

Dublina 1 — DO1 RC96

Vienības ieguldījums: Maria Lorigan un Pádraig MacFhlannchadha

ITĀLIJA

Unità italiana di Eurydice Sistēmas Prasības

Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Agenzia Erasmus+

Via C. Lombroso 6/15

50134 Firenze

Vienības ieguldījums: Simona Baggiani;

eksperte: Diana Saccardo (Dirigente tecnica, Ministero dell'Istruzione e del Merito)

LATVIJA

Eurydice nodaļa

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Valņu iela 1 (5. stāvs)

1050 Rīga

Vienības ieguldījums: Rita Kursite

LIHTENŠTEINA

Informationsstelle Eurydice Sistēmas Prasības

Schulamts des Fürstentums Lihtenšteina

Austrasse 79

Postfach 684

9490 Vaduz

Vienības ieguldījums: Belgin Amann, Eurydice nodaļa, Izglītības birojs Lihtenšteinā; Barbara Ospelt-Geiger, eksperte, Izglītības birojs Lihtenšteinā

LIETUVA

Eurydice nodaļa

Valsts izglītības aģentūra

K. Kalinausko iela 7

03107 Viļņa

Vienības ieguldījums: Eglė Petronienė un Beata Valungevičienė (ārējie eksperti)

LUKSEMBURGA

Unité nationale d'Eurydice

ANEFORÉ ASBL

eduPôle Walferdange Sistēmas Prasības

Bâtiment 03 — étage 01

Maršruts de Diekirch

7220 Walferdange

Vienības ieguldījums: Claude Sevenig (Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (MENJE) — Service des relations internationales), Nevena Zhelyazkova (MENJE — Service de la recherche et de l'innovation pédagogiques et technologiques (SCRIPT) — Division du traitement de données sur la qualité de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative) un Annick Bartocci (MENJE — Service de l'offre scolaire et éducative)

L'enseignement secondaire (ES))

MALTA

Izglītības, sporta, jaunatnes, pētniecības un inovācijas ministrija

Lielais aplenkuma ceļš

Floriana VLT 2000

Vienības ieguldījums: Jeannine Vassallo

MELNKALNE

Eurydice nodaļa

Vaka Djurovica bb Sistēmas Prasības

81000 Podgorica

Vienības ieguldījums: Divna Paljevic no eksāmenu centra un Fadila Kajevic no Izglītības pakalpojumu biroja

NĪDERLANDE

Eurydice Nederland

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Directie Internationaal Beleid Sistēmas Prasības

Rijnstraat 50 Sistēmas Prasības

2500 BJ Den Haag

Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

ZIEMEĻMAKĒDONIJA

Valsts aģentūra Eiropas izglītības programmām un mobilitātei

Boulevard Kuzman Josifovski Pitu, Nr. 17

1000 Skopje

Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

NORVĒĢIJA

Eurydice nodaļa

Augstākās izglītības un prasmju direktorāts

Postboks 1093,

5809 Bergena

Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

POLIJA

Polijas Eurydice vienība

Izglītības sistēmas attīstības fonds

Aleje Jerolimskie 142A

02-305 Warszawa

Vienības ieguldījums: Beata Platos-Zielińska; valstu eksperti: Agata Gajewska-Dyszkiewicz, Katarzyna Paczuska (Izglītības pētniecības institūts)

PORTUGĀLE

Portugāles Eurydice nodaļa

Izglītības un zinātnes statistikas ģenerāldirektorāts

AV. 24 de Julho, 134

1399–054 Lisabona

Vienības ieguldījums: Isabel Almeida un Margarida Leandro sadarbībā ar Izglītības ģenerāldirektorātu; ārējie eksperti: Helena Peralta un Joana Viana (Lisabonas Universitātes Izglītības institūts)

RUMĀNIJA

Eurydice nodaļa

Valsts aģentūra Kopienas programmām izglītības un profesionālās apmācības jomā

Universityitatea Politehnică București Sistēmas Prasības

Biblioteca Centrală Sistēmas Prasības

Splaiul Independenței, nr. 313

6. nozare

060042 București

Vienības ieguldījums: Veronica — Gabriela Chirea sadarbībā ar ekspertiem: Manuela Delia Anghel (Izglītības ministrija), Rodica Diana Cherciu (Izglītības ministrija) un Ciprian Fartușnic (Valsts izglītības politikas un novērtēšanas centrs — Izglītības pētniecības nodaļa)

SERBIJA

Eurydice Unit Serbija

Fonds Tempus

Zabljacka 12

11000 Belgrada

Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

SLOVĀKIJA

Eurydice nodaļa

Slovākijas Starptautiskās sadarbības Akadēmiskā asociācija

Křížkova 9

811 04 Bratislava

Vienības ieguldījums: Marta Čurajová

SLOVĒNIJA

Izglītības, zinātnes un sporta ministrija

Ministrstvo za izobraževanje, znanost sportā

Izglītības attīstības un kvalitātes birojs

Eurydice Slovēnija

Masarykova 16

1000 Ljubljana

Vienības ieguldījums: Saša Ambrožič Deleja

SPĀNIJA

Instituto Nacional de Evaluación Educativa (INEE)

Ministerio de Educación y Formación Profesional

Paseo del Prado 28

28014 Madride

Vienības ieguldījums: EVA Alcayde García, Juan Mesonero Gómez un Jaime Vaquero Jiménez. Autonomo kopienu/pilsētu ieguldījums: Manuel Sáez Fernández (Andalūzija); José Calvo Dombón un Óscar Sánchez Estella (Aragona); Carlos Duque Gómez (Canarias); María Pilar Martín García un Clara Sancho Ramos (Kastīlija un Leona); María Isabel Rodríguez Martín (Kastīlija-Lamanča); Montserrat Montagut Montagut (Cataluņa); Roberto Romero Navarro (Comunidad Valenciana); María Guadalupe Donoso Morcillo un Myriam García Sánchez (Estremadura); Iván Mira Fernández (Galīsija); David Cervera Olivares un Gretchen Dobrott Bernard (C. de Madrid); Cristina Landa Gil (C.F. de Navarra); Maite Ruiz López (País Vasco); Antonio Coronil Rodríguez (Seūta).

ZVIEDRIJA

Eurydice nodaļa

Universitets- och högskolerådet/

Zviedrijas Augstākās izglītības padome

Aile 4030. aile

171 04 Solna

Vienības ieguldījums: kopīga atbildība

ŠVEICE

Eurydice nodaļa

Šveices Kantonas izglītības ministru konference (EDK)

Speichergasse 6 Sistēmas Prasības

3001 Berne

Vienības ieguldījums: Aleksandrs Gerlingss

TÜRKIYE — VIESNĪCAS ŠIS APSKATES VIETAS TUVUMĀ

Eurydice nodaļa

MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)

Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat Kat Sistēmas Prasības

B-Blok Bakanlıklar

06648 Ankara

Vienības ieguldījums: Osman Yıldırım Uğur; eksperte: Prof. Dr. Cem Balcıkanlı

Sazināšanās ar ES

KLĀTIENĒ

Visā Eiropā ir simtiem vietējo ES informācijas centru.

Jūs varat atrast Jums tuvākā centra adresi: https://europa.eu/european-union/contact_en

PA TĀLRUNI VAI E-PASTU

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Jūs varat sazināties ar šo dienestu: --- ar bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (atsevišķi operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu),

— ar šādu standarta numuru: + 32 22999696 vai

— pa elektronisko pastu, izmantojot: https://europa.eu/european-union/contact_en

Informācijas atrašana par ES

TIEŠSAISTES SPĒLES

Informācija visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās ir pieejama Europa tīmekļa vietnē: europa.eu

ES PUBLIKĀCIJAS

You var lejupielādēt vai pasūtīt free un cenas ES publikācijas no EU Bookshop: <https://op.europa.eu/en/web/general-publications/publications>.

Vairākas bezmaksas publikāciju kopijas var saņemt, sazinoties ar Europe Direct vai jūsu vietējo informācijas centru.

(skatīt https://europa.eu/european-union/contact_en).

ES TIESĪBU AKTI UN SAISTĪTIE DOKUMENTI

Lai piekļūtu juridiskai informācijai no ES, tostarp visiem ES tiesību aktiem kopš 1951. gada visās oficiālajās valodu versijās, apmeklējiet EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/>

ATVĒRTIE DATI NO ES

ES atklāto datu portāls (<https://data.europa.eu/en>) nodrošina piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un atkārtoti izmantot bez maksas gan komerciāliem, gan nekomerciāliem mērķiem.

Galvenie dati par valodu mācīšanu skolā Eiropā — 2023. gada izdevums

Eurydice ziņojums

Svarīgākie dati par valodu mācīšanu Eiropas skolās 2023. gadā atspoguļo galvenās izglītības politikas jomas, kas saistītas ar valodu mācīšanu skolās 39 Eiropas izglītības sistēmās. Tā atbild uz jautājumiem par studentu studēto svešvalodu skaitu un diapazonu, svešvalodu mācīšanas laiku, valodu atbalstu, kas paredzēts nesen ieceļojušiem migrantu studentiem, svešvalodu skolotāju starptautisko mobilitāti, kā arī daudzām citām tēmām.

Ziņojumā ir 51 rādītājs, kas ir sakārtots piecās dažādās nodaļās: Konteksts, organizācija, līdzdalība, skolotāji un mācīšanas procesi. Rādītāju izstrādē tika izmantoti dažādi avoti, tostarp Eurydice tīkls, Eurostat un ESAO PISA un TALIS starptautiskie apsekojumi. Eurydice dati aptver visas Eiropas Savienības valstis, kā arī Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Šveici, Islandi, Lihtenšteinu, Melnkalni, Ziemeļmaķedoniju, Norvēģiju, Serbiju un Tūrkiye.

Eurydice tīkla uzdevums ir izprast un izskaidrot, kā tiek organizētas dažādas Eiropas izglītības sistēmas un kā tās darbojas. Tīkls sniedz valstu izglītības sistēmu aprakstus, salīdzinošus pētījumus, kas veltīti konkrētām tēmām, rādītājiem un statistiku. Visas Eurydice publikācijas bez maksas ir pieejamas Eurydice tīmekļa vietnē vai drukātā formātā pēc pieprasījuma. Ar savu darbu Eurydice mērķis ir veicināt izpratni, sadarbību, uzticēšanos un mobilitāti Eiropas un starptautiskā līmenī. Tīklu veido valstu vienības, kas atrodas Eiropas valstīs, un to koordinē Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (EACEA).

Papildinformāciju par Eurydice skatiet šeit: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

ISBN 978-92-9488-107-6

doi:10.2797/529032